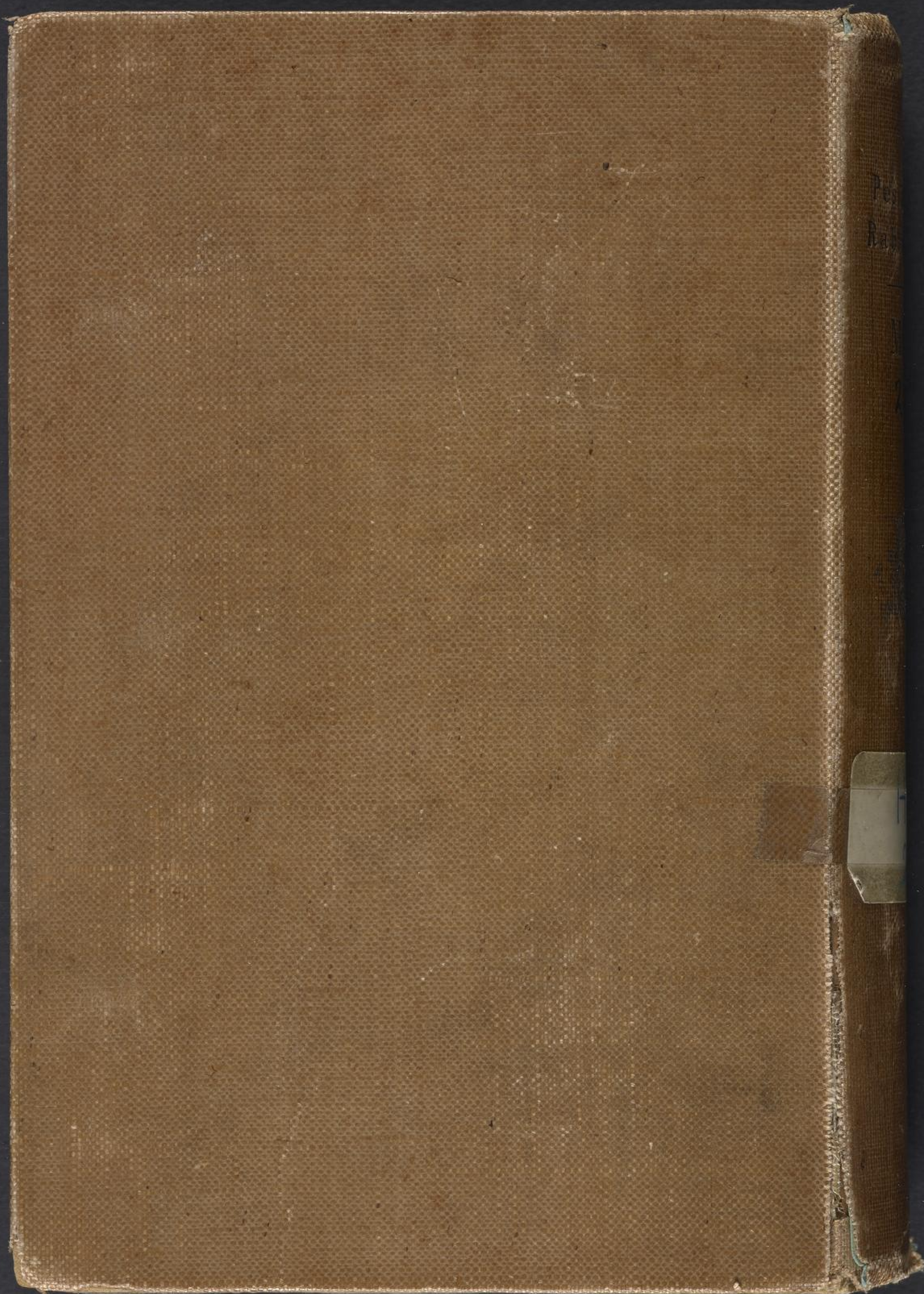

Psicta. Idest Expō in quibusdam locis Pentatheuci manus^ta.

27

בשם אלהי קדם מעונה.

מתחלין פסיקתא דרב כהנא

באתי לגני אחותי כלה ר'
עזריה בשם ר' יודה בר' סימון אמר משל למה הדבר
דומה למלך שכעס על מטרונא וטרדה והוציאה
מפלטין שלו לאחר זמן בקש להחזירה אמרה
יחדש דבר ואח"כ תחזירני לשעבר היה הקב"ה מקבל
קרבנות מלמעלה וירח ה' את ריח הניחח· ועכשו
הוא מקבל קרבנות מלמטה באתי לגני אחותי כלה·
א"ר חנינא למדך תורה דרך ארץ שלא יהא החתן
נכנס לחופה עד שהכלה נותנת לו רשות· יבא דודי
לגנו ואח"כ באתי לגני אחותי כלה· ר' מנחם חתנה
דר' אלעזר בר' אבינא בשם ר' שמעון בר' יוסינא באתי
לגן אין כתיב כאן אלא באתי לגני לגנוני למקום·
שהיה עיקרי מתחלה· עיקר שכינה בתחתונים היה
וישמעו את קול ה' אלהים מתהלך בגן לרוח היום·
א"ר אבא בר כהנא מהלך אין כת' כאן אלא מתהלך
מקפץ וסלק· ויתחבא האדם ואשתו· א"ר אייבו
באותה שעה נתנה קומתו של אדם הראשון ונעשה
של מאה אמה· א"ר יצחק כתי' צדיקים ירשו ארץ
וישכנו לעד עליה· והרשעים איכן פורחים באויר אלא מהו
וישכנו לעד עליה· ישכינו שכינה עליה· עיקר שכינה

Sec: Jambulant

A

1 בתחתוני' היתה כיון שחטא אדם הראשון נסתלקה
2 לרקיע הראשון. עמד דור אנוש וחטא ונסתלקה
3 מן הראשון לשני. דור המבול וחטא ונסתלקה מן
4 השני לשלישי. דור הפלגה וחטא נסתלקה מן השלישי
לרביעי. דור מצרים בימי אברהם אבינו ונסתלקה מן
5 6 הרביעי לחמישי. הסדומיים ונסתלקה מן החמישי לששי
7 מצרים בימי משה ונסתלקה מן הששי לשביעי.
7 וכנגדן עמדו שבעה צדיקי' והורידו אותה לארץ.
1 עמד אברהם אבינו זכה והורידה מן השביעי לששי.
2 יצחק זכה והורידה מן הששי לחמישי. יעקב זכה
3 4 והורידה מן החמישי לרביעי. לוי זכה והורידה מן
5 מן הרביעי לשלישי. קהת זכה והורידה מן השלישי
6 לשני. עמרם זכה והורידה מן השני לראשון. משה
7 זכה והורידה מן השמים לארץ. לכך נאמר) ויהי ביום
כלת משה. אפריון עשה לו המלך שלמה.
אפריון זה אהל מועד. עשה לו המלך שלמה מלך
שהשלום שלו. אמ"ר אלעזר בר' יוסה משל למלך
שהיתה לו בת קטנה עד שלא הגדילה ונראו בה סי'
סמנין היה רואה אותה בשוק ומדבר עמה במבואות
ומדבר עמה בפרהסיא. כיון שהגדילה ונראו בה סי'

Sce. 7mi tollunt 7 reddunt justi

סיני אחר אין כבודה שלבני שאוכל עליה בפרהסיא
אלא שנו לה מפליין ואוכל עליה לפני פומפלין׃
כך בתחלה כי שנו ישראל ואוהבו׃ בכתבים כאן
אחר ונתבכתי באחן כתבים בכלה ההוא׃ ביום כאן
אתה נירא ישראל את היד הגדולה׃ בסיני כאן מעתו

vidit manum magnam / Sinai facie ad f.

פנים בפנים דבר ה׳ עמכם׃ וכיון שקבלו את התורה
ונעשו לו לאומה שלמה אחר אין כבודן שלבני שמהא
לדבר עמם בפרהסיא אלא ועשו לו משכן ואהא מדבר
עמהם לפני המשכן׃ הה״ד ובבא משה אל אהל מועד
לדבר אתו׃ מעתי הלבנון עתי שטים עמודים

Mica et libani

עמודיו עשה כסף׃ ווי העמודים וחשוקיהם כסף׃
רפידתו זהב׃ ואת הקרשים תצפה זהב׃ מרכבו אר
ארגמן׃ ועשית פרכת תכלת וארגמן׃ תוכו רצוף

Techelet / Ma chacit

אהבה מבנות ירושלים׃ ר׳ יודה זו זכות התורה
ותריקי׃ ר׳ עזריה בשם ר׳ יודה בר׳ סימון אמר זו
שכינה׃ אמ״ר אבא בר כהנא כתי׳ ונועדתי לך שם
וגו׳ ללמדך שאפי׳ מה שאחורי הפרכת אינו פנוי מן
השכינה׃ ד״א אמר של את כו׳ אל תפני מה עולה

Sinai az

הקב״ה למשה לפני הסנה אלא עולה על תרגב אחר
אני עולה הסנה אחת הייתי אומר שאין מקום פנוי מן

ט השכינה · אמ׳ לו ללמדך שאין נכנס לענין מעני כן
השכינה · ר׳ יהושע דסכנין בשם ר׳ לוי למה היה
אהל מועד דומה למערה שהיא סמוכה על שפת הים
ועלה הים ושטף את המערה והמערה נתמלאת מן
הים והים אינו חסר כלום כך אהל מועד נתמלא
מזיו השכינה והעולם לא חסר מזיו השכינה · לכך נאמר)
ויהי ביום כלות משה · צאינה וראינה בנות ציון Egredi. vid. Tx. Sal.
במלך שלמה · בנות ציון · בנים המצויינים לו במילה
ובציצית ובתפילין · במלך שלמה · המלך שהשלום שלו
ד״א במלך שלמה · המלך שהשלום מעשין לבריותיו ·
השלום אש״ לאברהם אבינו · השלום אש ליצחק שה״
אבינו · השלום מלאך ליעקב אבינו · ד״א במלך Isac
שלמה המלך שהוא עושה שלום לבריותיו · א״ר Salom f. pace
יונתן כתי׳ המשל ופחד עמו עושה שלו׳ במרומיו ·· F. pace
א״ר יעקב דכפר חנן · המשל זה מיכאל · ופחד Micael
זה גבריאל · עמו · משלימין לו ולא זה מזיק את זה Gabriel
ולא זה מזיק את זה · א״ר יונתן מימיה לא ראתה
חמה פגימה של לבנה ולא מזל קרוב לחבריו · ולא
מזל תמי מה דקנני · א״ר לוי כולהון סלקין בהרין Cynamo
דסלק בסנלמה אפיך · כבו׳ המקרה במים Scala

Spricus ad mat: Trat

עליונים · דרש ר' שמעון בן יוחאי הרקיע עלמים

והמלאכים של מעלה והם תרים על זה עם זה ואומרים

ומתיקים זה את זה · אמר רבין לא סוף דבר בין

מלאך ומלאך אלא אפי' מלאך תחתון מים וחיות אש הוא

עושה שלו' ביניהם · ונמצא בזה המים מפני הה"ר נקיתו

Tractat. grando. ig כבבשוש ונתן כמראה ברק ונו' · וכתו' ויהי בבקר ויאש

מתלקחת בתוך הברד · ר' יודה ור' נחמיה ר' יודה

אמ' תלמידי שלברד מלמטה מש · ור' נחמיה אמ' אש

וברד מתגין זה בזה · אמר חנין טעמי' דר' יודה

ומא כהדא פריטתא דרמונא דחרצניה מתחזיין מלגו ·

אמר חנין טעמא דר' נחמיה כהדא שמשתא דקנדיליא

דמיא ונשמתא מעבבין כחדא והיא דלקא בין דבינהון ·

מתלקחת בתוך הברד · מהו מתלקחת אמר יודה

מיתנא מתקהא לשעה שלחותיה · אמר אחא משל

Legiones. 2 למלך שהיו לו שני לגיונות קשים והם דבבנים זה לזה

ignis grando וכיון שהגיע מלחמתו שלמלך עשה שלו' ביניהם · והם

הלכו ועשו מלחמתו שלמלך כך אש וברד דבבין

pacem f זה לזה וכיון שהגיעה מלחמתו שלהקב"ה במצרים

עשה שלו' ביניהם · והלכו ועשו מלחמתו של הקב"ה

Egypt. bellū במצרים · ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד ·

יי נס בהנך נסי בעטרה שעטרה לו אמו ביום
חתונתו. אמ"ר יצחק חזרנו על כל המקרא ולא
מצינו שעשת בת שבע עטרה לשלמה בנה אלא
זה אהל מועד שהוא מעוטר בתכלת וארגמן ותולעת
שני. אמ"ר חנינא שאל ר' שמעון בן יוחי את ר' אלעזר
בר' יוסי אמ' לו אפשר ששמעת מאביך מהו בעטרה
שעטרה לו אמו אמ' לו אין. אמ' לו למלך שהיתה
לו בת יחידה והיה אוהבה יותר מדאי לא זז
מחבבה עד שקראה אחותי לא זז מחבבה עד
שקראה אמי. כך בתחלה חבב הקב"ה את ישראל
והיה קורא אותם בתי שמעי בת וראי לא זז
מחבבן עד שקראן אותם אחותי. אחותי רעיתי.
לא זז מחבבן עד שקראן אותן אמי. שמעו אלי
עמי ולאומי ולאמי כתיב. עמד ר' שמעון בן יוחי
ונשקו על ראשו. אמ' לו אלו לא באתי לעולם אלא
לשמוע דבר זה דיי. ר' יהושע דסכנין בשם ר'
לוי בשעה שאמ' הקב"ה למשה עשה לי משכן היה
לו להביא ארבעה קונטסין ולמתוח את המשכן עליהם
אלא מלמד שהראה לו הקב"ה למשה אש אדומה
אש ירוקה אש שחורה אש לבנה. אמ' לו עשה לי.

corona Mr.

bat seculi

coron Mr

sorore ... Meuz

בתי לא זז
מחבבה עד
שקראה אמי

F. lia

Audi filia

Sorore Amica

Mr

Micae pts

F. in Tabern

13 coffus pallidis mort albus

כזה · אמר משה להקב״ה כבר השגחתי · וכי מנין יש לי
אש אדומה אש ירוקה אש לבנה אש שחורה אמר
לו הקב״ה כתבניתם אשר אתה מראה בהר · ר׳ ברכיה
בשם ר׳ בתלמ׳ משל למלך שאמר לבן ביתו בלבוש
אנלמכלוסין אמר לו עשה לי כזה אמר לו אדוני המלך וכי
מנין יש לי לעשות אנלמכלוסין אמר לו אתה בסירקך
ואני בכבודי · כך אמר לו הקב״ה למשה משה אם
עשה אתה כמה שלמעלה למטה אני מניח סנקליטין
שלי שלמעלה ויורד ומצמצם שכינתי ביניכם למטן
מה למעלה שרפים עומדים כך למטן עצי שטים
עומדים · מה למעלן כרובים אף למטן כרובים ·
מה למעלן כוכבים אף למטן כוכבים · אמ״ר חייא
בר אבא מלמד שהיו קרסי זהב נראין ברקיע כב׳
ככוכבים הקבועים ברקיע · בונים תחתוניו תחתונים
היו · ר״א בונים תחתונים זה אהל מועד · ובונים
שלמה לבנין זה בנין בית עולמים · לכך נאמר
ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן · מי
עלה שמים וירד מי אסף רוח בחפניו מי צרר
מים בשמלה מי הקים כל אפסי ארץ מה שמו ומה
שם בנו כי תדע · מי עלה שמים · זה הקב״ה כדכתי׳

בה עלה אל בתבונה · וירד · וירד ה' על הר סיני · In Terra Sinai
מי אסף רוח בחפניו · אשר בידו נפש כל חי ·
מי צרר מים בשמלה · צורר מים בעביו · מי הקי' ligat aquas in vestibus
כל אפסי ארץ · ה' ממית ומחיה · מה שמו אל שדי
שדי שמו ה' צבאות שמו · מה שם בנו · בני בכורי
ישראל שמו · ר"א מי עלה שמים · מי הוא זה שתפלתו
עולה לשמים ומורידה את הגשמים · זה שהוא מחלק
מעשרותיו בחפניו שהוא מגדיר טל ומטר לעולם ·
וירד · מי אסף רוח בחפניו מי צרר מים בשמלה
מי הקים כל אפסי ארץ · מי הוא זה שאין תפלתו
עולה לשמים ואינו מורידה את הגשמים · זה שאינו
מחלק מעשרותיו בחפניו שהוא עוצר את השמים
מלהוריד טל ומטר לעולם · ר"א מי עלה שמים זה
אליהו דכתי' ביה ויעל אליהו בסערה השמים · וירד · Elias
רד אתו אל תירא מפניו · מי אסף רוח בחפניו ·
חי ה' אלהי ישראל אשר עמדתי לפניו אם יהיה השני'
האלה טל ומטר · מי צרר מים בשמלה · ויקח
אליהו את אדרתו ויגלם ויכה את המים · מי הקים
כל אפסי ארץ · ויאמר ראי חי בנך · ר"א מי עלה Moses
שמים זה משה דכתיב ביה ומשה עלה אל האלהים ··

[illegible]

וירד · וירד משה מן ההר אל העם · כי אסף

כנת במשכן · כשבלתי את העיר אמרנו פני אלה ·

vtci כי תכל ביום כשמלה · ותבן כמו עד עולם ·

כי הקים כל אפסי ארץ · משה הקים את כל המשכן ·

אלא זה אמר לומר שהעולם הוקם עמו · ר' יהושע

בן לוי בשם ר' שמעון בן יוחאי · להקים משכן אין כתו'

Tabern̄ כאן · אלא להקים את המשכן · מה הוקם עמו עולם

הוקם עמו · שעד שלא הוקם המשכן היה העולם רותת

משהוקם המשכן נתישב העולם · לכך נאמר ויהי

Dni q̄ fit ביום כלות משה · ביום כלות כלה כתי' ר' לוי

בן ממא רעלה כלה לחופתה · ר' אלעזר ור' שמואל

בר נחמן · ר' אלעזר אומר) ביום כלות ביום שכלו המזיקין ·

תני בכל יום ויום היה משה מעמיד את המשכן ובבקר

בבקר ובבקר היה מקריב קרבנותיו עליו ומפרקו ובשמיני

העמידו ולא פרקו · א"ר ... מכאן שהקמת

הלילה פסולה לעבודה ביום · ר' שמואל בר נחמן אמר לפיכך

בשמיני העמידו ופרקו · ומנין לפרקו? ... ר' אלעזר

Noxii tollti ביום כלות ביום שכלו המזיקין מן העולם · מה טעמ'

לא תאונה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך · משנה

שכלו המזיקין מן העולם · א"ר יוחנן מה ללמד ...:

אמר שלמה המלך יברכך ה' וישמרך מן המזיקין
ר' יונתן ור' שמעון בן לקיש · ר' יונתן אמר בנים בנות
בנים שבלתה מיבה מן העולם שעד שלא הוקם המשכן
היתה קנאה ושנאה ותחרות ומריבות ומחלוקת בעולם ·
אבל משהוקם המשכן נתנה אהבה וחבה ורעות וצדק
ושלו' בעולם · מה טעמא אשמעה מה ידבר האל ה' כי
ידבר שלו' וגו' · אמ"ר שמעון בן לקיש מה למלך מלקנס
אמר שלמה למקנון נעשה לך שלו' · להקים המשכן אין
כתי' כאן אלא להקי' את המשכן מה הוקם עמו עולם
הוקם עמו שעד שלא הוקם המשכן היה העולם רותת
משהוקם המשכן נתבסס העולם · וימשח אותו ויקדש
אותו ואת כל כליו מכאן שמשח אותו נקדש אותו ·
אלא מלמד כתי' וימשח אותו ויקדש אותו וימשחם
ויקדש אותם למה אמ"ר יודן ר' חלבו קיסריא ור'
שמעון בן לקיש חד אמר משהיה מושח כל אחד
ואחד היה מושח כולן כאחת ותריהון אמרין וימשחם ·
משיחה בעולם הזה ומשיחה לעולם הבא · ורבנן אמ'
נתברר את הירושלמי אמר ה' אחותה בקרס וה' ר'
המשכן אמר · אמ"ר יודן אמ"ר חלבו קיסריא
ור' שמעון בן לקיש · חד אמר משהיה מחבר אחת אחת

Tabitha

Audientq[ue] lag

Tab

Tab
Fudat

Tab

היה מתחבר כולם בשלמות· ונחריכא אמר ונתחברה את
היריעות עשה לו מחוברת בקרסים והיה המשכן אחד·
אחר לברירה ואחר למשיחה· ויקריבו נשיאי ישראל
ראשי בית אבותם הם נשיאי וגו׳· הם נשיאי המטות
בראשים· הם העומדים על הפקודים על הקרבנות·
6. currus ויביאו את קרבנם לפני ה׳ שש עגלות צב· שש
כנגד שש ימי בראשית· שש כנגד שש ערכי
6. matres המשנה· שש כנגד שש אמהות ואלו הן שרה רבקה
רחל לאה בלהה זלפה· שש עגלו׳ הנשיא כנגד שש
6. praecepta מצות שהמלך מוזהר עליהם· ואלו הם· לא ירבה לו נשי׳
ולא ירבה לו סוסים· וכסף וזהב לא ירבה לו· לא תטה
משפט ולא תכיר פנים ולא תקח שחד· שש כנגד שש
מעלות לכסא ושש מעלות לכסא· הא כיצד עולה לא׳
על המעלה הראשונה הכרוז יוצא ואומר לא ירבה לו
נשים· עולה לשב על מעלה שניה הכרוז יוצא ואומ׳
Equus לא ירבה לו סוסים· עולה לשב על מעלה שלישית הכרוז
יוצא ואומר) וכסף וזהב לא ירבה לו מאד· עולה לשב
על מעלה רביעית הכרוז יוצא (ואומר) לא תטה משפט·
עולה לשב על מעלה חמישית הכרוז יוצא ואומר) ולא
תכיר פנים· עולה לשב על מעלה ששית הכרוז יוצא

ואומר לא הקח שמך · בא לישב על הכסא ואמר לו Munera א

רד לפני מי שזה ישב · ואמר שגדול הכסא מאחוריו ·

אמ״ר אחא כהדין קתדרין דירנכושא · וירות בזה וביזה

על מקום השבת עד מקום השבת · הא כיצד שכביש

של זהב נתון מאחוריו וגנה בראשו ועטרה של זהב

בפי יונה והוא יושב ותחתיה בשבת ונוגעת ומינה

ונוגעת · שש כנגד שבעה רקיעים · ולמה שבעה הם ·

אמ״ר אבין [illegible]

לקולות · שב לתגליות · שב מטוכסות · שב בשם

ו׳ נתניה בלשבת הין · ושני עשר בקר עגלה על 12

שני הנשיאים · ללמד ששני נשיאים הביאו עגלה

אחת ושור כל אחד הביאו שור · ויקריבו אותם

לפני המשכן · ללמד שעשאום רמים ומסרום לצבור ··

ויאמר ה׳ אל משה לאמר מה הוא לאמר · תני ר׳ Ad

שאמר לו הקב״ה למשה צא ואמור להם דברי

שבח ודברי נחמות והיה משה מתירא שמא תאמר

שמא נסתלקה ממני רוח הקדש ונתנה על הנשיאים

אמר לו הקב״ה למשה אילו מאליהם הייתי אומר יביאו קרבנם

לך הייתי אומר שהאמן להם אלא קח מאתם · מאתם

היה הדבר · ומי נתן להם את העצה שבט של ישכר

אגדה

נתן להם את העצה הה״ד ומבני יששכר יודעי בינה
לעתים · להין לעתים · ר׳ תנחומא אמר לקבסין ר׳ יוסי
בר קצרי אמר לעבורים · ראשיהם מאתים אלו מאתים
ראשי סנהדרינות שהיה יששכר מעמיד · וכל אחיהם על
פיהם · מלמד שהיו מסכימים הלכה לפיהם · אמרו להם
אהל מועד שאתם עושים פורח הוא באויר אלא
עשו לו עגלות והיו טוענין אותו בהן · והיה משה
מתירא ואומר תאמר שלא תמות אחת מן הבהמות שבעגלות
או תשבר אחת מן העגלות ונמצא קרבנם של נשיאים
פסול · אמר הקב״ה למשה והיו לעבוד את עבודת אהל
מועד · נתן להם הויה שיהיו קיימות לעולם · עד היכן
היו קיימות · ר׳ יודן בשם ר׳ שמואל בר נחמן ר׳ חונא
בשם בר קפרא עד בגלגל שורים זבחו · ושם הקרי׳
הקריבום ר׳ אבא בר כהנא אמר בנוב הקריבום ·
ר׳ אבהו אמר בגבעון הקריבום · ר׳ חמא בר
חנינא אמר בבית העולמים הקריבום · אמר לוי
טעמיה דר׳ חמא בר׳ חנינא ויזבח שלמה את זבח
השלמי׳ אשר זבח לה׳ בקר עשרי׳ ושנים אלף · תני בשם
ר׳ מאיר עד עכשיו הן קיימות ולא הבלו ולא הזקינו
ולא הטריפו · והרי דברי׳ ק״ו ומה העגלות שאבדן

(margin notes: ואמרו ; ויזבח שלמה ; הנחמו)

בתשובה אהל מועד נתן להם הויה שיהו קיימות
לעולם. שנא' ודבקי' בהקב"ה על אחת כמה וכמה..
ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום..

עד כאן הפתיחה

דרשה לפרשת עקבים..

רבים אומרי' לנפשי אין ישועתה לו באלהי' סלה. ר'
שמואל בר נחמני. ורבנן. ר' שמואל בר נחמני אמר
קרייה בדואג ואחיתופל. רבים זה דואג ואחיתופל
שהיו קוראים אותם רבים שהיו רבים בתורה. אומרי'
לנפשי. אומרים לדוד אדם שבא על הכבשה
והרג את הרועה והפיל את ישראל בחרב יש לו
תשועה. אין ישועתה לו באלהי' סלה. אמר דוד ואתה
ה' הסכמת עמהם וכתבת בתורתך ואמרת מות
יומת הנואף והנואפת. מגן בעדי. שהגנת
עלי בזכות אבותי. כבודי שהחזרת אותי
למלכותי. ומרים ראשי. בתה שהייתי חייב
לך הרמת ראשי נהיה לי תלוי ראשי על ידי נתן
הנביא ואמ' לי גם ה' העביר חטאתך לא תמות..

רבנן פתחין קריא בתורת העולם · כבי' אלו
תורת העולם נראה קורא אותם כבי' דכתי' הני
הכין עמי כבים · אמרי' למשי · אמן לישראל
אומה שאמונה מפי אלהיה בהר סיני לא יהיה לך
אלהים אחרי' על פני נלסק אדבשי ינס אמרה לאל
אלה אלהיך ישראל יש לו השגשה · אין ישועתה לו
באלהים סלה · אמרו ישראל אהבה ה' הסכמת
עליהם נפתבה בתורתך נאמרה זובח לאלהי' יחרם
לכן בשמי' שהיתה עליו בזכות אבותינו · כבוד
שהשכינה שכונתך בתורתנו רבתי' ונשגו לי מקדש
ושכנתי בתוכם · ואריס רמזי · מה שהיינו
חייבי' לך הריגת נפש נותה לבו תלוי נפש על ידי
לשה נמכרת כי תשא את ראש בני ישר' · ר'
יעקב בר' יורא בשם ר' יונתן רבית הגבורין
פתח דרך עלול בפסנבת תרק · דרך כשעם זה
עשו הכשע · פסנבת תרק · דהנה מרמינא
להרג סירתתא דמה לפשר לה כן הכא נהיא
לתשניה כן הכא · כן הוא עשו הרשע לתהפך
איתי ולולבך די לנסייך אמונא לה לה קנס
לה [illegible] לה ומימי לה · ואמרת ישרים זה הקבה

ואזול

[illegible]

ואורח ישרים סבולה

ג/אמ

דכתי' ביה ישרי' דרכי ה' שהכשיר את לשונו של
משה ואמ' כי תשא את ראש בני ישראל''
ר' יונתן אמ' פתח וישח אדם וישפל איש'
וישח אדם אלו ישראל דכתי' בהון ואני אמרתי
אלהים אתם' וישפל איש זה משה
דכתי' ביה והאיש משה ענו מאד' אמ' משה לפני
הקב"ה רבון העולמי' ידוע אני שעתידין ישראל ליפול
והושפלתי אני ואל תשא להם אמ' לו אשא להם
כי תשא את ראש בני ישראל' ר' יונה בן זכריה
פתח כי אל שופט זה ישפיל וזה ירים' מטרונא
שאלה את ר' יוסף בן חלפתא אמרה לו לכמה
ימים ברא הקב"ה את עולמו אמ' לה לששת ימים
דכתי' כי ששת ימים עשה ה' וגו' אמ' לו ומה הוא
יושב ועושה מאותה השעה אמ' לה מזווג זיווגי'
בתו של פלו' לפלו' ממונו של פלו' לפלו' אמרה
והדא היא אף אני יכולה לעשות כן כמה עבדי'
וכמה שפחות יש לי ובשעה קלה אני יכולה
לזווגן אמ' לה אם קלה היא בעיניך קשה היא
לפני הקב"ה כקריעת ים סוף הלכה ר' יוסף בר
חלפתא והלך לו מה עשתה נטלה אלף עבדים

ואלף שפחות והעמידה אותן שורות שורות ואמרה
פלן יסב לפלנית · פלנית תיסב לפלן וזווגה אות'
בלילה אחת · ובצפרא אתו לגבה דין רישיה פציע
דין עינה שמיטא ודין רגלה תבירא · דין אמר לית
אנא בעי לדא ודא אמרה לית אנא בעיא לדין
שלחה והביאה את ר' יוסי בן ר' חלפתא אמ' לו אמת
היא תורתכם נאה ומשובחת היא כל מה שאמרת
יפה אמרת · אמ' לה ולא כך אמרתי לך אם קלה
היא בעיניך קשה היא לפני הקב"ה כקריעת ים סוף
מה הקב"ה עושה מזווגן על כרחן שלא בטובתן הה"ד
מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות ·
coscirot
מהו בכושרות · בכי ושירות · דבעי אמ' שירה
ודלא בעי בכי · אמ"ר ברכיה בלשון הזה השיבה
ר' יוסי בר' חלפתא הקב"ה יושב ועושה סולמו' מעלה
לזה ומוריד לזה משפיל לזה ומרים לזה · כי אל' שפט
hic incipit
זה ישפיל וזה ירים · ר' יונה בן תרייה ורבנן ·
רבנן פתרין קרייא באהרן בלשון זה השפל ובלשון
זה הגביה · בלשון זה השפלו ואשליכהו באש ויצא
העגל הזה · ובלשון זה הגביהו זה קרבן אהרן ובני'
ר' יונה בן תרייה פתר קרייא בישראל בלשון זה

הנשפלים ובעולם זה הנגבהים. בעולם זה הנשפלים ט

זה משה הגאש . ובעולם זה הנגבהים זה יהנו כל

המשבר על הפקרים . צדקה תרומם גוי וחסד ∴ חכילוי [illegible]

לאומים חטאת . ר' אליעזר ור' יהושע ורבנן . ר'

אליעזר אומר צדקה תרומם גוי אלו ישראל . וחסד לאומי' Trumm

חטאת . חסדים הם החטאים לאומות העולם שהם [illegible]

מתגדלין בהם . ר' יהושע אומר צדקה תרומם גוי' ∴

אלו ישראל . וחסד לאומי' חטאת . הצדקה היא לאומות

העולם בשעה שישראל חוטאי' שהן מותרי' ומשתעבדי'

בהם . ורבן גמליאל אומר צדקה תרומם גוי אלו ישר' ∴

וחסד לאומי' חטאת חסד שאומות העולם עושי' חטא

הוא להם שכן דנאל אומר לנבוכדנצר וחטאך בצדקה

פרוק . ר' אליעזר בן ערך אומר צדקה תרומם גוי

וחסד אלו ישראל . אבל חטאי' הם לאומות העולם .

אמר רבן יוחנן בן זכאי רואה אני את דברי ר'

אליעזר בן ערך מדבריכם שהוא נותן צדקה

וחסד לישראל . וחטאת לאומות העולם . אבן בר"

יהודה אומר צדקה תרומם גוי אלו ישראל . וחסד ∴

לאומים חטאת . מקבלים הם ישראל חסדים מאומות

העולם בשעה שהן חוטאי' שכן רב שקה אמר לחזקיה

ועשה הכשדיים ה' גלות על הארץ הזאת · אבל גלות
כאשר אמר ירמיה הנביא ונעשה כאשר דבר דבר
כתוב · ר' נחוניא בן הקנה אומ) צדקה הרבים שהי
על ישראל · ונמסר לגויי הארצות · מסרו אשמי' אמרו
העולם תשובה היא לישראל · ומי אתה למלך משבע
נבי ששי מלך דומב היה נעקר · להן נעקר ונעשה ·
והשיב למלך ישראל מה אלה כרים ומה אלה אילי
תמיד · להן אולם תמיד · ר' אבא בר כהנא אמר
פרנקמטייא · לה עשה כנס את כל איסטרלוגי' של
ואמר להן אתון אמרין דאנא שביק קרבנא שמי כל
אנגליא נחית להון עם אלין יהודאי ואינון נחתין לי
אמרין לה בזכות חד סב די הוה להון אמר להון ומה
הוא הדין סבא אמרין לה אברהם אמר להון ומה
הוא סנסקיה אמרין לה חד בר יתירא אתיהיב לה
למאה אנן נקרביה אמר להון נקרביה אמר לה לאו אמ
אין דלא קרביה מתעביר לה נסין · אזל קרביה על
אמת כריה נכסה · וכדון חד בר יתירא אית לה לי
להוא דנבנא דעתיד למלך בתרי הוא אזיל ומקרב
לה דלמא דמתעביד לה נסין · הה"ד ויקח את בנו
הבכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה על החומה ·

המלה כתי' שהיה משתחוה לחמה ומה כתיב בתרין Solē adorat
ויהי קצף גדול על ישראל · אמר הקב"ה לישראל בני
אומות העולם שאינם מכירין את כחי ומכירין בי
ואתם מכירי' את כחי ומכחרי' בי · אמר ר' יונה אלולי
זכות אבותיכם שלשבתיה כבר היו ישראל כלותה אני
כלין מלה שעשתה בימות היום לה טעמי' ומש' מה
לנשי בני הנביאי' צעקה אל אלישע וגו' · ר' זעירא Eliseo
אמר לי' זעירי שמעת מה היא מקולתה כהנה רב
כהנא דריש על זה הפסוק · צעקה הגדולה היא על Zedeca z Ti / uuma
ישראל · נמסר לאומו' חשבת חסד שאומו' העולם עושי'
מנחתן הנה להם כבשה של חכמה · ממי אתה למד
ממרודך בראדך בלאדן היה למד למלך בשם שמו:
נישן עד השב שעות · וכיון שחזר הגלגל חמה בימי Solis circuli
חזקיה ישן לו ונעור ומצאו שחרית בקש להרוג כל
עבדיו · אמר להם הנחתם אותי ישן כל היום וכל הלילה
אמרין ליה מרי במשנתך אכלת ובמשנתך ישנת
אלא ינמא הנה דהדר ביה · אמר להם ומי זה אלוה
החזירו · אמרו לו אלוהו של חזקיהו החזירו · אמר להם
וכי יש אלוה גדול מאלהי · אמרו לו אלוהו של חזקיהו
גדול מאלהיך · מיד שלח ספרי' ומנחה לחזקיהו וגו'

בעשת

אגם

בעת ההיא שלח מרודך בלאדן בן בלאדן מלך בבל
ספרי׳ ומנחה לאלהא, לחזקיהו, מה כתו׳ בהם שלום
לחזקיהו, שלו׳ לאלהא, שלו׳ לירושלם. ונתן אותם הכתב
ונתיישבה דעתו עליו ואמר לא עשיתי כהוגן הקדמתי
שלומו של חזקיהו לאלהו, כיון עמד לכתוב וכתב
כתבו אחרי׳ תחתיהן מה כתו׳ בהן שלו׳ לאלהא, של׳ ח׳
חזקיהו, שלו׳ לחזקיהו, שלו׳ לירושלם עיר הקדש. אמר לו
הקב״ה חייך אתה עמדת מכסאך ופסעת שלש פסיעו׳
בשביל כבודי חייך שאני עתיד להעמיד ממך ג׳ מלכי׳
קוזמוקרטורין מסוף העולם ועד סופו. ואלו הן..
נבוכדנצר ואויל מרודך ובלשצר. ומה שאמרו וחרפו
קיעקעו הקב״ה את ביתם מן העולם והעמיד אחרי׳
תחתיהן. ונבזבן אמרין תרקה תרומה דמי בגבה
שהביאו בני ישראל למלאכת המשכן ולאהל מועד ונתן
להם חצי דמש על ידי משה רבינו ואמר כי תשא את
ראש בני ישראל.. ר׳ יודן אמר כסף נבחר לשון
צדיק לב רשעי׳ כמעט. כסף נבחר לשון צדיק זהב
עדין. לב רשעי׳ כמעט זה יבוסים. ההר׳ והנה איש
אל׳ בא מיהודה בדבר ה׳ וגו׳. ויקרא אל המזבח
בדבר ה׳ ויאמר מזבח מזבח. ולמה מזבח מזבח

Ezechia

3. Re
cosmocratores

Tab

Altare altare

גם מעולי' אמ״ר אבא בר כהנא מזבח של ביתאל bethel
מזבח שבדן · מה קרא עליו הנה בן נולד לבית דוד z. Dan
יאשיהו שמו וזבחו עליך את כהני הבמות המקטירים Josias
עליך ועצמות ירבעם ישרפו עליך אין כת' כאן אלא
ועצמות אדם ישרפו עליך מלמד שחלק כבוד למלכות
דכתי' ויהי כשמוע המלך את דבר איש האלהי' אשר
קרא על המזבח כדבר ה' וישלח ירבעם את ידו מעל
המזבח לאמר תפשוהו · ר' הונא בשם ר' אידי (אמ') חס
הקב״ה על כבודו של צדיק יותר מכבודו שהיה מקטי'
לע״ז לא יבשה ידו כיון שפשט ידו בצדיק יבשה ידו'
הה״ד ותיבש ידו אשר שלח · ויען המלך ויאמר אל איש
האלהי' חל נא את פני ה' אלהיך והתפלל בעדי ·· תרין
אמוראין חד אמ' אלהיך ולא אלהי · וחד אמ' באלהיך
אמ' לו · באלו הפסוקים הוא קורא אותו אלהיך שהיה
ומקריב לע״ז והוא קורא אותו אלוה אינו מכבד · ויחל איש
האלהי' את פני ה' ותשב יד המלך אליו ותהי כברא'
כבראשונה · מהו כבראשונה ר' ברכיה ר' יונה בר' סימון
בשם ר' יהושע בן לוי אמ' אם תכתוש את האויל במכתש
של חרסין אין את מוציא ממנו כלום מה כבראשונה
שהיה מקריב לע״ז אף בשניה שהיה מקריב לע״ז··

Elog ligua

ד״א כסף נבחר לשון צדיק· זה הקב״ה שהבחיר את
לשונו למשה ואמר לו כי תשא את ראש בני ישראל לה
כשבא למנות מן השבט נפטר אהרן על קרבנותיו את
בשנה לה כתיב בפרשה כי תשא את ראש כי תשא
כתיב כשיתהלך כי תפשה בגשק· אמר משה לפני הקב״ה
רבונו של עולם בשנה שיש לישראל זכות הית להם
ובשנה שאין להם זכות בבבל הנשא להם פנים אמ׳
בשנה כדי שיבא ינס המחגרי נכפר כי בנים הזה יכפ׳
עליכם וגו׳ ·· את ראש אמר ר׳ ינסי בר׳ חנינא
כמין שהוא עתיד לקרב ראשון של שבטי׳ ואיזה זה
ראובן· יתי כראובן ·· בני ישראל· אמ״ר יודן בשם ר׳
שמואל בר׳ נחמן משל למלך שהיה לו אפוקרסין והיה
מונה את שבריו ואמר לו שורה קפלה מן רשתך
עלה אמר לו אדוני המלך מכל אפוקרסין שלך אין אתה
מונה אלא על זה אמר לו מפני שהוא דבוקה בבשרי ··
כך אמר משה לפני הקב״ה רבון העולמים משבעים
אומות אוותשיות שיש לך בעולמך אין אתה מונה
אלא של ישראל· צו בני ישראל תאמר· אמר אל בני
ישראל· דבר אל בני ישראל· ואתה תצוה את בני ישר׳ ··
כי תשא את ראש בני ישראל· אמר לו הקב״ה מפני שהם

רבנן אמ׳ רבותי כי כאשר ידבק האזור אל מתני
איש כן הדבקתי אלי את כל ישראל. מש״ל למלך שהי׳
לו מרגלית והיה מחבה את עבדו ונתן לו עשרו קטן
כך דבק עליו אמ׳ לו אדו׳ המלך מכל מרגליות שיש
לך אין את מתנה אלא על זה אמ׳ לו מפני שאותה
לבשתי ביום שמלכתי תחלה ובך אמ׳ משה לפני הקב״ה
משבעים אומה ומתבריות שיש לך בעולמך אין את
מתנה אלא על ישראל. דכתי׳ ואלה בני ישראל תאמר.
ואלה בני ישראל הדבר לאמר. אמר אל בני ישראל.
דבר אל בני ישראל. צו את בני ישראל. ואתה תצוה את
בני ישראל. כי תשא את ראש בני ישראל. אמ׳ לו מפני
שהמליכוני על הים ואמרו ה׳ ימלוך לעולם ועד. מש״ל
בבתה לזקן שהיה לו מעטפת והיה מתנה את משרתו
ואמ׳ לו עשה קפלה כדי שתדבק עליה. אמ׳ לו אדו׳ זקן
מכל מעטפות שיש לך אין את מתנה אלא על זו אמ׳
מפני שבה נתעטפתי ביום שנתמניתי זקן תחלה.
כך אמ׳ משה לפני הקב״ה כביכול שלעולם משבעים
אומות ומתבריות שיש לך בעולמך אין את מתנה
אלא על ישראל. ואלה בני ישראל תאמר. ואלה בני
ישראל הדבר. אמר אל בני ישראל. דבר אל בני ישר׳

ונתתה הלוים את בני ישראל · כי השמע את כמש בני ישראל··
אמ׳ לו רמזי שקבלו עליהם עול מלכות שמים · ואמרו כל
אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע · אמ״ר יונתן בא וראה כמה
חבב הקב״ה את ישראל שהוא מזכיר חמשה פעמים
בפסוק אחד הה״ד ואתנה את הלוים נתונים לאהרן
ולבניו מתוך בני ישראל לעבד את עבודת בני ישראל
באהל מועד ולכפר על בני ישראל ולא יהיה בבני יש׳
נגף בגשת בני ישראל אל הקדש · בני ר׳ שמעון בן
יוחאי למלך שמסר את בנו לפידגוגו והיה מיננה ואומר
לו אכל בני שתה בני אזל בני לבי ספרא אתא בני
מבי ספרא · כך הקב״ה מתאוה להזכיר את ישראל בכל
שעה · אמ״ר יודא בר׳ סימון למה שהיה יושב ועושה
שורה למלך עבר אחד וראה אותו אח״ל מה את יושב
ועושה אח״ל שורה למלך אח״ל כל מה שאת יכול לקבוע
עין מכירין קבוע אבנים טובות ומרגליות קבע שהיא
עתידה להנתן בראשו של מלך כך אמ׳ הקב״ה למשה משה
כל מה שאתה יכול לשבח בישראל לפני שבח לפארן פאר
שאני עתיד להתפאר בהם · ויאמר לי עבדי אתה ישראל
אשר בך אתפאר · להקריבהם · אמ״ר יהושע בר
נחמיה אמ׳ הקב״ה למשה לך מנה את ישראל ואמ׳ משה

לפני הקב״ה כענין העולמי׳ כד״א והיה זרעך כעפר הארץ
והרביתי את זרעך ככוכבי השמים׳ והיה מספר בני ut Stellis cœli
ישראל כחול הים׳ ואת אומרת לי לך מנה את ישראל Arena
א״ל משה לא כשם שאתה סבור אלא אם בקשת לספור
על ידיהם של ישראל טול כנגדי אותות של אבותיו ואת capita Israel
ענהר על ידיהם׳ ר׳ ראובן׳ ארבעין ושית אלפין׳ tribuum
ש׳ שמעון חמשין ותשע אלפין׳ נ׳ נפתלי חמשין
אלפין׳ יהודה יוסף יששכר תלתין אלפין׳ ז׳ זבולון
שבעה אלפין׳ ל׳ לוי עשרים ושנים אלפין׳ ד׳ דן שתין 7000
אלפין׳ ב׳ בנימין תלתין אלפין׳ א׳ אשר [illegible]׳
הא חדש ממנין נחשוני׳ שבעה אלפין׳ הן אותן אלפי
אלפים תורניא מה שנפלו בני העגל ונשארו בני
לוי כדבר משה ויפלו מן העם ביום ההוא כשלשת
אלפי איש׳ ר׳ תנחומא בשם ר׳ ביבי למלך שהיה לו
צאן ונכנסו זאבים לתוכה ובקשו את המלך למנות
לו מנה את הצאן לידע כמה חסרה׳ כך אמר הקב״ה
למשה מנה את ישראל לידע כמה חסרו׳ בגזרה
לקנינות נכנסו ישראל אחר גזירות לתוכם בשבעים
נפש ירדו אבותיך מצרימה׳ ואחר בשעבוד נספרו בני
ישראל במכסים ספרה כשש מאות אלף רגלי׳ ושנים

בתנית המפקדים · אחד בדגלים · ואחד בחלוק הארץ׳

Saul ושנים בימי שאול ויפקדם בטלאים · ויפקדם בבזק׳׳

כך אינן שהיו באותן שבאיזה נכר אינן לספרן

דוד באותן בזקיים · ונאמר בימי דוד ויתן יואב את מספר

מפקד העם אל המלך · אם מספר למה מפקד · ואם

מפקד למה מספר · אלא שעשה שתי אנטוכריות גדולה

וקטנה הקטנה הביאה לדוד והגדולה לא הביאה לפני ויתן

עזרא יואב את מספר מפקד · ונאמר בימי עזרא כל הקהל

כאחד ארבע רבוא · ונאמר לעתיד לבוא תעבורנה

הצאן על ידי מונה · והכהן כי תשא את ראש בני

ישראל · ר׳ מנחמא ר׳ ברכיה ר׳ חייא רבה בשם ר׳

אלעזר בן יעקב משלו ישראל בחול מה חול זה אם

נוטל בו מלא לגבשושית שמחרית את שעבר ומתמלא

דוד שלמה מאליה שנמצאת כך כל העולמי שמספרן ישראל בימי דוד

אותן שבחלוקן בימי שלמה · יהודה וישראל רבים כחול

אשר על שפת הים לרוב · ר׳ אלעזר בשם ר׳ יוסי

בן זמרא כל זמן שמנו ישראל לצורך לא חסרו ושלא

לצורך חסרו · ואיזה זמן שמנו לצורך בימי משה ·

ושלא לצורך בימי דוד · ר׳ שמואל בר נחמן בשם ר׳

יונתן ונתנו איש כפר נפשו בימי משה · ולא יהיה

בהם נאמר במי רגר׳ · זה יתנו אמ״ר מאיר כמין
מטבע של אש הוציא הקב״ה מתחת כסא כבוד של
והראה למשה ואמ׳ לו זה יתנו · כזה יתנו · כל העובר׳
ר׳ יודא בר׳ נחמיה ר׳ יונה אומ׳ כל העובר [illegible]
יודן בר׳ נחמיה אמ׳ כל העובר על הפקודים יתן׳
מחצית השקל ר׳ יונה בר׳ נחמיה · ר׳ יונה אומ׳ לפי
שחטאו בחצי היום לפי׳ יתנו מחצית השקל · דעבר
[illegible] · ר׳ יהושע בר׳ נחמיה בשם רבן יוחנן
בן זכאי לפי שעברו ישראל על עשרת הדברות לפי׳
יהא כל אחד ואחד מהם מביא עשרה גרה · ר׳ ברכיה
ר׳ לוי בשם ר׳ שמעון בן לקיש לפי שמכרו בכורה של
רחל בעשרים כסף לפי׳ יהא כל אחד ואחד מהם פודה
את בנו הבכור בעשרים כסף · אמ״ר פנחס בשם
ר׳ לוי לפי שמכרו בכורה של רחל בעשרים כסף נפל
לכל אחד ואחד טבעא לפי׳ יהא כל אחד ואחד מהם
שקל טבעא · ר׳ יונה בר׳ סימון בשם ר׳ יוחנן ג׳
דברים שמע משה מפי הגבורה ונבהל ונרתע
לאחוריו בשעה שאמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכ׳
אמ׳ משה לפני הקב״ה רבון העולמים כתו׳ הנה השמי׳
ושמי השמים לא יכלכלוך · ואת אומ׳ ועשה לי מקדש

Istt. g. io pc
zo argenti
Rachil
o e gribuca
f. sentiu
Mosi

אמ' לו הקב"ה משה לא כשם שאתה סבור אלא
עשרים קרשים בדרום ועשרים קרשי' בצפון ושמ'
ושמונה במערב ואני ירד ומצמצם שכינתי למטה
בינכם וכתי' ונועדתי לך שם וגו'. ובשעה שאמר
את קרבני לחמי לאשי אמר משה לפני הקב"ה רבון
העולמים אם מכנס את כל החיות שבעולם יש
בהן העלה אחת או כל העצי' שבעולם יש בהן כדי
הבערה אחת. ולבנון אין די בער וחיתו אין די
עולה. אמר הקב"ה לא כשם שאתה סבור אלא ואמרת
להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשי' בני שנה
וגו'. ולא שנים בבת אחת אלא אחד בשחרית
ואחד בין הערבים. את הכבש אחד תעשה בבקר
ואת הכבש השני תעשה בין הערבים. ובשעה שאמר
ונתנו איש כפר נפשו אמר משה לפני הקב"ה רבון
העולמים מי יוכל ליתן פדיון נפשו אח לא פדה
יפדה איש. וגו' ויקר פדיון נפשם. אמר לו הקב"ה
למשה לא כשם שאתה סבור אלא זה יתנו כזה יתנו
א"ר מאיר כמין מטבע של אש הוציא הקב"ה מתחת
כסא הכבוד שלו והראהו למשה (ואמ) לו זה יתנו
כזה יתנו. (א"ר מאיר כמין מטבע של אש הוציא

Marginalia: v. … ; partium ; libanus ; Agnos mane 2 vespere ; redemptio

הקב״ה מתחת כסא הכבוד שלו ונתנה למשה Sedes Mosi
ואמר לו זה יתנו כזה יתנו) כך הנושא אשרי לא
מתמנהו פניו כמו לא מיתנו כמו דבורתו של
הקב״ה אין הקב״ה בא בטרחות על ישראל וכיון
שראה משה כך התחיל משבח את ישראל ואמר
להם אשרי העם שככה לו ״אשרי העם שה׳ אלהיו״
אשרי שאל יעקב וגו׳

דרשה לפרשת זכור

יזכר עון אבותיו אל ה׳ וחטאת אמו
אל תמח׳ · וכי אבותיו של עשו רשעי׳ היו והלא
צדיקים היו · אברהם זקנו יצחק אביו ומה אמ׳
יזכר עון אבותיו אלא יזכר חטייא שחטא על
אבותיו ומהו חטייא שחטא על אבותיו אתמית
יצחק בא מכח אברהם · ויצחק חיה מאה ושמנים ·
אברהם חיה מאה ושבעי׳ וחמש · ר׳ יודן בשם
ר׳ אייבו ר׳ פנחס בשם ר׳ לוי בחלק חמש
שנים שנמנעו מחיין של אבינו אברהם שבשכר
עשו הרשע שני עבירות קשות בא על נערה Esau

המנסה נהרג את הנפש הה' יבא נשא מן הגר
והנה שיף · ואין שרה אלא שרה למנשה כמהלך
ואם בשרה יצא האיש את השרה הלמנשה ·
והנה שיף אין שיף אלא הנוך כמה דאמר אני נא
לי כי שיפה נפשי להורגים · ר' זכאי כבה אמר
אף גנב רכתב אם גנבי באו לך אם שודדי
לילה · אמר הקב"ה והלא כבר הבטחתי את אברהם
ואמרתי לו ואתה תבא אל אבותיך בשלום תקבר
בשיבה טובה והרא סבן טבא כנמה את בן
בנו מגלה עריות ושופך דמים וגונב והרא סבא
טבא טב ליה להוא צריקא למתבש בעלם ·
כי טוב תסרן מחיים · ואה חשיא דחטא על אבין
דכם לא שיבה שנין לכמן אמרין כל מי שהוא
מעמיד בן רשע את תלמיד רשע סוף שעושין כהות ·
[illegible] בן רשע מאבינו יצחק ויהי כי זקן יצחק ותכהן
עיניו מראות ליה שהעמיד לעשו בן רשע · תלמיד
רשע מאחיה השילוני · ואחיהו לא יכול לראות כי
קמו עיניו משיבו ליה שהעמיד תלמיד רשע ·
ואיזה זה ירבעם בן נבט שחטא והחטיא את ישראל
לפי כהן עינו ואחיהו לא יכול לראות · ואה חשי

שחטא על עון . ר' תנחום בר' אבין בר' יודה בר'
נחמיה ורבנן . ר' יודא אמ' עד שהוא יוצא
ממני אני מבקש מעיין שלה שלא תלך הה"ר על
כרתנו בחרב אתין ושחת רחמיו . אמ"ר ברביה Ensi uina
שלא תעמוד אחר שיצא ממני אמן שלא שהוא
יוצא ממני אמן זירתיה מתוחא לקבלה ומה טעמ'
זרו רשעים מרחם תעו מבטן . ר' נחמיה אמ' בר'
לה שלא תעמיד שנים עשר שבטים דאמ' רב הונא 10 Tri
רבקה היתה ראויה להעמיד שנים עשר שבטים . Ribca
מהדין קרייא . ויאמר ה' לה שני גוים בבטנך הא
תרי . ושני לאומים ממעיך יפרדו הא ארבעה .
ולאום מלאום יאמץ הא שיתא . ורב יעבד צעיר .
הא תמניא . וימלאו ימיה ללדת והנה תאומים
בבטנה . הא עשרה . ויצא הראשון אדמוני ואח"ר
כן יצא אחיו הא תרי עשר . ואית דמייתי לה
מן הדין קרייא ותאמר אם כן למה זה אנכי . הדין
זה ז' שבעה ה' חמשה הא תרי עשר . ורבנן
אמרין גרם לה שלא תהא מטתה ברבי את מיתא
באשת שלתה רבקה אמרין למן יצחק קמיא
אברהם מת יצחק שנין כהות וישב בתוך הבית

4/411 יעקב ברח מפני עשו יצחק עשו רשיעא קמיה
ויהון בירייתא אמרין ליטין בזייא דהדין מיינקין
מה עשו הוציאו מטתה בלילה · אמר ר' יוסי בר חנינא
לפי שלא יצאת מטתה ביום · אף הכתוב לא פרסם
מיתתה אלא מן הצד הדין קרייא הה"ד ותמת דבורה
מינקת רבקה ויקרא שמו אלון בכות: מהו אלון
ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן לשון יוני הוא
Alius אלון אחרן · בכות שתי בכיות עד שיעקב יושב
ומתאבל אבלה של מניקתו · באת לו בשורת אמו
הה"ד וירא א' אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם
ויברך אותו מה היא ברכה שברכו · ר' אחא בשם
ר' יונתן ברכת אבלים ברכו · אף הקב"ה אבוי
שלם לה בנש אמיה שלמא לה בנש אחוי שלם לה בנש ·
סביה שלם לה בנש · אחתיה שלמין לה בנש · אף אנא
אשלים לה בנש תהון מזכרין שמיה מלעילא ואנא מחק
שמו מלמטה יהיו נגד ה' תמיד ויכרת מארץ זכרם ··
Amalec. f זכור את אשר עשה לך עמלק ··
ר' תנחום בר' חנילאי פתח זכרוניכם משלי אפר
לגבי חומר גביכם · אמ' הקב"ה לישראל בני אותן
שתי זכירות שהכתבתי לכם בתורה היו זהירין

בהם · תמחה את זכר עמלק · כי מחה אמחה Amalec
את זכר עמלק · משלי אפר · משלו כאפר · אם
זכרונכם הכי אמר בגין אל אברהם אותו שהמשיל
עצמו לאפר · ואנכי עפר ואפר · ואם לגבי pulvis
חמר גביכם · התקינו עצמכם לגבורה אל יתני
לה כתוב בתרים ימרון את חיהם בגבורה
קשה · ר' יהודה בשם ר' אייבו פתח אל תהיו
כסוס כפרד אין הבין וגו' · משה רבי' נמשלו בסוס
מתבל הבהמה נמשלו קרובה אוהב זנות אוהב מלחמה
מלחם שינה ונותן רסה · ויש אף הנוח בעולין
במלחמה · אל תהיו כסוס כפרד · הסוס הזה את
מתגדל נהרג בעולם מרסן נהרג בעולם מקשטן
נהרג בעולם מגלגל שנוי נהרג בעולם לא קריב
לבנה נהרג בעולם · אתם אל תהיו כן אלא הוו
זהירין למיני לשבע טיבותא ולמיני לבישתא בשתא·
למיני לשבע טיבותא לא תהוו עריני · וגו' למיני
לבישא בשתא · זכור את אשר עשה לך עמלק··
ר' ברכי' בשם ר' הונא פתח מאזני מרמה תועבת
ה' וגו'·· אמ"ר ברכי' בשם ר' הונא אם ראית
דור שמדותיו של שקר דע שהמלכות באה ומתגרה

בשלשה הדבר ומה שנא' מאזני מרמה תועבת ה'
מה כתי' בתריה בא זדון ויבא קלון . ר' ברכיה
בשם ר' אבא בר כהנא כתי' המלכה במאזני לא
נבנים אבני מרמה . המלכה במאזני כשנו . מיפשר
בן שמרותין של שקר שהוא זונה אלא נבנים אבני
מרמה . אמ"ר לוי אף משה רמזה לישראל מן התורה
מן לא יהיה לך בכיסך אבן ואבן גדולה וקטנה .
לא יהיה לך בביתך איפה ואיפה גדולה וקטנה .
אם עשית כן דע שהמלכות באה ומתגרה בדורו
הדבר . ומה שנא' כי תועבת ה' כל עושה אלה ונא'
מה כתי' בתריה זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך
ר' לוי פתח גערת גוים אבדת רשע שמם מחית לעו'
לעולם ועד . גערת גוים זה עמלק . אבדת רשע
זה עשו הרשע . דכתי' ביה וקראו להם גבול רשעה
אם תא' לך גרס אף יעקב בכלל אמור לו אבדת
רשע' מן כתי' כאן אלא אבדת רשע זה עשו הרשע
שמם מחית לעולם ועד . תמחה את זכר עמלק
והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם וגו' . ר' יהודה
בן גוריה ור' יהושע בן לוי ורבנן . ר' יהודה בן גוריה
יתגר להם מה שעשו לך בגולה שהיא נתונה בחיקן

של אברהם ואחיו. כדאמר ר' תנחום בר שלקה ר'
יהושע דסכנין בשם ר' לוי בשם ר' יונתן מה היו
של בית עמלק עושין היו מחתכין מילותיהן של ישראל
וזורקין. ואומרים כלפי למעלה ואומ' בזו בחרת הי
לך מה שבחרת. ור' יהושע בן לוי יזכור להם מה
שעשו לנו בדרכה דכתי' ליונק שנאמ' כך השיב
להם ... שעשתה על תוקפי. ורבנן אמרין יזכר
להם מה שעשו לנו במקרה שהיו רבין במוקו של
עולם ואמר) כד הנוש ... הענין שם הענזרה התחת
התחתונה שתים אמות. ובא שאול ומרגה להם.
וישסף שמואל את אגג לפני ה' בגלגלה. מה עשה
לו ר' אבא בר כהנא אמר) היה מחתך ממנו זתים
זתים ומאכיל לנעמיות. הה"ד ויאכל בהו. ואמרו ויאכל
ברין בבשר מנת" בשר לו מיתה מרה. ורבנן
אמרין העמיד אבקנה קנדיסין ומתח עליהם
ניה ואמר אין סר מר המות. כך מלווין את השרי
מיתות תמרורות. ר' שמואל בר אברהמי אמר) בריות
אומות העולם דנו לא בשרי ולא בהבגדה. ר' יצחק
אמר סכני. ויאמר כאשר שכלה נשים חרבך כן תשכ
מנשים אמך. אמר של אותו היום. אמ"ר לוי

Amalec

צח

את משה כמשה לישראל כן התורה. כי ינצו אנשים יחדו

איש ואחיו וגו'. וקצתה את כפה לא תחוס עינך.

לה אבל בתריה זכור את אשר עשה לך עמלק.

Amalec

זכור אמ״ר ברכיה אתה אמרת) לא זכור אתה

זכור אותו שבתה מתג״ה בנו. אבל את שמן

שבתה לפניך את הני זכור לי. אשר עשה לך.

אמ״ר יצחק לא עשה לך לא עשה. זכור ה' לבני

Nec. fil. Edō

אדום את יום ירושלם וגו'. ר' אבא בר כהנא אמ'

ערו ערו היך מה דאת אמר) חומות בבל הרחבה

ערער תתערער. ר' לוי אמר) פנון פנון היך מה

Eximanite

דאת אמר) ותמהר ותער כדה אל השוקת. על דעתה

דר' אבא בר כהנא דאמר) ערון ערון עד יסודה

מינן. עד היסוד בה. על דעתיה דר' לוי דאמר

Ad fūdamtū

פנון פנון עד יסודיה מינן. עד היסוד בה.

עמלק. אשר קרך. קרח כהדין זחלא. ר״א עמלק

Amalec

אומה שבאומות ללוק דמן של ישראל ככלב. ר' לוי

בשם ר' שמעון בן חלפתא למה היה עמלק דומה

Amalec
Musca

לזבוב שהוא להוט אחר המכה כך היה עמלק

להוט אחר ישראל ככלב. תני בשם ר' יונתן ארבע

דמנות מנסה פסע עמלק ובא להזדווג מלחמה עם

ישראל ברפידים · בדרך בצאתכם ממצרים ·· In Raphidi
אמ״ר לוי מן הדבר בא עליהם לסטים · דומה למלך
שהיה לו כרם והקיפו גדר והושיב בו המלך כלב
נושך אמר המלך כל מי שיבא ויפרוץ את הגדר
ישכנו הכלב · בא בנו של מלך ופרץ את הגדר
ונשכו הכלב · כל זמן שהיה המלך להזכיר חטייא
של בנו מה שעשה בתוך הכרם הוא אמר לו
זכור את אשר נשכך הכלב כך כל זמן שהקב״ה
מבקש להזכיר חטין של ישראל מה שעשו ברפידי' In Raphidi
שאמרו היש ה' בקרבנו אם אין אמ' להם זכור את
אשר עשה לך עמלק · אשר קרך בדרך · ר' יהודה nec. q. f. Amalec
ור' נחמיה ורבנן · ר' יהודה אומ' אשר קרך טמאך ·
כמה דתימר כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור
מקרה לילה · ור' נחמיה קררך ורמי ·· מה עשה
עמלק יורד לבית ארכין שלמצרי' ונטל טימוסיהן
של שבטי' שהיה שם שמם חקוק עליהם ובא ועמד
לו תוך לענן והיה קורא כאנשים שאומרין לוי יהודה
אחיכם אנו צאו אלינו דאנו בעי למעבד פרגמטיא
עמכון וכיון שהיה אחר להם יוצא היה הורגו ·
ורבנן אמרין הקירן לפני אומות העולם · אמ״ר

משל לאמבטי׳ רותחת שאין כל בריה יכולה
לירד לתוכה בא בן בליעל אחד וקפץ וירד לתוכ׳ה
אע״פ שנכוה עשה הקירה לפני אחרי׳ כך כשיצאו
ישראל ממצרי׳ נפלה אימתן על כל אומות העולם
אז נבהלו אלופי אדו׳ וגו׳ תפול עליהם אימתה
ומהר כיון שבא עמלק ונזדווג להם אע״פ שנטל
את שלו מתחת ידיהם עשה הקירן לפני אומות העולם״
ויזנב בך׳ הכה אותם מכת זנב׳ מניין
בדבר ר׳ חנינא בר שלקה ר׳ יהושע דסכנין
ר׳ לוי בשם ר׳ יונתן מה היו של בית עמלק עושין
היו מחתכין מילותיהם של ישראל וזורקי׳ אותם
כלפי למעלה ואומ׳ בזו בחרת הי לך מה שבחרת״
לפי שלא היו ישראל יודעין מה טיבה של זכירה
אלא והם שלחו׳ את הזכירה על אמם וכיון שבא
עמלק למדה להם וממי למדה ממשה זקננו ואמר
הכי קרא שמו יעקב ויעקבני והניח את הזמן״
על המתאבלי׳ אמרינן׳ ר׳ יהודה ור׳ נחמיה
ורבנן׳ ר׳ יהודה אמר כל מי שהיה עמהם היה משגל׳
ור׳ נחמיה אמר כל מי שהשען מגלשו היה משגל׳
ורבנן אמרין זה שבטו של דן שפלטו הענן שהיו

Timor

[illegible] ad nares

Dum

כולם שעברו עליו·· ר"ל כל המתעבי' מהריך ממך · Idolatu
יתמק כל הכלתעי' מהריך · כי ירדה נר נחליה
ונכבשין · כי ירדה אמה אם ריבון של כל העשין
כדרך שהוא נכבשו עליו שעברנו ואם לאו שמרור
בני נר נחליה אמן אם מספיק לבו את לתולדותיו
כמלך שהוא שרוי במדינה ואין המדינה חסרה כלום
שעברנו ואם לאו שמרור בו · ונכבשין אמרי' אמן
אם מסיחין אנו בלבבנו והוא יודע מה אנו
מסיחין שעברנו ואם לאו שמרור בו · ר' ברכיה
בשם ר' לוי כלפי היו מסיחין והקב"ה נותן את
שאלתם וזה טעמא וינסו אל בלבבם לשאול אוכל
לנפשם · זה כתו' הכן ויאכלו וישבעו מאד ותאו הם
יבוא להם · ומזה שך ניחשו שך בשמא ניהוב
בדרך · ולא ידע מי ר' פנחס בשם ר' שמואל
בר נחמן לסנהדרין אגדה היא שאין זרעו של עשו · Esau filiorum Rachel
נופל אלא ביד בני בניה של רחל · אם לא
יסחבום צעירי הצאן ולמה הוא קורא אותם
צעירי הצאן שהיו קטנים של שבטים זה כתוב
בן עשר וזה כתוב בן קטן הנה קטן נתתיך
בגוים · זה הגדול בין שני כשנו' ולא עשה כמעשיו

לפרשת זכור

וזה גדל בין שני צדיקי' ולא עשה כמעשיהם · יבא זה
ויפרע בזה זה נס על הבגד קונו וזה ברח את
הבגד קונו יבא זה ויפרע בזה זה · וזה כתו' בו ולא
ירא אלקי' וזה כתו' בו את האלהים אני ירא יבא זה
ויפרע בזה זה ·· והיה בהניח ה' אלהיך לך מכל אויביך
וגו' · ר' עזריה ר' יודה בר' סימון בשם ר' יודה
בר' אלעאי על שלשה דברי' נצטוו ישראל בכניסתן
לארץ למנות עליהם מלך ולבנות בית הבחירה.
ולמחות את זכר עמלק · ר' יהושע בן לוי בשם ר' (Amalec)
אלכסנדרי כתו' אחד אומ' תמחה את זכר עמל'
וכתו' אחד אומ' כי מחה אמחה את זכר עמלק
עד כי יד על כס יה ·· ובשר ודם אפשר לפשוט
בכסאו של הקב"ה אלא על ידי שהיה עתיד להחריב
את ירושלם דכתי' בעת ההיא יקראו לירושלם
כסא ה' לפי' כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת
השמים ·· ואומר כי יד על כס יה [illegible]מלחמה לה'
בעמלק · תני בשם ר' אליעזר שבועה נשבע הקב"ה
ימינו ימינו כסאו כסאו שאם יבואו גרי' מכל אומו'
העולם שאני מקבלם ומזרעו של עמלק איני מקבלם
לעולם · אף דוד עשה כן ויאמר דוד אל הנער

כמ"ד לך אי זה אמה נאמר בן איש ימי

עמלקי אגגי · אמ"ר יצחק כנגד המדנכי היה — Amalechita

נאמר לך דור כמך של כמוך · אמ"ר יצחק רלין

כתי' אמן לך הכבה למי' שמכה בנגב שור הכתי' — Hol

לדור דור · אמן הקב"ה מדר דר אנא מבריה

לדכי דין · ר' אליעזר ור' יהושע ור' יוסי · ר'

אליעזר אומ' מדורו של משה עד דורו של שמואל ··

ור' יהושע אומ' מדורו של משה עד דורו של מרדכי — Mosis

ואסתר · ור' יוסי אומ' מדורו של מרדכי ואסתר עד — Esther

דורו של מלך המשיח שהוא שלשה דורות ·· — Messie +

ונותן לדורו של מלך המשיח שהוא שלשה דורות

דכתי' ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים · — cu sole z cu luna

דור חד דורים תרי הא תלתא · ר' ברכיה בשם — Tres generationes

ר' אבא בר כהנא כל זמן שזרעו של עמלק קיים — Amalec Tal

בעולם כביכול כאילו כנף מכסה את הפנים — Ala operit faciem

אבד זכרו של עמלק מן העולם ולא יכנף עוד — [illegible] Amalec

והיו עיניך ראות את מוריך · ר' לוי בשם ר'

חנינא בר' חנינא כל זמן שזרעו של עמלק קיים

בעולם לא השם שלם ולא הכסא שלם · אבד — Nomen dei z

זכרו של עמלק מן העולם השם שלם והכסא שלם — z sedes

Amalec ablato | n dei z sedes

Inimici dfecut
frameę in fine
perijt memo. eo[rum]
aptat sede
iudicio tronu

וזה טעמו' המגיד פרק תרבות לרעה נקרי' שבת
אבר דברים הללו· וזה כתו' בגמריה וזה לעולם ישב
כנגד למשפט כמ״ו

דרשה לפרשת פרה אדומה

מי יתן טהור מטמא לא אחד· כגון אברהם מתרח
חזקיהו מאחז מרדכי משמעי ישראל מאומות העולם·
העולם הבא מהעולם הזה· מי עשה כן מי צוה כן
מי גזר כן· לא אחד לא יחיד של עולם· תמן תנינן
האשה שמתה ולדה בתוך מעיה ופושטת החיה את ידה
ונגעה בו החיה טמאה טומאת שבעה והאשה
טהורה שבתוך הולד· המת בבית טהור יצא
מתגבת הרי הוא טמא מי עשה כן מי צוה כן מי
גזר כן לא אחד לא יחיד של עולם· ותמן תנינן
כל העוסקין בפרה מתחלה ועד סוף מטמאין בגדי'
היא עצמה מטהרת טמאים אלא אמר הקב״ה חוקה
חקקתי וגזירה גזרתי ואין אתה רשאי לעבור על
גזרתי זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר·
ר' תנחום בר חנילאי פתח אמרות ה' אמרות טהורות

כסף צרוף בעליל לארץ מזוקק שבעתים. אמ"ר ינאי
בר שלמאי אמרות ה' אמרות טהורות. אמרותיו
של הקב"ה הן אמרות אמרות. בשר ודם אינן
אמרות. בנוהג שבעולם מלך בשר ודם נכנס
למדינה ובני המדינה מקלסין אותו ונערב לו
קילוסן אמר להם למחר אני בונה לכם דימוסיאות
ומרחצאות למחר אני מביא לכם אמה של מים
ישן לו ולא עמד איכן הוא היכן הן אמירותיו.
אבל הקב"ה אינו כן אלא וה' אלהי' אמת. מהו אמת
אמ"ר אבון שהוא אלהי' חיים ומלך עולם.
טהורות. ר' יודה בשם ר' יונתן ר' בניה בשם
ר' אליעזר בר' יעקב דבשר חזין ואמרי לה בשם
ר' יהושע בן לוי מצינו שהקב"ה עקם שנ' אות
תיבות בתורה כדי שלא להוציא דבר של טומאה
מתוך פיו הה"ד מכל הבהמה הטהורה תקח לך
שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא
טהורה היא. ומן הבהמה אשר היא טמאה אין
כתי' כאן אלא אשר לא טהורה היא שנ' איש ואשתו.
אמ"ר יודה בר' מנשה נתבקשו לפתוח להם
בסימני בהמה טמאה לא פתח להם אלא

ר'

Signum mundi בסימני בהמה טהורה · את הגמל כי לא מפריס
פרסה אין כתו' כאן אלא כי מעלה גרה הוא · את
Findit ungue הארנבת כי לא מפרסת פרסה הוא אין כתו' כאן
אלא כי מעלת גרה היא · את השפן כי לא מפריס
Ruminat פרסה הוא אין כתו' כאן אלא כי מעלה גרה הוא ·
את החזיר כי לא מעלה גרה הוא אין כתו' כאן
אלא כי מפריס פרסה הוא · ר' יוסי ר' יהושע
Sed דסיכנין בשם ר' לוי התינוקות שהיו בימי דוד עד
שלא טעמו טעם חטא היו יודעי' לדרוש את התור[ה]
ארבעי' ותשע פני' טהור וארבעי' ותשע טמא וה[יה]
דוד מתפלל עליהם (ונענה) אתה ה' תשמרם נטירת
אורייתהון בלבבהון · תצרנו מן הדור זו לעולם · מן
הדור ההוא שהוא חייב כלייה ואחר כל השבח הזה
יוצאין למלחמה ונופלי' אלא על ידי שהיו בהן דלטורין
היו יוצאי' למלחמה ונופלי' הוא שדוד אמ) נפשי בתוך
לבאי' אשכבה לוהטים · נפשי בתוך לבאי' זה אבנר
ועמשא שהיו לבאי' בתורה · אשכבה לוהטי' זה דואג
ואחיתופל שהיו לוהטי' אחר לשון הרע · בני אדם
שניהם חנית וחצים אלו אנשי קעילה דכתי' היסגרו
בעלי קעילה אותי ואת אנשי וגו' ולשונם חרב חדה

אלו התמידי' דכתי' בבא התמידים ונאמרין לשמאל וא'
במנוחה שנה אמר דוד לפני הקב"ה רבון העולמי'
גני מה השכינה עושה בארץ כמה על השמים
אלה' חלק שכינתך מן בינהן אבל דוד ושל
אתמצב כלהם שעברי' עץ הין נעל ידי שלא הין
בהן דלשוניך הין יוצאי' למלחמה ונותחי' הנא
שעבדיהן אמר לאליהו הלא הגד לאדני את אשר
עשיתי בהרוג איזבל את נביאי ה' וגו' אם לחם
למה מים אלא מלמד שהמים נתין לו להבוא יותר
מן הלחם. ואליהו מכריז בראש הכרמל ואומר
אני נותרתי נביא לה' לבדי. וכל עמא ידעי' ולא
מפרסמין למלכא. אמ"ר שמואל בר נחמני אמר
לו לנחש מפני מה אתה מצוי בין הגדרות אמר להם
שאני הוא שפרצתי גדרו של עולם. מפני מה אתה
מהלך ולשונך שותת לארץ אמר להם מפני שהיא גרמה
ואמרו לו מפני מה כל בהמה וחיה אין נושכין וממיתין
ואתה נושך וממית. אמר להם אם ישך הנחש בלא
לחש מפני דאמר עביד כלום דלא מתאמר לי
מן שמיא. ומפני מה אתה נושך באבר אחד
וכל האיברי' מרגישין אמר להם ולי אתם אומרין אמרו

מה מוסף

לפרש הלשון שהוא אומר כאן והנך ברומי. נראה שקרא
אותו שלום. שהוא הנך שלשה המוכרים והמקבלים כו'
שאותן שלהן. ובזמן שאמר הכך מכבדה רנקף שאומרין.
שאמר שקבלו. ומי מלך של שלו, ואמר. ואמר למה
נהרג. ר' יהושע בן לוי ור' שמעון ב"ל ורבנן. ר'
יהושע אמר) על ידי שהקריב אותו לשמו של דוד
הה"ד ויעלה ואמר מלמד' על דור המתים לאמר למי
אמר כתוב כן אמר לדוד. ור' שמעון בן לקיש
אמר על ידי שעשה דין של [illegible] תחוק דבתי ויאמר
ואמר יקנה [illegible] ויצחק למלכות [illegible] ורבנן
אמרין על ידי שלא המתין לשאול ההמתים לדוד כשאמ'
אבי ראה גם ראה את כנף [illegible] אמר לו אמר מה
את [illegible] כן [illegible] בסירה הנשרפת. ונתן [illegible]
לכך [illegible] הלא [illegible] אמר [illegible]
בסירה הנשרפת. [illegible] בסירה הנשרפת. [illegible]
ידי שהיתה [illegible] שער הכהן [illegible]

ר' יונתן בן פזי [illegible] קריא [illegible] פרה [illegible]

ות
[illegible] שבעה שבעה פרות שבעה שבעה [illegible] שבעה הזאה
שבעה [illegible] שבעה [illegible] שבעה [illegible] שבעה
כהנים אם ישראל לך [illegible] הן [illegible] משה ואהרן

היו בכלל וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר זאת
חקת התורה · ר' יצחק פתח כל זה נסיתי בחכ' (מה)
אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני · כתי' ויתן אלהי'
חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד וגו' · ר' לוי ורבנן
אמרין נתן לו חכמה כנגד כל ישראל · א"ל מה החו(ל)
הזה גדר לים כך היתה חכמה גדרה לשלמה · מתלא
אמר דיעה קנית מה חסרת דיעה חסרת מה קנית··
שור מרעתה אין חכמה וגו' · כשור מרעתה אשר אין
חכמה כך איש אשר אין מתעסק בתורה · כתי' ותרב
חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם · ומה הית' חכמתן
של בני קדם שהיו יודעין במזל ומנחשי' בטייר · אמ' רבן
שמעון בן גמליאל בשלשה דברי' אני משבח את בני
המזרח שאין נושקין בפה אלא חותכין בסכין ואוכלי'
ואין נושקין בפה אלא ביד ואין נוטלין עצה אלא
במקום מרווח כמה שנ' בשעת יעקב דכתי' ויקרא
יעקב לרחל וללאה השדה אל צאנו למקום מרווח ··
ומכל חכמת מצרים · ומה היתה חכמתן של מצרים
את מוצא בשעה שבקש שלמה לבנות בית המקדש
שלח אצל פרעה נכה א"ל שלח לי אומנין בשכר
שאני מבקש לבנות בית המקדש מה עשה כנס כל

4º Lucent. l.

D. Sapientia

Sapientia Salomonis

filij oriētis

Sapia egypti o Salōn tēplū

ויסתכלו אלו ויפיו וגבהו בני אדם שהן עוברין לפני
בעולם הזה ושאלם לו ויען שבעו מתל שלמה תמה
ל׳ י׳ כבנות הקדש שהם עוברין לפני בעולם הזה ונתן
להם הבריותן ושאלם לו ושאל לו ברוך (ואמר) לו לא
היה לך הבריותן לקבור את מתך הרי הן והרי הברי
הבריותן: ונתכם מכל האדם זה אדם הראשון׳
Sapien Ada ומה היתה חכמתו של אדם הראשון אלא את מוצא
בשעה שבקש הקב״ה לבראת את אדם הראשון נמלך
במלאכי השרת אמר להם נעשה אדם אמרו לפניו רבון
quid e ho qm העולמים מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו״
אמר להם אדם זה שאני מבקש לבראת בעולמי חכמתו
מרובה משלכם׳ מה עשה כנס כל בהמה חיה ועוף
והעבירן לפניהם אמר להם מה שמותם של אלו ולא היו
יודעין׳ כיון שברא אדם הראשון כנס כל בהמה וחיה
ועוף והעבירן לפניו אמר לו מה שמותן של אלו ואמר
לזה נאה לקרותו שור ולזה נאה לקרותו סוס ולזה ארי
ולזה לקרותו גמל ולזה נשר הה״ד ויקרא האדם שמות
לכל הבהמה וגו׳׳ אמר לו ואתה מה שמך אמר לו אדם
לפי שנבראתי מן האדמה׳ אמר לו ואני מה שמי אמר לו
ה׳ אמר לו לפי שאתה אדון על כל בריותיך׳ אמ״ר

Adam ~~ipsa~~ noia uocat

אתא אמר הקב"ה אני ה' הוא שמי. הוא שמי שקר' nomi.m
לי אדם הראשון. הוא שמי שהתניתי ביני לבין עצ'
הוא שמי שהתניתי ביני לבין מלאכי השרת אמן
זה אבינו אברהם דכתי' משכיל לאיתן האזרחי. Abra Ezrachi Mosi
הימן זה משה לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא'
וכלכל זה יוסף דכתי' ויכלכל יוסף את אביו וגו'.
אמרו המפרש' כלום חלק הדבר הזה שלא אלא
ברוב חכמתו מה עשה שלח שבטי' פרקי' ונכתבו
עליהם שבעי' לשון והיו לאלפים אותן למינו והיה קור'
כל אחד ואחד בלשונו. ולא עוד אלא שהיה
מדבר בלשון קדש שלא היו יכולין לשמוע אזנו'.
הה"ד ערוגת בהנסך שמו בתמונת על אבן מתני' [margin: Tit[illegible]]
שבת לא ידעתי אשמע'. ונדרך זה דור המדבר
ולמה קורא אותו דרדע שהיו כלם מלאי' דעה.
בני מחול אלו ישראל בנים שמחלה להם שכינה
על מעשה העגל. וידבר שלשת אלפי' משל וגו'.
אמ"ר שמואל בר נחמן חזרנו על כל המקרא
ולא מצינו שנתנבא שלמה אלא קרוב לשמונה Salamone
מאות פסוקי' ואת אומר שלשת אלפי' משל
אלא מלמד שכל פסוק ופסוק שנתנבא יש בו

שנים שלשה טעמי' כדכתיב נפש זהב ונתנו כתם:
ורבנן אמרין שלשת אלפי' משל על כל פסוק ופסוק
ולו חמשה טעמי' על כל משל ומשל ויהי שירו אלף
שלמה אין כתי' כאן אלא ויהי שירו של משל. וידבר
על העצים וכי אפשר לאדם לדבר על העצים.
מן הארז אשר בלבנון ועד האזוב אשר יוצא בקיר
אלא אמר שלמה מפני מה מטהרין זה מטהר בגבוה
שבגבוהים ובנמוך שבנמוכים אלא על ידי ארז
זה אם הגביה עצמו כארז הוא לוקה בצרעת וכיון
שהוא משפיל את עצמו כאזוב הוא מתרפא באזוב:
וידבר על הבהמה ועל העוף. וכי אפשר
לאדם לדבר על הבהמה ועל העוף אלא אמר שלמה
מפני מה בהמה נשחטת בשני סימנין והעוף בסימן
אחד. אלא שהבהמה נבראת מן היבשה. והעוף כתו'
אחד אומר מן היבשה דכתי' ויצר ה' אל' מן האדמה
כל חית השדה וגו'. וכתו' אחר אומר מן הים ישרצו
המים. בר קפרא אמר מרקק שבים נבראו העופות:
ר' אבין בשם ר' שמואל קפודקייה אמ' מן גללי
דתרנגולא דמיין לקשקשתא דנונא. ועל הרמש
וכי אפשר לאדם לדבר על הרמש אלא אמר שלמה

Salamonis sapientia et proverbia ab hysopo ad cedrum libani
ab iumento ad aves

מפני מה שמונה ערות' האמורו' בתורה פתרון והתגעל
בהן תמיד נשאר שקץ' ונכרי' התגעל בהן פטור
מפני שיש להן ערוות' ונגע הרע' · וכי אפשר
לאדם' לדבר על הרע' · אלא אמר) שלמה מפני לה
בהלה נחיה ונעזק שעתנן שחיטה להרע' אינם שעושי
שחיטה · אמרי יעקב איש כפר נבוריא בתגר על
הרעים שאין שעתנן שחיטה אמר ר' חני שלח ואייתה'
אמר ליה דין הן אוריתא אל דין הרא דכתי' ויאמר
אלהי' ישרצו המים שרץ נפש חיה ונעזק · לה השעק educat aq̄
שעתן שחיטה אף הרע' שעתנן שחיטה · אמר אר'
אשבשעשנה דלקי' אמר נבר מש דאמר אולא דאוריא
לק' אל דלא אוריתא שבאנה אל דין הן אל דין
הרא דכתי' התאן שבקר ישחט להם ונתא להם אם
את כל דגי הים · ישחט להם אין כתוב כאן אלא
יאסף להם אל חבוש תבוסך דהיא טבא בקלואי
הנרי יעקב איש כפר נבוריא בתגר על בנה
של נכרית שהוא נימול בשבת אמר ר' חגאי שלח
ואייתיתיה אל דין הן אוריתא אל דין הרא דכתיב
ויתילדו על משפחותם לבית אבותם · וכתו' ובן
שמונת ימים ימול לכם כל זכר · אמר אבשבשעשנה דלקי' circum

אמרו נכרי מן דאמרו מילתא דאוריתא לקי · אמרו לה
לא הניחה טבאות · א"ל כן הן א"ל כבעל נאה
שמעו · א"ל אי אבי בר עמריא לדבך אמר
לך דאנא עבדי מתשברא יהודאי על [illegible]
לאדזכיניה בנכסי שבבתא אנ בנכס תגמא דכס-
נכייא מחללין אותו שלו אנ אין מחללין ·
א"ל אין מחללין את יום השבת ונס הפסנרי
אלא על בנה של ישראל בלבד · א"ל מן הן
א"ל מן הדה דכתי' ונתתה כבתה בריה לאלהינו
להניא כל השבי והנולד מהן וגו' · א"ל נמן הקבלה
את מלקינו א"ל נכתי' הבן ונבהגרה יוצא · א"ל
מאיזו הנגה א"ל מינה דאמ"ר יוחנן בשם ר'
שמעון בן יוחאי לא תתחתן בם בתך לא
תתן לבנו וגו' למה כי יסיר את בנך מאחרי
וגו' בנך מישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא
מן הגויה קרוי בנך · א"ל רבנו תבעך דהיא
טבא בקולטאי · אמר שלמה על כל אלה
עמדתי ונמנעה החכמה של פרה כמו שהייתי
עוסק בה הייתי דורש בה ונחקר בה אמרתי
אחכמה והיא רחוקה ממני · לי בהחכם ולי

ונראה מאמר רבנ' חכמת אדם תאיר פניו · Sapia hois lucet i facie
כי כהתחבר זה הקב״ה דבתי' בינה ה' בחכמה
יסד ארץ · ונמי ונראה מאמר רבו' · שפירש Sapia fundt t'ra
ההגדה לשכמל' · חכמת אדם תאיר פניו ·
אמ״ר יודן גדול כחן של נביאי' שהם מדמים Prophia
דמות הגבורה שלמעלה לדמות אדם ונשמע
קול אדם וגו' · אמ״ר יודה בר סימון ואית קריין
מנכון מחוור יתיר מן הדין ועל דמות הכסא Sedis Ada
דמות כמראה אדם · פירוש פניו ישונה שהוא
משתנה ממדת הדין למדת הרחמי' על ישראל ·· Facies
ר״ל כי בהתחבר זה אדם הקדמון דבתי' בינה
ואתה חותם תכנית מלא חכמה וכליל יופי ··
ונמי ונראה מאמר רבו' · שפירש שמות לכל ויקר'
האדם שמות לכל וגו' ·· חכמת אדם תאיר Nota de Ada
פניו · ר' לוי בשם ר' שמעון בן מנסיא תפוח
עקיבו של אדם הקדמון היה מכהה גלגל חמה
ואל תתמה בנוהג שבעולם אדם עושה לו שני
דסקרין אחד לו ואחד לבן ביתו של מי הוא
עושה נאה לא שלו כך אדם הקדמון נברא
לתשמישו של הקב״ה וגלגל חמה נברא לתשמישן Sol facit

caly Adã obscurã sole על בריאה. לא כל שכן יהי תפוח עקבו של אדם
הראשון מכהה גלגל חמה נראה אם תפוח עקבו
של אדם הראשון היה מכהה גלגל חמה קלסתר
פניו של אחת כמה וכמה. א"ר לוי בשם ר' חמא
13 Thalamis בר' חנינא שלש עשרה חופות קשר לו הקב"ה
paradiso בגן עדן שנ' בעדן גן אלהי' היית כל אבן
יקרה מסוכתך וגו'. ר' שמעון בן לקיש אמר אחת
10 עשרה. ורבנן אמרין עשר ולא פליגין מה דעבד
להון חדא עשרה עביד כל אבן יקרה מסוכתך
חדא. ומאן דעבד להון אחת עשרה עבד להון
תרי. ומאן דעבד להון עשר לא עבד תרא מינהון.
ואחר כל השבח הזה כי עפר אתה ואל עפר תשוב.
Mulier q3 dedisti ועוז פניו ישנה. בשעה שאמר האשה אשר נתתה
עמדי וגו'. אף הקב"ה שנה פניו וטרדו מגן עדן
Eiecit eum דכתי' משנה פניו ותשלחהו וישלחהו ה' אלהי' מגן
עדן. ר"א מי כהחכם אלו ישראל דכתי' בהן רק
עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה. ומי יודע
49 fac. פשר דבר שהם יודעי' לדרוש את התורה ארבעים
ותשע פני' טמא וארבעים ותשע פני' טהור.
חכמת אדם תאיר פניו. ר' זכאי דשאב בשם

ר' שמואל בר' נחמן אמ' מיתא מנין שאמרו ישראל
על הר סיני ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע Sinai
נתן להם מתן שכרה של מעלה הה"ד ויצא לך שם ט [illegible]
בגוים ביפיך וג'· ומנין שאמרו לאותו המעשה
אלה אלהיך ישראל נעשו שונאיו להקב"ה הה"ד hij dijt
נתנה עלי בקולה שנאתיה· אף הקב"ה שנה עליהם
את הדברו' אמן. כשדרש המדרש וכשנפטר מן השני
המגלה·· ר"א מי כהחכם· זה תלמידי חכמי'· ומי
יודע פשר דבר· בשעה שהוא יודע לפרש את
משנתו· חכמת אדם תאיר פניו· בשעה
שהוא שואל ומשיב· ועוז פניו ישנא· בשעה
שהוא שואל ואינו משיב· ר' הונא יתיב מתני מנין
שאין מורין בבכור נחלין מפני דבר סריא אמ'
הדין ידע מה אנא יתיב מתני· תני אחר רבא
את ר' יהודה בר' אלעאי מלתיה מפני נהיקן·
אמר הדין גברא חד מן תלת אלין אית ביה··
אי מוניק בביתא הוא· אי מרבי חזירין הוא·
אי שבתאי דתמרא הוא· שמע קלוה ר' יודה בר
אלעאי א"ל פיסת נותיה דההוא גברא דתרא
מן תלתהון לית בי· לא מוניק בביתא אנא

דכתי' לא תשיך לאחיך נשך כסף וגו' · ולא דרבי
מזירין אנא דמסיר לגר מן ישראל דרבי מזירין
דכתיב תמן לא יורדו ישראל מזירין בבל מקום ·
ולא שמעי דתלי אנא דאכשבתי נסא דאנא שמי
בלילי פסחא אנא חזיק כאשי מן פסחא לעתבהא ·
ר' חנינא חזיק כישיה מן פסחא לחגא · א"ל ועל
לה אפק שיכן א"ל אורייתי היא דמהדרא לי דכתי'
חכמה מרם השמיר פנין · ר' אבהו אפני שיכן
חמונה תלמידיא סלקון ואמרין לר' יונתן הדין ר'
אבהו אשכחת סימא אתון לגן נלמה · אמרין ליה דאפני
שיכן אתון לגן נדולא אורייא חדתא שמע סליק
לגביה א"ל מה אורייא חדתא שמעת · א"ל תוספת
שמעתתא מריה נקרא עלין חכמה מרם השמיר
פנין · ר"א לי בהתכס · זה משה דכתי' בית שיר
דברי' שלה חכם · ומי יודע פשר דבר · שפירש
הגכה לישראל · חכמה מרם השמיר פנין · ר' יונא
ראמר ר' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי על כל דבר
ודבר שהיה הקב"ה אומ' למשה היה אומ' לו טומאתו
וטהרתו · וכיון שהגיע לפרש' אמור אל הכהנים
וגו' אמ' לפניו רבון העולמי' ואם נטמא במה היא

טהרתו ולא השיבו באותה שעה שנתכרכמו פניו
של משה כשעה ההר נתון פניו ישועה ׃ וכיון
שהגיע לפרשה של פרה אמ׳ הקב״ה משה אותה
הטומאה שאמרתי לך אמור אל הכהנים וגו׳ ואמ׳
ואמרת לפני רבונו של עולם ואם נטמא במה
היא טהרתו ולא השיבתו אלא זו היא טהרתו
ולקחו לטמא מעפר וגו׳ אין זו חוקת התורה׃
משה ואהרן בכהניו ׃ ר׳ יודן בשם ר׳ יוסי
בר׳ יהודה ר׳ ברכיה בשם ר׳ יהושע בן קרחא
כל אותן ארבעים שנה ששמשו ישראל במדבר לא
נמנע משה מלשמש בכהונה גדולה הה״ד משה
ואהרן בכהניו ׃ ר׳ ברכיה בשם ר׳ שמעון שמע
ליה מן הדא ובני עמרם אהרן ומשה ויבדל וגו׳
לה כתי׳ בתריה ומשה איש האלהי׳ ׃ אבל בניו
יקראו על שבט הלוי ׃ אמ״ר אליעזר בר׳ יוסי
פשוט הוא לן שבחלוק לבן שמש משה במדבר׃
אמ״ר תנחום בר׳ חנילאי נתני לה כל שבעת ימי
המלואים היה משה משמש בכהונה גדולה ולא
שרתה שכינה על ידיו וכיון שבא אהרן ושמש
בכהונה שרתה שכינה על ידיו הה״ד כי היום

Moses Aron Sacerd.

Sev: Tanch...

ה' נראה אליכם · קוני אל ה' והוא יושע · זה קורא
שכינה · וזה קורא ושכינה · בשמיני שנן ירבה אלהים ··
לישין בפרשה שהיא שלא בשנן דבתי ויהר ה' בשנן
ויתיצב וגו' ·· ויהר ה' בשנן וגו' ·· ובאהרן שהוא שלן
בשמיני שנן דבתי ויהר ה' בשמיני שנן ויעמד מה
המהל ויקרא אהרן וגו' ·· אבל בשמואל לא שמענו
ואין שמענו ושכינה אותם והאמרנה יש הנה
לפנין וגו' ·· כ' ינין בשם ר' לוי בר' יעקב אמרו
להם השבי אין אתם רואי שמור שנן קשור מחברן
ואין יש אלא שנן כמה דאת אמר) ויש אשר יהיה
השנן · שלרן שרותין ותק נתן למן · שלשת בפרשה
שבשבה הנרה לשמן זכרון הנרה משה שבתי ··
נשמעתי בשמואל שבשבת לו ספר דבתי ויבהב
בספר ונת לפני ה' וגו' ·· אבל באהרן לא שמענו
אלא מלמד שבשבה לו הפרשה הזאת אלא הזון
לא ממנו ולא מבנין ולא לבני בנין עד סוף כל
הדורות ואיתו זו תקת התורה ·· כ' יהושע
דסיכנין בשם ר' לוי אנבשה דבבי יתר הרב משיב
שלהם נבבלהן כבי תקה ואלו הן שרות אשה
אחי ונלנים · נשביר המשתלח · ופרה · שרות

coluna
nubis

hinc
[illegible]

Uxori frat

אשת אח לחוץ · ערות אשת אחיך לא תגלה · וכתו'
יבמה יבא עליה · בחייו היא אסורה מת בלא בנים
מותרת לו וכתו' בה חוקה · ושמרתם את חקותי
ואת משפטי אשר וגו' · כלאי' לחוץ לא תלבש שעטנז
וגו' ובסדין בציצית מותר · וכתי' בה חקה את חקותי
תשמרו · שעיר המשתלח לחוץ והמשלח את השעיר
לעזאזל · והוא עצמו מכפר על אחרי' · פרה Azazel
לחוץ הדין הכהן כל העוסקי' בפרה מתחלה ועד
סוף מטמאי' בגדי' והיא עצמה מטהרת טמאים ··
וכתי' בה חקה זאת חקת הפרה ·· ויקחו אליך ·
לעולם רב טברים בשם ר' יצחק קסטניקי פתח
לה ר' יצחק פתח) לה ר' יוסי בר' חנינא אל הקב"ה
למשה לך אני מגלה טעמי פרה אבל לאחרי' חקה ··
ואמ"ר הנוא כי אקח מועד אני מישרים אשפוט ··
והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון
יקפאון כתי' דברי' שהם מכוסים מכם בעולם הזה
עתידין הן להיות צפוין לכם כהדין בגולם הה"ד
והולכתי עורי' בדרך לא ידעו בנתיבות וגו' ··
הדברי' אעשה אין כתי' כאן אלא עשיתים
ולא עזבתים · שכבר עשיתי לר' עקיבא וחבריו R. Achiva

דאמ״ר מה דברי׳ שלא נגלו למשה בסיני נגלו לר׳
עקיבא וחביריו׳ וכל יקר ראתה עינו׳ זה ר׳ עקיבא״
אמ״ר יוסי בר׳ חנינא רמז שכל הפרה בשביל העגל
קיימא״ ר׳ אחא בשם ר׳ יוסי בר׳ חנינא בשעה
שעלה משה למרום שמע קולו של הקב״ה יושב
ועוסק בפרשת פרה ואמ׳ הלכה בשם אומרה׳ ר׳
אליעזר אומ׳ עגלה בת שנתה ופרה בת שתים אמ׳
משה לפני הקב״ה רבון העולמי׳ העליונים והתחתונים
הם ברשותך ואת׳ אומרת הלכה משם של בשר ודם׳
אמ׳ לו הקב״ה משה צדיק אחד שעתיד לעמוד בעולמי׳
ועתיד לפתוח בפרש׳ פרה תחלה ר׳ אליעזר אומ׳
עגלה בת שנתה ופרה בת שתים׳ אמ׳ לפני
רבון העולמי׳ יהי רצון שיהא מחלצי אמ׳ לו חייך
שהוא מחלציך הה״ד ושם האחד אליעזר ושם
אחד המיוחד אליעזר׳ הבן הזה אבא שאול
אומ׳ כבש פרה כהנים גדולים שעשו אותו משל
שלהן ולא היה אחד מהן מניח פרתו בכבשו של
חבירו אלא סותרו ובונה אותו משלו׳ ר׳ אחא
בשם ר׳ חנינא יותר מששים ככרי זהב
היה יותר שלו וכולם שלמים היו׳ והוא הכ״ש

D

Simō Zadic

שמעון הצדיק עשה שתי פרות ולא בכבש שהוציא
את הראשונה הוציא את השנייה אית לך למימר של
שמעון הצדיק שהיה אחך. ר' מכבן בשם ר' מלבוד
משנים סלסול פרה. גוי אחד שאל את רבן יוחנן
בן זכאי א"ל אילין מליא דאתון עבדין נראין כמין
כשפים לביאי' פרה ושורפי' אותה וכותשי' אותה
וכותשין אותה ונוטלין את אפרה ואחד מכם
מטמא למת ומזין עליו שתים שלש טיפין ואומר לו
טהרת. א"ל לא נכנסה רוח תזזית מימיך א"ל לאו
א"ל ולא ראית אדם שנכנסה בו רוח תזזית א"ל
הין. א"ל ומה אתם עושין לו א"ל מביאי' עקרים
ומעשני' תחתיו ומרביצי' עליהם מים והיא בורחת
א"ל ולא ישמעו אזניך מה שפיך מדבר כך הרוח
הזה רוח טומאה היא דכתי' וגם את הנביאים
ואת רוח הטומאה וגו' נפק גויא אמרו לו תלמידיו
ר' לזה דחית בקנה לנו מה אתה משיב אמר
להם חייכם לא המת מטמא ולא המים מטהרין
אלא גזירתו של הקב"ה היא אמר הקב"ה חקה חקקתי
גזירה גזרתי ואין את רשאי לעבור על גזרתי זאת
חקת התורה. מפני מה כל הקרבנות באי' זכרים

לפרשת פרה

זו בזה נקבה · א״ר אייבו לבן שפחה שטינף
בפלטין של מלך אמר המלך תבוא אמו ותקנח את
הצואה במקומה · כך אמר הקב״ה תבוא פרה ותכפר
על מעשה העגל · פרה זו מצרים · עגלה יפיפיה
babel מצרים · אדומה זו בבל שנא׳ אנת הוא רישא די דהבא ·
Medi תמימה זו מדי · אמר ר׳ חייא בר אבא מלכי מדי
תמימים היו אין להקב״ה שיהיו אלא ע״ז שקבלו
מאבותיהם בלבד · אשר אין בה מום זה יון ·
Grae. Alex. Simon Zadic אלכסנדרוס מוקדון כד הוה חמי לשמעון הצדיק
הוה קאים על רגלוי ואמר בריך אלההון דשמעון
הצדיק אמרי ליה בני פלטין דידיה מן קמיה
יהודאי את קאים לך אמר להון כד אנא נחית
לקרבא דמותיה אנא חמי ונצח · אשר לא עלה
Sine iugo Edom עליה עול · זה אדום · שלא קבלה עליה עול של
הקב״ה לא די״ה שלא קבלה עליה עול אלא מחרפת
ומגדפת ואומרת מי לי בשמים · ונפרעים מאותה
Extra castra אל אלעזר הכהן והוציא אותה אל מחוץ למחנה ·
שהוא עתיד לרחק את שרה ממחיצתה · ושחט אתה
לפניו · כי זבח לה׳ בבצרה · אמ״ר ברכיה טבח
גדול בארץ אדום · ושרף את הפרה לעיניו · ויהיבת

לקירות · ומשרתם · את עורה ואת בשרה ואת דמה על

פרשה ישרף · היא גרנכסייה ואיפרכיה ואיסטרטליה ·

הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת וגו׳ · אמ״ר שמואל בר׳ יצחק

אלו אומנין שהן לקחו׳ מקצתו ונדבקו בקהלך אף הם

יפלו בלב ימים בנים ואלהיך · ר״א פרה אלו

ישראל דכתי׳ כי כפרה סוררה סרר ישראל · אדומה

אלו ישראל · דכתי׳ אדמו עצם מפנינים · תמימה

אלו ישראל · דכתי׳ אחת היא יונתי תמתי ·· אשר

אין בה מום אלו ישרל דכתי׳ כולך יפה רעיתי

ומום אין בך · אשר לא עלה עליה עול · זה דורו Macula מום

שלירמיה · שלא קבלו עליהם עולו של הקב״ה ·· [illegible]

ונתתם אותה אל אלעזר הכהן זה ירמיה מן

הכהנים אשר בענתות · והוציא אותה אל מחוץ

למחנה · ונשא הגולה לבבל · ושחט אותה לפניו

ואת בני צדקיהו שחט לעיניו · ושרף את

הפרה לעיניו · וישרוף את בית ה׳ ואת בית המלך

את עורה ואת בשרה · ואת כל בתי ירושלים

ואת כל בית הגדול שרף באש · ולמה הוא נקרא

אותו בית הגדול אלא זה בית מדרשו של רבן

יוחנן בן זכאי ששם היו מתנים גדולתו של הקב״ה ··

ולקח זה נבוכדנצר הכשדי. עץ ארז ואזוב
ושני תולעת. זה חנניה מישאל ועזריה. והשליך
אל תוך שריפת הפרה. קטיל המון שביבא דנורא..
ונאסף זה הקב״ה דכתי׳ בנה ונשא נס לגוים ואסף
נדחי ישראל. איש. זה הקב״ה דכתי׳ בנה ה׳ איש
מלחמה. טהור. זה הקב״ה דכתי׳ בנה טהור
עינים מראות ברע. את אפר הפרה. אלו
גליותיהם של ישראל. והניח מחוץ למחנה
במקום טהור והיתה לעדת בני ישראל וגו׳..
לפי שבעולם הזה מטמאי׳ ומטהרי׳ ע״פ כהן
אבל לעתיד לבא הקב״ה עתיד לטהרן דכתיב
וזרקתי עליכם מים טהורי׳ וטהרתם..

vir·d·s

mudat p sacer
fo. mudat
Agg^a aq^a munda

דרשה לפרשת החדש

עשה ירח למועדים

שמש ידע מבואו.. א״ר יוחנן לא נבראת להאיר
אלא חמה בלבד. יהי מאורות. מארת
כתיב. אם כן למה נבראת הלבנה אלא
לקדש בה ראשי חדשי׳ וראשי שנים. ר׳ שילא

f. luna i tpe ירח

sol
sit luminaria
luna

רבשבר הכירבא בשם ר' יוחנן מעשב"ב שמא
ירח מכראן מכאן שאין רואין הלבנה אלא
עם בין שקיעת החמה · יוסטה מבריוא בשם ר'
ברכיה · ניסנין מכנסם בחדש הראשון בחמ"ה
שעד יום נח' ·· עם הלבנה את מונה עד כרן
לה בה אלא מלבנה שעד משקיען מכאן שאין
רואין הלבנה אלא עם בין שקיעת החמה · ר' זעור'
בשם ר' חנינא לא נברא להאיר אלא דלדל
חמה בלבד · יהי מארת מארת כתי' עם בין לה
נבראת לבנה אלא צפה הקב"ה שאמות העולם
עתידין לעשות לעבודת אותן אלוהות אמר אם
בשעה שהם שני' והם מכחישין זה את זה אומות
העולם עושי' אות' אלוהות אלו היה אחד על אח"ת
כמה וכמה · ר' ברכיה בשם ר' סימון שניהם
נבראו להאיר · יהי מאורת והיו למאורת
ויתן אותם א' ברקיע השמי' וגו' ·· והיו לאותות
אלו השבתות דכתי' כי אות היא וגו' · ולמועדי'
אלו ימים טובים · ולימים אלו ראשי חדשים ·
ושנים · אלו ראשי שנים · שיהו אומו' העולם
מונין לחמה וישראל ללבנה · החדש הזה

luna nondum
cū sol occid.

Iniuria
ante f. dos

sit Iniuria

posuit I firem

ante sole
fit luna

לכם כמה מראי וגו'. רבות עשית אתה ה'
וגו'. ר' חנינא בר פפא אמר דרכי כל נפלאו'
ומחשבות שחשבת כדי שיקבל אבינו אברהם
את המלכות. אלין שבעולם כדי שנולד
בעולם. שמעון בר אבא בשם ר' יוחנן אמ'
ארבעה דברי' הראה הקב"ה לאבינו אברהם
תורה וקרבנות גיהנם ומלכיות. תורה: ולפיד
אש. קרבנות שנאמר ה' אל אברהם קחה לי
עגלה משולשת. גיהנם: תנור עשן. מלכיות:
והנה אימה חשכה גדולה וגו'. א"ל הקב"ה לאבינו
אברהם כל זמן שבניך מתעסקין בשתי' הם ניצולי'
משתים. כל זמן שבניך מתעסקין בתורה ובקרבנו'
הם ניצולין מגיהנם ומלכיות. עתיד בית המקדש לחרב וקורבנות
ליבטל במה את רוצה שירדו בניך בגיהנם או
במלכיות. ר' חנינא בר פפא אמר אברהם
בירר לו את המלכיות. ומה טעמא אם לא כי צורם
מכרם וגו'. ואין צורם אלא אברהם שנ' הביטו
אל אברהם אביכם ואל צור חוצבתם. וה'
הסגירם שהסכים הקב"ה עמו. ר' ברכיה בשם
ר' לוי כל אותו היום היה אברהם יושב ותמה

TX
Abrā. / Sacrifi / infern

Ad Abrā, Zum... l. 2 [illegible] lib. ab ... TX

בלבד ואמנם לאומי מהר כבגר לאחר כנס את לילבינו — Inferos an TX

זה קשה להן. אל הקב״ה אברהם עד מתי אתה

יושב ותמה בלבך ספק הוא מלפניי מלבך הה׳

בנים ההוא ברך ה׳ את אברהם בבית לאמר. — pactu abrā

להן לאמר. ר׳ חנינא בר פפא אמר אברהם

בירך לו את המלכות. באנו למחלקת ר׳ יודן — TX

ור׳ אירי. ר׳ חייא בר׳ חנינא זקן אמר בשם רבינו

הקדוש בירך לו את המלכות הה״ד הרכבת אנוש — TX

לראשינו באנו באש ובמים. כשבאנו באש — igne z aq

ובמים. ר׳ חנינא בר פפא אמר תני ר׳ חנינ׳

בר פפא כל ומלאכתך ומחשבותך שחשבת כדי

שיהא אדם נזקק לביתו זה טעמו׳ ויודע אדם

עבור את אשתו וגו׳. זה הוא ענין שנתוסף לו — 2 cognō adā

תמונה על תמונתו לשעבר אם לא היה אדם

כונה לא היה תמונה ועכשיו ענין שהוא כונה

ענין שמית כונה הוא תמונה. ר׳ אבא בר׳

יודן בשם ר׳ אחא כמו לפרגמטוטין ולמפרשי

הים שיהו נזכרי ובאו׳ לבתיהן. ר׳ סימון אמר)

כל ומלאכות ומחשבות שחשבת כדי שלא יקבלו

״אנשי העולם את הברכה והלא כבר אלו׳ ידוע

L.ח̄ לפיכך שאין מקבלי' אומות העולם את הברכה
ולמה נראית כמחזיר עליהם בשביל לפסול אותן
מתן שכרן רמ"ר סימן בחשבונותיך עליון אבל
Anni אותן שני אלפי' וארבע מאות וארבעי' ושמונה שנה
עד שלא יצאו ישראל ממצרי' היה הקב"ה יושב
ומחשב חשבונות ומעבר עיבורים ומקדש את
השנים ומחדש את חדשי' וכיון שיצאו ישראל
De Aegypto ממצרים מסרן להם הה"ד ויאמר ה' אל משה ואל
אהרן בארץ מצרי' לאמר' זה הוא לאמר' אמר
להם מכאן ואילך הרי הן מסורין לכם ::
Mensis h' החדש הזה לכם :: תוחלת ממושכה מחלת
לב : ר' חייא בר' אבא : תוחלת ממושכה מחלת
לב : זה שהוא מארס אשה ונוטלה לאחר זמן :
ועץ חיים תאוה באה : זה שמארס אשה ונוטלה
David מיד : ד"א תוחלת ממושכה : זה דוד שנמשח ומלך
לאחר שתי שנים : ועץ חיים תאוה באה : זה שאול
שנמשח ומלך מיד בזכות מה בזכות מעשים
טובים שהיה בידו שהיה ענו ושפל רוח : ושהיה
אוכל חולין בטהרה : ושהיה מבזבז את ממונו בשביל
לחוס על ממונן של ישראל : ומשקל כבוד עבדו

כבכור שתמלו. ר' יהודה בר' נחמן בשם ר'
שמעון בן לקיש שהיה בן תורה בן שנים
ישנים נבי מלכים יהלכון. תני ר' ישמעאל עד
שלא יחטא אדם נותנין לו אימה יראה וכיון
שהוא חוטא נותנין עליו אימה יראה. כך עד
שלא חטא אדם הראשון היה שומע את הקול
מידכן ונאמר שלקולין. וישמעו את קול ה'
אלהים מתהלך בגן לרוח היום. וכיון שחטא
היה שומע את הקול ומתחבא. ויתחבא האדם
ואשתו. אמ"ר אייבו באותה שעה נגממה קומ'תו
של אדם הראשון ונעשית של מאה אמה. עד
שלא חטאו ישראל מה כת' ומראה כבוד ה'
כאש אוכלת בראש ההר לעיני בני ישראל.
אמ"ר אבא בר כהנא שבעה מחיצות של אש
היו בנססנת זו בזו והיו ישראל רואין ולא מתיראין
ולא מתפחדי' וכיון שחטאו אפי' פני הסרסור לא
היו יכולין להסתכל הה"ד וירא אהרן וכל בני ישראל
את פני משה וגו' ר' תנחום בר אבון בשם ר'
חנין אף הסרסור הקדוש בשבירה מלאכי צבאות
ידדון ידדון. ר' יודן בשם ר' אייבו אין מלאכי

Distowlaid

D[omi]n[us] Zebaot אין כתי' כאן אלא מלכי צבאות מלאכיהן כביכול

Mic. Gabr אפי' מיכאל ואפי' גבריאל לא היו יכולין להסתכל

בפניו של משה וכיון שחטאו ישראל אפי' פני הממונין

לא היה משה יכול להסתכל כי יגורתי מפני האף

והחימה · עד שלא אירע אותו מעשה לדוד מה

:: lumi[natio] m[ea] כתי' לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא וגו' וכיון

pct / 2 Salam שחטא מה כתי' בו ועתה אלהי והנה יבוא נפשה

גרים · ועד שלא חטא שלמה היה כורה בשירים

ובשרות הה"ד עשיתי לי שרים ושרות ותענוגות

בני האדם שדה ושדות · כיון שירה ושרות שה'

כורה בשירים ובשירות · וכיון שחטא הביא ששים

lectum Salom[onis] גבורים והיו משמרי' את מטתו הה"ד הנה מטתו

שלשלמה ששים גבורים סביב לה וגו' כולם אחוזי

חרב מלומדי מלחמה וגו' · ועד שלא חטא שאול

מה כתי' בו ושאול לכד את המלוכה על ישראל

וגו' מהו ירשיע נצח · וכיון שחטא מה כתי' בו

Saul timuit וירא שאול את מחנה פלשתים ויירא וגו' ר"א

הגולה מחשבה מחלה לב · אמר ר' חייא בר אבא

אלו ישראל עד שלא קבלו את התורה כיון שבא

משה אצל ישראל ואמר להם אני לי הקב"ה לך אמור

ישראל מקור מקרהו מתבס אהרן לו כבוש
מצה צריך סקירה · לה כתי׳ כי אייתל נליה קתי
כי אמונך אמ׳ · אם כח אבנ׳ כחי אם בשרי
נחוש · אם כחן של אבנ׳ הוא כחינו אם
בשרינו של נחשת הוא · ונשען שאמרו להם החת
הזה אמם נגאלים אמרין נהא סימן טוב נשען חי
התאנה באה · פרוש הזה לבם רמאי חרש ימי
יהודה בר נחמן בשם ר׳ שמעון בן לקיש פתח
אלת אמונך ואמתך הלה ויתנו יביאונו אל הר
קדשך ואל משכנותיך · אלת אמונך זה מצה · ומצה
לא ירע כי קרן עור פניו · ואמתך זה אהרן הכהן
אשר היתה במעיהן · הגליך ואנכיך לאיש חסידך
ונאה רמלפי׳ לה אלת אמונך · זה אהרן הגליך
ואנכיך לאיש חסידך · ואמתך זה משה בכל ביתי
נאמן הוא · אמ״ר יצחק כן היא תמה משה
שאינו נכנס לארץ ישראל · תמיה הלשנות ביתו
הביאן והשיבתן אין כתו׳ כאן אלא הביאן
והשיבתן · הא כתי׳ יביאונו אל הר קדשך ואל
משכנותיך · אלא אלו ספרי ישראל שהם קרואי׳
כארץ ישראל · ר״א אלת אמונך ואמתך אלו משה

ומהכן · שגלה ירחם שלא הקב"ה אורה לשני המאורן
ולישני אימתי בחדש הזה · החדש הזה לכם
כמא דרשי׳ · ר׳ לוי פתח והייתם לי קדושים··
ר׳ יודן בשם ר׳ חמא בר׳ חנינא ר׳ ברכיה בשם
ר׳ אבהו / עם סגלה ונבדיל אומות העולם מהם
לא היתה הקנאה לאומות העולם
אלא ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי · כאדם
שהוא בורר את היפה מתוך הרע בורר וחוזר
ובורר אבל כשהוא בורר את הרע מתוך
היפה בורר ושוב אינו בורר · אמ"ר לוי כל
מעשיהם ישראל משונים מאומות העולם ·
בחרישתן ובזריעתן ובקצירתן ובעומריהן
ובדישתן ובגרנותיהן וביקביהן ובמניינם ובחשבונם··
בחרישתן לא תחרוש בשור ובחמור יחדו··
ובזריעתן לא תזרע כרמך כלאים · בקצירתן
ולקט קצירך לא תלקט · ובעומריהן · ושכחת
עומר בשדה · בדישתן לא תחסום שור בדישו ·
בגרנותיהן וביקביהן העניק תעניק לו מצאנך
מגרנך ומיקבך · ובמניינם ובחשבונם · שאין
אומות העולם מונין לחמה וישראל ללבנה··

Vsit dno ab A. 15 illi Joh. hij luna

התרץ הזה לכם כמאה תרצים · אני ישנה ולבי
ער קול דודי דופק פתחי לי וגו׳ · אמרה
כנסת ישראל לפני הקב״ה רבון העולמים
אני ישנה ולא ער מבית המקדש ולבי ער
בבתי כנסיות ובבתי מדרשות · אני ישנה
מן הקרבנות ולבי ער במצות וצדקות ·
אני ישנה מן המצות ולבי ער לעשותן · אני
ישנה מן הקץ ולבי ער לגאולה · אני ישנה מן
הגאולה ולבו של הקב״ה ער לגאלני · א״ר
חייא בר אבא מאיכן מצינו שהקב״ה נקרא
לבן של ישראל מן הדא קרייא צור לבבי
וחלקי אלהי לעולם · קול דודי דופק · זה משה ·
ויאמר משה כה אמר ה׳ כחצות הלילה וגו׳ ·
פתחי לי א״ר יסי אמר הקב״ה פתחי לי פתח
כחודה של מחט ואני פותח לכם פתח שיהו
עגלות וקרטוריות נכנסין בו · אחותי ·
אחותי במצרים שנתאחו לי בשתי מצות
בדם פסח ובדם מילה · רעיתי · רעיתי
שנתרעו לי בים ואמרו ה׳ ימלוך לעולם
ועד · יונתי · יונתי במרה שנתציינו לי כיונה

vox dilecti pulsat ad ost
Ego dormio cor vigilat ad finē
Soror m
Figuras 2
bis
invit...

ברמון

בביתנו תולתי · תולתי בסיני · שנתגלה לי ב׳ *p[rese]ntia m·*
בסיני ואמרתי לו כל אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע · *q[uo]voluit · f*
ר׳ ינאי אמר) התאומתי לא אני גדולה ממנה ולא היא
גדולה ממני · ר׳ יהושע דסכנין בשם ר׳ לוי מה
התאומים הללו חשש אחד מהם את ראשו חברו
מרגיש כך אמר) הקב״ה עמו אנכי בצרה · שראשי
נמלא טל · אף שהיסורים שעשו · קווצותי רסיסי *comuni · m·*
לילה עם שבטים שעשו לוים · גאלתי בחדש הזה ·
החדש הזה לכם ראש חדשים · קול דודי הנה
זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות ·· ר׳ *salies i[n] montib[us]*
יהודה ור׳ נחמיה ורבנן ר׳ יהודה אומר) קול דודי
הנה זה בא זה משה · בשעה שבא ואמר) לישראל
בחדש הזה אתם נגאלים אמרו לו רבינו משה
היאך אנו נגאלים ולא כך אמר) הקב״ה לאבינו אברהם
ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה ·
ועדיין אין בידינו אלא מאתים ועשר אמר) להם
הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו מביט
בחשבונותיכם אלא מדלג על ההרים מקפץ
על הגבעות · מדלג על הקיצים ועל החשבונות
ועל העבורין ובחדש הזה אתם נגאלים · הה״ד

החדש הזה לכם ראש חדשים . ר' נחמיה אומר
קול דודי הנה זה בא זה משה בשעה שבא
ואמר לישראל בחדש הזה אתם נגאלי' אמרו לו
רבינו משה היאך אנו נגאלי' וארץ מצרים
מלאה מטונפת ע"ז אלהי' אמ' להם והוא חפץ
בגאולתכם אינו מביט בע"ז שלכם אלא דולג
על ההרי' מקפץ על הגבעות . ואין הרי' וגבעו'
אלא בתי ע"ז היך מה דאת אמ' על ראשי ההרי'
יזבחו ועל הגבעות יקטרו . ורבנן אמרין קול
דודי הנה זה בא זה משה . בשעה שבא ואמ'
לישראל בחדש הזה אתם נגאלי' אמרו לו רבינו
משה היאך אנו נגאלי' ואין בידינו מעשי' טובים
אמ' להם הואיל והוא חפץ בגאולתכם אינו
מביט במעשיכם הרעים ובמי הוא מביט בצדיקים
שבכם כגון עמרם ובית דינו . ואין הרים
וגבעות אלא בתי דינין היך מה דאת אמר
אלכה וירדתי על ההרי' . א"ר יודן ועברות
וגזרות בשכן לא להם ועברתים ועברת אותם
מדלגת מאות שנה אפי' על איסטגניני שלהם ..
ר' יודן בשם ר' אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי

ר׳ הונא בשם ר׳ אליעזר בן יעקב קול דודי הנה
זה בא זה מלך המשיח בשעה שהוא בא ואומר
לישראל בחדש הזה אתם נגאלי׳ אומ׳ לו רבנן
מלך המשיח היאך אנו נגאלי׳ לא כך אמ׳ הקב״ה
שאנו משועבדין בשבעים אומו׳ והוא משיבן שאם
השתנבנה ואומ׳ להם אחד מכם גלה לברבריה
ואחד מכם לסרמטייא דומן שגליתם כולכם ולא
עוד אלא שמלכות הרשעה הזו מכתיבת טירונין
מכל אומה ואומה כותי אחד בא ונשתעבד כאלו
שנשתעבדה כל אומתו כושי אחד בא ונשתעבד
כאלו שנשתעבדה כל אומתו ובחדש הזה אתם
נגאלי׳ הה״ד החדש הזה לכם ראש חדשי׳
דומה דודי לצבי או לעופר האילים וגו׳ ר׳
יצחק אומר מה אומ׳ לו ריומי ריומי מר׳ לוי
ריומי וקורא לרבן קרמי אמר ר׳ יצחק מה הצבי
הזה מדלג וקופץ מאילן לאילן מסוכה לסוכה
ומגדר לגדר כך הקב״ה מדלג ממצרי׳ לים ומים
לסיני במצרי׳ ראו אותו ועברתי בארץ מצרים
בלילה הזה בים ראו אותו וירא ישראל את
היד הגדולה בסיני ראו אותו ויאמר ה׳ מסיני

Mes.
No. Tiran.
sic ut cati
situs dilecti Zebi
Salut

z i. d. quo h° mensi redi: quo h° mense: s. ut ex egypto: s. i galut: quo si teplu [illegible]. tunc
galut: q. d. ggregabo g i galut. d. q. s. i v. p barbaria: uel s. n. [illegible] natione: ac si os [illegible]
vox dilecti mei | Mensis h. rediti: bis
[illegible] No scribit. si tyrannus omnes: q. os ro ut ad [illegible] os gfugiunt: z. si v. cor [illegible]
[illegible] ac si to [illegible] subiugaret [illegible] exules apud [illegible] ad urbe veniat os gentes: si v. cati vixit nomine [illegible] i galuth cu venit ares.

בגם נזכרת משגיח לבין מן לשבר העולם · ר׳ hinnulo cervorum
יוסי בר חנינא אמר לשלשה דברים · הנה זה
עומד אחר כתלנו · בבנין השמים · יכר הי׳ 3° dic
לנו פא העני · משגיח מן החלונות · ניכר respicit per fenestras per cancellos
ה׳ · מציץ מן החרכים בשעה שאמר אנכי ה׳
אלהיך · שנה דברי ואמר לו · מה אמר לו אנכי
ה׳ אלהיך · רמ״א רולה דברי לשני · א״ר יצחק sitis Zebi
מה הדבר הזה מדלג על ההרי׳ מקפץ מאילן salutis in montibus
לאילן ומסוכה לסוכה · מדלג לאדר כך הקב״ה
מדלג מבית הכנסת זו לבית הכנסת זו ומבית
מדרש זה לבית מדרש זה · בשביל מה בשביל
לברך את ישראל בזכות מי בזכות מי שהיה
יושב באהלו · מדרש ההד וירא אליו ה׳ באלוני
ממרא וגו׳ · ר׳ ברכיה בשם ר׳ לוי יושב ישב in valle mambre
כתי׳ מה גחלה שלו הקב״ה בקש אברהם לעמוד
לעמוד א״ל הקב״ה שב · ישב אברהם אבינו · א״ל
הקב״ה אברהם כל זמן שבניך נכנסים בבתי כנסיות
ובבתי מדרשות יהיו יושבין וכבודי עומד עמהם
שנאמר אלהים נצב בעדת אל · ר׳ חגי בשם dii in synagoga p3
ר׳ זכריה אלהי׳ עומד אין כתי׳ כאן אלא נצב nizab erat

Tu i[n] s[an]c[t]o habitas

Post p[ar]ietem

fenestras

cancellos
digitos

Mis. ק

obviat
Mosi

Fenestras
patres

cancellos
matres

מושילים · ר' שמואל בר' חייא ר' יהודה בשם
ר' חנינא כל קילוס וקילוס שישראל מקלסין להקב"ה
כנגדן יושב ביניהם · מה טעמי' ואתה קדוש
יושב תהלות ישראל ·· את לנפשו הנפש · ר'
יוסי בר חנינא אמר לשלשהן רשבואלה · הנה
זה שעשה אחר כהלכתו · אחר כולו בנוי כנפיות
נקבים נקבים · משונות מן החלונות · כנגד כחלילות
של בהמה · משונין מן החרכי · כנגד אצבעותיהן
של בהמה · שבה רגלי ואמלו · מה אתה יברך
ה' משכן · רא"ל רגלה רגלי לתתי · אמ"ר יצחק לה
התבו התה בגוה נתנה ונבסה כך לשיח כמשכן
נגלה להם נתונה ונבסה להם · כבה נבסה להם
ר' יהודה אמר שלשה תרשי' הה"ד ויפגשהו את משה
ואת אהרן שבני לקראתם · את לנפשו הנפשם ·
ר' יוסי בר חנינא אמר לשלשהן רשבואלתמי הנה
זה שעשה אחר כהלכתו · אחר כולו משנה של
בית המקדש שעית חרב לעולם · משונות מן
החלונות · בזכות אבות · משונין מן המתכנים ·
בזכות אמהות · ללמדך שכשם שיש הפרש בין
חלון לחרך כך יש הפרש בין זכות אבות לזכות

מדברות · ר' ברכיה בשם ר' לוי כגואל הראשון
כך הוא גואל האחרון · מה גואל הראשון נגלה
להם וחזר ונכסה מהם כך גואל האחרון נגלה
להם וחוזר ונכסה מהם · כמה הוא נכסה מהם
ר' תנחומא (אמ) בשם ר' חמא בר אושעיא ר'
מנחמא בשם ר' חמא בר' חנינא ארבעים וחמש
יום · הה"ד ומעת הוסר התמיד ולתת שיקוץ
שומם ימים אלף ומאתים ותשעים' אשרי המחכה 1290 ספי
ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשי' וחמשה · 1335
אילין יתירייה דהכא מה אינון אלו ארבעים
וחמשה יום שהמשיח יגלה להם וחוזר ניכסה Mes. ·ימ·
מהם לאיכן הוא מוליכן אית דאמרין למדבר
יהודה ואית דאמרין למדבר סיחון ועוג הה"ד
לכן הנה אנכי מפתיה והולכתיה המדבר · וגו' ··
מי שהוא מאמין בו אוכל מלוחי' ושרשי רתמים
נתי"ה : הה"ד הקוטפי' מלוח עלי שיח ושרש רתמי'
לחמם · ומי שאינו מאמין בו והולך לו אצל
אומות העולם הן הורגין אותו · אמ' ר' יצחק anno occidit
בר מריון לסוף מ"ה יום הקב"ה
נגלה להן ומוריד להם את המן למה שאין כל

Redemptor ut prior: sic ult: 1290. Messias aperiet 1335

לפרשת החדש

חדש תחת השמש · נראה שטעמו ואנכי ה' אלהיך
מארץ מצרים עוד אושיבך באהלים כימי מועד
שנה רבה נאמן לי · א"ר עזריה לא היא שנייה
לא היא אריכה אלא שנה לו ש' מאה · נאמן לנו
ידי מהכן · לה אמן לי קולי דודי מכליך · כשתי
בנו של אברהם שרועה אותו בשדות · יפתי
בנו של יצחק שייסה אותו בשדות בשעה Isac i altari
שהעקידה מבנו של הר המזבח · ולפי כך · בנו
של יעקב שאמר אל אבין ואל אחין · ויגער
יעקב אל אבין ואל אחין · כי הנה הסתו עבר ·
אלו ארבע מאות שנה שנגזר על אבותינו בין הבתרי'
הגשם חלף הלך לו · זה השעבוד · לא הוא הגשם
לא הוא הסתו · א"ר תנחומא עיקר טרחותא מיטרא
עיקר שעבודן של ישראל לא היה אלא פ"ו שנה
שנה משעה שנולדה מרים · ולכך היא קורא אותה
מרים א"ר יצחק לשון מרור הוא · כמה דאת
אמר · וימררו את חייהם בעבודה קשה · הניצנים
נראו בארץ · זה משה ואהרן · עת הזמיר הגיע ·
הגיע זמנה של ערלה שתזמר · הגיע זמנן של מצרי'
שיזמרו · הגיע זמנה של ע"ז שלהם שתעקר מן

לו תתאים ועבר
כי הנה הסתו עבר
לאתים ועבר
הגשם חלף הלך

Maria מר

flores apparuerunt

tps putat

Idola tollet

E

העולם · נגלה אלהי תרי' מעשה שמטו · הגיע
זמנו של ים שיבקע ונבקעו המים · הגיע זמנה
של שירה שנאמר אז ישיר משה · הגיע זמנה של
תורה שתתברך עזי וזמרת יה · אמ"ר בבני זמירות
כי לי תקיף · אמ"ר כשנתגלה הקב"ה זמן שיעשו
ישראל זמירה להקב"ה עזי וזמרת יה · וקול התור
נשמע בארצנו · אמר ר' יונתן קול תייר טב
נשמע בארצנו · זה משה · ויאמר משה כחצות
הלילה · התאנה חנטה פגיה · אלו שלשת ימי
אפלה שכבו כל רשעי ישראל · והגפנים סמדר
נתנו ריח · אלו הנשארים שעשו תשובה ונתקבלו
אמר להם משה כל הדין ריחא טבא אית בכון ואתון
יתבין הכא קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך · ר"א ענה
דודי ואמר לי · ר' עזריה לא היתה עניה לא היא
אמירה אלא ענה לי על ידי יהושע ואמר לי על
ידי אלעזר כהן אמר לי קומי לך רעיתי יפתי ולכי
לך · כי הנה הסתו עבר · אלו ארבעים שנה שעשו
ישראל במדבר · הגשם חלף הלך לו · אלו שלשים
ושמונה שנה שהיה כעס על ישראל · הנצנים נראו
בארץ · אלו המרגלים נשיא אחד נשיא אחד למטה

Tuc Jasir
L.
vox
Ficus grossos
vinee flo.
Surge
40

putatio sicut [uncertain] — נר"ו · עת הזמיר הגיע · הגיע זמנה של ערלה שנזמר··

Turtur [uncertain] — הגיע זמנם של כנענים שיזמרו · הגיע זמנה של ארץ

vox Turturis — שתחלק שנאמר לאלה תחלק הארץ · וקול התור נשמע

בארצנו · אמר ר' יוחנן קול תייר טוב נשמע בארצנו··

זה יהושע ויצו יהושע את שוטרי העם לאמר ·

Ficus grossos — התאנה חנטה פגיה · אלו סלי בכורים · והגפנים

סמדר נתנו ריח · אלו הנסכים · ד"א עתה רמזי ·

נאמר לי · אמר ר' עזריה לא היה עשיה לא היא מלכה

אלא שנה לי של ירח רמז נאמר לי של ירח שמרא ·

Surge [uncertain] — מה אמר לי קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך · כי הנה

הסתו עבר · אלו שבעים שנה של מלכות בבל ·

הגשם חלף הלך לו · אלו חמשים ושתים שנה של מלכות

מדי · ד"א כי הנה הסתו עבר אלו שבעים שנה ש

שעשו ישראל בגולה · והלא אינן אלא חמשים ושתי

שנה · אמר לוי כל אותן שבעים שנה עשרה שנה של שבעים

18 annis vox — שמונה עשרה שנה היתה בת קול יוצאה ומכרזת בפלטין

של נבוכדנצר ואמרה לו עבדא בישא סק חרב

ביתא דמרך דבני מרך לא שמעין ליה · הגשם חלף

הלך לו זה המשעבד · הנצנים נראו בארץ · כגון

דניאל וחנניה מישאל ועזריה עזרא ונחמיה ·

עת הזמיר הגיע׳ הגיע זמנה של ערלה שתכרת׳ הגיע
זמנם של רשעי׳ שישברו׳ שבר ה׳ מטה רשעי׳
הגיע זמנם של בבליים שיעקרו׳ הגיע זמנו של בית
המקדש שיבנה׳ וכתי׳ יהיה בבגד הגדה המחכו — Atin 2ª h
[illegible] וקול התור נשמע בארצנו׳ אמ״ר יוחנן קל
תייר טוב נשמע בארצנו׳ זה כורש׳ כה אמר כורש
מלך פרס כל ממלכות הארץ נת׳ לי׳ התאנה חנטה
פגיה אלו סלי בכורים׳ והגפני׳ סמדר נתנו ריח׳ — ficus grossos
אלו הנסכי׳ ענה דודי ואמר לי׳ אמ״ר עזריה
לא היא ענייה ולא היא אמירה אלא ענה לי על
ידי אליהו ואמר לי על ידי מלך המשיח מה אמר — Mis. †
לי קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך׳ כי הנה הסתו — Surgo [illegible]
עבר׳ אמ״ר עזריה זו מלכות הרשעה המסתת — Ro. [illegible]
שהיא מסיתה בבריות׳ כדכתי׳ כי יסיתך אחיך
בן אמך׳ הגשם חלף הלך לו׳ זה השעבוד׳ הנצני׳
נראו בארץ׳ אמ״ר יצחק כתי׳ ויראני ה׳ ארבעה
חרשים׳ ואלו הן׳ אליהו ומלך המשיח׳ ומלכי צדק — 4ʳ fabros Mes.
ומשוח מלחמה׳ עת הזמיר הגיע׳ הגיע זמנה של
ערלה שתכרת׳ הגיע זמנם של רשעים שישברו׳
שבר ה׳ מטה רשעי׳ הגיע זמנה של מלכות הרשע׳ — Tps veni Ro

שפסקו מן העולם· הקץ עלינו אל מלכות שמי·
שנאמר והיה ה' למלך על כל הארץ וגו'·· ונקל
הדבר שאמרו בגמרתנו· זה מלך המשיח· זה
נאמר על ההר· קול מבשר וגו'· התמונה תוטה
שנה· מכ"ר ב"ב תניא עמו סימן לביאת המשיח דבר
גדול בא ונראתו· פלים בן יהודמו· סלרכ נקת
ריח· אלו הגאולה והיה הגמר בתוך השבוע
cu x venit בשבוע קרוב וגו'· ת"ר שבוע שבן
p דוד בא בו בשנה ראשונה והמטרתי על עיר
2 אחת וגו'· בשנייה חצי רעב משתלחין·· בשלישית
רעב גדול ומתים אנשים נשים וטף ותורה
L. obli משתכחת מישראל· ברביעית רעב ולא רעב·
4 שובע ולא שובע· בחמישית שובע גדול ואוכלין
5 ושותין ושמחין ותורה חוזרת לחדשה· בששית קולות··
6 בשביעית מלחמות· במוצאי שביעית בן דוד בא·
7 אמר אביי כמה שבועין הוין כהדין ולא אתא·
ולא אתיא אלא כדאמר ר' יוחנן דור שבן דוד
בא בו תלמידי חכמים מתמעטים והשאר עיניהם
כלות ביגון ואנחה וצרות רבות וגזירות
קשות מתחדשות עד שהראשונה פוקדת לבא

vox Torturæ · 7. Sig.^ Mess. David filij dd

ערבה ונסרבה לה · אמ"ר ר' אבין שבן דוד בא בו

בית ועד יהיה לזנות והגליל יחרב והגבלן ישום

ואנשי הגליל יסובבו מעיר לעיר ולא יתחוננו · Galilea

ואנשי אמת נאספין והאמת נעדרת והולכת לה

לאיכן היא הולכת לה דבית ר' ינאי אמרי הולכת

ונעשית עדרי עדרי במדבר כלומר) ותהי האמת

נעדרת · אמ"ר נהוראי דור שבן דוד בא בו נערי'

ילבינו פני זקנים וזקני' יעמדו בפני נערי' בת קמ'

באמה כלה בחמותה אויבי איש אנשי ביתו · בן

לא יבוש מאביו חכמת סופרי' תסרח והגפן תתן

פריה והיין ביוקר · אמ"ר אבא בר כהנא אין בן

דוד בא אלא בדור שהוא חייב כולו · אמ"ר

ינאי אין בן דוד בא אלא בדור שפניו דומין

לכלב · אמ"ר לוי אם ראית דור אחר דור מחרף

חכה לרגלו של מלך המשיח · ומה טעמא אשר

חרפו אויביך ה' אשר חרפו עקבות משיחך · מה vestigia X

כתי' בתריה ברוך ה' לעולם אמן ואמן ·· ר'

יונה פתח ואכרה לי בחמשה עשר כסף וחמר

שעורים וגו' · אמ"ר יוחנן ואכרה לי בחמשה עשר

כסף הרי תשעה עשר כסף · וחמר שעורי' הרי 15. argen

גלשי, ולפך שאמאר הר' אשים עלו אשי לתות
שנקבת לשה בגבה ונל מתת ומתרת יש בה
מגשי אשי לתורת ומלו הן מגא פסתי מגא בזיקן
נמגא קרנשי, כ' לו' באשר כ' שולש רכשת מרכתא
מאבנני אבני, מלל הגתורא ולא מלוין למין
כנבגר מגא פסתי אבני כלל נגרה מגאת בתפילן
למין רעבר מגא נזיין אבני בולל נגרה מגא שני
למין רעבר מגא קרנשי מבני כולל נגרה מגאת
מהלה, רג' נמגרה לו בתפשה נמשכ כסף הרי
תרשה נמשכ בנסן עולכי ברוש הזה, המדש
הזה לכם כמש תרשים, המדש הזה לכם
כ' בבבה בנשם כ' יוכן בר' פרשן עלו הקב"ה לישר'
בני תרוש במולהיש לכם בען לעבור לבמו
לשבר למ במלתי נגרה להלך מגפה, ונבמא עני
בונל מגרה להלך נגלה הה"ר עם הפסח של לבמא
לקמת לו עי נעו ... ופרשו בר' נחמיה בנשם כ'
מען בר פו' עי לקבר נמ' עין כלי כמן עלמא
עי' לקבל עי' אהו עלו נבלם ועלמבלי עלו
לפרל' בלנוהת ועלו פרל' בלנוהת, עם כן לא
Din di Aegypto היתה לבה הדין נקבעת אועלו ישר למצרים

לעולם· א"ר שמואל בר נחמן אלולי שמסר
הכת' שתלן בשבועה לא היו יכולין ישראל
לעמוד· לעולם וכה נשבע' לך אמר לבני ישר'
אני ה' אלהי' ואין לכך אלא שבועה כמה דאת
לכן נשבעתי לבית עלי· א"ר ברכיה גמלא
ברוכנו מלך· בשלוניא· א"ר יונה מלכא לקחת
לו אני עבד מרכבי' גדול' שבעו' ושבתי מתנות
עם· ואמר לך אדם שבע' נתנשה אמר לו תנו
כהן אני שני שנים כן הכהן· א"ר אבון בשם
גמלא שטרן על הקב"ה שבעה נשבע' ומתנות·
א"ר יהושע בן לוי למלך שעשה בית ולבשה
שקמה למלך והלך ונפרה את בית ואתן היו רוצין
איפשיה לפרוק בני כך אתן הקב"ה היו מנין
איפשיה ליתנם מצרים· למלך שנשא נשים
הרבה ולא כתב להן לא דריקן וכתב להו אי'
איפשיא כך מלך רבי' שנשא מתנוגיס לא
כתב להן לא דריקן וכתב לה איפשייה· וכיון
שנשא אסתר בת טובים וכת' ותנסים· כתב
לה דריקן וכתב לה איפשייה כתב לה דריקן
בחודש העשירי הוא חודש טבת· וכתב לה איפשיי' .ג.

ים | ...
Norpiā
דר ...

לסיון חדש

בשבת שבעה לחדשתה · א"ר ברכיה החדש הזה
לכם · סימן הוא לכם כרת יחן לעולם ·
Luna plena ·כהדין סיהרא מלא ונפגם · אף ישראל הרי
אבות · מנין לראשונים [illegible] הרי אתם מונין
למפרע · אברהם יצחק יעקב יהודה פרץ חצרון
15 ... רם עמינדב נחשון שלמון בועז עובד ישי
Sala ... דוד שלמה · נמצא שלמה על כסא ה' למלך · הוא
סיהרא על מלאיה · מכאן ואילך לחסרון ·
רחבעם אביה אסא יהושפט יהורם אחזיה יואש
אמציה עוזיה יותם אחז יחזקיהו מנשה אמון
30 ... ·יאשיהו צדקיהו ונקרו עיני צדקיהו [illegible] · הוא סיהרא
על פגמיה · החדש הזה לכם · סימן הוא
לכם · א"ר יהושע בן לוי למלך שהיה לו אורלוגין
נתנו לבנו בשעה שמסר לו אורלוגין שלו · א"ר יוסי
בר חנינא למלך שהיה לו גנזירה נתנו לבנו
בשעה שמסר לו את גנזירה שלו · א"ר יצחק למלך
שהיה לו טבעת נתנו לבנו בשעה שמסר לו את
טבעתו · א"ר יצחק למלך שהיו לו אוצרות הרבה
והיה מפתח לכל אחד ואחד נתנו לבנו בשעה שמסר
לו את המפתח הזה · א"ר חייא בר אבא למלך שהיו

Luna 30. Cocus ...

לו כל מונעות נותן שעור בית מסר לו כל
מונעותיו · וכבשן אמרין לחומא שהיה לו נותן
של רשמות נותן שעור בית מסר לו את ניתן··
תנו ר' יהושע אומר בית דין למטה ואומרו היום
ראש השנה אמר) הקב"ה למלאכי השרת העמידו
בימה ויעמדו סניגורין ויעמדו קטיגורין שהרי f. Synegoru fouebit
בית דין למטה ואמרו היום ראש השנה כשבהן
העדים לבוא אין שנמלכו בית דין להעבירה למחר
אומר הקב"ה למלאכי השרת העבירו בימה העבירו
סניגורין ויעברו קטיגורין שהרי בית דין למטה
ואמרו למחר ראש השנה ומה טעמ' כי חק לישר'
הוא משפט לאלהי יעקב · אם חק לישראל הוא
משפט לאלהי יעקב אם אין חק לישראל הוא
כביכול אין משפט לאלהי יעקב · ר' פנחס ר' חלקיה mishpat
בשם ר' סימון מתכנס' כל מלאכי השרת אצל
הקב"ה ואומ' לפניו רבון העולמי' אימתי הוא ראש
השנה והוא אומר לו אתם שואלי' אני ואתם
נשאל לבית דין של מטה ומה טעמ' כה' אלהינו
בכל קראינו אליו · ואין קראינו אלא מועדות
כדתמר אלה מועדי ה' מקראי קדש · ר' קריספא

בשם ר' יונתן לשעבר אלה מועדי ה' מכאן ואילך
אשר תקראו אתם · אמר להם אם קריתם אתם
מועדי ואם לאו אינם מועדי · החדש הזה לכם
אתם מונין לו ואין אומות העולם מונין לו · ר' לוי
בשם ר' יוסא בר' אלעאי דרך הארץ היא הגדול
מונה לגדול והקטן מונה לקטן עשו שהוא גדול מונה
prius luna לחמה שהיא גדול יעקב שהוא קטן מונה ללבנה שהיא
קטן · אמ"ר נחמן והוא סימן טב מה הגדול שולט
ביום ואינו שולט בלילה כך עשו הרשע שולט בעולם
הזה ואינו שולט לעולם הבא · ר' נחמן אמר קנוני
אורי אמ"ר נחמן כל זמן שאורו של גדול מבהיק
בעולם אין אורו של קטן מפורסם שקע אורו של
גדול נתפרסם אורו של קטן כך כל זמן שאורו
Esau של עשו הרשע מבהיק בעולם אין אורו של יעקב
מפורסם שקע אורו של עשו הרשע נתפרסם אורו
של יעקב קומי אורי כי בא אורך · תני ר' שמעון
בן יוחאי בשלשה דברי' נתקשה משה והראה לו
הקב"ה כמין באצבעו במנורה ובשקלי' ובלבנה ·
במנורה וזה מעשה המנורה · בשקלי' וזה לכם

Cũ Esau lux. Iacob nõ pnala

והטעם . שלבנה החדש הזה לכם . ר' שמלאי תני
לה בשם ר' שמואל על החדש שלא נולד קודם
לשש שעות אין כח בעין לראותו מצומצם . ר'
שמואל בר נחמן ר' אחא בשם ר' שמואל בר' נחמן
שנה שיצאו בה ישראל ממצרי' היו חדשי שנה נחדשי
מקוטעה שנין . ר' חייא בר אבא בשם ר' יוחנן נמשך
נמשך הקב"ה בשלש מתניות והעביר למשה מכאן
ולאהרן מכאן נקרא למיכאל וגבריאל נעשה אותם
בשלוחי החדש ואמר להם היאך ראיתם את הלבנה
לפני החמה לאחר החמה לצפונה לדרומה כמה
הגבוה דבוקה ולאן הוא נוטה וכמה היה רחב . ואמ'
להם כסדר הזה שאתם רואין כך יהיו בני מעברין
את השנה למטן על ידי זקן ועל ידי עדים ועל ידי
שלש מתניות . ר' נחמן בר' אלעזר בר' יוסא בר' — A rutis
אחא חד אמ' אמר הקב"ה לישראל בני חדש מגלה
יש לכם לעשות לבא . וחד אמ' חדש שהוא — F
לעתיד לבא יש לכם כאן זה לעתיד לבא אין
ממקומה שני עדים אף הכא וכל העם רואים
את הקולות . זה לעתיד לבא אין המתמנה — voces vid.
אתנו חדשי אף הכא ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה — Aures surdos

ונשמע

Tuc /Alict ונשרנו· מה לעבור לבא אל ירדן כתיב פסח אף
הבא ניתנה משה את העם לקראת השי"נ· מה
לעבור לבא נתנו לבנן אלם אף הבא שעבר כל העם
יתרו· דבבן אל כל עדת בני ישראל לאמר בעשור
לחדש הזה· אמ"ר יונתן והלא אין זה אלא כדין
נאמ׳ אנמן מבעשור אלא לדור שהיו קונדין לבבני
כשנתנהן אל ישראל בעשור והיו הכיתוי נכנסי
נכנסין אנתנהם פסח תורה משלהם· ר׳ חייא בריה
דר׳ אדא ריפה· משני נקחו לכם צאן למשפחותיכם
ושחטו הפסח· שיהא כל אחד ואחד לכם לוסך אלוהן
של מתנים ושחטו לפני· ונדרשה לה ירושלם· ר׳ חלבו
בשם ר׳ יונתן הבא את אנמן בעשור לחדש הזה·
נחלק את אנמן והעם עלו מן הירדן בעשור· ר׳ חייא
בשם ר׳ יונתן לקיותם עבודה להם בירדן שאצלתן
עבודה להם בימי המן· נאמר אם הבשר בלילה הזה·
בלילה ההוא נדדה שנת המלך· ר׳ ברכיה בשם ר׳
אבהו ורש נחנס בר׳ סימאי בשרסים ניקחו להם
איש· זה הקב"ה דכתי׳ שנא׳ ה׳ איש מלחמה· בניה
את לנקחו בשני תלירין· שה לבית אמהות שה לבית·
אמ"ר יורן בשם ר׳ סימן לימון לא לן אדם בירושלם

נמרוד עשו הוא צייד הציד של אחר היה לכבוד של
כנגד שעשו בלילה ותמיד של בין הערבים היה
כנגד של עבודה שעשו ביום · אבל מקום לא
היה אלא בין בירושלים נמרוד עשו · וזה שאמר צדק
ילין בה · ר' ברכיה בשם ר' יצחק הרשע הזה מוסי
מעשיכם שעשו ראש וראשון לבא בבאש זה נבוכד-
נצר הרשע דכתי' בה אנת הוא רישא די דהבא
ראשון זה עשו הרשע דכתי' ויצא הראשון
אדמוני כי מגיע לכם מן הראש ראשון אני ה'
ראשון ואת אחרונים אני הוא · כי מגיע לכם מלכי
בנבוכדנצר אמו"ר [illegible] בא [illegible] · כי יותר הכין ועשרת
בניו · כי מגיע לכם להם שבי פלקטירין לדרני
ונספר · לדרני לבתין ונספר לבתני · כי מגיע
לכם מין בני תשלומי שהיו מקריבין שני תמידין
בכל יום · כי מגיע לכם לאחוז [illegible]
והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש
אמר הקב"ה אביהן קורא אותו גדול ויקרא את עשו
בנו הגדול ואמו קורא אותו .קטן הנה קטן נתתיך
בגוים אני · הנאול והם קורין אותו גדול · לפיכך
[illegible] כי זבח לה' בבצרה וטבח גדול בארץ

Esau p
Esau rufus

puer

Esau primo genitibus: [illegible] abstulit om. victima magna

ע"ר

מרום· פי׳ בבנה שבח גדול במקום מרום· אל
המלך מלך וגו׳· לא הבטיחה להגבהה· ונאל
מנגל גבים כי אם שלי אני כמאן של כבוין ונאל
קכבן· הגא ורנפסיה ואיספריה ואיסטרטיליא· הנין
ונכבשין לשרשין ללמיין ונתגלגלין למזיקי גרקן ושרכי
לשרפין· וכל מושי׳ ללמדין אשר בך וכל קהלך אשר
בתוכך יפלו בלב ימים ביום מפלתך· פי׳ שמואל
בר כר יצחק אפי׳ אותן שאין מקהלי עמו ונדבקין
בקהלך אף הם יפלו בלב ימים ביום מפלתך· פי׳
שמואל בר כר יצחק ונבה המלך אותו להשבית
מהגוי׳ וגו׳ פי׳ שמואל בר נחמן לפי שבעולם הזה
ומלחם אותו במקום אבל לעתיד לבא לה כתיב
כי לא במקום התשע נבואה לא תלכו כי הולך
לפניכם ה׳ ומאספכם אלהי ישראל וגו׳

לדרש פרש׳ את קרבני לחמי

אם מרוצה לא אגתן לך כי לי תבל ומלואה· פי׳ סימון
אלא שאכה לורה של נתהי׳ כתי׳ בר בהקב״ה הק״ר ויעבר
ה׳ על פניו ויקרא ה׳ ה׳ אל רחום וחנון וגו׳· וכי יש
רחמן שהוא מוסר לאנשיו לאכזרי הני אם מרצב

לא אמרתי לך וגו'.. א"ר יונה בר' סימון (אמר) הקב"ה ע'
בהמות טהורות מסרתי לך שלש ברשותך ושבעה
שאין ברשותך. אלו שהן ברשותך שור שה כשבים
ושה עזים. ואלו שאין ברשותך איל וצבי ויחמור
אקו ודישון ותאו וזמר. שלא הטרחתי עליך שתלך
לחזר בהרי' ובמדברות שתביא לפני קרבן מאלו שאין
ברשותך. והלא לא אמרתי לך אלא מאלה שברשותך
וכן הדבר על מפורש הוא אם ארעב לא אומר לך.
א"ר יצחק כתיב את קרבני לחמי לאשי. וכי
יש לפני אכילה ושתיה אם אומר את יש לפני אכילה
ושתיה ממלאכי למד ממשרתי למד עושה מלאכיו
רוחות משרתיו אש לוהט מאיכן הן נזונין מזיו שכינ'
הם נזונין דכת' באור פני חיים. ר' חגי בשם ר'
יצחק ואתה מחיה את כלם ואתה מחיה לכלם.
א"ר שמעון בן לקיש כתי' עולת תמיד העשויה בהר
סיני לריח ניחוח אשה לה' וכי יש לפני אכילה ושתיה
לך למשה דכתי' ביה ויהי שם עם ה' ארבעים יום
וארבעי' לילה לחם לא אכל ומים לא שתה. מריות
אכילה מריות שתיה והרי דברי' ק"ו ומה משה
שהלך בשליחותי ארבעים יום לחם לא אכל ומי' לא

שפה ולמדני יב מלה ושכחה הני אם אכתוב לא אגמור
לך׳ אמ״ר חייא בר אבא ברכתי אין תניין לברכתי
ואני תניין לברכתי שמעת ליליך (אנה) השקו את הגפן
הזה יין שהוא עושה יין הרבה השקו את הזית הזה
שמן שהוא עושה שמן הרבה ברכתי אין תניין לב׳
לברכתי ואני תניין לברכתי הנה אם אכתוב לא אגמור
לך׳ אמ״ר ינאי בנוהג שבעולם שהוא עובר על הדרך
הכהן אי אפשר לו שלא ישתה שנים שלשה לוגין ייס
ויינא על לוגא רתתא בשבתא דאנא שתי דאנא כני
דאנא שבוע׳ תני ר׳ חייא בקיא הסך נסך שכר׳ לשון
שכינה לשון שכרה לשון שכרות׳ יוסי בן פזי בשם
ר׳ שמעון תניתין הספלים שיהיו מתקנין בשעת הנסכים׳
אמ״ר יוסה בר אבון מלתא דר׳ שמעון בן לקיש אמרה
לשכרות׳ בחלה אחת מסרתי לך ולא היה יכול לעמוד
בה׳ ואיזה זה בחלה בהרבה אלף׳ ר׳ יונתן ור׳ לקיש
ורבנן׳ ר׳ יונתן אמ׳ בחלה אחת היא כבשה על אלף
[illegible] הכיס׳ ונעלם הכיס מורלין לה מזוגות והיא מגלגלת לה
טובו׳ פי בגל הרי ישאל לו׳ ר׳ יהושע בן לוי אמ׳ בחלה
אחת היא כבשה על אלף הרי ונעלם הרי מורלי׳ לה כל
מיני מאכל ומאכלין אל תניים לעמוד לבא ולה טוב׳

גבק לגבן

וחיה השדה לעבה תמן ונעלק שכתב לפקדה תקלה ׃

ורבותינו אומרים בהמה אחת והיא כבריתה של אלף

הרים ונעלק הרי מגדלת לה בהמות והיא אוכלת — M̄ maṫ [illegible]

ומה טעם׳ וכל חית השדה ישחקו שם ואומרין

כמות בשור אכול בשור ׃ אלו הבהמות ודולים

מעשה אלהים מה משעם הם מעשין של הקב״ה ׃

ואומרין הנא שותה תני ר׳ יהושע בן לוי כל

מה שהנהר מכנס לשנים ש״ש חדש הוא שותה

אוכל בגמייה אחת ומה טעם׳ הן יעשוק נהר ולא

יחפוז ׃ ורבותינו אומרים כל מה שהירדן מכנס לשני

עשר חדש הוא שותה ואוכל בגמייה אחת ומה — Jordanis fons

טעם׳ יבטח כי יגיח ירדן אל פיהו ׃ ויש בהם

כדי להלך בו ׃ ואומרין הנא שותה ונהר יוצא — flu. d[illegible]

מעדן ושמו יובל ומשם הוא שותה דכתי׳ ועל — Jobel [illegible]

יובל ישלח שרשיו ׃ תני בשם ר׳ מאיר ונעלם — Jobel radici

שעל גוף בהמות ונעלק זו בהמות בהררי אלף ׃

ונעלק השמים ויעוד לך׳ זה זיז שדי׳ על שית — Ziz campi

לעמוד ונעלק׳ זה זן נעד ׃ ויספרו לך דגי הים׳ — [illegible]

זה לויתן ׃ מי לא ידע בכל אלה כי יד ה׳ עשתה — piscis nuncupat Leviathan

זאת ׃ מלך עתיד לסבכו לך ולא היות יכול

Ziz & Leviatan

Salom(on) cibus q.

לשמיר בו · ונציגה זה שלמה בן דוד · ויהי לחם
שלמה ליום שלשי' כור סלת וששי' כור קמח ·
א"ר שמואל בר רב יצחק ואלו ליוש לטבחייה ·
אבל לסעודתן לא היתה בריה יכולה לשער ·
עשרה בקר בריאי' מפוטמים · ועשרים בקר
רעי ומאה צאן מן הרפתה לבד מאיל וצבי ויחמור
וברבורים אבוסים · מהו ברבורים אבוסים ·
ר' ברכיה בשם ר' יהודה אמר) לינו ברברייא ·
ורבנן אמרין עוף גדול ומעולה ומשובח היה
ומגודל ונתגדל על שלחנו של שלמה בכל יום ··
א"ר יודן אלף נשים היו לו לשלמה וכל אחת
ואחת היתה עושה סעודה כסעודה זו סבורה
שמא אצלה הוא סועד הני אם ארבב לא אמר
לך · שבני אחר מסכתי לך ולא היית יכול לשער
בן ונציגה זה נחמיה הפחה · ואשר היה נעשה
ליום אחד שור אחד צאן שש ברורות וצפרים
וגו' מהו לחם הפחה תנינא בריקן אמי קקבשין ··
הוי אין לבנין את הכינור אלא לאחר
הסעודה כלום המאכלים שהנס כלין אלא הריח
כך אמר) הקב"ה לישראל בני מכל קרבנות שאתם

דקבילין לפני כלום אני עושה להם אלא כיון
שמתנתי מאורין להקריב לי בזמנו · צדיק אוכל
לשבע נפשו · זה אליעזר עבדו של אברהם אבינו
שאמר לאמינו רבקה הגמיאיני נא מעט מים מכדך
דלייה אחת · ובטן רשעי' תחסר · זה עשו הרשע Esau
שאמר אל יעקב אחיו הלעיטני נא מן האדום האדום
הזה · אמ"ר יצחק בר זעירא פער פיו אותו רשע
כגמל אמ' אנא פתח פומי ואנת משלח
ואכיל כההיא דתנינן תמן אין אובסין את הגמל
ולא דורסין אבל מלעיטין · רא' צדיק אוכל לשבע
נפשו · זו רות המואביה דכתי' בה ותאכל ותשבע Ruth
ותותר · אמ"ר יצחק את תרתי אם ברכה שורה
בידו של צדיק אם ברכה שורה במעיה של צדקת
אלא מיהא דכתי' ותאכל ותשבע ותותר ורואין
דברי' שהברכה שורה במעיה של צדקת · ובטן
רשעי' תחסר · זה אומות העולם · אמ"ר מאיר gentil
שאלני דוסתאי מכוכבא אמ' לי מהו ובטן רשעי'
תחסר · אמרתי לו אחד היה בעירנו ועשה
סעודה לכל זקני העיר וזימני עמהם והביא
לפנינו מכל מה שברא הקב"ה בששת ימי בראשי'

ולא היה עולמו חסר אלא אמתי מלך בלבד מה עשה
נטל את הטבלא ולמנית שהיתה יפה כמאתים ככרי
כסף ושברה אמרתי לו רבינו מה נעשית כן אמר לו
כ׳ אתם אומרי׳ העולם הזה שלנו הוא והעולם
הבא שלכם אם אין את אוכלין שבשר אימתי אין
אוכלין וקריתי עליו ובטן רשעי תחסר׳ ר״א דריש
אוכל לשובע נפשו׳ זה חזקיהו מלך יהודה׳
אמרו עליו על חזקיהו מלך יהודה שתי אגודות
של ירק וליט׳ אחת בשר היו מעלין לפניו בכל
יום והיו ישראל מלעיגין עליו ואומרין זה מלך׳ רצין
בן רמליהו מלך ומשוש את רצין ובן רמליהו׳ ואיזה
מלכותא לרצין בן רמליהו הה״ד יען כי מאס
העם הזה את מי השילוח ההולכי׳ לאט׳ מהו לאט
בר קפרא אמר מזכיר על כל המקרא ולאמרתי
לקנס שאמר לאט אלא זה חזקיה מלך יהודה
שהיה מטהר את ישראל במקוה של ארבעי׳ סאה
כרצין לאט׳ אמ׳ להן הקב״ה אוכלין אתם בשמי׳׳
ולכן הנה ה׳ מעלה עליכם את מי הנהר העצו׳
וגו׳ ובטן רשעי תחסר׳ זה מישע׳ ומישע
מלך מואב היה נוקד וגו׳ והשיב למלך ישראל

זה הוא ליט׳ תרד

מאה עלין כו׳ ומאה עלין עלים תרד׳ ר׳ אבא
בר כהנא אמר פרנבט״א׳ ר״א תרין אנטל
לשונות נמצאו עלו עלי וישראל נמשלו בהן רבי׳
נבטן כשני הבסרי׳ עלו עלי מזרח׳ ר׳ יודן בר
הינוא׳ ר׳ יודן אמר מאה תאן היה שולה לכל אחד
ואמר בכל יום׳ ר׳ הונא אמר אלף תאן היה
שולה לכל אחד ואחד בכל יום׳ ר״א תרין אנטל
לשונות נמצאו׳ זה הב״ה׳ אמר הב״ה לישראל בני
כל קרבנות שאתם מקריבין לפני כולם אני
נהנה מהם אלא הנית׳ כית נשמתי השמרן
להקריב לי בבינערן׳ אמה תניה מקנדין׳ ואין
תנה בתומש הפקנדים׳ מה תנה לשמר רמר׳
השמרן להקריב לי בבינערן׳ היא המרשה האמן
להלן היא המר׳ האמורה כאן׳ ולמה הנא אומ׳
ושנונה ר׳ יודה בר׳ נחמיה ורבנן׳ ר׳ יודה אמר
לפי שהיו ישראל אומרי׳ לשבר היו הרים ונות
נוהג׳ והתמידי׳ נוהגי׳ פסקו המוספות פסקו התמידי״
אמר הב״ה למשה לך אמור לישראל שיהיו נוהגין
בתמידין׳ ור׳ נחמיה אמר לפי שהיו יש׳ מולגלגי׳
בתמידי׳ אמר הקב״ה למשה לך אמור לישר׳ שלא

יהיו מקבלין בחבירין · ורבנן אמרין להון לתלמיד
ונשאו למשה · ר' אחא בשם ר' חנינא בר פפא
אלא יהו ישראל אומ' לשעבר הייתם מקריבין קרבנות
ונתעסקי' בהן ועכשיו אין את מקריבין קרבנות
מה ת' שנתעסקין בהם אמ' להם הקב"ה הואיל ואתם
מתעסקין בהן כאלו אתם מקריבין אותם · ר' חונא
אמ' תרתי · ר' חנינא אמ' אין כל הגליות הללו
מתקבצות אלא בזכות משניות · מה טעמ' גם
כי יתנו בגוים עתה אקבצם · ר' חונא אמר
תנוי · ר' חונא אמ' כי ממזרח שמש עד מבואו
גדול שמי בגוים ובכל מקום מוקטר מוגש לשמי
מנחה טהורה · וכי יש מנחה טהורה בבבל אמ'
הקב"ה הואיל ואתם מתעסקין בה כאילו אתם
מקריבין אותה · ושמואל אמר אם נכלמו מכל
אשר עשו צורת הבית ותכונתו ומוצאיו ומובאיו
וגו' · וכי יש צורת הבית עכשיו · אלא אמ' הקב"ה
הואיל ואתם מתעסקין בו כאלו אתם בונין אותו ·
אמ"ר יוסי מפני מה הם מתחילין לתינוקות בתורת
כהנים אם כן יתחילו להן בבראשית · אלא אמר
הקב"ה מה הקרבנות טהורים אף התינוקות טהורים ·

[illegible]

יבואו טהורין ויתעסקו בטהורים׃ ר' אבא בר
כהנא ור' מתן הכיהן בשם ר' עזריה לכשר
חטייא למלך שהיו לו שני לגרסין בשל לו הראשון
תבשיל ואכלו ונערב לו בשל לו השני תבשיל
ואכלו והיה ערב לו ואין אנו יודעין איזה ערב
לו ביותר אלא במה שהוא מצוה את השני
ואומ' לו כתבשיל הזה עשה לי אנו יודעין של
שני ערב לו ביותר כך הקריב נח קרבן והיה ערב
להקב"ה וירח ה' את ריח הניחוח׃ הקריבו ישראל
קרבן והיה ערב להקב"ה ואין אנו יודעין איזה מהן
ערב לו ביותר אלא ממה שהוא מצוה את ישראל
ואומ' להן ריח ניחוחי תשמרו להקריב לי במועדו
אנו יודעין של ישראל ערב לו ביותר׃ ר' אבין אמ'
תרתי׃ ר' אבין אמ' למלך שהיה מיסב על אנקבטון
שלו והכניסו לו תבשיל הראשון ואכלו והיה ערב
לו והכניסו לו תבשיל השני ואכלו והיה ערב לו
התחיל ממשמש בקערה׃ כך עולת תמיד עולה לו
בעולת תמיד עולה לו כזה שהוא ממשמש בקע'רה
ר' אבין אמ' תניי' למלך שהיה מהלך בדרך ונכנס
לפונדקין הראשון ואכל שם ושתה שם ונתייגע

לפונדק

לשונו הכתוב [illegible] שם נקבה שם זכר שם. כך הוא
לפי הוא לומר של העולה היא העולה זאת העולה.
צריך לומר שהעולה כולה כליל לגבוה. כבשים.
בני שנה. ב"ש אומרים כבשים כבשים שהן כובשין
עונותיהן של ישראל במדבר. שנא' ירחמנו יכבוש
עונותינו. ב"ה אומרים כבשים כבשים שהן כובסין
עונותיהן של ישראל כדבר אם יהיו חטאיכם כשני
כשלג ילבינו. בן עזאי אומר כבשים בני שנה
שהן מכבסין עונותיהן של ישראל ועושין אותן כתינוק
בן שנתו. שנים ליום כנגד היום. שנים ליום.
[illegible] יום. ונתן לי [illegible] תבואות לגוים
[illegible] עשה סגולה. שנים ליום. [illegible] שחט.
כנגד היום. שנים ליום. שיהא יורד אחד שחט
בשחרית ואחד שחט בין הערבים. עולת תמיד אמר
ר' יודה בר' סימון מימיו לא לן אדם בירושלים ובידו
עון. היאך תמיד של שחר מכפר על עבירות
שנעשו בלילה ושל בין הערבים מכפר על עבירות
שנעשו ביום. לכך לא היה אדם לן בירושלים ובידו
עון. ומה טעם צדק ילין בה. ר' יודה בר' סימון בשם
ר' יונתן שלשה דברים שמע משה מפי הגבורה ונבהל

ונכתבו למעמדין · בשעה שאמר ונתתי לו מקדש נשמה
בהכנסה אמר משה לפני הקב"ה רבון העולמים הנה
הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואתה אומר
ועשו לי מקדש אמר לו הקב"ה לא כשם שאתה סבור ·
אמר קמ̄שיא דכנות כו השמא אלא דהבן ונתבוננו
פסר ושמע[..]לה שקב והכא תשין נכית נחותי הכא
שקב ̄ש̄

מדרש פרשת ויהי בחצי הלילה

ר' תנחום ריש בשם ר' יהושע דסכנין
פתח ואמר לדעת זאת עמל היא בעיני ··
אמר דוד אין בריה יכולה על חצי הלילה אלא
הקב"ה עמל אני עמל היא בעיני ולפי שאין בריה
יכולה לעמוד על חצי הלילה אלא הוא לפי' אמר
ויהי בחצי הלילה ·· ר' אחא פתח אני ה' הוא
שמי · הוא שמי שקרא לי אדם הראשון · ה' הוא
שמי שהתניתי ביני לבין עצמי · הוא שמי שמ'
השרים · ר' תנחומא בשם ר' מיאשא אמר אין כל
בריה יכולה להבחין בין טפה של בכור לשאינה

אחסר ...

...ארי לאחר לא
...ן ותהלתי לפסילים··
...ה' הוא שמי אד̇' ...
...א הוא וכו'

של כבוד אלא הקב"ה אבל מי שמת הוא בעוני ולפי
שאין בריה יכולה לעמוד על מתי הגולה אלא הוא
לפיכך ואני בתוך הגולה.. כמו מקים דבר עבדו
ועצת מלאכיו ישלים האומר לירושלם תושב ולערי
יהודה תבנינה וחרבותיה אקומם. ר' ברכיה בשם
ר' לוי מי שהוא מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו
ישלים אין את יודע שהוא אומר לירושלם תושבי
ולערי יהודה תבנינה אלא מלאך אחד נגלה על
אבינו יעקב ואמר לו מה שמך ויאמר יעקב. ויאמר
לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל. נגלה
הקב"ה על אבינו יעקב לקיים גזירתו של אותו
מלאך ויאמר לו א' שמך יעקב וגו'.. ירושלם
שכל הנביאים מתנבאים שתבנה של אותה כלה נבלה..
ד"א מקים דבר עבדו זה משה לא כן עבדי משה..
ועצת מלאכיו ישלים. זה משה שנגלה מלאך ה'
ויוציאנו ממצרים. אמר הקב"ה למשה לך אמור
להם לישראל ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה.
הלך משה ואמר לישראל כה אמר ה' כחצות הלילה
אני יוצא בתוך מצרים. אמר הקב"ה דבר הבטחתי
למשה ואמרתי לו לא כן עבדי משה בכל ביתי.

ואמרו הוא יהא כדברי משה כחצות אלא מה
אמר משה בחצי הלילה אף אני בחצי הלילה לפי'
נאמר בחצי הלילה ·· חצות לילה אקום להודות
לך על משפטי צדקך · ר' פנחס בשם ר' אלעזר
בר' מנחם לא היה דוד עושה היה נוטל נבל
וכנור ונותנם מראשותיו ומעורר בחצי הלילה
ולומד בהם והיו חכמי ישראל שומעין את קולו
ואומרים אם דוד המלך הוא עוסק בתורה אנו על
אחת כמה וכמה ונותנין כל ישראל עוסקין
בתורה · אמ"ר לוי חלון היתה של דוד מטתו של
דוד פתוחה לצפון והיה הכנור תלוי כנגדה והיה
רוח צפונית יוצאה בחצי הלילה ומנשבת בו והיה
הכנור מנגן מאליו הה"ד והיה כנגן המנגן: כמנגן
כמנגן לא נאמר אלא כנגן המנגן · הכנור היה
מנגן מאליו והיו כל ישראל שומעי' קולו והוא
אומר אמן עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה · Exurge gloria m.
שחר · מתעורר יקרי מן קדם יקרא דברייי לית · Excitabo aurora
יקרי חשיב כלום קדם יקרא דברייי ·· אעירה
שחר אני מעורר שחרא ושחרא לא יעוררני
והיה יתגן הכנור מרנין ונעים) לו דוד דבון אל

מלבוש הכתר לשכינה (ועוד עיין) עטרה אחרי
דכתיב של מלכי' להיות שני עד שלש שנין ועוד עיין
מתוך הלילה ומקום להוראות לך. ולהן של מאמרו
תדקק. של מאמרו שהבאת על פנינה הכתוב ועל
תרקה שעשית עם שרה וקנית ההר ויגבר ה' את
פנינה שנשים ורגלים וכו' .. רמ"א של מאמרו
תדקק על המאמרו שהבאת על עטרות השולם
ועל תרקה שעשית עם זקני ונסו זקנתי שאלו
השמים לה קללה עמת מלמטה מהיכן הייתי שולך
עלינו שנתת בלבן בבנה בנבנה את לה' בתי..
רמ"א של מאמרו תדקק. של המאמרו עבר העולם
על המתביים במתנים ועל תרקה שעשית עם
עבודתיה במתנו' שלא היו בגדם לתת שיכלו
בהם עלו שבי לתת רס פסח נרס לולה הה"ר
ומשבבד עליך ומעמך להבנסת בגליך ואומר
לך בגליך תיי. בגליך רס פסח נרס לולה..
תני ר' שמעון בן יוחאי משה לא היה יודע לא
שעבודתין ולא כוונין ולא זמנין של לילה לפי' אמר
בתוך הלילה אבל הקב"ה הוא יודע שעבודתין וכוונין
וזמנין שלילה של לילה לפי' הוא נכנס בין בחוש

השעה · נמי חלקו ר' נחמן בר יצחק בשם ר'
ר' יונתן הלילה נחלק לשני' כדכתיב אמרו יונתן
חלקו · הכא אתה אומר ויהי בחצי הלילה ולהלן אתה
אומר ויחלק עליהם לילה · אמ"ר תנחומא אבינו
יצא עמי בחצות ולו יצא עם בנין בחצות·
ורבנן אמרי אמר הקב"ה אברהם יצא עמי מראש
עד חצות ולו יצא עם בנין מחצות עד הבקר··
אמ"ר יונתן אין שכן של מתני' נהגו אלא בשם ולה
שעלא ובהשמשות מסך היום בשב' שם אתה משה
מתוים ונשבה בה דאון שנוך וגו'·· ואומן ביום
ההוא יהיו חמש ערים בארץ מצרים לרבנן שפת
וגו'·· ואלו הן חמש ערי' ר' חלקיה בשם ר' סימון
אמר נוא · נוף · ותחפנחס · ועיר החרס ·ועיר
שמש · נוא אליסכריאה · נוף מנפס · תחפנחס
תנפניס · ועיר ההרס · סרקסי · ועיר שמש ·
אולנפילוס · אמ"ר יוחנן בן זכאי מעין שהיום
והלילה קניין יום רבתי ויהי ערב ויהי בקר
יום אחד · ר' יהושע בן נחמיה שמע לה מן
הדא ויום חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר
כחשכה כאורה · תשובה שהיא אורה לפני ולילה

מפתחין של בינות· הני בן בנים מתן בבגדיהם
של מלכים הם כתר לקח לכתר מלכה לנשבע והיו
מספרין כל הלכה נמצאים בנים נאה נוער מלכו
מהם אין כתר בשן שלש כלכך מאים מווה״ נעלני׳··
הה״ר בנים הכנתי כל בבגד· ולהלן מה אומר
בנים הקדשתי לו כל בבגד· אמנם משנה בנים שמתן
בבגדיהם של מלכים בר בנים הקדשתי לו כל בבגדי··
נה׳ הפה כל בבגד באגן מלכים· בבגד כל בבגד·
בבגד לבוש בבגד לשמחה· בבגד לתכר· בבגד לקבר··
הם כתר איש אמר בא של עשר נשים והיו ילדות י׳ נשים 10. mulieri
עשרה בבטן בכלם בבני נשים· הקב״ה
שתלך בה שאין שם בבגד לבוש ולא לשמחה ומה
אני מקיים כי אין בה אשר אין שם לה· אמר
אבא בר אחא אפשרנפגס של בית היה לה במחמר
שלכי הראש כי לא היה בבגד עשלהן אבהן לראש··
תני עשה כ׳ שתן בנים שהיה בבגדן של אחר
מהם לב היה תר איקנען שבן בבגד בגון נשהו
הינם היה עדקה נשחקת נתנה והיה קשה שלון
כאילו אגתו הינם קבבו· אמ״ר ינרן לפי שהין
הלמדי קנבבי בבגד בתיהם והיו הלבני׳ עבשין

—— י׳ נשים 10. mulieres

דרך הכהנים ומשמשי את הבכורות מבין הלוים
ולהשתמשו בהם והיה קשה עליהם כאילו אותו
הינם קבועים . לבכור שנה . לבעל שבשנה היה
בכור . ונתכפרו כל הבכורות אלא מבכוריהם אח(ד)
להם בבין ראשון לשה נותר כל בכור כל מה דאמר
על הלוין שמא אתא עליהן אלא איתין ונפיק
אלין שבעיא לבנוכון ומי לא הלין שמא מייתין
אמרו . בנים לחר קורבא יולדת בתר מנהגן
ולא תקנם על אלין שבעיא אמרי כל סלע דילהון
מגילו דבי משנה דהוא בריה דלמא הוא חיים
של נפשיה ונפיק אילין שבעיא לבנוכון . הלכך
להם אית משנה אמרו לו ראשון לשה נותר כל
בכור בארון מתני ונל ראשון של הלין שמא אתא
עליהן אלא קנס ונפיק אילין שבעיא לבנוכון .
ומי לא הלין שמא מייתין אלר תנא נקבתו בנקיהם
של עלו אתא נפשי את נפשין לאילין שבעי
ואתון אלבין הכרין מיד יתנו הבכורות והקנו
באבותיהם שוים כנגד הה"ר לכבה מתני בבכוריה
לכבה מתנים באתנים אין כנו' כאן אלא לכבה
מתני' בבכוריהם הבכורות הכין באבותיהם שוי

נבואי ר' אבין בשם ר' יהודה בן פזי אמן בגולה
בה סכנה בכונה פיה ונתעלה בהבלהן
על משה רבינו טעמה כי טוב סחרה לא יכבה
בלילה נרה. לא כמו שאתם) לא שמעתי הונא
לה' ונר בבקר השמחה. רב הונא נר'
אמרו בשם ר' שמעון בית של ר' ינאי הגלילי
שני ששמות הפכורות לרימי היו שנים כשנים
בשמבנרית ני' בשובבן. אמר יורה בן
פזי לסנהדרין אמרה היא ספר בר יורה לאיתים
ברנה לרחים. ובכל בנר בהלה. אם אדם
חטא בהמה מה חטאה אלא הויתי משתמש
לשלמי שלא יהו הויתי אמרו) יציאתן הנשמה.
שלא מן הסנהדרין. קשה יציאתן שאמרה
לשתפה קשה יציאתן אלא אשה בה מגרשות.
ר' הונא ור' הושע בר אבין מתניה דר' לוי בשם
ר' לוי עון בעל הבתים נושא בנשמה הגולה
דמי משה לחד מן אינש נמלאך בגו של אינש
ונאמר הבקר היו מכוסות והאמונות כנשות
של יריהם. דמי נאמנות כנשי של יריהם אמר
חמא שעשה לו רנ-מא מעין העולם הבא כמהם

ונקשה תגוש בקרתו ורוכך שעבי' ברעשך באת
הזכוש . א"ר אבא בר כהנא יתמו מבשר קניגוס
ונלכד את כל הממלכ' כולן ונתן שהגיע לבשר
שבשעיר מהר שם . א"ר מלא רק מישוש אף
הוא משנבר ונזקה היה . א"ר יורן מן לבריש
שר להדר לך אף הוא כיון שהגיד בשורתו מיד
מת . הה"ד שבר זה מדבר וזה בא . כיון ששמע
איוב כן התחיל מגיס עליהם תולדותיו למלחמ'
הה"ד כי אשרוך המין ובה וגו' ואומר ולא אתא
פחת . אמר איוב אומה בזניה מכל האומנות'
הן אכן בשרים זה השם לא היה וגו' ולנאי
לא היה סבר לתן אימתו עליהם . כיון שאמרו
לו אש אלהי' נפלה מן השמים אמר אם כן הש'
השמים הוא לה אני יכול לעשות מיד ואומר
לא אתא פחת . וע"ב ניקח לו תרש להתגרר בו
וגו' אף בתולון ובלון בבתולה מתו סוסיהם
ונמלאהם ומתניהם וע"ב לה הוא ש"ב ויפת
אשתך איש שעמי . וע"ב מתו שני בנין ימותון
דם שנהם מתלון ובלון . וע"ב מכה היא ואף
בעבשו' הבאי' על הארם בן בתחילה הוא מתחול

בבנות אמר מר בר שמעון מליצה ותלתא את העגב׳
אמר לה מר בר שמעון קריאה וקרוב אותו מן הבגד
אל מן השבט׳ אמר לה מר בר שמעון גריפה ועזק
את הבגד ואח״כ הוא מתחיל בגופו אמר מותר בן
ובשלו ואמר לה מותר בן בדר יעבה מתוך למתנה
מרובה׳ ובמיתתם כן בתחילה נעשה מדת הדין
בגלוים אין דפוס והמעתם ניסדר לבבר בשיכם
ומקומם לראשו׳ ואח״כ אין כל בשר בלתי׳ ״ כ׳
לוי בר זכריה בשם ר׳ ברכיה בטכסיס מלכים בא
עליהם בתחילה סכר אמת המי׳ שלהם ואח״כ הביא
עליהם קולנים ואח״כ ירה בהם חצ׳ ואח״כ הביא עליהם
לגיונות ואח״כ הביא עליהם דרולמסיא ואח״כ זרק
בהם נפט ואח״כ השליך עליהם אבני בליסטרא ואח״כ
העמיד עליהם כרקומים׳ ואח״כ תפשן באלקיות׳
ואח״כ הרג הגדול שבהם והרגו׳ בתחלה סכר אמ׳
המים שלהם ונהפך לדם מימיהם׳ ואח״כ הביא על׳
עליהם קולנים צפרדעים׳ אמ״ר יוסי בר חנינא
קרקורן היה קשה להם יותר מהן׳ ואח״כ ירה בהם
חצים׳ כנים׳ ואח״כ הביא עליהם לגיונות ערוב׳
ואח״כ נתן להם דרולמסיות׳ דבר כבד מאד ״

ונ״ב כלה בהן נסכו שתין · ונ״ב הבלוע בלפסר
עבדו בלוסטרא בכר · ונ״ב העליך עליהם כגבו'
עכבה · ונ״ב תבשן בפולקירת · תשר' · ונ״ב ה'
הרתיע הגדול שבהן והרגו' מכה בטבורו · כ'
לו תמשה רג' זכריה בשם ר' בכבה אמן כאשר
שבע לפתרו' ימילו כשבע תנר · אמ״ר אלעזר
כל תנר מלא במקרא (תנר) בלרונה הכתו' מדבר · וכל
תנר חסר במקו' בגולו' הכתוב מדבר · כ' לוי
בשם ר' חמא בר' חנינא מי שסרב מן הגאונים
הגא · שכבו מן האתכנעו' · מה מתרג' רם אף ארעם
כן · ונכתו' מנסכו' בשלי' ונבאין רם ונחג ותילונה
ובשן · מה מתרגם תפורשו' אף ארעם כן קול שאון
משער קול מהיכל קול ה' משלם גמול לאויביו · מה
מתרגם כנוס · אף ארעם כנוס · והפכן ותלה
לתפת ונספה לגבריה והיתה הארץ גנגר · וכן את
נסכי הארץ · מה מתרגם שגב · אף ארעם כן נירגנה
קשה וקימגר נז' · מה מתרג' רבר אף ארעם כן ·
ונשפשה אנג גרגב וברם · מה מתרגם שתין
אף ארעם כן · ונער תהיה הלפשה אשר יעשה ה'
נז' · מה מתרגם בכר אף ארעם כן · ונאתה את

עלאם ושמש חשך ואבני אלמבשרו ·· מה שאמר
שבעה את גרשם בן · ומשה בן עמרם בה אל ה׳
לתמנו על כך ובשב דברי · באמל ואמלתם
בנו ובתוכם רם ואכלתם תלב לאשנה ובני
ושפטם רם וגו׳ · מה שתבים חשך · את אהרן
בן · נשה שלא קן בהן ואבני בהן · מה שתני
הגדול גדול שבשם הכהן את גרשם בן עכרן ואמי
שלם ומכה עם המצרים · אמר מאיר עכרן
כנויים שלם · כי הנה החשך יכסה ארץ וערפל
לאומים ועליך יזרח ה׳ וכבודו עליך יראה · ה׳
אותו בו בהוא אז) חשך ואפלה שמשו בארץ
מצרים שלשה ימים וזה טעם ויהי חשך אפלה
וגו׳ אבל בהן ובהן לא שמשו בעולם הזה
ואינן שבהרין לשמש בבקר גדול על כנפי נשה
שלא קן בהן ואבני בהן · וכבוין אלין אותה
העולם שלא קבלו את התורה שנתנה להתך
החשך שלהם הוא אנו) כי הנה החשך יכסה
ארץ וערפל לאומים · אבל ישראל שקבלו את
התורה החשך שלהם הוא אנו) ועליך יזרח ה׳
וכבודו עליך יראה ··

RO

RO

Tembre opittrn

דרשה למצות העומר

מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת
השמש. אמ"ר בנימין בן לוי בקשו חכמים
לגנוז ספר קהלת שמצאו בו דברי' שהם נוטי'
לצד המינות. אמרו כך שלמה צריך לומר מה
יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש
יכול אף עמלו של תורה בכלל חזרו ואמרו
אילו אמר בכל עמל ושתק הייתי אומר' אף ע׳
עמלה של תורה בכלל כשהוא אומר בכל ע׳
עמלו בעמלו אינו מועיל בעמלה של תורה
מועיל. אמ"ר שמואל בר רב יצחק בקשו
חכמי' לגנוז ספר קהלת שמצאו בו דברים
שהם נוטים לצד המינות. אמרו כך היה
שלמה צריך לומר שמח בחור בילדותך ויטיבך
לבך בימי בחורותיך והלך בדרכי
לבך ובמראה עיניך. משה אמר לא תתורו
אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ושלמה אמר
בדרכי לבך ובמראה עיניך. הותרה הרצועה
לית דין ולית דיין כיון שאמר ודע כי על כל

[illegible]

[illegible]

coheles

אלא יבורך האלהי במשפטו · אמרו יפה אמר
שלמה · ראה מה יתרון לאדם בכל עמלו וגו'
אמ"ר יודן תחת השמש אין לו למעלה מן השמש
יש לו · ר' הונא ר' אחא בשם ר' חלפו שאמר
הוא תחת השמש ועתיד הוא למעלה מן השמש ·
ר' לוי ורבנן · ר' לוי אמר כל מה שהבריות
מזכין לתורה ומעשים טובים בעולם הזה דיין
שהקב"ה מאירות להם את השמש תחת השמש ובא
השמש · ורבנן אמרין כל מה שהצדיקי' מזכין
לתורה ומעשי' טובים בעולם הזה דיין שהקב"ה
מאיר את פניהם כגלגל חמה · ומהבין כצאת
השמש בגבורתו · אמ"ר ינאי בנוהג שבעולם
אדם לוקח לו ליטרא אחת בשר מן השוק כמה
הוא יגע בה כמה צער הוא מצטער עליה עד
שלא יבשלה והבריות ישנים על מטתן והקב"ה
משיב רוחות ומעלה עננים ומוריד מטר ומפריח
עשבים ומגדל צמחים ומדשן פירות ואין את
נותן לו את השכר · אמ"ר חנינא בנוהג שבעולם
אדם לובש את כסותו בגמר הגשמי' כמה
הוא יגע בה כמה צער הוא מצטער עליה

עד שלא יתעבה והבינות ושום של פי והבין
והב״ה מסיב נותנה ונטלה שנים ומניח השני׳
ומסבין עלים ומקרל [illegible] ונדרשן מנות ומין
עמה נותן לו את השני׳ אמ״ר אבין בא ומצה
נרה היו ישראל מתעטרין של מצות השוק רחשן
קטן קטנה ונשואה בקומה הבינונה בגדרה
היו מהבהבין אותן באור כדי לקיים בו מצות
קלי רבי ל׳ מאירי ומברי׳ אותן בקטם ובקלחות
תנורין אותן כדי שלא יחמיץ ונשואה לאחרב
ושבבה היה מנקב כדי שיהא האור שולט בכל
שטחה ובשנה והנות מושבת בו ונשואה
לרוחם של מנסות והוציאו ממין שבין שהוא
מנופה בשלש נשכה שמה ״ אמ״ר לו הרי שאלת
ותכשת וגרושת ונשאת ונסמת ונדרת וקדבת
ושלכת ורשת ונשאת אותה שמוה עם אינו
מוציא לך מנשו נות שנדרה מעין אותה האיש
מה הוי אין את נותן לו שכר הנות מה יתרון
לו שוטרול לרות. אמ״ר לו כתו׳ [illegible] ולא אלון
בלבבם ונדע את ה׳ אלהים הנותן לכם
יורה ומלמד בתורה׳ הנותן יהב לכן בלמדה

אמרין רבינן לה מן כדון שבעות חקות קציר
ישמר לנו. שמר לנו מן הטללים ומן הרוחות
הקשות. ואלו הן אלו שבעה שבעות שבין הפסח
לעצרת. חקת נ' יום שבין שבעות הגדולות
הקיץ. אילות הן הגדולות בזמן שאין ישראל נשבחה
בשנה. א"ר יהושע בן לוי ששכן אמר לה את
יהיב לה ששונות. א"ר ברכיה אי למוכסין אמר
לה את משתלם לי מן המשלך. ורבו לה אינן
רבינן הנה שכר אף השם שבעת הנה אלהים
ואלהים ואמה אתה בשבעת. א"ר ברכיה אמר
הב"ה לישראל בני כשהייתי נותן לכם את המן
הייתי נותן לכל אחד ואחד עמר לגלגלת.
ועכשיו שאתם נותנין לי את העמר אין לי אלא
עמר אחד מכולכם ולא עוד אלא שאינו של
חטין אלא של שעורין לפי' משה מזהיר את ישראל
ואמר להם והבאתם את עמר ראשית קצירכם
אל הכהן. אשר קצירו רעב יאכל ואל מצנים יקחהו
ושאף צמים חילם. אשר קצירו זה נמרוד. רעב
יאכל זה אברהם אבינו. ואל מצנים יקחהו. לא
בזין ולא ברמחין אלא בתפלה ובתחנונים. ושאף

אברם כי נשבה אחיו וגו' · ר' שמעון בן לקיש
בשם בר קפרא אליעזר לבדו היה ושמו של
אליעזר שמנה עשר ושלש מאות · וצעק תלים חולם
כי רחק לפרעה של נמרוד אברהם וכל התלמידים
לו · ר"ת אשר קצרו זה פרעה · סוף יאבל זה משה
ואהרן · ואל מתים יקחהו · לא בזין ולא בכלי זיין אלא
בתפלה ובתחנונים · ויאמר ה' אל משה מה תצעק
אלי וגו' ·· וצעק צדים חולם · כי רחק לפרעה
של פרעה משה ואהרן והתלמידים להם · ר"ת אשר
קצרו · זה סיחון ועוג · סוף יאבל זה משה
ואהרן · ואל מתים יקחהו · לא בזין ולא בכלי זיין
אלא בתפלה ובתחנונים · ויאמר ה' אל משה אל
תירא אותו כי בידך נתתי אותו וגו' · וצעק צדי'
חולם · כי רחק לפרעה של סיחון ועוג משה
ואהרן והתלמידים להם · ר"ת אשר קצרו · זה
סיסרא · סוף יאבל · זה דבורה וברק · ואל מתים
יקחהו · לא בזיין ולא בכלי זיין · אלא בתפלה ובת'
ובתחנונים · הה"ד מן שמים נלחמו וגו' · וצעק
צדים חולם · כי רחק לפרעה של סיסרא דבורה
וברק וכל התלמידים להם · ר"ת אשר קצרו · זה

סנחריב · כשבא ואמר · זה ישעיהו וחזקיהו · ועל
פיהם יקומו · לא בזיין ולא במגן · אלא בתפלה
ובתחנונים ה״ה ויתפלל חזקיהו המלך וישעיהו בן
אמוץ הנביא וגו׳ · ונאמר תלים תולם · כי רמז
לפרוש על סנחריב חזקיהו וישעיהו ועל המתנגדי׳
להם · רמ׳ אשר קיבן · זה הלין · כשבא ואמר ·
זה לכרתי ואספי · ועל פיהם יקומו · לא בזיין
ולא במגן אלא בתפלה ובתחנונים · אך ונאמר
יתמו לכתם · ונאמר תלים תולם · כי רמז לפרוש
על הלין לכרתי ואספי · ועל המתנגדים להם ·
רמ׳ אשר נתיבו · אלו אלשים ואחד מלכים ״
כשבא ואמר · זה יהושע וכלב · ועל פיהם יקומו ·
לא בזיין ולא במגן אלא בתפלה ובתחנונים · ונאמ׳
ה׳ אל יהושע קום לך למה זה אתה נופל על
פניך · ונאמר תלים תולם · כי רמז לפרוש על
אלשים ואחד מלכים יהושע וכלב ועל המתנגדין
להם · וכן בימין זמנו זכו ישראל לרש את
ארץ כנען הני אומות זו מיתות פעולכי · לפיכך
אשה מתהיר את ישראל ונוגף להם ובאמרם את
נחיר ונשיו ויתכנס על הכהן ״ והשף את

העומר לפני ה' לרצונכם: כיצד היה מניפו
ר' חמא בר עוקבא בשם ר' יוסי בר' חנינא אמר)
מוליך ומביא לבטל רוחות קשות. מעלה ומוריד
לבטל טללים רעים. ר' סימון בשם ר' יהושע בן
לוי מוליך ומביא למי שהעולם כלו שלו. מעלה ומוריד
למי שהעליונים והתחתונים שלו. ר' אבין ואל"ן יהודה
בר' נחמיה היא. ר' יעקב בר אבי אמר) בשם ר'
יהודה בר' סימון ר' יונתן וריש לקיש. ר' יוחנן אמר
לעולם לא תהא מתנת העומר קלה בעיניך שעל
ידי מתנת העומר זכה אברהם לירש את
ארץ כנען הה"ד ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ
מגוריך וגו'. על מנת ואתה את בריתי תשמור.
ר' שמעון בן לקיש אמר) לעולם לא תהא מתנת
העומר קלה בעיניך שעל ידי מתנת העומר משים
הקב"ה שלום בין איש לאשתו הה"ד. והביא האיש את
אשתו אל הכהן והביא את קרבנה וגו'. ר' אבהן
ואל"ן סימון אמרי לה ר' יהושע בן לוי אמר) היא
שעמדה להם בימי גדעון ויבא גדעון והנה איש
מספר לרעהו חלום ויאמר הנה חלמתי והנה צליל
לחם שעורים וגו'. מהו צליל. רבנן אמרי על

אבל שלהם אמרו הדבר מן התרמודי׳ ובגמרא שם
ותולך בתוכה אלו להם שעבדים ואין לו מדה
השבטי׳ רב שמואל בר נחמן אמר היא שעמדה להם
בימי מלכיה והיה כל עבד מושה ומי לו ושבלתם׳
הנשבה באותו הדור אלא כי אמר דו מיעוט השבטי׳
ורבנן אמרין היא שעמדה להם בימי יחזקאל ואמה
קם לך משין נשעבין ועל ושרשי׳ נרוחן ובנסמי׳ ונבן
אותם בעלי עתר ובשיבה אמרם לך שלמה ואי׳ ר׳
חמא בר חנינא נגה בה שעמים ר׳ שמואל בר
נחמן אמר דבני אהם מרינן את בני מעים שמואל
אמר המן אמרין שבדרן לית הכה לבלבא ולא טעמי׳
מתניתא שאלה את ר׳ יוסי בן חלפתא אמרן
לו כמה נשתהר אותו התרין כמה עברי כמה שמו
יש לו נתן לבנותין במגלת ואשף אמר לה להנריאן
שבטל מקום שישראל בתשר התרינים הנים שלהם
בתשבר ר׳ לוי אמר היא שעמדה להם בימי המן אם
מותא עין שמה לוכי להמן בא לקבצות והסנם
בידו אמר רולה אני שהכשב הזה בא להרגני אמר
לתלמידיו בדחו לכם שהכשב הזה בא להרגני אמר
לתלמידיו בדחו לכם אלא ובנו בגמלות אמרין לה

בין מתייס בין מינות שלין אנן לה עשה כהשוק
בשלותו ושמר לו להבהלל אתא ההוא רשיעא ויתי
לה דבהון אמר להון במה אתון עסיקין אמרין ליה
על במיתת המלך שהיו ישראל מקריבין בבית המקדש
אמר להון ורואה הנה הרין שמלא דכסף או ודהב דחשין
או דשבין אמרין ליה דשערין אמר להון בבען הנה
טיפי דידיה בשעבה קטורין או בשבין ושרין אמרין
לה סרייא בשעבה דבגיי אמר להון קונטן דנתחן שגני
דשטין לשעבתי אלפי נברין דכספא בין דחסל מה
מלתליה · אמר ליה סב לבוש הרין לבושא · אמר ליה
מה את מבני מלכותא אית בר נש לבוש לבושא
דמלכא ולא סתי אזל שוי בלבהא ולא אשכחיה
מה שבר אסר זנוחיה על ואסתורתיה בין דנפק
אמר ליה סב לבוש הרין כלילא אמר ליה מה את
מבני מלכותא אית לך בר נש לבש כלילא דמלכא
ולא מספר · אזל שוי ספר ולא אשכחיה מה שבר
אזל לביתיה ואייתי מן ספרא ויהב ליה מספר ליה
שני מכות אזל מה את מכות אמר ליה וי ליה לא
לשבקיי דההוא דברא משביר קונומפעשון קנזמונקשיונ
שבר בלבאיי נספר אזל ולה הוא שאלא לך לית

אמר מנשה לאחי דההוא גברא בלשנאי וספר בכפר
קרינוס ואת לשבת דאילן מן ספרא דיריה. א״ל
קום רכב על הדין סוסיא. א״ל לית בי חילא דאנא
גבר סב. א״ל ולית אנא גבר סב. א״ל ולאו את הוא
דגברך לגלבך. א״ל קום דאנא מכיף קדלי ואת רכיב
עלוי. וסליק ונבה לדקיימא לבון לה ואמן בחביא
ואתה על בני הדרך ונתן בכבד על הסוס
כתמול מולם להגה ואמר ארוממך ה׳ כי דליתני
ולא שמחת אויבי לי. ה׳ אלהי שועתי אליך ותרפאני.
ה׳ העלית מן שאול נפשי חייתני מיורדי בור׳ תלמידין
מה הוו אמרין. זמרו לה׳ חסידיו והודו לזכר קדשו׳
כי רגע באפו חיים ברצונו ~~בערב~~ ילין בכי ולבקר
רנה. אותה כשב מה היה אומר. ואני אמרתי
בשלוי בל אמוט לעולם. ה׳ ברצונך העמדת להררי
עז הסתרת פניך הייתי נבהל. אסתר מה היתה
אומרת. אליך ה׳ אקרא ואל ה׳ אתחנן. מה בצע ב
דמי ברדתי אל שחת היודך עפר היגיד אמתך׳
ישר׳ מה הוו אמרין שמע ה׳ וחנני ה׳ היה עוזר לי׳
הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה׳
אמן ג׳ פעמים בק״ש היה עוסק ולא הפסיק. למען

יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך׃

פרקי מסכת שור מן כשב

תרקבן בהכני אל תמשיך הגוף כבה אדם נבהלה
נמ"ו׃ ר' ישמעאל ור' עקיבא׃ ר' ישמעאל אומ' אלו
התינוקו' שהם עושין מן המצוה שמנה מהכני אל הב"ה
שנה עליהם שקה בהכני אל׃ תרקבן בהכני ל׃
אבל הרשעי' שאינם עושין את התשובה שעושה מהכני
אל הב"ה מדקדק עליהם עד הגוף כבה׃ תמשיך
הגוף ככה׃ ר' עקיבא אומ' אחד אלו ואחד אלו
הב"ה מדקדק עם התינוקו' ומחבה להן מעשו מצוים
נעים שעשו בעולם הזה בשביל ליתן להם שכרם
משלם בעולם הבא ומשום שלה לרשעי' ומשלם
להם מעשו מצוים טובים שעשו בעולם הזה
לפיכך להם משלם לעתיד לבא׃ ר' אומ' משל
את התינוקו' בדירתן ומשל את הרשעי' בדירתן
משל את התינוקו' בדירתן בלונה טוב אמנה א"ס׃
ונהכי נמ"ו׃ ומשל את הרשעי' בדירתן כה אמר ה'
גוים כרתי שמלה המעלבי כסיתי עלו את הגוים

וגו׳ · ר׳ יהודה בר׳ אמין האבלני היבלתי כמ״י · משל
אין שאין כסני לעזרת לא של כסף ולא של זהב ולא
של מרגלית ולא של נחשת ולא של שופרות ולא של
חנס דין צבית · כך אמ״ל הקב״ה ההר תמך והתהום
תמך · והכבשו תמך · יבא תמך ניכסה תמך כי בהגל
בא ונמתך · לך ונמתך שמו ינכסה · ר׳ יונתן בשם
ר׳ [illegible]יה לפתר הדין קריא צדקתך על משפטיך
כהררי אל על תהום רבה · צדקתך כהררי אל
משפטיך תהום רבה · מה ההרים הללו כובשים
את התהום שלא יעלה ויציף את העולם כך
מעשיהם של צדיקים כובשין את הפורענות שלא תבא
לעולם · ד״א צדקתך כהררי אל · מה הרי׳ הללו אין
להם סוף כך אין סוף למתן שכרן של צדיקי׳ לעתיד
לבא · משפטיך תהום רבה · מה התהום הזה אין
לו סוף כך אין סוף למתן פורענותן של רשעים
לעתיד לבא · ד״א צדקתך כהררי אל · מה ההרים
הללו מלאים כך מעשיהם של צדיקים מלאים שנ׳
ייראוך עם שמש ולפני ירח דור דורים · משפטיך
תהום רבה · מה התהום הזה טמון כך מעשיהם
של רשעי׳ טמונים והיה במחשך מעשיהם · ד״א

F°

Justi t. ut moses 21 F°: 13 pma cu(m) solutione

צדקתך כהררי אל · מה ההרים הללו נזרעים
ונעשין פירות כן מעשיהם של צדיקים שנעשין
פירות · אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם
יאכלו · משפטיך תהום רבה · מה התהום הזה לא
נזרע ולא עושה פירות כך מעשיהן של רשעים
אינן עושין פירות אוי לרשע רע כי גמול ידיו
יעשה לו · ד"א צדקתך כהררי אל · ר' יהודה בר
סימון תרגמה צדקה שעשית עם נח בתיבה כהררי אל ·
ותנח התיבה על הרי אררט · ומשפטיך שעשית
עם דורו דקדקת עמהם · עד תהום רבה · מנס
הזה שבקשו כל משיעורת תהום רבה · ולא עוד
אלא שהזכרתן ולא דברי הזכרתן אלא הנאמנות
כי שהיה עמו בתיבה הה"ד ויזכר א' את נח
וגו' · ר' יהושע בן לוי סלק לרומי נראה שם
עמודים של שיש מכוסים בקיטוניות בשביל שלא
יבקעו בחמה שלא יקרשו בצנה עם עני אחר
מחצלת קנים למטה ומחצלת קנים למעלה ועל
העמודים קרא צדקתך כהררי אל · הן דאת יהבת את
את מפלש ועל העני קרא משפטיך תהום רב'
אמר הן דאת מחי את מדקדק · אלכסנדרוס

מנקרין עגל לקבל כלבא קטיה למתברי הכי
מסך עגל לחרא לריגבא דשלה קטינא
והוה כולא דשין ונפקין קדמוהי ומברכין ליה
עין עם שכיה שלן קבבא ונתמלין אלף נפיק
בגולגא דמתותא דשיא מכבת׃ ועין ענג
שברין שלך קבבא ונתמינך אלף נפיק בגולגא
דשיא שברין שלך קבבא ונחתון לך׃ והוה עת
ליה עם קאים קדם כלבו מי נפיק׃ כבבא שד
פולי עגא עלבסודנוס מנקרין במלך אשי הוינא
שר דאמיה לקטיונא מריגבא ולפית שתה
לין שציא׃ עגל לחרא לריגבא תוריתא דשלה
עמכיקי ונפקין קדמוהי בְמֶתְקִין דדהב ונבלתין
דדהב ונבלתם דדהב׃ עמן להון לה דהבא
מתאפל בעכשבון אמרין ליה ולא הוה לך כרין
משה בעכשך דאמיה לעבן עמן להון לא שגהיכון
עמינא למתלי עלא דינכון עמינא למתלי׃
שר דעיגן יהבין הלין אחין תרתין מעבין לריגא
קדם מלכא׃ תר אמר אגא תוכבא זבנת
מה אי הבגא ונפסתא ואשכחית בה סילא
ואמרי ליה סב סימך דתוכבא זבנת וסילתא

לא זבנית. ותנינא אמר מכי אתא בה זבנית
להדין דבבא תרגבתא נפל מה. דאית בה זבנית
לה קרא דלבא לחד מינהון אמר לה אית לך
בר דכר א"ל אין. ולחבריה אמר אית לך ברת
נקבתא א"ל אין. אמר להון אזלון ואסבון דין
לדין ויכלון סימתא בניהון. שרי אלכסנדרוס
מוקדון תמה א"ל מה לך תמה לא דנית טבאות
א"ל אין. א"ל אילו הוה הדין דינא בארעכון מה
הויתון עבדין לה א"ל מרים רישיה דדין ורישיה
דדין וסימתא סלקא לבי מלכא. א"ל ושמשא
דנחא עליכון א"ל הין. ומטרא נחית עליכון
א"ל הין. א"ל דילמא אית בארעכון בהמה דקיקה
א"ל הין. א"ל תפח רוחיה דההוא גברא בזכות
בהמתא דקיקא שמשא דנחא עליכון ומיטרא
נחית עליכון ובזכות בהמתא דקיקא אתון מ'
משתזבין הה"ד אדם ובהמה תושיע ה' אלו
ישראל שהן השלמי' ערום ומשין כבהמה
תושיע לפי שהן נמשכו אחריך כבהמה
משכני אחריך נרוצה. כבהמה כך אנו נמשכים
אחריך. לאיכן רבי ר' יוסי אמרין לגן עדן.

וכניון [illegible] בתוך ונטל [illegible] בשקט · אמ"ר
אלעזר בר' מנחם צדקתך אין כתוב כאן אלא
צדקותיך מלמד שכל צדיק וצדיק יש לו צדק בפני
עצמו · אמ"ר יצחק למשפט אדם ומשפט בהמה
משפט אדם · [illegible] השלום [illegible] בשר ובהמה
ומשפט בהמה · [illegible] השמים והארץ [illegible] · ר'
תנחומא פתח מי הקדימני ואשלם תחת כל
השמים לי הוא · ר' תנחומא [illegible] קריא [illegible]
שהוא [illegible] בבריות ונותן שכר [illegible]
כך אמ' הקב"ה של עולם לא [illegible] ולכן לא בן
זכר · אמ"ר אלעזר בר' ירמיה עתידה בת קול
להיות מפוצצת על ראשי ההרים ואומרת כל
מי שפעל עם אל יבא ויטול שכרו הה"ד כעת
יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל · כל מי
שפעל עם אל יבא ויטול שכרו · ורוח הקדש
אומרת · מי הקדימני ואשלם מי קלס לפני עד
שלא נתתי בו נשמה מי מל לפני עד שלא
נתתי לו בן זכר · מי עשה לי ציצית עד שלא
נתתי לו טלית · מי עשה לי מזוזה עד שלא
נתתי לו בית · מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי

לא דק · כי שחטה לו סימנה עד שלא נשחטה לא
מתנו״ כי הפריס משני מינה עד שלא נשחטה
לא שרה · כי הפריס לפני הבריה ומשבוות
עד שלא נשחטה לא זקן כי הפריס לפני קרבן
עד שלא נשחטה לא בהלה · אבל אם כשר אם לא
וה״ו ר׳ יעקב בר עזרי בשם ר׳ אברהם פתח
ולא יהיה עוד לבית ישראל למבטח וה״ו כבר
אמרו שמרו׳ מחשב לא זה בהם׳ וה״ו בשתים
ושמה לקלס · בשתי יפה פנין שלא להביא
בתענית · בשתי יפה כולן שלא יכנס פני שנינה
דכתי׳ נתן כלליהם פרק כולו עולה · על שם
ולא יהיה עוד לבית ישראל למבטח מזכיר עון
וה״ו כגון השופר כל השופרות כשרי׳ חוץ משל
פרה מפני שהוא קרן של עגל על שם ולא יהיה
עוד לבית ישראל למבטח מזכיר עון · וכגון
כגון נסקלת את האשה ואת הבהמה · אם אדם
חטא בהמה מה חטאה אלא לפי שבאת לאדם
תקלה על ידה לפי׳ אמר הכתוב תסקל · ד״א
שלא תהא הבהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא
שנסקל פלו׳ על ידה על שם ולא יהיה עוד

לפסוק שבר את שבר

לבני ישראל לבשרת מזכיר שבר . ונתנו לפני
לה אלכך אין סבה שהיה בבגס של תבואה
שלא יהיו הבריות אומ' בבגס זה שהוא תבואה
נראה על בשר ולא יהיה שום לבני ישראל לבשרת
מזכיר שבן . אף כן שבר את כשבר את שבר כי ילד
כי שבר נולד ולא שמחו נולד אלא מאדם רבותי
שאלו להם שאל מסכה לפי קנאת הקנ' שבר ולא
קנאת שאל שבר את כשבר את שבר וכו' . מה שהיה
כבר הוא ואשר להיות כבר היה . ר' יונה ור'
נחמיה . ר' יונה אמ' אם יאמר לך אדם שאלו
לא חטא אדם הראשון שהוא חי וקיים עד עכשיו
אמור לו כבר הוא אליהו ז"ל שלא חטא והוא חי
וקיים עד עכשיו . ואשר להיות כבר היה . אם
יאמר לך אדם שהקב"ה עתיד להחיות את המתים
אמור לו כבר היה לא כבר עשה כן על ידי
אליהו ועל ידי אלישע ועל ידי יחזקאל . ר' נחמיה
אמ' אם יאמר לך אדם שיהיה העולם כלו מים
במים אמור לו כבר הוא אוקיינוס אין כלו
מים במים . ואשר להיות כבר היה . אם יאמר
לך אדם שהקב"ה עתיד לבקוע את הים יבשה

אמור לו כבר היה. לא כבר נעשה נס על ידי משה
ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים. ר' ירמיה
בשם ר' שמעון בן חלפתא כל מה שהקב"ה עתיד
לעשות לעתיד לבא כבר הקדים ועשה נסים על
ידיהם של צדיקים בעולם הזה. אמר הקב"ה שאני
עתיד להחיות את המתי' כבר נעשה נס על ידי
אליהו ועל ידי אלישע ועל ידי יחזקאל. אמר
הקב"ה שאני עתיד לעשות את הים יבשה לא
כבר נעשה נס על ידי משה ובני ישראל הלכו ביבש'
בתוך הים. אמר הקב"ה שאני עתיד לפקוח עיני
עורים לא כבר נעשה נס ונפקחו ע' את עיני
הנער. אמר הקב"ה שאני עתיד לפקוד עקרות לא
כבר נעשה נס וה' פקד את שרה. אמר הקב"ה והיו
מלכי' אומניך ושרותיהם מיניקותיך אפי' ארץ ישתחוו
לך. לא כבר נעשה נס בנבוכדנצר לא מלך היה
ולפני השתחוה לדניאל הה"ד באדין מלכא נבוכדנצר
נפל על אנפוהי ולדניאל סגיד. והאלהי' יבקש
את נרדף. כבר הוגד בשם רב יוסף שאמר
הקב"ה להבדיל דין של נרדפי' ליד רודפיהם
תדין נרדף תדין והאלהי' יבקש את נרדף.

רשע רודף רשע והאל׳ יבקש את נרדף׳ רשע
רודף צדיק והאל׳ יבקש את נרדף אפי׳ את חוזר
וצדיק) רודף רשע והאל׳ יבקש את נרדף׳
תדע מקנם הדבר לך׳ שהוא כן שהרי הבל נרדף
לפני קין והאל׳ יבקש את נרדף וישע ה׳ אל הבל
ואל מנחתו׳ נח נרדף לפני דורו והאלהי׳ יבקש
את נרדף ונח מצא חן בעיני ה׳ אברהם נרדף
לפני נמרוד והאלהים יבקש את נרדף׳ אתה הוא
ה׳ האלהים אשר בחרת באברם וגו׳׳ יצחק נרדף
לפני פלשתי׳ והאל׳ יבקש את נרדף׳ ראה ראינו
כי היה ה׳ עמך׳ יעקב נרדף לפני עשו והאל׳
יבקש את נרדף כי יעקב בחר לו יה׳ יוסף
נרדף לפני אחיו והאל׳ יבקש את נרדף׳ ויהי
ה׳ את יוסף ויהי איש מצליח׳ משה נרדף לפני
פרעה והאל׳ יבקש את נרדף׳ ויאמר להשמידם
לולי משה בחירו׳ ישראל נרדפי׳ לפני אומות
העולם והאל׳ יבקש את נרדף ובך בחר ה׳
אלהיך להיות לו לעם סגלה׳ ר׳ יודה בר׳
סימון בשם ר׳ יוסי בר׳ נהוראי אף כאן שור
נרדף מפני הארי כבש מפני זאב עז מפני

עכ"ו אמר הקב"ה לא תביאו קרבן לפני מן ה'
הכותי' אלא מן המרחקין הה"ד שור או כשב או
עז כי יולד י עמי מה שכתבתי לך נחה הלאומין
שנה כי · אמ"ר אתא שנה כי נקבל שכר ואל
תשוב בבשך ותקבל עלוי דין ותשבון · אמ"ר
שמואל בר נחמני בשלשה מקומות בא הקב"ה
להתוכח עם ישראל והיו אומות העולם שמחי'
בשעה שאמ' לכו נא ונוכחה · יאמר ה' שמחין
אומות העולם אמרין היאך יכולין ישראל
להתוכח עם בוראן שבשעה הוא מכלה אותן
מן העולם וכיון שראה הקב"ה שאומו' העולם
שמחי' הפכה להם לטובה אם יהיו חטאיכם
כשנים וגו' · הראה אומו' העולם זו התשובה
וזו התוכחת לא אתא אלא להתפנקא עם
בניו · ובשעה שאמ' הקב"ה שמעו הרי' את
ריב ה' וגו' שמחו אומות העולם ואמרו היאך
יכולין אלו להתוכח עם בוראן שבשעה הוא
מכלה אותן מן העולם וכיון שראה הקב"ה שאומו'
העולם שמחי' הפכה להם לטובה בבטן
עקב את תשמעון וגו' · לאשה שהיתה קובלת

של בית לדין נימין דחזא דיינא דהוה יתיב
דאין וקטיל מלכה אין לדינא אמר סנקתיה
דבני הדין לדיינא כדין הוא קטיל ליה לה
עבדה דכבת עד דחסיל לדינה נימן דחסל
לדינה אמר ליה לה סנקתן הדין בריך שלך אמ)
ליה כד הוה בגוי בשושי אמר לה וכדין הוא
עבד לך פלוס אמר ליה לאו אמר לה ליה
בהדא דילתא סנקתן דפלוס · השהן מולות
השולם אלפו זו השובה זו תוכחה זו אחר
זו לא אתא אלא להתפוגגא עם בנוי ·
נפה הלאיהן · אמ״ר בכנה למלך שבלת
פרנזדנגרלא שלן לפרונה לה שבזן כל בני
הפרונה נשלו אותה ונגררו על רגליהם ופגשו
את כשאיהם נקראת אותה בגילה ונכנסה בבהת
נבתינו · אמר הקב״ה לישראל בני הרא קש פ׳
פרנזדנגרלא שלי היא לא הטרחתי שלכם לא
אלכתי לכם שהרן קנרין אותה לא שנגררו על
רגליכם ולא פגשו את כשאיכם אלא בשבבין
בבתיכן ובלבבך בדרך וגו׳ ·· דבר׳ נפה הלאיהן ··
אמ״ר יודה בר׳ סילון אמר הקב״ה שבשר בהפוה

טהורות מסרתי לך שלש ברשותך ושבע שאינן
ברשותך · שלש שהן ברשותך שור שה כשבים
ושה עזים · ואלו שאינן ברשותך איל וצבי
ויחמור אקו ודישון ותאו וזמר · לא הטרחתי
עליכם לא אמרתי לכם לעלות בהרי' ולהיגע
בשדות ולהביא לפני קרבן מאלו שאינן ברשותך
אלא מאלו שברשותך והן גדלות על אבוסיך ·
שור או כשב או עז וג' ·· הן אתם
מאין ופעלכם מאפע · הן אתם מאין · מן לא
כלום · מטפה סרוחה · ופעלכם מאפע · מארבע
פעיות שפועה פועה בשעה שהיא יושבת על
המשבר השני והשעה לידתה וכו' לחיים ··
תועבה יבחר בכם · אעפ"י שהתינוק הזה יוצא
ממעי אמו מלוכלך ומטונף מלא כיחים ודם
הכל מחבקין אותו ומנשקין אותו ובפרט כשהוא
זכר · ד"א הן אתם מאין · אמ"ר ברכיה לשון
יוני הוא כההוא דאמר אונא · תרי אונא אתם לי
מאומות העולם · מאין מאותם שכתוב בהן כל
גוים כאין נגדו · ופעלכם מאפע · אמ"ר לוי
כל פעולות טובות ונחמות שהקב"ה עתיד לעשו'

לברכת אשר את נפש

עם ישראל אין אלא בשכר מצוה אחת שאמ'
שמיהם לפני בציון ואחרים כל אשר רבר
ה' עשה ושלמים העולה ירצה בשם' אולה
הבאה שבנו בה טעל לספר לאמרה הכשבה
הנזיר קרבן לפני אשר את בשר את נפש'
בנשמם ישרתו מלך ונבתשיהם שרים:
ומי לה כמה בשכר לשמרה ראש לכל הקרבנות:
אמר רבי לוי לשמרונה שהיא עולה שם רבי מאיר
מדרגי המלכות וברך המלך בדבריו ולא היה
בהם מלא לה עשה עשה סגולה גדולה והשיב
אותו הציב באמצם של לסנהן כל כך למה
להודיע שברך המלך בדבריו ולא היה בהן ראש
כי לפי שהיו אותות העולם מונין את ישראל
ואמרו להם אתם עשיתם את העגל וברך
הקב"ה בדבריו ולא היה בהן ראש לפי שעשה
שכר ראש לכל הקרבנות: אשר את בשבת את
עגל' ר' הונא ר' אידי בשם ר' סימון ר' שמואל
בר נחמן מתלים היו ישראל לאותו המעשה
שאילו שעשו ישראל את העגל היה להם לומר
אלה אלהיך ישראל. אלא הרי שנאו שאתם

H

הם עשו פסלא והם היו רומין את ישראל ואמ'
להם אלה אלהיך ישראל · אמ"ר יודה בר סימון
כתיב ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו וג'·
ולמה הוון ידעין אלא שראו שור במרכב' · ורכבוה כי
אניל עמי נאמר לא ידעו ולמה הוו ידעין אלא
שראו במרכב' · ורכבוה והיא לא ידעוה כי אנכי
עשו לה הרבה וגו' · ולמה הוות ידעה אלא שראה
במרכב' · שנ' בשעת אברהם ואל חבקוק בן אברהם ·
כתב בשעת יתמן עוד נהיה אל אתר שאתן ·
עם בשעת שעה לך עם אל התאן נקח לו משם
שני גדיי עזים טובים · מהו טובים · ר' ברכיה
בשם ר' חלבו אמר טובים לך וטובים לבניך ·
טובים לך שעל ידיהם אתה מקבל ברכות ·
וטובים לבניך שעל ידיהם מתכפר לבניך ביום
הכפורים כי ביום הזה יכפר עליכם · שבעת
ימים בשבת אמר · ר' יהושע דסיכנין בשם ר'
לוי למלך שהיה נכנס למדינה והוציאו בניו
ונתן כל אכסניים שם שלא יראו אתר
שראו פני מטרונא הגולה · כך אמר הקב"ה
לישראל בני לא תבואו לפני קרבן עד שתעבר

עלון השכר שאין שמחה בלא שכר ואין
רוחה בלא שכר׳ אמ״ר יצחק משפט אדם
ומשפט בהמה׳ משפט אדם עונש השלים
יכול בשר שכלתו׳ משפט בהמה ובין השלים
והלמה יצתה לקרבן אשה לה׳ ״ ושור או שה
אותו ואת בנו וא׳ ״ כ׳ שבנה בשם ב׳ לוי
כבי׳ ירדו תרין כמש בהלכות וא׳ ״ זה הקב״ה
שכתי׳ בברכותו ואמ׳) לא תקח האם על הבנים״
ונראי׳ כשנים מכרכי׳ זה סנחריב הרשע דכתי׳
כנה אם על בנים רטשה׳ ר״א ירדו
תרין כמש בהלכות׳ זה הקב״ה שהכתי׳ בברכות
ואמ׳) ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו
ביום אחד׳ ונראי׳ כשני מכרכי׳ זה המן
הרשע דכתי׳ בנה להשמיד להרוג ולאבד את
כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום
אחד׳ אמ״ר לוי אוי להם לרשעים שהם
מתעסקים בעצות רעות על ישראל כל אחד
ואחד אומ׳ עצתך יפה מעצתי׳ עשו אמר
chain. שוטה היה קין שהרג את אחיו בחיי אביו
ולא היה יודע שאביו פרה ורבה אני אינ׳

מנשה בן ישראל יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה
את יעקב אחי · פירוש אמר עשו היה שטן Esau
שאמר יקרבו ימי אבל אבי וגו' · ולא היה
יודע שאחיו פרה ורבה בח"י אבין · אני אני
מנשה בן ישראל עד ראיון רקיקין הבית כנסי
אבותהן אנא מתוק להון · הה"ר כל הבן הילוד
היאורה תשליכוהו וגו' · הפי' אמר עשה היה
פרעה שאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכהו
וכל הבת תחיון ולא היה יודע שהבנות נשאו
לאנשים ופרו ורבו · אני אני מנשה בן
ישראל להשמיד להרוג ולאבד מנער ועד זקן
טף ונשים ביום אחד · אמ"ר לי אף אתה Gog
לעתיד לבא עתיד לומר כן שונאי הרשעים
שהיו מתעסקין במחשבות רעות על ישראל לא
היו יודעין שיש להם משען בשמים · אני
מנשה בן ישראל בתחלה אני מזרזני לפשוע
ואח"כ אני מזרזני להם · הה"ר יהושע אלפי
ארץ ונתתים נמסרו יתר על ה' ועל משיחו
אמרו לו הקב"ה כשעלו בעצה להזרזני חייך
שאני מנשה עמך מלחמה הה"ר ה' כגבור Deus ut gibur

ויקח משה מלתרומות ישור קורבנה וגו׳ ויקח
ה׳ ושלמים בקרים ההם וגו׳ וכי תזבחו זבח
תודה לה׳ לרצונכם תזבחוהו. ר׳ פנחס ר׳ לוי
ר׳ יוחנן בשם ר׳ מנחם דגליא לעתיד לבא
כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל.
לעולם. כל ההודאות בטלות והודאת תודה
אינה בטלה לעולם. הה״ד קול ששון קול שמחה
קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה׳ צבאות
כי טוב כי לעולם חסדו אלו ההודאות. מביאים
תודה בית ה׳. זה קרבן תודה. וכן דוד אומר
עלי א׳ נדריך אשלם תודות לך. אשלם תודה
אין כתיב כאן אלא אשלם תודות לך. הודיה
וקרבן תודה.

sacri(ficii) tollit(ur) Thoda non

vox laeti(tiae) ...

confite(mini) ... D(omi)no

Thoda sacri(ficium) Filii David veni(t)

sum votat Thodot ... Thoda ...

מדרש פרשת עשר תעשר.

ולמדת כנגדין זהו לשלוש קנסה אשר כה מעשר
בשבת כן שנו כנגדין משלשין את הדגן ואת
התבואה שהגנה אוכלין את הטבל ולא את
התבואה שמצה ולא את מעשר ראשון אלא שלה

Thoda ... Thodot

בנולדת. ולפיכך אינו מטלטל את המעשר בשבת
הפתילה שנדלקה והרי הפתילה שהיא את מטלטל
והמעשר אע"פ שאחר שנכבה פתילה אין את
מטלטלו. לפי שמעשר אסור בטבלה עד שיעשר
בנולדת להדליק אסור לטלטלו אבל הפתילה
שהוכנה לפני שבתו' מותר' פתילה אינו' אותה
בשבת. וצריך האדם להיות לתקן פתילין
ולא מטמן טבלי' בתוך ביתו בשביל הספק שזה
אמר משנה דברי' שלש מתני' צריך אדם לומ)
בתוך ביתו ערב שבת עם חשיכה עשרתם
ערבתם הדליקו את הנר הרי שלשה שאדם
חייב על הדלקת הנר של שבת כך הוא צריך
להזהר על המעשרות ולא המעשר בלבד אלא
שאר התרומות השנויים אסורי' לטלטל בשבת היאך.
הכהנים תורמין לן השדה סתם ולא הפריש להם
תרומה ומעשרות אסור ליגע בהם ולטלטלם
בשבת עד שיפריש להם תרומה ומעשרות
מעשר ראשון ומעשר שני. מעשר ראשון זה
שנותן לכהנים וללוים מעשר שני זה שמפרישו
אותו בשנה ראשונה ושנייה ורביעית ובחמישית

ובסוף מה שהיה נעשה בירושלם · ובשלשית
ובשביעית לעניים ונותן מן התורה שחייב לה׳
להפריש מן הדגן על המעשרות ומעשר כשבין
ומעשר שני כלה שקראו חשבון מעשר המעשר׳׳
מעשר המעשרי בן פרת ר׳ הגבוהי׳ בי׳ כ׳
ז׳׳ה כבר אמר ה׳ אלהיך אח׳׳כ הב׳׳ה לשמי
אמרתי לך כבודי משלך אלא משלי · כבר
אמר ה׳ אלהיך · כלה שתתן · מן ביתי אני
עם נתתי לך ויש לי בידך כן לי משלי ונן
הוא אומר מי הקדימני ואשלם · מי מל לשמי
עד בנים שלא אני הקדמתי ונתתי לו בן׳
מי עשה לי מזוזה ומעקה שלא הקדמתי
ונתתי לו בית · מי הפריש בבכורות ומעשרות
הדגן שלא הקדמתי ונתתי לו צאן ובקר׳
מי עשה טלית וציצית שלא אני הקדמתי
ונתתי לו · מי עשה לי סוכה עד שלא אני
עשיתי לו נסים שלא המקום · מכבה שלום
הוא מיתנה · אל׳ הב׳׳ה ולא בקשתי משלך
אלא משלי בקשתי אמרתי לך שתביאו לי קרבן
אלא המקום שלא משלך בקשתי · כמה מה

כנגדו לך אחד מן כשב מן עזי' מיותרת את
לבנייו קרבן שאמרתי לך כי יולד. לך אמרתי
לך עשר תעשר שלא תאמר שאני משלך
בקשתי אם נתתי לך עשר תעשר את כל
תבואת זרעך אותה. כשאמרתי לך כשאין הייתי
השדה שנה שנה הני אם גבורת הקב"ה בלתי
שנתן לך אין את לפכרו שלך אלא משלי
כבד את ה' מהונך. ממה שחננך נתן לך בן
מול אותו. נתן לך בית עשה מזוזה ומעקה
נסכה. נתן לך צאן הפרש בכורה ומעשרות
הגז: נתן לך בהמה לא תחרוש בהם אלא
עשה בהם מצות שלא תחרוש בשור וחמור.
לא תלבש כלאים. נתן לך כסף וזהב עשה
בהם מצות עשר את התבואות זרעך. מכן
את כל אשר מהונך אמר ריש לקיש בשם ר'
יהודה בן תימא נתן באוצר שיהא אדם
מפרנס נכסיו לה' שעם כרי הכנסה ומשמחן"
מעשה במונבז המלך שהיה לבזבז
ממונו לעניים אמרו אחיו ואמרו לו אבותיך
גנזו את שלהם [illegible] אמר להם אבותי

כנגדן בעולם הזה ואני כנגדתי מתנת שכרן
שכרן בעולם הזה וקרנם קיימת לעולם הבא
שמעתי כנגד למען ואני כנגדתי למען. ולך
תהיה צדקה. מה לשון יקח מתנת ולוקח Zedaka
נפשות חכם. מעשה בר' טרפון שנתן לו
עקיבא מאה ושמונים קנטרין של זהב אמר לו
לך קנה לנו אחוזה. הלך ר' עקיבא ועשה בהן
מצות הצדקה. אחר ימים בא אצל ר' טרפון
מה עשית. יפה היא האחוזה שקנית לנו.
אמר לו הין ואין שנבראה בעולם ואין הוא האני
אמר לו הרי הוא ביד דוד אמר דוד פזר נתן Dispersit dedit pauperibus
לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום
בכבוד. בעולם הזה וצדקתו עומדת לעד
לעתיד לבוא. הוי כבד את ה' מהונך. מלוה
שחונן דל שולמנו מסליק שכר לעתיד.
מעשה במלך שהיו לו נכסים הרבה והיו
נכסין רבה ולא עשה מצוה מימיו. פעם אחת
נשמטה ונשל אש והיתה בבתים שלו ונשלו
נכסיו וזהבו ושלחו לים של קנדום ושבר
ענה המדינות של משקין שהיה לו מי ורס לו

כל זמן שלא כבד את ה' עד שחונן עליו.
ר"א כבד את ה' מהונך. שאם היית בעל נוי
לא תטעה אחר הזנות שלא כבד את יוצרך
נראה מירון נקלסהון בנוי שנתן לך כבד את
ה' מהונך. ר"א כבד את ה' מהונך. בקולך.
אם היה קולך נאה והיית יושב בבית הכנס' vox pulcra
עמוד וכבד את ה' בקולך. חייא בן אחותו
של ר' אליעזר הקפר היה קולו נאה והיה אומ'
לו חייא בני עמוד וכבד את ה' ממה שחננך.
ובכך היה קולו נאה והיה עולה לירושלם
והיו כל ישראל מתכנסי' לשמוע קולו שנה
אחת לא עלה והעידו עליו אותם העדים
בני בליעל ונעבר מן העולם מי גרם לו
על שלא עלה בנאיה לכבד את הקב"ה ממה
שחננו. לזה שכבר אמרה התורה לא יחמד
איש את ארצך אימתי בעלותך לראות את
פני ה' אלהיך ואלו עלה לא היה נעבר ונאבד'
בשביל תמרת כבודו. ר"א כבד את ה'
מהונך. אמ"ר אליעזר כבד את רופאך עד
שלא תצטרך לו. כבד את ה' מהונך. אם

אם נתן לך שרה המכס את המשער ואמר
שעיר כן ניר לשון ממשיך שבעו · אמר להם משה
הגואל וכל השנבה המליצה במשערות היו לא
מפרישין את המשערות כדי שיבא טובה לכל
העולם שער נשער ״ ר״ל שער משער : זה
hodie lacri כגו׳ לרעלה לא מכבל דרי במלב אמר ׃
שער המשער׳ כך פתח ר׳ המתול׳ בשם ר׳
יצחק והאמרן תנסה התה ינשבה כי שברן
הברכות תלסר חק · מבר והאמרן תנסה תחת
ינשבה לפי שהברכה מתכפין זה לזה בסתר
ינתא שבין לאמן והגבבו אותו מתלקו (אמנם)
והוא מתכסר ואמנם לו הן כדי שבנם לבית
ואני שמן לך · שלך שמר בשער · א״ל הן כדי
בואן שר שמרניא ושור לא נשער · א״ל הב״ה
חייך כשם שהיית מחניף לי בביתך ואמרת לי
הן לן הבית ובן לן השדה והיתה אומרת ריק
כך אני אעשה לך · את הנה כראה כל החלק
את שרק גדלה ונבאה עד שנעשית שבלים
ואת אמרן הכי בדי ובסוף זה אני עושה מבשל
את הברכות בשעי אלהכם ונוח קרים באה

עליהם ובשבחם הני נהמרן תנשה המתה
ינשבנה · כי גבם לך זאתמבשלן הגדיות בגשי
אמנתם לה שלא הנשלה מעשרות עשר עשר ·
שלא תבשל פרי בתלב מרן · ר"א נהמרן תנשה hedi laor
המתה ינשבנה כי שבתן תמאות תגדה אין בתי
כאן אלא תגבת מעשר כמאון ומעשר שני ··
תלמוד חק · להו הפרן בניה שולם אחו להם
הבה"ה המכהם בזכות אבותינו זו בזכות הל'
המעשרות מכל אבותינו היא לה שהפרישו
מעליהם · אברהם הפריש מעשר ראשון ניתן
לו מעשר מכל · יצחק הפריש תרומה גדולה
ניתנו יצחק למה שעורים · א"ר יצחק כל
וקנם שיש בבכה אין שעור והוא אומ' שערי
נתברכו · אלא מכלל שהיה לנהוג כך להפריש
תרומה ומעשר · יעקב הפריש מעשר ראשון
ומעשר שני מכאן אמ' כל הנוא כל אשר תתן
לי עשר אעשרנו לך · א"ר יהודה בשם ר' יוסי
עם/יהב"ה אף אבותינו לא בנתני אותם
אלא בזכות המעשרות זה בזכן את אברהם
בניה בכל · וכן יצחק ואוכל מכל · וכן יעקב

כי תמכו א' ובני ישראל כלו אמן להם משה ה'
הנביא ומתחייבים לא זכו להתגדל בעולם
אלא בכח המשברות הין זכירין אך אתם
להוציא את המשברות שבר השבר · ר"ל לא
השבל ורי וזה ·· שבר השבר · אמר יהודה
בר סימון בשם ר' יוסי בר אלעאי אמן הקב"ה
אך מבטיחים לא בכחי אותם אלא בכח המשברן
ואברהם זקן וג' ברך את אברהם בכה בכל ·
וכן יצחק ואוכל מכל · וכן יעקב כי חנני אלהים ·
ובני ישראל כלו · אמן להם משה הנביא ומתחייבים
לא זכו להתגדל בעולם אלא בכח המשברן הין
זכירים בהם אך אתם להוציא מן המשברות ··
שבר השבר ·· ר"ל לא השבל ורי בחלב
אמו · שבר השבר · אמר יהודה בר סימון
בשלשה מקומות הלה (הפסוק) כתו' כשאית בבגרי ·
ארלפך לא השבל ורי בחלב אמו · הנה
אנכי שולח מלאך · ובמקום אחר כשאית
בבגרי ארלפך לא השבל ורי · ויאמר ה' אל
משה כתב לך את הדברים האלה · ובמקום
אחר כי עם קדוש אתה לא השבל ורי שבר

Hedū Lacte

המשך׳ הראשון נראה לאסור בשר בחלב׳ [illegible]
השני לזה אלא כשבא הקב"ה ליתן את התורה
התחילו מלאכי השרת דאלהין פתחו לפני
הקב"ה מה אנוש כי תזכרנו ה׳ אדונינו מה
אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על
השמים׳ אמ"ל אתה אומר לה המלאכי׳ כבין
שנתן הוא שתתן הודך על השמי׳ ושתתן
לנו את התורה אמר להם הקב"ה אין תורתי
נכתבת אצלכם׳ לא תמצא בארץ החיים׳
לפי שהלך לאדיר את בית סניקראות ואין
מתבשתין לקנטשות ומה אתהנהג אמ"ל
לך לדיר אתהבוך אנפנות אחרת׳ שכל אנו׳
אנפנות התורה אינה להתבקשת אלא באישון
ובאת לאדרן סניקראות׳ כך אמר להם הקב"ה
לה אתם שנלדי׳ ונטועים אשר תנה הודך
על השמים ואינה נכתבת אצלכם לזה כתי׳
בזה אנכי ה׳ אלהיך כדברי׳ אתם בתורתי׳
לא אתלי אתם ואין אתם תאמים דרוכה
כדברי בהל ונס ונן כהן בה ויאמר להם
אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ פרים

לבשר עוף ונשר ..

וגוים אתם. כתו' בזה אדם כי ימות באהל.
וכי גוים אתם. כתו' בזה אדם. זה המאכל ואם
זה לא המאכל וכי אוכלי' נבלות' אתם. לא
שזה אלא הלקוח שסלקם ונתן הגזה לכלב ..
גם כתבו' שלא יהיה לך לבשך אכוני ונס.
הבמילה המלאכו' אוכלי' לך כבוד של עולם
לא אמרנו לך לא הבנה להם לפי' בשבקש
לכתו' אנחנה להם שזה לא הין המלאכו' רבותי
אנחנו אמן להם הבה"ה זה אתם הם אומרים
הם שלקיוליון את התורה הנשק הגדול בעכל
מקיימה ונתר מכם ויתא לבנת הספר אם היה
לו לאכול בשר וחלב אי אפשר לו לאכול חלב
עד שירחץ ידיו מן הבשר ואפס כשנשלחתם
אצל אברהם הביא לפניכם בשר בחלב באו'
ואכלתם ניקח חמאה וחלב ובן הבקר
וגו' .. וכן שסלקם הבה"ה בתשובה זו אמן הבה"ה
לרשה עד שהשובה מגיה כתוב לך את
הדברי' האלה : לכך כתו' לא תבשל גדי בחלב
אמו' ונאמר ה' על פה כתוב לך את הדברי'
האלה ונשבע לא תבשל גדי בחלב אמו' ..

Carnes I lacte

שאר המשכר למה כך ר' עזריה מרחת בה
פרנסם לענה לעולם · שנאמר בגאולת מצר״

דרוש פרשת ויהי בשלח ״

לפרש כוונת השולח יד בפקדון חבירו.
מאחר הוא עבירה כך שאת כוונת השולח
יד בפקדון · ב״ש אומ׳ ילקה בחסר וביתר
וב״ה אומרים בשעת הוצאה · ר׳ עקיבא אומ׳
בשעת התביעה · ואז״ל וראוי כל מי ששולח
יד בפקדונו של חבירו שמשבר זרועו כמו
שעשה למד לפרעה שבשעה שהיו ישראל
נתונין פקדון בידו ושלח לפשוט יד בהם
שבר הב״ה זרועו ש״נ בן אדם את זרוע
פרעה מלך מצרים וגו׳ · וכשם שהיו ישראל [illegible]
נתונין פקדון בידו כך הוא אומר למשה שיאמר
לישראל פקד פקדתי אתכם · אמר הב״ה למשה visitavi
לפי שישראל להוציא מן הגאולה לך אמור
להם בשם שבשביל הפקדון כל אותו השנה
הוא שאל פקדונו כך אתם אומרי׳ שיצא

ולהם ליך אני לנשא אבותם ליוין אלהן
ישראל כבני השלוחים כמה הוא נאמר כך
נלקין לשלחם שנ' לא ידעתי את ה' וגם
את ישראל לא אשלח אמ' להם הקב"ה חייכם
הנה הפה שאמר מי ה' אשר אשמע בקולו
יש לכם לראות שסופו לומר ה' הצדיק ואני
ועמי הרשעים. והפה שאמ' לא ידעתי את ה'
סופו לומר העתירו אל ה'. (והפה שאמר) וגם
את ישראל לא אשלח סופו להיות אותן אחר
אחר רבם [illegible] לשלחן לשון למה שקפץ
בענין ויהי בשלח פרעה את העם ויהי
בשלח פרעה את העם. כך פתח ר' תנחומ' זה
שה"כ אמרו לאלהי' מה נורא מעשיך. אמ"ר פנחס
בשם ר' אליעזר בן ר' יוסי הגלילי אילא לפי
[illegible] שבע [illegible] כנתך. זהו אמרו לאלהי' מה
נורא מעשיך. [illegible] [illegible] הכהן הגדול
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] הכן
את העץ [illegible] להשבים [illegible] [illegible]
משפט ונתלה עליה. אמרו לאלהי' מה נורא
מעשיך. להם בכרב [illegible] [illegible] לך [illegible]..

Mardoch

ייברוך קונך בשלו דבבך כשיהא הכשב בא
בנוב בבקשא להתגוננות ואמין בנוב שתך
יהא שבבו׳ בנוב שתך יבחשו לך מניבך ׳ Mitit? i inini[illegible]
ר׳ בבכיה אמו יבחשו לך יבחשו לך ואשן שקר
נפתח בבורא ׳ ואמו דנר כאות של שלום
כשיהיו הכשו׳ באי׳ להתגוננות ואמין בפניהם
יהיו מוזכין ומשקרין ונשבעין דבריהם כדי שיהיו
מתביישין בלה שפניהם אמו ׳ בנוב שתך יבחשו
לך מניבך וכן את רותא בהכבה לשני שמגרן
בשולם שנתגאו בפניהם לפני הקב״ה ובניש
אנשים הב״ה בזה שנתגאו והושאו לפניהם
אחרון שקרן שגברו את דבריהם ׳ ובגבורתו
בגלה כאביה להשתק עם חשוה מישאל ונ׳
ונביכיה והיו ׳ אמו להם וכן הוא אלהא די ישי׳
ישיזבינכון מן ידי אמו לו הב״ה כשם שהיית
מכרזה לפני האומות ואמו לפני כן הוא אלה׳
די ישזבינכון בשעתא כן אות הרין יש לך Dan
להודות ואמו להם הוא אלהא אלהין ׳ אמו רנר
אמרו לאלהים מה נורא מעשיך ׳׳ quam mirus opus t.

דרשה למרן רגנה

דרשה לרבן רגנה.

ש.ש. והנ שנ גרות הקדש של ידי שלמה למען פני

כשגנגרה הגשם לגדלה לרקתים שמבותן

בנשנ נשמרה לכ שגבר· כאשר רי מדרן שלו

לביקלש. הנה לא מדרן אלא כאשר מגנה השנ

פשטשה. הגבה לשכאל שירשקש כל העולם כלו

וואמרו לו

Bilā ונרקבשת מאל בלגם הכשנ" שלא לגבל לבגא

שלית מן שולם נרקן כבראשנה. בלגם

הנשנ פרח פן למני בני בלגל נרבר השיב

על הירגן מלפי מרדה גאל מבהלן רו״ן מען

שנכן שחקי בשנגרן נהלה על בשן בגבחרים

והנפינו לרבה לשמן הגבה נחכלה נמנסר לירדין"

הח״ו הח״ה/ו נלכה נפגה הגבה בסיק· ולא נפבה בנשן

פנשגר יכתי· לכה הדבר תלה למלך שעשה

תנפה לבבה נאמן ארם אחר לגדול המלך

נמאה לה לבה המלך להכנבה אל הפיל כאהיא

ינשבת במשרין. נלסלה בכל גדולי מלבנה:

שנה אחר נאמן פול וזבה נאין לו הדר ניפה

הסוס ניש לו הדר ניש לו יופי נמאה להכנבה

 Sophia. L. 2 Sapiam

על הסוס ולהרגות יפיה בכל גורל מלכות·
שנה· אדם אחר (נאה) על גבה וסוס נאה
אין להם מה לדבר נירים לספק ונגעלים
לרקוד· לי נאה לקלס את בת המלך שהיא
כי מה נירים לספק ונגעלים לרקוד ולהרבבה
על כבשי ולהרגות יפיה·· כך הקב״ה לא נתן
התורה לא בניסן ולא באייר מפני שמזל ניסן — N. san mens
טלה ומזל אייר שור ואין נאה להם לקלס
ולשבח לכך נתן הקב״ה התורה בסיון בסיון — Sivan.
מפני שמזל סיון התאומים והתאומים אדם הוא — Gemini
ואדם יש לו פה לדבר וידים לספק ורגלים
לרקוד· וכשנתן הקב״ה התורה לישראל אמר ל׳
שלמה ושמים בגנם· ושמני לה· למלך
שעשה לו חופה לבתו בני מדינתו לא נכנסו — Thalamu filie
אצל המלך ולא נתנו שבח בני שמה· נכנסו
ונתנו שבח למלך במחולות ובשירות ובכל
מיני זמר יצא הבוץ ולבוש המלך ואמר שנה — Cat. 9s
שבעולם בני ביכום שרואו בשבחו של מלך
לא היה להם נאה לקלס את בתו של מלך·
כך הקב״ה כשנה שנתן התורה לישראל אמר

L. mense quo Gemini ho. ū ...

ובנוה שבת ושמים לא נברא שבת אחר הבה
לשמים אחר בעצם שכיון להעלה לכם
ואחר לקלם לבבורי ולבני ישראל כן האמר אחר
לפני כבוד העולמי אחר הכין שבת שהתשובה
ובנה לה ואמר על שיתחיל לבורותיו וכן שבת
ולא נתחדש בו ה בתוך משיב בתוך
משרה אדם אחר ועשה גם שמים ושמני

ושאלו לו ברא הקב"ה עולמו בניסן ולא
בראו באייר · לפי שהתשובה שברא הקב"ה את
עולמו אחר לשר החשך סור מפני שאני מבקש
לבראות את העולם באורה ואמר אל חשך רולה
לשר · באורה שנה אחר/שר אל חשך לפני הקב"ה
ויבן העולמי לה אתה לבקש מלפני אתו
לו הקב"ה סור מלפני אם אין את סר מלפני
אני גוער בך שאני מבקש לבראות עולמי ב
באורה ואמר האור לו אתה בורא אל חשך
ואמר החשך לו אתה בורא אל הארמוני ·
ואמר לו אתה בורא הארמוני שמתחיל לראות
אדם באור ונמשך לפני שאל הארמוני אדם ··
ואמר לו מה את בורא סוף לפני שאדם לקיים

De Schir

de Edo celi stellati Nisan

pri tenebrarum

de luce

Arminos

F utrumque

Prius Tenebrae creatae sunt quam Lux fit

לן מתנין ולן הסקין ולא דבר בגזי · ואמרין
לה את גברא בתולה שמעגד אדם לשכנת
בתולה · ואמרין לה את גברא מאזנים · מן Virgium Libra
שלין ונשין שקלי במאזנים · ואמרין לה את
גברא עקרב · מן שמעקלין מזה שמא גו שנונה Scorpior
מכורין מזה לגיהנם ואמרין לה את גברא
קשת · שלא תאמר מן דיור לגיהנם אין לן Sagittarii ~~Capricorni~~
סגולה מן שעבקשי · שלין כחצים זורקי · מזה
לגיהנם גדי מן הקשת · ואמרין לה את גברא
גדי שלא תאמר שגלה לגיהנם מגן לשחיין Capricorni
הנא מבקר נגלה כגדי · ואמרין לה את גברא
דלי שמם יש בו מגנות אין זורקין שלין לים Aquarii
שהנגים נטהר · ואמרין לה את גברא דגים Aq[uarii] pisces
שמן אשכאל ויכשין את העולם אין בל שין
שולטת בהן ולא מקל גוים אלא שלא מבלכתי oculus
נראה לה גברא הקבה מלה המלה שכל העולם
כולו בזין מתר שבבעני · ואמרין לה את גברא
כוכב הנוגה לס שנאה הקבה שמעיד רבי
הכוכב לצאת מן שנאה בהם הגולם זה Dilu
בפני שלין נזה בפני שמין שלו וכבכבן

זה בזה · כתבב זה איש · נקודה זו אשה · ואחין
לה את הגט כתב ?לה וכתבב ?לה זה אבנן
אבנים שיתקבל את כל העולם כולו כולה ·
ואמרין לה את הגרא לבנה שמתורין אבתי ·
בני יעקב כל אמר ואמר להדביק זין בלבנה ·
ואמרין לה את הגרא שבהם שמתורין אמונות
העולם להשיג בהם בישראל · ואמרין לה
את הגרא תרק · שמתיר הקב״ה להתריק עליהם
את הדין · נשמע תאמר נתלים מן כן הדין
לכך שבא הקב״ה לצדיקים שנתלים בעונש שתלה
היא · כתני נהי כשמעכם את הקול מתוך
התאך בשעה שנתן הקב״ה תורה לישראל ולאני
שמתי נהקב״ה כשוכל נגבה · וכי אפשר לומר
שהקב״ה שני בתוך והלא כבר נאמר ונהגרא
עליה שני · למלך שאר גם שנתן בתו ואחר
כן דרכי המלך והבוא עלי ואמו לו את ירוע
אתי מלך ובני בת מלך נירוע אתה שבתי
כבה ונשגרה היא ונום כשה אינה יכולה לסבול
את הגושה כללה ואל תבושו אותה בשומי
מנים ברבר שנעולם ואל תמשך ברבר עונה

L. dāda leti ōs: Ds flet. Rx dat filiā nuptui ducto
inveniat virū cū ā[lt]ī feis: d. si reddim[us] rx occidat generū. si dam[us]
male. qd agem[us] occidam[us] eā. Moses fregit Tabulas 2..L.

וקבל עליו כל הרמזי' הללו נמסכה ברית א

לשושבינה ונתן שהשטרא לבית המלך והמלכה — TY

בתוך החיתונה כמו הרגיל של מלך שזנתה — Filia

ונשבעה לו בחיקו וכל אחד ואחד מהם היה — Gravi meri[..] fecit

מסתכל בחבירו אמרו מה נעשה עם אלו

מוליכין אותה לשמור היא אסורה לאביה ויהרג — (i reducim) occidit

את הרגו מה נעשה נשמור אותה . כיון שחטא

שחטנה . כך כשהקב"ה נתן תורה לישראל כל — occidit en L

תבא לכנס שמי' והקב"ה כביכול נוגה אלון

לפני נתן השולמים שלמה שברצה בשולחן

לא שלך היא אתן להם אין אתם יורשין בסוף

דבר כשנשמעה תורה של הלוחות הראשונים — Tabule. L

כתי' בהם לא יהיה לך אלהי' אחרי' כיון שהביאו

משה והרשע ונשא את ישראל שעשו את העגל — f. vitulum

והם משתחוים לו אמרו מה נעשה נחזור אותן

לפני הקב"ה כבר לאבד את ישראל מה נעשה — fregit Tabulas

נשבר אותן כיון ששברם שנ' וישבר אותם

תחת ההר . שמתגוננין שנאו' ושובר כיון

שנשבר . כמו לרקוד הזה לבתן לכן קבלנו להן

מר שנבר לפי שבשעה שבנה שלמה את בית

Fregit Tabulas

הלקדש נגלה על כל העולם כלו בהר' סיני
נמה שעבר לחכם היה שלמה גדולה אמר לו
הקב"ה על התורה שאני נותנה מתנה בחנם שלם
שני תנאי הלכה רבי ר' בן שלי יוצן לכך להיין
בשבועות הפסח : הגע כתיב עלית ה
עליך בשעה שעלה משה למרום באתה
השעה באת הענן ורבצה לפניו לא היה
יודע משה אם לרכוב ירכב עליה אם
לאחוז יאחוז ביד פתחה הענן פיה ונכנס
לתוכה שנ' ויבא משה בתוך הענן ויכסהו
הענן ונשאו ענן והיה מהלך ברקיע ופגע
בו קמואל המלאך שהוא ממונה על שנים
עשר אלפי' מלאכי חבלה שהם יושבי' בשערי
הרקיע גער בו במשה מה לך במקום קדושי
עליון אתה ממקום טנופת באת : מה לך
במקום טהרה . אמר משה אתה . מה לך במקו'
אש אני משה בן עמרם אני שבאתי לקבל
תורה לישראל מיד שלא הניחו הכהו משה
מכה אחת ואבדו מן העולם . והיה מהלך
משה ברקיע כאדם שמהלך בארץ עד שהגיע

Mosi ascendisti! . ad tu hue

Salus Tephi...

אמ' רבי ? בשעה

Fascic' mysterii

Moses Nubes

Ang. Kemuel

Ru

למקום הדרניאל המלאך שהוא גבוה מחבירין
ששים רבוא פרסאות וכל דבור ודבור שיוצא
מפיו יוצאין ברבבו אלף שנים ברקי אש
פגע במשה וא"ל מה לך במקום קדושי עליון
כיון ששמע משה קולו נבהל מפניו ונזלגו
עיניו דמעות ובקש ליפול מן הענן באותה
שעה נתגלגלו רחמיו של הקב"ה עליו ונתנה
בת קול ואמרה לו להדרניאל דעו שמיום
אנשי מריבה אתם. כשבקשתי לבראות אדם
הראשון עשיתם לפני קטיגור ואמרתם מה
אנוש כי תזכרנו ולא שקטתם אותי עד quid est ho
ששרפתי מכם כתות כתות באש ועכשיו
אתם עומדים במריבה ואין אתם מניחין
אותי ליתן התורה לישראל שאלמלא אין מקבלין
ישראל את התורה אין לי דירה לא לי ולא לכם
כיון ששמע הדרניאל כך עמד לפני רבש"ע גלוי
לפניך שלא ידעתי שבשליחותך בא עכשיו אני
עושה אותו לו שליח ומהלך לפניו כתלמיד
לפני רבו. והיה מהלך לפניו עד שהגיע למקום
של סנדלפון א"ל הדרניאל למשה עד כאן היה Sandelfon

Dadniel mosen ducit ad Sandelfon.

ל

לו רשות להלך לפניך מכאן ואילך אין לו
רשות לפני אשו של סנדלפון שלא ישרפני
כיון שראה את סנדלפון נבהל ממנו ונפלו
שתי דמעות ובקש ליפול ממנו מן השמים
ובקש רחמים לפני הקב"ה ונענה. בא וראה
כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה באותה שעה
ה' : ירד הקב"ה בעצמו מן כסאו ועמד לו לפני
סנדלפון עד שעבר משה אותה שעה אמרו
משה ויעבר ה' על פניו וגו' אמרו על
Sãdelfõ altus סנדלפון שהוא גבוה מחבריו מהלך חמש
corõas texit מאות שנה ומשתמש אחר המרכבה וקושר
כתרים לקונו. ואל תתמה על דעתך שיודעין
Ang nesciunt מלאכי השרת היכן הוא והלא כבר נאמר
locũ nesciunt ברוך כבוד ה' ממקומו נמצא מקומו לא ראו
והוא משביע את הכתר והולך ויושב בראש
corona cap קונו ובשעה שמגיע כתר לראש קונו
של עולם כל חיות מרום מזדעזעין ואומרי'
וחיות דמויות וגלגלות כסאי באותה שעה
s.s.s. ועונים כולם ואומרין קקק ה' צבאות מל' כ' ה'
ה' : כבודו. בשעה שמגיע לכסאו מתגלגלין גלגלי

בזמן שהיו הכשדים אומ' שנפתח וכל דקיוסי כולם
אתנים חלולה בשנה שהיא עובר על בזמן
כל חייל מכנס וכתב שלא סופתי' פהם ומזמן
בזמן שבגר ה' מלקותי' בא נגעה שבתו
ויתעלמו של הבה שבשנה שמעו כתב לזמן
מתוך שתמן לקבל כבר מעברין וכל חיות — Atin·Troon
ואומרים ושלשי' המככבה וכסא הכבוד בפה — cirdc
אחד אומר ה' ימלוך לעולם ועד · ימלוך ה' — [illegible]
לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה · כיון
שעבר פרעה בן נהרי נהר של אש שנתלין — Flu·ignis
שנרפאה את הלמדים ונשרפה את בני אדם
ששלו הבה והעבירו ממנו · פרעה בן דינור
שבתו בו כמי שלן לא התא הגנו' והשבו'
והנה מקל שעמי' תנר ונגמי' מגרשין לקבל
הבל חיות שאלמלא אין מקבלין שנהן מלמני
השכה מהבל החיות · ואחר מלאך אחר שמן
ביתנר ששה ונוח שנה זו חוים יתלחן נין
ינו · ואחר מלאך אחר שנטל מנורה של
ברזל ושלהם אחד רבין ומעמידין כנגד הר
אלפים ונגד נהרים כדי שיפול עליהם

בשעלתך · ושאלו הקב״ה והשיבו דרך משה
בין דוד [illegible] מלאכי מעלה שהם שבעים
לכסא הכבוד שהם דומים ונתגלגלו כמו
שהקים משה אלהים בקשו לשרפו בהבל
שבפיהם לה עשה הקב״ה פנים שלו מזיו
והשליכו לפני כסאו ואמר לו השב להם תשובה
למלאכי השרת · ואחז פני כסא כבודו
שלו ונשנו · אלה״כ נתנם מלאך שמים ארץ
מזיו שכינה ונשנו שלו · אמר למשה כתוב
כל שעלם להורא אני שמא ישרפוני בהבל
פיהם אמר לו אחוז בכסא כבודי והחזיר להם
דבר ליר ובמן משה והחזיר תשובה למלאכי
השרת אמר להם כתוב בתורה אנכי ה׳ אלהיך ·
אלה מתר יש לכם · כתוב בתורה לא יהיה
לך אלהים אחרים · מחלוקה יש לכם שתי כאומות
בוניכם · כתוב בתורה כבד את אביך ואת
אמך · אב ואם יש לכם · כתוב בתורה לא תחמוד
חמוד יש לכם · מיד הודו ואמרו ה׳ אדונינו מה
אדיר שמך בכל הארץ · ולא עוד אלא כל אחד
הסות מסר לו דבר שנ׳ עלית למרום שבית

Arig. endet
[illegible]
דיוו דק
[illegible]
One [illegible]
Ang. mort

שני לקחת להשגת בארץ ״ו ונכתב ויאמר
משה אל אהרן קח את המחתה ונתן עליה Acetta
אש וגו׳ ונכתב ויקח אהרן כאשר דבר Acro
משה וירץ אל תוך הקהל. ונכתב ויעמד
בין המתים ובין החיים וגו׳ ״ אני לא רא׳ Inter uiuos & mortuos
[illegible] ירא משה לפני [illegible]
ליך פתח הב״ה שבעה רקיעים והראהו בית 7m celos aprit
המקדש של מעלן והראהו, ומכונה תבנית של Tēplū's
להם שבין שני והקריב את המשכן. ואח) Tabern̄
לפניו [illegible] איני יודע [illegible] ומכונה תבנית
א״ל חזור לימינך חזר וראה דור לובשים
שהם לובשי׳ לבוש דומה לים. א״ל מה אתה
רואה אמר לו אני רואה אנשי׳ לובשים לבוש דומה
לים א״ל זה הוא תכלת. א״ל חזור לשמאלך חזר Tchelet Mari
וראה אנשים לובשי׳ לבוש אדום א״ל מה את Rubeauisti
רואה א״ל אנשים לובשי׳ לבוש אדום. א״ל זו
היא ארגמן. א״ל חזור לאחוריך חזר לאחוריו Argentum
וראה דור שהם לובשי׳ לבוש לא אדום ולא
ירוק אמר לו זו היא תולעת שני. חזר לפניו cocco
וראה דורים שהם לובשים לבוש לבן זו היא Alba

7m celos aprit

ר׳
כב

בש מצור׳ · ליר פתח הקב״ה רלגות שבעה
7 portas c.: רקיעים ונגלה להם לישראל שין במין בינוקין
Tifet ובגבורה ובתפארתו ובכבוד שלו ובמראי כבודו
כין שישמעו וידעו כי ה׳ אלהיך ליר יתברך ושמתן
ליר פנריך הקב״ה על שמיר להיות ושמתן
plurima volunt על תרוקים והמיה אותם שני מש׳ נרב תנוך
על׳ נח ונלמה את׳ ננטף · מה עשה הקב״ה הן
הגביר עליהם לעשן רצה ונעשו כבגד מלמט
השבת כל אחד ואחד מישראל אותו׳ אותו שני
מלמט השבת אחד רעת ירן על לבו שלא הבא
ושמתן ואמר מקבלה את תגמרן כדי שיראה
הקב״ה שני בשמים · למה נגלה להם שני בשני
אמן להם כמו שנגלה לכם בבגדי ובתפארתי
באמ־ים רנו שמחה אותם ואנו) כלך ונשבר
א׳ אחרי אחרו לא יש לבו ארון באמת שנבחין
אותו׳ ובארץ באמת ושנוב אותו מוכרי ישראל
R4.5. לקהלם ונשבר הקב״ה להלך מלמטה על כל
In Deca corda ישראל׳ שנער רבכיים · על נשנר על׳ נעל על׳
הארץ בשנוב׳ · מנא בשם ה׳ יהודה שבעה
מיני שרין בשנגר בזמן הזה על שם שבעה

In Decacordo R4 sim

בנס המלך· למנות המשיח הן שמונה למעלה
על השמונה של שמע השמונה· למורגלגא
הן עשרה· על שם הנרו לה' בבגוב בגבל
עשני ונתן לו ·· אדריאנוס שחיק
טרוניא שאל את ר' יהושע בן חנניה אמ'
לו כבר גדול חלק הבה לאומות העולם·
שכבר מה דברות לישראל וחמש לאומות
העולם מה דברות כמשכנות שכבר הבה
לישראל שני משכבות בכן נכרין שאמ' תשאן
ישראל הוא קונא אתריהם בדרך אמ' לו תא
נטול עמי במדינה· תא נטול עמין במדינה
נכנסו לקנס ונקנס שהיה מולבן היה רואה
איקונין שלו קבועה אמ' לו זו מה היא אמ'
איקונין שלי וזו מה היא אמ' איקונין שלי גר
שלשכן והלכו לבית הכסא אמ' אדוני המלך
רואה אני שכבל המדינה הזאת את שלטו
נכנס לקנס הזה אין את שלטו אמ' לו מה שכבל
לקנס ונקנס הייתי רואה איקונין שלך נכנסה
אמ' לו את הוא סבי דיהודאי את הוא חכמי
דיהודאי · וכי שבחו של מלך הוא להיות

Mess. [Hebrew abbreviation]
X. corda
F° 10
p[ro]salt[er]io cord[a]
psallite illi
Hadrianus
honor mag[...]
gentibus 5. v
5. Israeli
[...] mixtu

Mess. [Hebrew abbreviation]

מזקנים שלא קבלוה בזקנים בזמני בזקנים מזוקקין
בדינים מתוקן · א״ל ולא ישמעו אזנך מה שפיך
דיבר כך שבחו של הב״ה להיות שמו מתגדל
עם הכנתו׳ נעשה המעשה׳ סלקו נהלך לו · פנין
שיתא אמרו לו המלאכים כבין לנו רחית בזמה
לנו מה אתה משיב אמ׳ להם כך עלתה על׳
רצונו של הב״ה ליתן תורה לישראל בתחלה הלך
Esau filij לו אצל בני עשו אמ׳ להם מקבלים אתם את
התורה אמרו לפניו רבש״ע מה כתו׳ בה אמ׳ להם
לא תרצח אמרו לו רבש׳ שכל עצמן של אותן האנשי׳
לא הבטיחם אביהם אלא על החרב שנ׳ ועל
חרבך תחיה אין אנו יכולין לקבל את התורה ·
אח״כ הלך לו אצל בני עמון ומואב אמ׳ להם
מקבלים אתם את התורה אמרו לפניו רבש״ע
מה כתוב בה אמ׳ לא תנאף אמרו לו רבש׳ שכל עצמן
של אותן האנשי׳ אינן באים אלא מטפה של זנות
Filie loth שנ׳ ותהרין שתי בנות לוט מאביהן · אין אנו יכו׳
יכולין לקבל את התורה · אח״כ הלך לו אצל בני
ישמעאל א״ל מקבלי׳ אתם את התורה אמרו לפניו
רבש״ע מה כתו׳ בה אמ׳ להם לא תגנב אמרו לו

וכי שהמן של מורך המנשו' אינם חיים אלא מן
העץ נמן העבודה הה"ר נהנה יהיה סבא ארס
ירן אבל ניר כל בן · אמרנו לו אין אנו
יכולין לקבל את התורה · וא"כ באו לו עשו יש'
אמרנו לו שעשה נשמענו הס"ר מימין אש דת
למו · אמרנו יש' לפני הב"ה רש"ע ברת רורי
נרדה לך לתנו את לשמר המ..ל' של הרי
בשמים · ברת רורי שבוק מן ניתא בישא
איתא לך לניתא טבא · של הוי בשמי' של
שעור שלין לקבל שעכת הרבנות · ושלו שבל'
שלין להבדל שלך בנוי השפר · ריש לקיש
אמן בשמתה · ורבנן אמרין שלא בעשנויאי
נתנן שנאה סב"ה ברעתן של ישראל שמבקשין
לקבל את התורה באהבה ברבה בשילה בנא'
ברכה ובזיע סבת נמן להם אנכי ה' אלהיך
נ' לוי בשם ר' יונתן אמ) משמי השמעה דין
אבן יוצאה נשקשה · אם יוצאה למה שנשה יוצא
שנשה למה יוצאה אלא אלכה המלך יוצאה
אמת נשונה ארס הכאשן ונבב שלה אמ...
ונתקללה בשבנון רכתי' ארורה האדמ' בעבורך

Ismael frusto

Mam) […]

Fugi dilecti […] z hinnulo

In Decacord capo 10 […]

1/te. q. l.

Ada arez Maledeta terra

Decacordo ē ī Sinai .v. cap 10.

f. 2 n°

כמאן כל״ת ליום ששה נסה״ה ליום לא המעשה
של אותו כלה נכלה · אמ״ר יהושע דסכנין בשם
Terra ʒ. audi. v. — ר׳ לוי מעשב״ר חזר הק״בה נפיסה שנ׳ ארץ ארץ ארץ
שמעי דבר ה׳ · שלשה מלכה המרכה בששבן

In labori vescerit
Nō ult. maledic

בעתבין המכלכה ולא שלמה לה שאמרה: לא
אוסיף לקלל עוד את האדמה וגו׳ · כיון שאמנה
בן ליר שנעה · אמ״ר חייא בשם ר׳ יונתן אם
יראה למה שקטה ואם שקטה למה יראה אלא
אלכה הארץ המלך שאין ישר׳ מקבלין את התור׳
ונתנו תוהו לתוהי כלה שהיית׳ כאמ״ר הונא
בשם ר׳ אחא נמוגים ארץ וכל יושביה אנכי
תכנתי עמודיה סלה · כבר היה העולם מתמוגג

Sinai

והולכו ואילולי שעמדו יש׳ לפני הר סיני ואמרו

n. d. audi[illegible]
2. f.

כל אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע · כבר היה

M i Tohu

העולם חוזר לתוהו ובוהו ומי ביסס את העולם

Ego confirmavi columnas eius

אנכי תכנתי עמודיה סלה · בזכות אנכי תכנתי
עמודי׳ סלה · ר׳ אמ״ר מכאן בשם ר׳
יונתן אם יראה למה שקטה ואם שקט׳ למה
יראה אלא אלכה הארץ המלך שהקב״ה עומד

Respice

על ישראל כתיבה הלכתי ונה״בה התורה לירי

Terra ʒ

לזה שהמקיר אותו בזה רבותי׳ נגלתה המלך
את רמיה ולא מבשה אשר של הרוחה ומלך
שאמונה אנחנו ליה שקטה׳ ר׳ אבהו בשם
ר׳ יוחנן אמ׳ למלך שהוא יותא לקנותם חד
הכבוד מפני הכבוד לפני כמוס לפני
ורבותי׳ מפני נהירא ספר אמר׳ נמה אם בשמה
שיהא לקנותם כך מפיונתא למלכות שמאמ״
כך שמיונה אתה השליש כה את גלה בסיני
ההכנס את כל העולם באלו לכשיוצא להגבית
את כל בני עולם ולתן שבכן שלהרין׳ כמה
רבותי׳ בקורם למשפט של להגדיע כל מ׳ אלף
אלה של אתה כלה נכמה • אמ״ר אבהו בשם
ר׳ יוחנן למלך שהוא עומד ומכבד של מבח
פלטין שלו רכנס אמן עמי הוא עוסק אמרנש
אמן עמי הוא עוסק׳ כין שבא אותו אמן
נר בכן אמנו עם כת הוא ^עוסק^ כך היה הב״ה
מכבד של הר סיני רבתי נירבה של את
כל הדברי׳ האלה לאמר׳ מיכאל אמן עמי
הוא עוסק׳ וגבריאל אמן עמי הוא עוסק
כין שאמרו אנכי אמרו עם בני הוא

Sinai

Micael
Gabriel

Facie ad fac עסק ההגדה הוא שנתן לבנין אנכי ה' אלהיך
פנים בפנים דבר ה' עמכם · אמ"ר יונתן הא"י
האיקונין הזאת אלף בני אדם מביטין בה
כל אחד ואחד מהם אומר בי היא מבטת
כך הקב"ה מביט בכל אחד ואחד ואומר לו
אנכי ה' אלהיך · אמ"ר לוי ·יש לך ללמד דרך
הארץ יש לך ללמד מאיקונין במעשה · יש לך
ללמד דרך הארץ בשופר שבעולם קול אחד
10. Voci נכנס לתוך עשר אזנים · אלא עשרה קולות
נכנסין לתוך אזן אחת · ומה אם המלכות
כל בריה הוא שומע מן כולם כאחת שומע
המלכות אין אדם כן אלא שומע תפלה עדיך
כל בשר יבואו ולהבטיח בכל אחד ואחד לישראל
ולומר לו אנכי ה' אלהיך שנאמר · אמ"ר פנחס
בשם ר' יהושע בן לוי לדבר שהוא ממלל
בחיית ולראות פנים בכל צד כך פנ' בפנים
Turno דבר ה' עמכם · אמ"ר יוסי בר' כ' בן לשורנגם
הזה שהוא רואה פני בכל צד · כך פנים
בפנים דבר ה' עמכם · אמ' ר"ש לקיש
לחכמה של פסיפס שהוא רואה פנים לכל

תנ פנים בפנים דבר ה' עמכם . ונבשן
אמרין לגבי דהוא מתנבא בראות ורואה
פנים אבל תא כך פנים בפנים . א"ר לוי
בר חנינה הכהן נראה הקב"ה לישראל לזה
שנראה נלה ינשב לזה בבחור ולזה זקן כיצד
כשנגלה הקב"ה על ים סוף לעשו' מלחמה
על בניו ולהפרע מן המצריים לא נראה להם
אלא כבחור שאין מלחמה נאה לעשות אלא
מי' בבחור שנ' ה' איש מלחמה ה' שמו .
וכשנגלה הקב"ה על הר סיני לתן תורה לישר'
לא נראה להם אלא כזקן שאין תורה נאה
יוצאת אלא מפי זקן מה טעם דכתי' בישישי'
חכמה ובאורך ימים תבונה . וכן דניאל אמר
חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין
יתיב וגו' . א"ר חייא בר אבא אם יאמר
לך ברא דזנותא תרין אלהי' אינון אמור
לה אנא הוא דימא ואנא הוא דסיני .
א"ר לוי בפני' הרבה נגלה להם הקב"ה בסיני
בפנים זעופות בפני' הרומות בפני' מוריקו'
בפני' שלחות בפני' משחקו' בפני' מסבירות"

Az: Iuuenis
& senex
Mari iuuenis
bellator victo

Iuuenis az:

.. vir bellat

S? Sinai
L. isti
senex
L. ... senis

In senibus
Sapia

Antiq dierum
sedet

2o dij ...

In Sinai

כתר בשעה שהיה מראה להם פרצופו
פרצופים של כעסני היה מראה להם
בפנים זעופות בפנים הדרנות
בפנים מוריקות ובשהיה מראה
להם בפני מהן שכבן של תריקי לשעבר
לבא היה מראה להם בפני שמחת בפני
משחקות בפני מסבירות. אמר ר' חייא
בר אבא אם יאמר לך ברא דזנותא
תרין אלהין אינון אמור לו פני בפנים
דבר אלהים. אינו אומר אלא דבר
ה' עמכם. ר' ינאי קשמע בשם
ר' שמואל בר נחמן בשעה שעמדו יש'
על הר סיני ואמרו כל אשר דבר ה'
נעשה ונשמע באותה שעה נתן להם
זיו מזיו השכינה של מעלה ולה שמיה
דכתי' ויצא לך שם בגוים ביפיך וגו'
אמר פנחס בן חמלאי אלא שבחה
הנכה חתגכה לא היתה עמירת כבל
לרופה. שינרה שעם טמא יש מטמאי.
כיוצא בו נאם טהור יש מטהרין כיוצא

Margin notes: In olaro · Irata facie · Fimio lett.ª · Dij nos facie ad fac. locutus locutus · sta. f. fe splendor

K

בר׳ אמ״ר ינאי תורה שנתן הקב״ה למשה
נתנה לו ארבעי׳ ותשע פני׳ טהור
וארבעי׳ ותשע פנים טמא׳ שנא׳
ודגלו עלי אהבה · א״ל היך עבידא א״ל
לך רבו המטמאי׳ טמא רבו המטהרין טהור׳
אמ״ר אבהו בשם ר׳ יוחנן תלמיד ותיק
היה לו לר׳ עקיבא והיה יודע לדרוש
את התורה מ״ט פני׳ טמא ומ״ט פני׳
טהור שלא מותר הטעם · אמרין
ההוא תלמידא קטוע מן טורא דסיני
הוה · אמ״ר חנינא בר פפא פנים
בפנים · פני׳ אימ׳ למקרא פני׳ בינוני׳
למשנה פני׳ מסבירות לתלמוד פנים
משחקות לאגדה · ר׳ תנחומא בשם
ר׳ יעקב בן חרמי כמי׳ הפני׳ לפני׳
יש לך אדם שהכב נוחה ללמד ותלמ׳
אינו נוחה ללמד תלמוד נוחה ללמד
והכב אינו נוחה ללמד בנס הבא
הכב נוחה ללמד ותלמוד נוחה ללמד
אמ״ר יהושע בן לוי פני׳ כנגד פני׳

תרגם בהבי את השכינה השפיל שתלין
את הסולק השכינה ואת שתלין אלא אמר
[illegible] תנין בן לוי מן דה רבהי ירד ה' על
הר סיני אני יודעי שהשכינה השפיל את
שתלין וכן את מותא בשעה שהקב"ה שמך
שבינה לפרוק אינו נגלה היכן שכר
שגבור עמו לקבר · דאמ"ר שמעון בן יוחאי
שאם יעקב נקבע לקבוצתן של משה אין
כל העולם כולו יכול לעמוד בשכינה נאם
כך נקבע קבועה זה נאים כך קבועה משה
שנאמר מה · אמ"ר ברכיה אמר משה
לפ' בני כשהייתם בארץ מצרי הייתי
אומר לכם אלהי אבותיכם שלחני אליכם
ועכשיו אומר לי מה שמו ולפי שעה הייתי
אומר להם אהיה אשר אהיה בכם הבא
הא לבוא והא לתבוא הא פרוסטיא
והא פרוסטוגיא אין באמון אתון
אתון שמעון אנכי ה' אלהיך
ככב' אך כבודי אלהי [illegible] ה' ב' ס' בקרב
אמ"ר אברהם דין תיפוש שנים במשני

ק״ר אלפי׳ מלאכי השרת ירדו עם הקב״ה Ang. dist. cu Deo
על הר סיני ובי״ד כל אחד ואחד מהם Sinai
עטרה לעטר בה כל אחד ואחד מבני corona
שבטו של לוי אמ״ר לוי ולוי ירדו לפני levi
מי שאמר והיה העולם שכל השבטים Turba ol
אינן עוזרין במילתם ושבטו של לוי כל
אחד ואחד לבני שבטו של לוי א״ל ר׳ levi
ינאי בריה דר׳ שמעון בן יוחאי אם כן
מעשה אלף ק״ר אלף של מרכבה 22. M
Mercavot
וכל מרכבה ומרכבה שראה יחזקאל. Ezech
אמ״ר יונתן יום שנגלה הקב״ה על הר
סיני ליתן תורה לישר׳ ירדו עמו ששים Sinai.l.
רבוא של מלאכי השרת ובי״ד כל אחד 60 Tribu Angl
ואחד מהם עטרה לעטר בה אחד אחד corona
מישראל. ר׳ אבא בר כהנא בשם ר׳
יונתן מאה ועשרים רבוא אחד מלבישן 120
עטרה ואחד אוסרו זונר. ר׳ הונא coronati
רבא ורבנן אמ׳ זונים. ע״ש מוסר.
מלכי׳ פתח ואוסר אזור במתניהם׳
ר׳ אבון בשם אבא בן יוסף כהני אמר Filii Joseph

ante nos exercitus. אמרו' היה מספר לגדודין ונכתב ג' מנהן

כתב ג' כבנהי' אלא הרי זה מספר לגדוד

אמר אבל לגדודי' אין מספר' ונכתב אמרי

כתב' ג' מנהן היה מספר לגדודין' וכתב'

ג' מנהן אלף אלפי' ושבעה נז'' אלא

Ru. עד שלא תכב בית הלק' היה שבתוגל

Minuta familiarum Ru. הב"ה לשלם משתכב בה' כביכול משו

הב"ה במפליא של מעלה אם בית תכב

נקלנסי שלה משלם · אמ"ר נחום בן

משלמי כלאי כי נמצאים כראי כלייכם·

עד מקנס שאין סנפיסטים יכול לחשב·

ר' עזריה נר' יהודה בר סימון בשם

ר' יהושע בן לוי כנגד שאין להם מנין

אלפי' שאין להם מספר' ונכבן אמרי

יכרו שטני' של העולם להתיבו· אמ"ר

עזריה הן נמלכא שלמי' בלספר שבלה

2o tribu quot descent Sinai בירם לן הגולה מצאו כתב' הבתין ריבוון

ראלפי' דמלאכי' ירדו עם הב"ה של הר

סיני לתן התורה לישר'· אמ"ר אלעזר

שנאן שנאן יהושי' והסגבמי' שבהם הין··

אמ״ר יוסי בר׳ חלפתא מלן שרי אמירות
השלום הי״ן נלמ״ה יורו ר׳ חייא בר אבא
אמן לגבורה של תורה. ר׳ חייא בר יוסף
אמן לבנין של פסח׳. אמ״ר אלעזר כל בקו׳
שאמ׳ מיתה מכלום׳ מה מיתה רחק בגם
הכא שבאן דרגותין הי״ן. ר׳ חמא ר׳ אלעזר
בן שמוניה נר׳ אלעזר הלורני אמן מר
מנהן ומחזיק היה הכסיני אל״ל חבניה
נהא כתי׳ בשמת ההיא יקראו לירושלם כסא
ה׳ ונקוו אליו כל הגוי׳ ונתחזקה היא
ירושלם. אל״ל הקב״ה אמנם לה האריכי הרחיבי
קבלי אוכלוסיך כדרך שאמן לשוני האמרך
מפני קבל מלאכי. ר׳ ברכיה בשם ר׳
אבא בר כהנא כתו׳ לכן כה אמר ה׳
אלהי׳ צבאו׳ ה׳ שמו שמו של הקב״ה הן
צבאותיו. אמ״ר יהודה בר׳ סימון ולא
סוף דבר כל שמו אלא מה׳ מנה אחת
השמת שעשה צבא כבל שמו. ונכתב מנו
עמו הקב״ה אמר ה׳ הוא שלי. מה אני נמו
בגלותה נתחרב שולחן אף שני בנו

mutatis pri gentium

L. honor
virtus

שבנן

Lra una

creo creato
M

שנאמר ומתרגמינן שנאמר׳ א״ר יוחנן למלך
שנשבה בנו ולשבה שקמה את המלך
והלך לפדותו בזיין שבשין וקרובין לסייעו
אלו בחרבות ואלו ברמחי׳ אמר להם שבנו
מן הבא אינו צריך לכם כך כשנגלה
הקב״ה על ים סוף לעשות מלחמה של
בניו ולהפרע מן המצרים באו מלאכי
השרת לסייעו אלו במרכבות בכר ואלו
ברמחי אש אמר להם שבנו מן הבא
אינו צריך לכם מעשה שבני שבני
ושאר אין כבי כאן אלא שבני שבני בכר
ורמחי אש א״ר יוחנן בשעה בשעה
שבשולחן מלך בשר ודם כשהוא יוצא
למלחמה יוצא במלשה בני אדם ובשעה
בני אדם וכשהוא יוצא למלחמה יוצא
בפיסות ובלגיונות אבל הקב״ה אינו כן
אלא כשנגלה על ים סוף לעשות מלחמה
של בניו לא נראה להם אלא יחידי שנ׳ ה׳
איש מלחמה וכשירד הקב״ה על הר סיני
לתן תורה לישראל ירדו עמו מיכאל

In mari ut iuvenis
gradini
In mari ut iuve
vir belli
Micael sinai

נרגל דגבריאל נרגלי נבא ה' מ' נפל
קרנסין עמין ה' בס' ר' פנחס בשם
ר' יהושע בן לוי אדנוהון עליהם. דכאל
דכתב דגבריאל דכתבי' ר' פנחס בשם
ר' לוי דכאל דגבריאל שמן משמש בהם
אמ"ר לוי טבלין שלו חקוקה על לבם
נהרין סיכא שינאי. סיני בקדש. אין אנו
יודעי' אם סיני טפלה לקדש ואם הקדש
טפלה לסיני אלא מן מה דכתי' ה' בם
סיני בקדש אנו יודעי' שסיני טפלה לקדש.
ר' הונא בשם ר' אמי אמר מפני מה
מכנים שמו של הב"ה ומכנים אותו מקום
מפני שהוא מקומו של עולמו ואין אנו
יודעין אם הוא מקומו של עולמו ואם
עולמו הוא מקומו אלא מן מה דכתיב
ויאמר ה' הנה מקום אתי ונצבת על
הצור. אנו יודעין שהוא מקומו של
עולמו ואין עולמו מקומו. אמ"ר יצחק
כתי' מעונה אלהי קדם אין אנו יודעין
אם הוא מעונו של עולמו ואם עולמו

Locus d..

os faciens
Locus d..
Ex locus
ista 5 Zur
Mon.

משנה אלא כן זה דכתי׳ ה׳ משנ׳ את
הויה לכן ר״ת אמר יודעי׳ שהוא משנה
על שולחן ואין שולחן משנה׳ אלא
אבא בר׳ יודן לכבוד שהוא כנגד של
הסוס כלום רשומים מכאן ולכאן מי
טפילה הסוס טפילה לרוכב ולמה הרוכב nec equus
טפלה לסוס ׃ וכן הוא אומר כי תרכב על
סוסיך מרכבותיך ישועה ׃ ר׳ סימון בשם
ר׳ יהושע בן לוי למלך שהיתה אשתו עבר
והלך לו למדינת הים ושהא שם שנים
מרובות ׃ ולדה בן וגדלה אותו כשבא
המלך ממדינת הים הניחה את בנה
לפניו על אבנו והיה רואה נכנס ויוצא
בו ומתכבס ולובש בו ואומר זהו זהו
ובנו המלך אל בני מה לך לבוש באילו
אין לך הגיה מהם אלא אמה בני ואני
מצין כך כשירד הב״ה על הר סיני ירדו
עמו מיכאל וגדודו גבריאל וגדודו והיו
יש׳ מסתכלי׳ בכל אחד ואחד מהם ואומרן
זה הוא זה הוא אמר הב״ה לה׳ בני מה

לכם להבין באלו אין לכם הניה להם
אלא אתם בני ואני אביכם · אתם — ד"ל ego
בני בנים אתם לה' אלהיכם · ואני — Filij vos
אביכם כי הייתי לישראל לאב · אתם
עמי והייתם לי לעם · ואני אלהיכם
ואני אהיה לכם לאלהים · אני ה' אלהיך — אלד פרק
אנכי כד אמן אנכי נוטריקון אנא כתבית
יהבית · ר' יודה בר סימון אמן אנכי
אנא נפשי כתבית יהבית הדברות — 10
ר' ברכיה אמן אנא והגיד מלך יונה ·
אנכי · אלף זה הקב"ה שנא' ישר ה' א' ה' — 15. ego
אחד · א' אחד · ה' חמשים · ב' שנים · — ד"ר ehad
מלך שבבני אורות ואוצרות שבבא — 22 — 70 ...
הבה בשלום · שנה · אלף ישראל — 10
נרשלם לו בתר אלא בישראל · — elig. ...
אנכי אלף · זה אברהם איתן אחד — 15. Abra
היה אברהם ויירש את הארץ · י' חמשים — hereditat ...
שבן חמשי שנה הכיר אברהם את
בוראו · עקב ר' שמעון בן לקיש אמר — cog. Abra
בן שלש שני הכיר אברהם את בוראו ·

שב

circum
20 gnos

עקב לשון אחוריים של עקב · ב עשרי
בתוך את המילה לעשרים ודי · עשרה
אלף עשרה נסיונות שנתנסה אבי אברה
ונאמר בבבלי · אמני א׳ זה ישרא׳ אתה
הוא ישרא׳ תהלתי ולי בשמך יש ואי א
בארץ · ב תמשי : אלף תמשים ונס שבין

50 aprisec
hazorz

פסח לעצרת · ב עשרי אלף עשרי לנות
שהביא הקב״ה על כתרי · בכתרי ני של
ים סוף · עשרה אלף עשרת הדברות
אמני · תני ר׳ שמעון בן יוחאי איך אין
את עמר במילך · ר׳ יהודה ור׳ נחמיה ·
ר׳ יהודה אמ׳) אין לשון זה אמני אלא לשון
אהבה לשון חבה · למלך שגלה אהבתו
למדינת הים ולדר לשון בני הים נכשבאו

Mis.

מדינת הים הגדול אבין לסית עדן
בלשונו · כך לפי שהיו ישר׳ בארץ כתרי
ולדת לשון הכתרי פיט שבאו לפני הר

In Sinai
Missias i.

סיני הגדיל הקב״ה לסית עליהם בלשונם ·
אמני · אמנך · ר׳ נחמיה אומ׳ אין הלשון
הזה אמני אלא לשון אירה ולשון יראה ·

Miss.

לאוהבו של מלך שהיה יודע מיסטרין של
פעם אחת נטה למיתה אמר לבנו בני
בוא ואגלה לך מיסטרין של מלך תלה
עיניו והביט במלך א"ל בני התזהר בכבודו
של מלך כך ויקרא יעקב אל בניו ויאמר' Isr. voc. filios
האספו ואגידה לכם וגו'. תלה עיניו 9orrigi
והביט בהקב"ה א"ל בני התזהרו בכבודו
של הקב"ה מה שנו אנחנו שמע יש' ה' א'
ה' אחד. א"ל בני סימן זה אני נותן לכם
בלשון זה אנכי הסית את זקני אנכי מגן Anoki
לך. ובלשון זה אנכי הסית עם אבא catui
אנכי ה' אברהם אביך וגו'. ובלשון זה
אנכי הסית עלי אנכי האל בית אל.
אנכי ארד עמך מצרי' ואנכי וגו'. ואף
אתם אם בא ואמר לכם בלשון זה אנכי
דעו שהוא שלכם ואם לאו כבר כלה אין
שלכם כיון שבאו לפני הר סיני ופתח
להם אנכי ידעו שהוא שלהם. ר' יהושע
בן לוי בשם ר' שמעון בן יוחאי פתח
אל זכות פתח להם הקב"ה לשון נין

ōia f

En dixit Ru. R. Mosis

שמעו ויאמרו כל אשר דבר ה׳ נעשה
ונשמע. וכיון ששמעו לפני אותה המעשה
אלה אלהיך יש׳ בקש להשמידם ויאמ׳ להשמיד׳
לולי משה בחירו. עמד משה לפני הקב״ה
ר״ש לא אלו דברי אמרת על הר סיני אנכי
ה׳ אלהיך. שמע לכל יש׳ אמרת אנכי ה׳
אלהיכם. ר׳ יהושע דסכנין בשם ר׳ לוי אומר
א״ל הקב״ה משה יפה למדת סניגוריא על בני

Syngor

לשעבר הייתי אומר להם בלשון יחידי אנכי
ה׳ אלהיך מכאן ואילך איני אומר אלא לכם
אנכי ה׳ אלהיכם ונזהיר את כולכם. תני
ר׳ שמעון בן יוחאי אין לשון אנכי אלא לשון
נחמתי היך מה דאמרת אנון אנכי אנכי הוא
מנחמכם. א״ר תנחומא בשם ר׳ אבון אין
הלשון הזה אנכי אלא לשון תנחומי היך מה
דאמרת ומן תנחומיך ישעשעו נפשי. ר׳ אבא
בר כהנא בשם ר׳ יונתן למלך שהשיא
מטרונא וכתב לה כתובה מרובה כך
וכך אספקריות אני נותן לך כך וכך זהב
וכסף ספינות בים אני נותן לך כך וכך

עיירות בדבשה אני שולח לך כך וכך עבדי׳
ושפחות אני שולח לך · והשיאה והלך לו
למדינת הים ויהי חברתה מושבה לה
ואנדרכו׳ הב לך בשלך את שגרמת שליא
עד רמיילך עלין והיתה נכנסת לחדר המטה Thalamo
ומשמשת כשפחה ומוצאה בה ומתאוה אותה
כשפחה מלכה ולשמחות · לימי׳ בא המלך
למדינת הים מ״ל בבי תמה אני מינך ה׳
המחנה לי על השני׳ האלו׳ אמרה לפני אתי
המלך אילולי כשבתי מלכה שכשבת
לי כבר היו חברותי למשרות אותי
לכך כך אגרות העולם לעם לישראל
ונתן להם שר עד להי אתם מנים על
מלכיכם ואהבי׳ שלו ונותני׳ ומסגולתיכם
שלו כמה מכשעות הוא מביא עליכם
כמה בולים הוא מביא עליכם כמה
גלגליות הוא מביא עליכם עוזב לכם
מעליו ואני עושין מהכם דוכסי ואפרכסי Reditte
ואיסטרטיוטין ו״ג נכנסי׳ לחצר בבי כנסי׳
ולחצר בתי מדרשות ומפחתי ספר תורה

Gentes ñ ist

נקנרין

L.L וקורין בין ראשוני מלבושם וה פרוטו אותם
והכבידו אותם ונתנו משכן בתוכם
ולא הרגיש נפשי אותם · ורבותינו ז"ל אמר
Fini בשעת הקץ הקב"ה אומר ליש' בני תורה
אני היאך הלמדתם לי כל השנים הללו ויש'
אומרין לפניו אלולי התורה שנתתה לנו כבר
היינו אובדים העולם לאבדי' ואומר לכך הה"ד
זאת אשיב אל לבי על כן אוחיל · וכן דוד
אומר לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי
ר' אבין בשם ר' שמעון בן לקיש אומר למלך
שכעס על מטרונה ונטרה מפתח פלטין
אלו לולי בקש להחזירה אמרה יעשה לי
כתובתי ואני חוזרת אצלו · כך אמר הקב"ה
בני אמרתי להם אני פנים אחת בסיני
אבל בירושלם אני אומר להם שמעו
אנכי אנכי הוא מנחמכם · מנחמכם · ר'
לוי אמר בשם ר' אבון הנחילה שבחה
לפני הר סיני ואמרתם כל אשר דבר ה'
נעשה ונשמע אנכי אנכי הוא מנחמכם ·
אמר מה נאמר שבכת הרבנו בלשון יחרי

Arohi p T Sinai: p T Setim

מפני [illegible]ירי כנגד מנחה · אנכי כנגד
כיכה · לא יהיה לך כנגד יבמות · לא תשא
כנגד מקלל · זכור כנגד מקדש · כבד
כנגד מבשל · לא תרצח כנגד יואב ·
לא תנאף כנגד זרע · לא תגנב כנגד
עכן · לא תענה כנגד גיחזי · לא תחמד
כנגד אחאב · הכתוב נקט ירשת · מבתי
ה' נאיפתי · אמרה כנס"י לפני הקב"ה רבש"ע
מתחלה עד שקבלתי את התורה נוהגת
כל תאמרי שכל מדות נמשכתי בהם
אילו לא קבלתי התורה הייתי כאחד האומות
לא שכר ולא עונש · אמרה כנס"י רבש"ע
לפני הקב"ה רבש"ע שאלתי בסיני ואמרת לי
אנכי ה' אלהיך והייתי סבורה שהיא כמה
חזקתי ותגדל כי אנכי ה' א' א' קנאי
שאלתי בסיני ואמרת לי לא יהיה לך א'
אחרים על פני והייתי סבורה שהיא כמה
חזקתי ותגדל · זכור לא יתכם · שאלתי
בסיני ואמרת לי זכור את יום השבת והייתי
סבורה שהיא כמה חזקתי ותגדל מתלה

Vigte quelli
Mica ... Ano
Irubon ...
2 a ... Pap

[illegible]

לנת ונפתי שראיתי בסיני ונאמרת לי כבר
נגה מבין נגה מלך והייתי סבורה שהיא
כפה מזקקתי והגדל מקלל מבין ומלן
לנת ונלת שראיתי בסיני ונאמרת לי לא
הגדתי והייתי סבורה שהיא כפה מזקקתי
והגדל שנפך רס הארס נגו' שראיתי
בסיני ונאמרת לי לא הגמק והייתי סבורה
שהיא כפה מזקקתי והגדל לנת ונלת
הגמק והנגמפתי שראיתי בסיני ונאמרת
לי לא הגנב והייתי סבורה שהיא כפה
מזקקתי והגדל נלת הגנב ההוא שראיתי
בסיני ונאמרת לי לא הגשמה והייתי סבורה
שהיא כפה מזקקתי והגדל ונשיהם לו
נשבר ורס שראיתי בסיני ונאמרת לי
לא המלוך והייתי סבורה שהיא כפה
מזק' והגדל כן הבא על אשת רעהו
ר' יקים ורבי יהודה בר' יקים אמן השגבר
10 על לא המלוך שנבר על י' הדברות לא
המלוך אנכי ד' אבין היה קורא שגר
השגבת מלוך שגריה ונה בריח אלהיה

שבתה · לא המאור ולא יהיה לך · הגי
חזקיה והיה מקנא זנותה ובתוך את
הארץ וגו' את הארץ ואת העץ · לא
המאור ולא השמש · עליה הכתו' אומר
והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה ·
וגו' · לא המאור לנר · אמר חכמי'
הני שיוצאה בבת של כהן גדול · לרה בן
בח וגדלה אותה מרד והקריב על גבי המזבח
בשבת ומתוך לחלל את השבת שאין זר
מקריב · לא המאור כבר · גוים מן דרך
כס ולקחו מן סוסיהם הין לדוכני אלו בכשגי
של אלו ואלו בכשגותיהם של אלו · לגוים
ומלה קטנה בינהם זה הכך את אבין
וסבור שאינו וזה הכך את אבינו
וסבור שאינו · לא המאור לא הבית ·
סוף שאשתו עושה לו כשפי' ונתחתן
מכנב לנגי זנוה טובת חן בעל כשפים ··
לא המאור לא הגאק · הגי חזקיה והיה
מקנא זנונה · לא המאור לא הגנב ·
עלין הכתו' אומר) ליסר הגבי' ימחקו

ולמד סמוכי׳ ונסמכי׳ לא תחמוד לא תענה׳
הרי שיודע עדות לחבירו ספק שאינו
חבירו והרי הוא חבירו נמצא מעיד לחבירו
עדות שקר׳ לא תחמוד בחשבון לב
כ׳ ונקה אותן על לא תחמוד שעבר
על ז׳ לאוין שיש כאן לא יהיה לך לא
תשא לא תרצח לא תנאף לא תגנב
לא תענה לא תחמוד׳ נמצאו חמשה
האחרונו׳ כנגד חמשה הדברו׳ הראשונו׳
לא תרצח אנכי׳ אמר הקב״ה אם רצחת
מעלה אני עליך כאילו את ממעט
בדמותי׳ לא תנאף לא יהיה לך׳ אמר
הקב״ה אם עשית כך מעלה אני עליך כאילו
את עבדת ע״ז׳ לא תגנב לא תשא׳
תני ר׳ מאיר לא תגנבו ולא תכחשו
ולא תשקרו איש בעמיתו׳ ואם גנבת
סופך לכחש סופך לשקר סופך לשבע
בשמי לשקר׳ לא תענה זכור׳ אמר הקב״ה
אם העדת עדות שקר על חברך אני
מעלה עליך כאילו העדת עלי שלא

בראשית שנולדו בן ירים ולא נאמר בעשי' M. 6. die
לא תחמוד כנגד י' גויים לך דרך ולוקים
לך סוסיהם היו לוקחין אלו בנשותיהם
של אלו ואלו בנשותיהם של אלו לויים
ונעלה קושיה בניהם זה הכה את אבין
וסבור שאינו זה הרג אבין וסבור שאינו
שאמרו עשרת דברות כנגד י' מאמרן 10. creat
שבהן נברא העולם אנכי כנגד ויאמ' x precepta
א' יהי אור' נכתב' והיה ה' לך לאור עול' Anohi / Sit lux
לא יהיה לך כנגד ויאמ' א' יהי רקיע firmachia
אמר הקב"ה יהי מבדיל ביני לבין ע"ג
לא תשא כנגד ויאמ' א' יקוו המים אמר congreg
הקב"ה המים חלקו לי כבוד ואין אתם חולקי'
לי כבוד זכור כנגד ויאמ' א' תדשא
הארץ דשא אמר הקב"ה לה דתיכל בשבת' producat terra
כבד כנגד ויאמ' א' יהי מאורות luminaria
ברקיע השמי' אמר הקב"ה הא ברייתי לך
תרין נהורין אבוך ואמך הוי זהיר ביקרייהו
לא תרצח כנגד ויאמר א' ישרצו
המים שרץ נפש חיה אמר הקב"ה לא תהי' producat aque

ברך'

[illegible]

ברוך ורוך שהורגני בלשוני את הקטנים׃
לא תנשק כנגד נימול א׳ רותא הארץ
אמן הבה״ה הוא בריית לך ונדך כל חרנמר
מנכון ירבק במינה׳ לא תגנב כנגד
נימול א׳ הנה נתתי לכם את כל עשב זרע
זכנוי מני כ׳ חיות השלכר בגינה מסנר משני
בין התצניות שמר בגינה מנהר משום דאל׳
לא תענה כנגד נימול א׳ נעשה אדם בא
תרלונתינת׳ אמן הבה״ה הוא בריית לך מבר
לא תסהר על מברך סהרו רשקר׳ לא
תתנור׳ כנגד נ״א א׳ לא טוב היות
האדם לבדו׳ אמן הבה״ה הוא בריית לך
זנדך כל מר נתך מנכון ירבק בזוגה
לא יתנור מר מנכון אלהים רתבריה׳
תאמרנו׳ הרברו כנגד׳ מכות שהביא
הבה״ה על המצרים במצרים׳ ואמרו אנשי כנגד
מכת דם נתתי ניהפך לדם׳ ואמר יהם את
המאמן כפרעה׳ ואמר לי נאם עשיתני את
האמן אמה בראתני פתמי׳ לא יהיה לך
כנגד תפרעני׳ אמן הבה״ה התפרעני מלכו

לו כבוד ואין מה חולק׳ לו כבוד. לא
תשא כנגד מצות כבוד שהשבעון הב״ה
ולא שקר. ונגד כנגד מצות שכתוב (מן
הב״ה לא תגנוב תולא וגנבא כתרא:
כבד כנגד מצות דבר. ונתן לבושין
ומכינן ילך. לא תרצח כנגד מצות
שתין ימ) הב״ה אל בהי ונתת נרפין
אל ונהו המים בנפש. לא תנאף
מח כנגד מצות ברר ויהי ברר ומש מבלק
בתוך הבגד ונתי היתה מוש מש.
בתיקן שבודין לא תשפטה. אם יהלך
מים של המתי. ונגלו לא תבוננה.
כן הבא אל עשה רעהו לא יסקה כל
השגיש בה. לא תגנב כנגד מצות
עשב ונקיב בשר החלוני יבואו מקבב
לא תענה כנגד מצות חשך. מן הב״ה
אם אין שרוהך רמיזה לך במנרה התא
לא תתירנה. לא תחמוד כנגד מצות בבגדי
שהין המיתי שנהי׳ בזמה כרתאו פולם
בבגדים. ל׳ יונה בשם ל׳ לוי בב״ת ונבוא

העולם מה בז״ת שהגם שכל עד נפתוח
מתי. אמר כך אין לך רשות לדרוש מה
למעלה מה למטה מה לפני׳ מה לאחור. בר
קפרא דרש לן כן הרא כי שאל נא לימי׳
ראשוני׳ אשר היו לפניך וגו׳ יכול קודם
למעשה בראשית ת״ל למן היום אשר ברא
א׳ אדם על הארץ. יכול משמי׳ ולהלן
ת״ל ראשוני׳ לאמר שכבר הכתו׳ ראשו׳ אין
לדרוש אותה משמי׳ מה השמי׳ ליותר שהוא
משמי׳ ילי׳ בראשית אף אתה לא תהא
דבור לן אלא כיותא בשמי׳. הני אין לך
לדרוש אלא משמי׳ ולהלן יכול לדרש מה
למעלה מן השמי׳ ומה למטה מן התהום ת״ל
למקצה השמי׳ ועד קצה השמי׳ אין לך לדרוש
אלא עולם שאתה עומד בו׳. דרש ר׳ יונתן
בן פזי במעשה בראשית כהוא דבר
הכרא ומה ב״ת יש בו נקודה מתחת ר׳
של מעלה ונקודה אחת לאחריו אומרין לבית
לי בראך נראה להם בנקודה של מעלה
זה של מעלה בראשית ומה שרין רואה להם

בנקודה של אחרין מדבר שדין. רצ"ל למה
בבי"ת שהוא ברכה ולא בא"לף שהוא
כלשון ארירה אמר הקב"ה שלא יהא פתחון
פה לבאי העולם לומר היאך יכול לעמוד
ונבראו בלשון ארירה אלא בראו מן
בבי"ת בלשון ברכה ולוואי יעמוד. ר' אבהו
בשם ר' יוחנן בשתי אותיות נבראו שני
עולמו' העולם הזה והעולם הבא בי"ד ובה"א
דאי' טעמי' כי ביה ה' צור עולמי' ואין
אנו יודעין איזה מהם נברא בי"ד ואיזה
מהם נברא בה"א אלא מן לה רבותי' אלה
תולדות השמי' והארץ בהבראם בה"א בראם
וגו'. בה"י בראם העולם הזה נברא בה"י
והעולם הבא נברא ביו"ד. מה יו"ד יש לו
נקודה אחת לראשון כך של הצדי' יכרי'
לאמר ונקודה אחת לאחרון כך שהן עתידי'
לעולמה ה' כליה נפתח מכיר שמאל ויעל.
לה הא מפותח לכל צד כדי דין עוברין מבחו'
לעולי' הטובה. יו"ד כפוף כדי של בני
עולם שעתידין להכפף רבותי' והאבר פל פני'

לתקנן · כיון שראה דוד כך התחיל לקלס
להקב״ה בשתי מזמורות בנ״ר נה״א · הללויה הלל
אל בקדשו וגו׳ עד כל הנשמ׳ תהלל יה ·
ר׳ אלעזר בר׳ אבינא בשם ר׳ אחא כל זמן
בני דורות היה מלך קורא תגר לפני הקב״ה
נמרד) לפניו כ״ש מי ראשון של כל המלכות
ולא ברשות שנאמר בי אלא בבית׳ · א״ל הקב״ה
תנא לך כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל
התורה שנ׳ אם לא בריתי יומם ולילה חקו׳
שמי׳ וארץ לא שמתי · למדך מי שעושה רצון
תורה לפני ואני פותח להם אלא בך אנכי
ה׳ אלהיך · תניא בת״ק בר חוסא מרן שהוא
ספר למלך רבר תנה למלך דוד · א״ר שלמי
בבבור ורגל היה העולם עד שלא נתנה
התורה משנתנה התורה כבית׳ שעשה
העולם תולי · הוא פותר את הגורל קנה
מאזנים ותבן שש מזנקין לכאן ומכנשי
משקולות כאן מי מכריע לא מכניס מפ׳
מכריעו את הגשה כך של העולם כולו
לא נברא אלא לגשה ימי׳ שבתו׳ מי עשה

ה' את השמים וגו' הא' ; והגירה נתגלה לו
יום ויהי שם עם ה' ארבעים יום וא' לילה
ואשב בהר ארב' יום וארב' לילה לא אכל
שכן שיהו מכריזין ארבעי' את השמה ;
ר' אלעזר בשם ר' ברכיה נעשה לי שם
עם לים זרי קר' נגלו ; ר' הונא בשם ר'
אחא נראו אחד וכל ישראל ; כבר היה
העולם מתמוטט והלך ואולו שעמדו
ישר' לפני הר סיני ואמרו כל אשר דבר ה'
נעשה ונשמע כבר היה העולם חוזר
לתוהו ובהו ; מי בסס את העולם אנכי
בזכות שקבלו התורה סלה ; אשר הראתני לא
לתתי לבי עברי ; תניא בן אחי ר' יהוש'
אומ) הרואה כתי' כל כל אני ונשמע
יהושע לתתי לבית עברי ר' חנינא בר
חמא אומ) בשם ר' ברכיה לא נתקבל
לעבד אלא כנען ויואל אבוד כנען עבד
עברי יהיה לאחיו ; ומן אבל משפחתו על
מה שקנאה עבדי' מן הרע מאכן לבני
לבית עבדי' ; אמר הלויין את כבן

יונתן בן עזיאל זה כמה הדבר שכתוב בענין
לכל איברין ע״ל ענין שהמצוה בסיני אנכי
ה׳ א׳ נקבלה שלמה שנ״ל דלתות בשר ורמ׳
ענין שהמצוה לשון הר סיני לא יהיה לך א׳
אחרי׳ על פני. נהלך זה קושה ארון אחר
לפי׳ הבגא הענין והכתוב שלא שלכה מה
שהמצוה. לדבר הי״ו יד׳ דברי׳ לדברי׳
מכאן ואילך עברין על סבה כי לא בני יד׳
עברי׳ עברי הם אשר הוצאתי אותם
מארץ מצרים וגו׳

פרשתא תנינא

אנ׳ ה׳ אלך   שמור וזכור
דברת שבדברה א׳. אמ״ר לו׳ אנ׳ ה׳ אלך
שמור מלך מלכי המלכים אותה שאתן לכן
אנכי ה׳ א׳ אותה אשמור. על דברת לא
יהיה לך א׳ א׳ ע׳ פני. שבדברת א׳ לא תשא
את שם ה׳ א׳ לשוא. כנגד האנכי לאו
הכתוב נא׳ ה׳ אשר אם תוק חבול לומ׳

חק עולם לא יעברנהו. ית' ולא יסף
הל' גד' ולא יסף: אמר הקב"ה שאזהרתי עליו
דוכה שלא עבר על דברתי ונאמן הריני
שעלה נדעיק את כל העולם כולו חס
ושלום שלא עשה כן אלא קיים דברתי היך
לה רבותי ואסבור עליו חקי ית'. ונאמן
עד פה תבא ולא תוסיף עד עכשיו.
ופה ישית בגאון גליך עד ימיני: והרי ישית בגאון גליך והרי
דברי קן נלה את הים שנברא רבותי בגשי
תורן כי את יום מעשה הים לא תל' ולא ית'
ולא דר' בחו' כו' בה' קיים דברתי ומפני
מי אתם מקיימי' את דברתי לא השא
את שם ה' א' לשוא. ר' שמעון בר' שמעון
אומ' יל לבר' מלך מלך. יל לבר דברי
הגבה. א' מלך דברי הגבה. ר' סימון בשם
ר' יהושע בן לוי אומ' לבר בלום ספוק הני סא בכנס
זהיר בלבר ונק' לך מים על הכנסת לבני
שיבגשו לשלם. משנגשא שאלה את ר'
יוסי בן חלפתא אמרה לו נראה ראוי לבר
להיות מלכה לכל האומות אל' ממש שבגא

כמות וכרכו של פרוק להיות שנאמר בלקו׳
דבנה נלכפין · כמה דברות שמעו יש׳
לפי ההגדה ר׳ יהושע אומ׳ שתי דברו׳
ורבנן אומרין כל הדברות שמעו יש׳ לפי
ההגדה אמר כל הדברות לה בהו׳ ועולין
על משה רבנו אמה שעלין ונשמעה ועל
ירבע שעלית א׳ ינא׳ ״ מה שנה לו ר׳
יהושע בן לוי פליג לא אלא עין מנקרס
ומשמר בהגדה · ר׳ עזריה ור׳ יהודה בר
שלום ר׳ סימון בשם ר׳ יהושע בן לוי
ר׳ יהושע בל״ל תי״ב שיטתה תורה צוה לנו
משה מורשה קהלת יעקב · כל התורה
כולה בגימ׳ תורה לשון תורה אינה עולה
אלא תרי״א · הן תרי״א מצות דבר עמהן
משה אנכי ולא יהיה לך לא דבר עמהן
משה · אלא ישרא׳ מפי בשבועה שמע
הכתו׳ מדבר וה לא כבר נאמן ולא נשבעו
בשפי לשקר מה הל׳ לא השמא א׳ כשם
הא׳ לשוא שלא מקבל עליו סכנה ואין
שתי כנגד לסכנה · ר׳ לנחמיה בשם ר׳ יעקב

מדרשא מייתי לה מן הדא אל תתא לריב
מהר לכב בתי' לעולם אל תהי כן אתר
הברכה להיה מן זה השגה במתניתך
בהב"ל אנה' נישק להיה · הם בתי' ושמאל"ך
שאלה לה את משיבן · ל' מנחה' בשם ל'
תנחום בר ל' חייא ל' דנו בשם ל' יוסי בן
זבידא מייתי לה מן הכא נתי' נשק משה
מסר לבנהא כל הרקבל שלו, שברה בשביל
ליהשת מרנה מיר-אלא בנשק הזה שהוא
שהנה לקמה של משה · משחית נפשן
הנא · ושבנה · כמשה שאמר) ונתנה את
הבא תשלפם ואם אין מתני נא · כיהן
שהונשו שאמר) מי ה' בי ולא בהן · ברוך
שאמר ה' א' תהי נא ירך בי ותבנית אבי
שנשרך לא לרמה · אמ"ר אהרן אני
שקדשני קדוש ואתה שקדשת קדוש אין
בך כל הלווה שיש בי לא תקבל שלך
ברכה · אמ"ר ביבי את בשבועה שוא
הבתו' לדבר והלא כבר נאמר לא תשא
בשבי לעקר לה ה"ל לא תשא את שם

ה״א לשנא אלא ההוא דאלהך ושלהוך שושך
והלך ונשבר שבירתו · א״ר ינאי הפלין
תבית שוק נקי נלפני מה לא החזיקו בס
בני מכך י״ג לפני הרמאין · שגברא הנה
גמר דברא דהוה טעין פרונה בשוגבא
דשבתא במנסי ונפשא על בי כנשתא
אשכח דברא מר יתלי ונהלי על רישיה
ואמר ליה להפקיר פרוני אלא דבי הדין
והוא שכ ליתנהה דבריין נשא אפקריה
דבי בא למפוקי שבתא כמר ביה א״ל
חייך לא לך היימנות אלא להוא שדא ק
קרישא דהוה על רישך ונשוק שליהו
נשרי ונהפלו במגבו דקום אחן למבוו
כ״ש לא ליה היימנות אלא לשלך קרישא
דהוה על רישיה דבי יתלי נפ נרלך ליה
פיתלי ליה אליהו וכבר לשוב על ההוא
דברא א״ל זיל אימר לאתתיה דההוא
דברא ההוא סילן דהוה ליה עדה אכלין
בלילי פסחא תמיר ובלילי תולא כבא מן
ההוא ליגא יבי לי לקמה מלן נשמתה

ויהבה ליה כיון דחזא שדי תבוס עלה
אמרה ליה מהלך את תבוס לי ס' ימא
דהוה בגו לבוך יבֿ לי ויהביתה ליה אמן
הנאיל ונתפרסמית נמתגר לסנריית לכאן
אמן אל נאמן בדה שר כ"ב דנדו' ·· ר'
ינאי היה לגבאן אחר תלון ג' ימי' כלמן
שהתלי מדרק הסולם לכל שונכי הרופא
לכל התלמידי' · ר' יונתן בן זכאי לא
הוו תפלי זעין מינה לא בקייטא ולא
בסיתוא · כך נהר' ר' אליעזר הלמירן
אמרין · ר' יונתן בסיתוא מזיק רישיה
ולבוש הבניהון ובקייט' לבוש דאידרעיה ··
ואית אמר לאנש שנה · אמ"ר חייא בר
אבא אפיקרסין הוה לבוש לבפני' בהוה
בחיה מסתי ונטע שהיה לבוש אתל האמריין
היה לבמבן תולתין · אמ"ר יצחק ברישקב
הגרמסרא היה לבבאן כיון דהוה סליק מסתי
הוה יהבן לאגא כיון דהוו מישאי כן למהן
לליא הוה אמן הדא מולתא שני ארונות
היו עם י"ש במדבר אחד ארון של מת

העולמי' ואחר מכירתו של יוסף והיו מ"ה
שנאלו להם ל"ב ונאמן להם מה טיבן של
שני מרגליות הללו ויש אומר להם זה מכין
הכל וזה מכין חי העולמי' ואמרו העולם
אומרים להם וכי היאך אפשר למכור הכל
להיות עם מכירת של חי העולמי' ויש אומר
להם הכל במכון זה קיים לה שבשבע
ורגנות במכון זה. ולי הנה לה לפרשר
הרא דילהא אלא מ"ר תנינא כבן לריה'
מילי דאמריא א"ל ר' מני והכן לא הנה לה
מילא דאמריא דילכ אלא דא קשוטין הנון
כלום יוסף לא זכה למלוכה אלא על
שקיים דתותן של הקב"ה ואמרין בשעין די
בעלמא דאתיא דיליה. כתר הוא דבבן
עליהם ר' זעירא בשם ר' יעקב בר אידי
כשהוא עושן שב"ר אומר מקב"ל להנות
המלין וכשהוא עוב' שלושה אומר מקב"ל על
דלגת כמלין. וכשהוא תולה אומר מקב"ל
לשמור תנקין. ואביא כדמין דאמר בקבות
הפסת הכהו' דבר בבס כמין דאמר

בחקה תפלין הכתו' מדבר · לאברא ·
ר' אבהו בשם ר' יוחנן הנותן תפלין
בלילה עובר בעשה · מאי טעמ' ושמרת
את החקה הזאת למועד' מימי' ימימה
ולא בלילות · ופרט לימים טובי' ולשבת'
והא ר' אבהו יתיב מתני ברמשא והוון
עלוי · מתריך היה נוגין פקדון היו · ואית
דאמרי · לא אמ' אלא שנתן אבל אם היו
עליו מבעו' יום מותר · ומה דאמרי' לית'
מתנן עד שתכלה רגל מן השוק · ואית
דבעי' משמעינה מן הדא והיה לך לאות ·
פרט לי"ט ולשבתו' שבעצמם אות · אמ"ר אבהו
לא כן כתי' מימי' ימימה · ואתיא כהיא
דאמ"ר יוחנן כל מילה דלא מחוורא מסלקין
לה מן ספרין אחרין · נשי' מנין ולמדתם
אותם את בניכם ולא בנותיכם · כל שהוא
בתלמוד תורה חייב בתפלין נמי חייב ·
נשי' שאין חייבו' בתלמוד תור' אינן
חייבו' בתפלין · התיבון והרי מיכל בת כושי
היתה לובשת תפלין · ואשתו של יונה היתה

משמי' דרבי' ולא מיתנו בורה חברי' · ר' חזקיה
בשם ר' אבהו אמ' משכתו של יונה המשכה
ויכול כבר שאול מיתנו בורה חברי' ··
אמ"ר סימון אם בשבועה שונא הכהן ·
דרבי' והלא כבר נאמר לא תשבעו בשמי
לשקר ונמה הק' לא תשא את שם ה' א'
לשוא · זו שבועת אמת שהיא של שוא ·
ר' חנינא ר' יעקב בר אבין בשם ר' שמואל
בר נחמן בה"ר כולהו חרבו בדרכים
על שבועת אמת שהיא של שוא · חזקי'
אמר אמו' אמ' על הזית שהוא זית ועל
התאנה שהיא תאנה הרי זו שבועת שוא ·
ר' יוסי ור' נחום בשם ריש לקיש זה שהוא
עובר בשוק ונראה בשמי ירדי' ואומ' על
קני אבנים הני זו שבועת שוא · אמ"ר
סימון אין מוספין שבועה למי שהוא חשוד
על השבועה · ואין נותנין שבועה למי
שהעיד כן אחר השבועה · הדא רבה תפ'
תמלין לסייעא לרבנן · עובדא הוה בתר
דבעא ואפקיד ד"נ"ה רבר תמלין מאה

דינכי אזל בנוי להון דבנה אזל לה דמפ׳
דמפקרת דבי לסכית בירך אזל את
אשבועתא עלך׳ לה עבר בר תרלין
נסב תר קנה תקקיה ניהב אילין דינרי
בגויה אמר מספרך עלוי בינן דעל
לבי כנישתא אזל נקיש האי קניא בירך
נפלא משתבשי לך אמר לריה דהדין טבא
לה דמפקרת בידי לסכית בירך הוא
מן גברייה נסב אקשיה לארעא שרון
דינרייא למתבדרין אמר מלקט אמר לקט
לקט מן דידך את מלקט׳ שבועה היה
בין שניהם׳ שבועה זוה מבין שניהם אם
המשביע משביע על שקר סופה לתמות
עליו׳ אמ״ר סימון ומפני מה משביעין
את האדם נוטלין לפניו נרות ומכבותו
ומוקעין בשופרות׳ לומר אתה עול היו כלאות
דרין נשתנות ונכבות הן ניקות מכלן כך
כל מי שמשביע על שקר לחבירו סופו
לתמות ניקן מכל נכסיו׳ ר׳ יוסי אמר על
שקרי נר ינוה אמר אמ׳ על האמת׳׳

כ׳ חד הוה יתיב דריש של הרא דר׳ ינאי׳
שגברא הוה בחדא מיתהא דמזלא דילש
של דבי חברתה נהגו קטירין בגוסיפא
תרין דינרין שדרתהון ואחבתהון בסגרכא
ואידבלון בליסה מאת פתחא ואזלת
לה אל בעלה יהבי לי מלך תרין דינרי׳
אזלת בעיא להן לחברתה א״ל תקבור ההיא
אתתא בנא אי אית היא ידעת בהון דכלין
חובא נקברתיה אמרה אלא דהיא תאור׳
בהון לא קברתיה אזלת בעיות להון דבא
אמרה לה דילמא דתליתה לי אילין תרין דינרי׳
אמרה תקבור ההיא אתתא ברא תרי דין
אי איתהא ידעא בהון דכלין תרבין
וקברתיה׳ אמרה בעלה לית את אזלת
לשתרא לה נספת תרין שגלין דפתא
ואזלת משתרא לה נגן דקתנן שיבולא
נפקין תרין אלין דינרי לינה׳ הדא דאמן
אמרין בין זכאי בין חייב לדי לזכא לא
תישבע׳ והוצאתיה נאם ה׳ צ׳ ובאה אל
בית הנשבע בשמי לשקר ולנה בתוך ביתו

ונלמוד מה מצינו ואמר אבנין · א"ר שמואל
בר נחמני חלופי חבלה אין להם קצבתן
ולה טעה' מאנו באגן ולה ההלך בה
בגס הכא ולמה בבין בינתו · א"ר אבא
בר כהנא רבבי שאין האש שנרספתן שבועה
שרוי מפלה אותן · ונקה של אש למפול
שתים שבמ אבני' בגס הכא ונלמוד מה
מצינו ואמר אבנין · תנו כל שבועה מעשה
לוקה תוך כדי דיבור והשבעני · מעשה לו'
לוקין עליו אין בו מעשה אין לוקי' עליו
תוך כדי דיבור והשבעו והדקלו את חבירו
בשם · ר' יונתן בשם ר' ינאי לית כאן
מילך שעברו שעה מעשה · ולמין שבל
הנשבע על שקר שהוא לוקה ר' מאיר בשם
ר' יונתן אמ' כתי' כי לא ינקה ה' · וב"ד
של מטן מלקין ומנקין · ר' שמעון בר לקיש
ר' יהושע כתי' אם לא תשמור לעשו' את
כל דברי התורה הזאת הכתובה בס' הזה
והפלא ה' את מכותך ואת מכות זרעך ·
הדא דר' יונתן פליגא לר"ש לקיש והדא

ריש לקיש לא תיובתא להיא דר' יונתן דהני
שבחא נקלל בלאו אחד · על דעתיה דר'
יונתן חייב שתים על דעתיה דריש לקיש אינו
חייב אלא אחת · לפני מה יש' מתפללין
ואין עונין ר' יהושע בן יאיר ר' נחס ר' פנחס
בן יאיר לפני שאינם יודעי' סוד שם המפורש
ואיתא ליה קרין סגין לבן ידוע שני שדי · לבן
ב' ה"ה כי אני הוא המדבר השני · וארשתיך
לי לעולם וארשתיך לי בצדק ובמשפט ·
פה כתו' בגבריה והיה ביום ההוא שאמרה
אמנה עם השמי' וא' · כי בי חשק אפלטהו
אשגבהו כי ידע שמי יקראני וא' · בצרה ואני
אענך ילי' את ואכ' · לפי שבשמו' הוא
שבחי ומשקה מעל לנפי' לבא שבשון
ומקיימי' ומשבחותיה בגני' בריש פרק קמא ··

פרשתא הלחמא · ס' יר

עלמי' כמו שעשה ועל ספיקא
כולם יוכלו · ר' יונתן ולא אחר בגמרא

ר' אליעזר בן עזריה בשם ר' ישמעאל בשעה
שברא הקב"ה אדם הראשון גולם בראו
והיה מוטל מסוף העולם ועד סופו והיה
הקב"ה מעביר לפניו דור דור וצדיקיו דור
דור ודרשניו דור דור ורשעיו דור דור
ומנהיגיו וא"ל גולם כל ראו עיניך ארן
לפניו כה' יכול שהראהו קודם שתעשה
גולם ת"ל ועל ספרך כלם יכתבו ואיזה
זה ספרו של אדם הראשון זה ספר
תולדות אדם יר' יותרן ולא אמר בהם
ר' אליעזר ור' יהושע ר' אליעזר אומר
ונס בגורן יורדו של סיסרא יורדו אלמנתי
יורדו של ר' יהושע אומר בסה"ה ונס הס
ירדו המחה ולפתירו שלעולם אמר להם
נשיאיהם זה ר' לוי אומר זה ונס הסבורי
הכזה יהיה תנס אבתרהן אמ"ר יצחק
זה ונס הדבות וכנר אתהיום השבת
כתו' וראה יב' ניפס מנס הב' עם הוא
אנקתוס העולם מנין חד שבעא תריה ותלתא
ארבעתא תלאתא ארבעא ולא מנין

שנכבדו׳ אבל י״ג מונין את השבת כשם
שמונין זכור את יום השבת הכא את
אברהם זכור ולהלן את אמן שאמר׳ ר׳ יודן
ר׳ אייבו בשם ר״ש לקיש למלך ששלח בנו
אצל המנהיג מסר לו איסר ונתן לו תלמוד
שבר את התלמי׳ ואבד את האיסר תכף
בזעות תלש בשערו ונתן לו פעם שניה
אלא התנה עם המגדל את אלו כשם שאברת
את הראשונות כך על ידי שאבדו ים זכור
במדבר נתן להם שמור לכך נאמר זכור
ושמור׳ א״ר יודן זכור נתן לאומו׳ העולם
שמור נתן לנו׳ א״ר אייבו זכור נתן
לנכרי הרם שאינם יודעי׳ את בעיסוני הם
מטלטל׳ את ההר הם מטלטלי׳ שמור נתן
לנשבי ביבשה׳ א״ר שמלאי זכרהו עד שלא
יבא שמרהו משיבא׳ הא כיצד אם נזדמן
לך מנה יפה הכיניה לשבת כל חדש
הכינהו לשבת׳ שמאי הזקן היה לוקח
כאחר בשבת לשבת׳ הלל הזקן היתה בו
מדה יתירה נהיה אומר׳ כל מעשיך יהיו לשם

שמים · א"ר אבהו, אם נזדמן לך חפץ
טוב אפי' מאחר בשבת המקושה, לשבת·
א"ר המנונא' אפלו היינו חזנא בשבתשבתא
ועל לקימן כהכן ואמרן יתעבשן לשבתא'
לקדשו, במה את לקדשו במאכל וב'
ובמשתה ובכסות נקיה · א"ר חנין מנין
צריך אדם שיהא לו שני עטיפין אחד לחול
ואחד לשבת· כד דרש ר' שמלאי בצבורה
בכו חבריא ואמרין כשעטיפתן בחול כך
עטיפתן בשבת אמ' להם צריכי' אתם לשנות
מן הרא ורחצת וסכת ושמת שמלותיך· וכי
ערומה הית אלא מגלה לבוש שלך דשבת
שבת יפו' השמש ומביא כל לאמתן · ר'
יוחנן ור' אייבו בשם ר' שמעון ב"ל משל
שבעולם מלך בשר ודם כשהוא מתלבש
אומן לעבדין עשו עטרה ועטר אחר ושאי
שבת יפו' אבל הקב"ה אינו כן אלא כך אמר
הקב"ה לא' בני עשו עטרה שבת יפו' ושאי
ועד אחר · ויעש הקב"ה א"ר יונתן בן
שמה ושמונה שבעים מחול על קרא שבת

מגלה שלמה בשלשי אמ"ר חנינא פעם
אחת מצפני ר' ישמעאל בר' יוסי אצל
פונדק אחר ונתן לו בן תרנגולת שבע על
לוי שבת בשבתו שבת: אמ"ר זכריה ר' יונתן
פליג ולא הוה תניך להשתדלות שכן מוסיפין
מחול על קדש. ונר דדלקין מהדייא מן ערב
שבת לשמרין ונרין אלין בבר שבת ר'
חנינא בן דוסא בגופו. והוה אמנה כדא
דר' מפקד לאבהן מהכי אברין נהי תבורא
מאן דרתי יתי דנומבא ער ונראקיים.
דבית ר' ינאי אמרין שלה ארס על משחא אין
משיחין בלון שיכר. אמ"ר תשרא אבא בר
לוי אבא תלי דנומבא אבא מפתח אמרין
ליה להלך אלא לן הדא ור' מפקד לאבהן
אמוריה . . . שבת לה אלהיך מן המדבר:
אמ"ר חייא בר אבא. ר' אלתתא ר' בבי
ר' אלעזר בשם ר' לוי שבת אלהיך מה
אלהיך שבת מן המדבר אף את שבת מן
המדבר. אמ"ר חייא בר אבא אמיה דר'
שמעון בן יוחאי כד הוה משתעיא יותר

בשבתא הוה אמ' לה מיא מיא שבשבתא
הוא והיא שבקה · אמ"ר חנינא מרחק
הרבי · שמלת אלהים בשבת · אמ"ר אייבו
שבות מן המחשבה אמ"ר ברכיה מעשה
בחסיד אחד שיצא לטייל בתוך כרמו
בשבת לראות מה צריך וראה שם פרצה
אחת וחשב עליה לגדרה במוצאי שבת
אבל הואיל וחשבתי עליה בשבת איני גודרה
שנאמ' מה פרע לו הקב"ה זימן לו מצוה
אילן אחד של צלף וגדרה שהיה מתפרנס
ממנו כל ימיו · לא תעשה כל מלאכה
אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושורך
וחמורך ובהמתך וגרך אשר בשעריך ·
עקילס הגר שאל את ר' אליעזר א"ל אם
חביבה מילה לפני הקב"ה מפני מה לא נתנה
בעשרת הדברות · א"ל קודם לעשרת הדברו'
נתנה דכתי' ושמרתם את בריתי זאת
בריתי שבת ובריתי מילה · מטרונא שאלה
את ר' יוסי בר רבי חלפתא א"ל אם חביבה
מילה לפני הקב"ה מפני מה לא נתנה בעשרת

הרבונות ע"ל. כבר נתבאר דכתי' ודקן אשר
בשעריך זה הדקן שהוא מגדל את השערות
וזהו גבורות. יש"ר. כי ששת ימי' עשה ה' את
השמי' ואת הארץ. כנ' לששת עדנין והלא
כבר נאמר בדבר ה' שמי' נעשו, אלא להשמיע
מן הכסוי' שהם מעברי' את העולם שבראו
לששה ימים ולכן שבח טוב לתרין דקיימין
את העולם שבראו בששה ימי' את הים
ואת כל אשר בם. לפי שיש לו בריות בים
כשם שיש לו בריות ביבשה. ואמרו לכן זה
יתרה לשתק בוא ניות בנים השבועי. כי
ה' עשה ויבינה לפניו והלא כבר נאמר לא
יחסר ולא יוסיף אלא להשמיע מן הכסוי'
שמעברי' את העולם שבראו בשמאל ובימינה
ולכן שבח טוב לתרין דקיימין את העולם
שבראו בשמאל ובימינה. והרי הדברי' קנ"ו גרה
עם שבתו בן לא יוסף ולא יגרע ממן חקר
להשיבנו הדברי' על שתרין ניות בין השבועי
אדם שבחו בין כי אדם לשמאל ויבר שמאלו"
ההא צריך להיות גם בשבוע. על כן בירך

ה' את יום השב' ויקדשהו' תנא דבי ר' ישמ'
ברכו במן וקדשו במן' ברכו במן שבער
יום עומר אחד ובשבת שני' קדשו במן
שלא הבאיש ורמה לא היתה בו' ר' נתן בשם ר'
נתן קדשו בברכה' מכאן אמ' קדושו של
הכנס בכניסתו' ר' אמי קדשו בעטיפה'
אמר' מכאן צריך להמשיך' ר' אבהו אמר
צריך לערב' אבון בר חסדאי אמ' צריך
לשלשל' ר' אלעזר בר' יוסי' ר' ירמיה ור'
תבירא המן להלכן ברוניהון אסתלקת דלתיה
דר' ירמיה ושלשלה ר' תשכרא הדא אמרה תרין
לשלשל' ר' אלעזר בר' יוסי' קדשו בנר גבי
הנה שנברא הדלקתי פעם אחת את הנר בליל
שבת והיה דולק עד מוצאי שבת ובמוצאי
שבת מצאתי אותו דולק ולא חסר כלום'
ר' שמעון בן יהודה איש כפר אבוס אמ' משו'
ר' שמעון קדשו במאורו קדשו וברכו במאור
פניו של אדם ואשתו מלמד שלא נשתנה זיו
אדם מליל עד מוצאי שבת במוצאי שבת
שנה זיו פניו ונשלחו של משנה פניו ותשלחהו

ואתיא כרבנן ולא אתיא כר' יוסי ר' יוסי
אומר הראשון אדם לא לן כבודו עמו לה
טעם אדם ביקר בל ילין. ורבנן אמרין לן
כבודו עמו במוצאי שבת נטל זיוו ממנו
וטרדו מגן עדן דכתי' ויגרש את האדם וגו'.
אמ"ר יהודה בר' סימון אותה אורה שנבראת
ביום הראשון היה אדם צופה ומביט בה מסוף
העולם ועד סופו וכיון שראה הקב"ה מעשה
דור אנוש ומעשה דור המבול ומעשה דור
הפלגה עמד וגנזו והתקינו לצדיקי' לעתיד
לבא וכיון שגנזו נלקו רשעי' אנוש.
וכיון שהתקינו לצדיקי' לעתיד לבא וארח
צדיקי' כאור נוגה. ר' לוי בשם בר נזירא
ל"ו שעו' שמשה אותה אורה ואלו הן י"ב של
ערב שבת וי"ב של ליל שבת וי"ב של שבת
כיון שחטא אדם הראשון בקש הקב"ה לגנזה
וחלק כבוד לשבת וזה טעמיה ויברך א' את
יום השביעי. במה ברכו באורה כיון ששקעה
החמה בליל שבת התחילה אותה אורה מש
משמשת התחילו הכל מקלסי' להקב"ה הה"ד תחת

כל השמו' ושלהן · מפני מה ואומר על כרפסת
הערך · מינן שבקערה תלה במתנתי שבתחין
בתחיל התחיל במשמש נבא ונפרש עתה
הראשון אחר עני לי שמש נמש בא לבשבט
שמש אותן שבתו' בו הוא ושנפך נאמר
השנים ועקב בא לבשבי ואומר אך משך
ושואבי מה עשה לו הקב"ה אמ"ר לי זמן לו
שני רגעי' נהקישן זה לזה ויתאמו האומר מהן
ובירך עליה ברכה מאורי האש הה"ר ולכה
אור בבורי · ומיהא בשמואל רמז שמואל
מפני מה מברכין על הנר במוצאי שבת בלק
ברכה מאורי האש מפני שהיא תחלת ברייתו"
רב הונא בשם ר' אבהו בשם ר' יוחנן אף
במוצאי יום הכפורי' מברכי' מפני ששבתה
כל אותו היום · רא' קרשו ביצאה · אמ"ר
פנים מעשה בחסיד אחד ברומי שהיה
מכבד את ידיו שני גאה שבבית חרא.
שרוצה ורית דאמרין שנוגע חרמא כבא
הנה סליק לשנק רזבין בלגם ולא אשבח
אלא חד מן נפנה שליא דאשכחא המן ק"ס

והנה דין משאל ליה ודין משאל ליה זבנינה
ההוא יהודאה לשכחא דינר א"ל בשבתה
דאדריסטון אדן אפרכא לשליא ליה הכא נכן
א"ל לא סלק יומא דין עד חד נכן נזבנינה
חד יהודאי לשכה דינר א"ל נאתה חמש ליה
א"ל אין א"ל איזל תנם ליה דסימא איתה ליה
והוא לחלבא אזיל. אזל תננה ליה א"ל דאן
אנדוך א"ל מיוט. א"ל נאיה חייש דאמול לשכה
דנכנתא דינר. א"ל הרי יהב לי כאורח מאנשיה
קרקפא א"ל משכחי. א"ל איה לך יומא חד והוא
מבוב שלן סגיא מכל יומי אהבא דכל חמשין
דאנן עברין ביה הוא משתבי נשבק לן בדין
כך אנן מנקרין ליה סדן מן כל יומי כשהוא
א"ל הנאול והבאה ראיה לדברך הרי אתה פטור
איה מכע לא הב"ה ילן לא מהגנו אבן טובה
אתה של מלכות והיה מתגנב ממנה כל
יומי. ר' ישמעאל בר' יוסי בשבת קנאי. ר'
בני בבל בזנות לה כן חיין א"ל בזנות הננה.
בני ארץ יש' בזנות להן חיין א"ל בזנות שהם
מעברים את ימי שנה ואת השבת. א"ר

חייא רבה פעם אחת זמנני אדם אחד בלו׳
בלודקיא והביאו לפנינו דיסקוס של כסף נשׂ׳
וששה עשר נושאין אותו של כסף וכ״ו בני אדם
°ונתלין בו נהיו בו מכל מיני מאכל שנבראו
בששת ימי בראשית בשר למאכלה ונשיאתו
תינוק יושב על גבו אמר דודין ואמר
משלשל אמר כבודין ונותן לה׳ הארץ ומלואה
כדי שלא ינשבו בה· ואמר כבודין ונותן לו הפסק
נלו הזהב אמן ה׳ תבואות על כך למה כדי
שלא תגבה דעתו של בעל הבית עליו·
אמרתי לו בני מפני מה זכית לכבוד הזה
א״ל רבי אדם טבח הייתי כל בהמה שמנה
שהיית׳ מוצא כל ימות השבת הייתי מפרישה
לשבת· ואני אומר היא כבודה של שבת
לא אמן בגבורא ושבדל אתן הגבגבא· אמרתי
לו/לא לחנם זכית לכל הכבוד הזה·
טורנוסרופוס הרשע שאל את ר׳ עקיבא
א״ל מה היום מימים א״ל מה גבר בגוברין·
א״ל מה אמרת לי ולה אמרתי לך א״ל אמרת
לי מה נשתנה יומא דשבתא מן כל יומיא

Turnus rufus cū R. Achiua. ds. f. l. 2 nō f[illegible]
sabato. f. ventos 2 pluuiā 2c. d rescint inhid [illegible]
2 [illegible] domi pt spargere aquas 2c

ואמרתי לך מה נשתנה טורנוסרופוס כשיצא
מן כל הבריות. א"ל המלך רוצה לכבדו. א"ל
מלך מלכי המלכים הקב"ה רוצה שיהיו יש' מכבדין
את השבת. א"ל ואם רוצה הוא שיהו ישראל
מכבדין את השבת מפני מה הוא עושה
מלאכה בשבת. א"ל וכי מלאכה הוא עושה.
א"ל משיב רוחות ומעלה עננים ומוריד גשמי'
ומגדל טללי' ופירות חמה ומרבין פירות ועושין
מינות כל מה שהוא עושה בימות החול הוא
עושה בשבת. א"ל יודע אני שאתה בקי בנימוס
של עירובים לשנים שאם שנים דרים בחצר ואם
אין זה נותן עירוב וזה נותן עירוב אסור
מלטלטל אבל אחד היה דר בחצר
הוא מטלטל בכל החצר כך לפי שכל העול'
כולו של הקב"ה ואין לאחר בשותפות עמו לפי'
הוא מטלטל בכל העולם ולא עוד אלא
שהרי מעשה המן מעידין עליו שכל ימות
השבת היה יורד ובשבת לא היה יורד הה"ד
ויאמ' משה אכלוהו היום כי שבת היום לה'
ולא עוד אלא שהרי מעלה המת בזכרון

הם משרין שלו שכל ימות השבת היה
עולה בעשן ובשבת אינו עולה בעשן אי לא
מהימנת לי זיל ההוא יבדוק באובי שחיק
טמיא אזל בתר שובא ואוקימיה בתלתא
ואוקימיה בארבעתא ואוקימיה בחמישתא
ואוקימיה בשתיתא ואוקימיה בשובתא לא
קם בתר שובתא ואוקימיה א"ל אף את
שאר שבתא מן דמית איתשברת יהודאי
א"ל בני כל מי שאין משמר את השבת
מתלבש כתקונה כאן הוא משמרה שלא ברצון
כתקונה א"ל נראה מלאכה יש מתלבש א"ל.
שכל ימות השבת אין נדונין ובשבת אין
נדונים . ובמוצאי שבת עד שהסדרי שולי
ובשהסדרי שולי מלאך אחד יש ושמו דומה
שהוא ממונה על הנשמות בא ונוטל נפש
של אותן הנשמות ומקלען לארץ הה"ד ואת
ש׳ פרק במה אשה יוצאה ולא סריס .
רחו תלויות אשר לזונה שאלין סריסים
א"ל ואמרו מה הוא שעשה בה מלאכה אלא
לו בני אדם לך משל בזה שהוא משלשל

בחתר שלו ר' אמות ולא עשר עלוו שאהר
סבטיון הוא מעיר שלון שכל ימות השבת
הוא מושך ובשבת אינו מושך א"ל מהו
לרבב לו לנוחקא א"ל והא כתו' כי בו שבת
וינפש' ר' פנחס בשם ר' אושעיא וינפש'
שבתו בו כי בו שבת מכל מלאכתו הני
מנחן מלאכה שעלמו שבת אבל לא שבת
לא ממעשיהם של צדיקי' ולא ממעשיהם של
רשעי' אלא פועל עם אלו ועם אלו ומראה
לאלו ולאלו מעין דוגמא שלהם . ומנין
שפורעניות של רשעי' קרויה מלאכה שנ' פתח
ה' את אוצרו ויוצא את כלי זעמו כי מלאכ'
היא לה' וגו' ומנין שפעולתן של צדיקי' קרוי'
מלאכה שנ' מה רב טובך אשר צפנת ליראיך
פעלת לחוסי' בך וגו' ר' עזבר ... למשנה
ומייתי לה מהאילין תנינן בשבתא והאילין
נכרתין במולא א"ל הלין תנוניה הוו תבוין
שלי סדן כן הלין כהתייא א"ל מפל תרעיגן
מסכין א"ל כלום קולרין דידי מסירא כלום
א"ל ומאין לי לכן בתהון ויברך ויקדש ר'

יוחנן בשם ר' יוסי בר' חלפתא אברהם
אבינו שאין כתי' בו שמי' שבת לפי' ירש
את הארץ בברירה · קום התהלך בארץ לארכ'
ולרחבה · אבל יעקב אבינו שכתו' בו שמירת
שבת · ויחן את פני העיר נכנס בגוי' שם
דלרבנן חלה נקבע תחומי' לשבת לפי' ירש
את הארץ שלא בברירה והיה זרעך כעפר
הארץ ופרצת ימ' וקד' וצפ' ונגבה · ר' יוחנ'
בשם ר' חייא בר אבא לא נתנה השבת אלא
להתענג · ר' חגי בשם ר' שמואל בר נחמן
לא נתנה השבת אלא לתלמו' תורה ולמי שלומד
כן · מה דאמ' ר' ברכיה בשם ר' חייא בר אבא
לתענוג אלא לתלמידי' חכמי' שהן יגעי' בתורה
כל ימות השבת ובשבת הן בטלין ומתענגים ·
כן מה דאמר ר' חגי בשם ר' שמואל בר נ'
נחמן לתלמוד תורה אלא הפועלי' שה' עוסקין
במלאכתן כל ימות השבת ובשבת הם באי'
ומתעסקי' בתורה · ר' יהושע דסכנין בשם
ר' לוי כל שהוא מתענג בשבת שואל
והקב"ה נותן לו משאלותיו · מאי טעמ' והתענג

עליה ניתן לך מצותי לקדש [illegible]

[illegible]

[illegible] ברכת כהנים

[illegible]

כל מלכי [illegible] יברכך ה'

ברך כי [illegible] אמר [illegible]

דברי [illegible] הכה [illegible]

[illegible] נקלטה [illegible] בשנה [illegible]

לן הקדש [illegible] כל

[illegible] לן קדשי [illegible] דברן [illegible]

[illegible] לן הקדש [illegible]

[illegible] לבבנה

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] נקלסנהן [illegible] בשנה [illegible]

ה' אלהיך [illegible] איזה מלך [illegible]

[illegible] אין [illegible] לך [illegible]

בשנה [illegible] אמרו איזה מלך [illegible]

דיהו דשבשו' בשמן לבקעא ודה"בה מינן כותה
דיהו דשבשו' בשמן ומתקרין. בשעה שמתן
וכד שמע ינס השבת לקרבן מהרו מיתה
מלך כותה שלא יהו מכברין ינס ומנסיאשלו
ודה"בה כותה דיהו יו' מכברין את ינס השבתי
אבל בשעה שמתן כבר מן מבוך ומת מלך
בנבוכדנצר כל מי' שתין שכינין למלך הוא בהנ"א דכי'
כנסה בתפשותי ותה מכרין ומתן כבר מת
מבוך למת מלך. וגדרו מכסמיהם עלמיהן.
ארת חיים מן תפלם נגנו מנגלתיה
לא ידע. אמ"ר אבא בר כהנא שלא תהא
ונשב ומשקל מתגבה של נוה וכוונה מינן
מתנה שכרה מכוכה ונגשה מנחה לפה כנן
מגולגלתיה ולא ידע. משלשלין מינן שביל
דמנכייתא. תנ"ר חייא למלך שהיה לו פרדס
והכניס בו פועלים ולא גלה להם המלך שכר
נטיעותיו של פרדס. שאילו גלה להם שכר
נטיעותיו של פרדס היו רואין מינן נטיעה
שכרה מרובה ונוטעין אותה ברוב מלאכת
הפרדס מתקנה בטלה ולקתה ... אמ"ר

אמרו בשם ר׳ אבא בר [illegible]א כך לא גלה להם
הקב״ה שכר לתורה [illegible]ערה שאילו גלה להם
היו יש׳ נוטלין עיקר מתנה שכרה לכתבה ועושין
אותה ומתעצלין נכרה מצותה בשולה ומצותה קיומה׳
אר״ל אמרו בשם ר׳ אבא בר כהנא שולחן הקב״ה
שכר מצוה לתורה בעולם הזה כדי שיהיו יש׳
עושים אותה לשמה׃ תני ר׳ שמעון בן יוחאי
אבני מתנות שבתורה גלה הקב״ה מתן שכרן ואלו
הן קלה שבקלות וחמורה שבחמורות קלה
שבקלות׳ שלוח הקן מה הוא אומר ומה הכת׳ בה
לך׳ וחמורה שבחמורות כבד את אביך ואת
אמך׳ אר״ל אבא בר כהנא גלה אמר דבר
שהוא פריעת חוב כת׳ בה אריכות ימים
דבר שהוא הפסד כיס וחסרון ממון שאמר׳׳
אר״ל לוי מורבה לינה גדול דבר שהוא פריעת
חוב לדבר שהוא הפסד ממון וחסרון כיס׃
ר׳ אבא בר כהנא בשם ר׳ שמעון בן יוחאי
בשם שחלקן שכרן לתורה כך שנתן לתורה הקב״ה
עין תלמוד לאב ונתנו לקהת אסי דין שכר
נדין אכל אלא יבא שנה שהוא אבזרי ויקר

מתנה נטל יהודה מלוכה נטלו בן שבט שהוא
כהונה נטל תורה יהודה מלכה · מכל השבט'
נתנו לבך כי ממים בתורה החיים · ר' אחא
בשם ר' יצחק כל מה שאמרתי לך בתורה שלך
שאין את יודע באיזו מתנה את נוטל חיים
אמר ר' יצחק יש מתנה שמתן שכרה בצדה
ויש מתנה שמתן שכרה לעתיד ויש מתנה שמתן
שכרה לעתיד · ומה שכרה של זו אריכות
ימים · להלן בכבוד הקדוש אם לאב ואמר
בכבוד הקדוש אב ואם · ר' יהושע דסכנין
בשם ר' לוי במשל מושל שאין אומ' העולם
שנותני' הקדו' אם לאב אבל בסוף באומות
העולם שנותנין הקדוש אב ואם · מה לפני שאין
לו אב · איזהו מורא לא ישב במקומו ולא
מדבר במקומו ולא סותר את דבריו ולא סותר
את דבריו · איזהו כבוד מאכיל ומשקה ומלביש
ומרחיץ וסך ומלביש ומנעיל ומכניס ומוציא ·
בן זקן · הונא בר חייא אמר משל זקן · ודבעין
מימרין משלו · לא כן אמר ר' אבהו בר' יוחנן · וכל
מפני שהוא הבלך את האונק פנה לים ושמע להם··

הדא אמרה בההיא דאית לה חוני בששי' נתק
כותו של אבין . אמר האיש ואמר האשה אלא
שהאיש ספקו נדר לעשות והאשה כבוד בעלה
עליה . שמגדלה את בניה כמי שספקו
נדרה לעשות ומייבת בבעלה . ר' ינאי ור' יונתן
הוון מטיילין באיסטוי אתא חד סב נשק ריגלוי
דר' יונתן א"ל ר' ינאי מה טבו סב דין לך מן
יומוי א"ל חד זמן אתא קבל על בריה דיזוניה
ואמרין ליה תגר תלתא שלוי ונבזוס לא כפתיה
א"ל לא כפתיניה א"ל לא דיין אתה לזו מה
שבר חזר בה ר' יונתן עד דלא חזר בה כהונא
בר חייא . מן דחזר בה כרבנן . אתא ר' יעקב
בר אחא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן
ונבואה שמועה לעליה . א"ר יוסי ב"ר אבון ה'
הלואי הוון כל שמועתא פשיטין לי כהדא שכופין
הבן לזון את האב . תני ר' שמעון בן יוחאי .
גדול הוא כבוד אב ואם שהשוה הקב"ה כבודן
לכבודו . מוראן למוראו . קללתן לקללתו .
כבודן לכבודו כבד את אביך ואת אמך . כבד
את ה' מהונך . מוראן למוראו איש אמו ואביו

הודאני את ה' אלהי הגדול · וברכתי לברכתו ·
מקלל אביו ואמו מות יומת · איש איש כי
יקלל אלהיו ונשא חטאו · אבל מי שמברכין
כנה כלפי למעלן ובן הדין לפני שאלתך אותו'
בני ר' יונה בר דנקהואי בשם קולני ר' חייא
בר בא על הדא דר' שמעון בן יוחאי דרבל
הוא ברוך את ואמר שהעריכן הקב"ה יתברך על
בנבוו שבבבורו של הקב"ה כמ' ברך את ה'
ההוכך עתר לברכו ההוא לפניו אך אנחה
שאה נעשר ונאמן נעשר שינו נתלה · שזה
שנפר סנכה נלבב מאכל כנגו' ונשקה תנאי'
נמלכין שנולי' אמ' יש לך הון את חייב לברכן
אין לך הון אין את חייב באחן להן אבל כשאת
בא אצל ברוך את ואמ' לה ברו' ברך את אלין
וכו' · אף' את לסבב על הפני' ·· ר' חנינה
תברהם רכבון יש משל אן אבון סודות
ויוצא ההנס ויש בורנו לריח' ויוצא דן עוון
יותר משל את אבון סודו' ויוצא ההנס תר
בר נש הנה · לך מכל לאבון הבדלין סודו'
תר זמן אחר סבא לשלוא ברו הלין לנך אית

לך צא ״ולמד ומה״ש דגלבייא עכלין נראשון (הוא ספרא)
שהיתה לעמל את עבין מסוניות והוא בגהנם ·
יותר כדינרין לביתים נינכס דן ישנן תר בב
שם הנה נגוים שתן בתפגרין תר זרן עמת
זיפייה על שתנייה על' טלות לספא עמבא
ונגל שתן מרתי נשני עמטי התורך עי עמת
מלהייא שבענא ולמרעב עי עמתא שהבני״ה
טב עוכא ולא עת · נעים דעלרין ועסר
נשוכא קנרלני נמסל סבא בנמיה שיתא
כנרגנ לבותיים נינכסדן שרן · מעשה באמו
של ר' טרפון שירדה לטייל בחצרה בשבת
ונפסק קורדקין שלה מה עשה ר' טרפון הניח
שתי ידיו תחת פרסותיה והיתה מהלכת
עליהן עד שהגיעה למטתה · פעם אחת חלה
ר' טרפון ונכנסו חכמים לבקרו אמרה להם
התפללו על טרפון בני שהוא נוהג בי בכבוד
אמרו לה אמשב מה הוא עושה סחת להן
המעשה אמרו לה אפי' הוא עושה כן אלף
אלפי פעמי' עדיין לחצי כבוד לא הגיע · אמו
של ר' ישמעאל באה וקבלה עליו לרבותינו ואמרה

להם דברי בישמעאל בני שאין נוהג בני בנאי
מיד שתבררו ממהר של כנהגין אמרו משם
בר׳ ישמעאל אינו נוהג בבכור ובמעשר אמרו
לו מעשה בה הוא שנעשה אמרה להם כך הוא
אמי׳ רבית ונשואיה ונוסעין דבלי ואנשא בשנא
מאתי מימיהן ולא שביק לי. אמרין הזאל והוא
כתובה היא כשרה. אמר לו ר׳ טרפון אמו׳
הנה שנעשה כן אלא אלא פעמי׳ שדין לחשבור
לא היה. אמר לו ר׳ ישמעאל הזאל והוא
כתובה היא כשרה. אמ״ר ינאי יואה אלין
שתושיה אמרין כל אנש ואנש [illegible] בנוסחיה.
אמריה דר׳ טרפון אמרה להון כרין ואמרין לה
כרין. ואמריה דר׳ ישמעאל אמרה להון כרין
ואמרין לה כרין. ר׳ [illegible] הנה [illegible] סבא
אמר לבי נהא הנה לי אבני ואמי [illegible] יתהון
[illegible] דין [illegible] בר ישמעאל להון [illegible] אמן [illegible]
לך [illegible] לי לא אבני ולא אמני אין כר׳
טרפון לא הנינא [illegible] עבד ואין כר׳ ישמעאל
לא הנינה [illegible] עבד. אמ״ר טרפון [illegible] אני
[illegible] אמרו [illegible] שנשברה [illegible]

כה מבין בין שלדה מגדא מגן דתה ‧ כו'
אבהן כו' יוחנן שאלו את ר' אליעזר עד היכן
כבוד אב ואם אמר להם ולי אתם שואלים
תנו שאלו את דמא בן נתינה דמא בר נתי' נה
ראש פטר בולי היה פעם אחת והבסה אמו
והיתה מסטרתו לפני כל בולי שלו ונפל אמ' לה
כייך מלה נלה שור מלא שמד קורדקין מידה
והושיט יד ונתנה לה כדי שלא תצטער ‧
אמ' ר' חזקיה גוי עסקלוני היה וראש פטר בולי
היה והאבן שישב עליה אביו לא ישב עליה
כילין ונעשית שמשה יראתו ‧ פעם אחת אבדה
ישפה של בנימין אמרין מאן אית ליה דכוותן
טבא דכוותה אמרין לדמא בן נתינה אזלון
פסקון עמיה במאה דינרין סליק בעית מייתיא
יתה להון ואשכח אבוי דמיך ואית דאמרי
דאמרין רגלוי דאבוי הוו על תיבותא ואית
דאמרין מפתחא דתיבותא הוה תחות תרעיה
דאבוי נחת אמ' להון לא יכלית מייתיה יתה לכון
אמרין דלמא הוא בעי פריטין יתר סלקון
ליה למאתים סלקון ליה לאלפא ‧ כיון דאתער ‧

אבוי ואתעריה סלק אייתיתה להון בעון למיתן
ליה בפסקו ליה ואחרייה אמר מה אנא מזבן לכון
מיקריה דאבהא ודמעלה בפריטין אינו נהנה
משכר אבותי כלום מה פרע לו הקב"ה אמ"ר
יוסי בר' אבין אותו הלילה ילדה פרתו פרה
אדומה ושקלו לו ישר' משקל זהב ונטלה · א"ר
שבתי הנה קני שלוה משפט ורב צדקה לא יענה ·
אין הקב"ה משהא שכר עושה מצות בגוי בעולם
הזה הקב"ה משלם לשונאיו אל פניו להאבידו ·
בשמשתך הגתי נאמר כבוד הקטני ·
א"ר יהודה בן בתירא בשמשתך הגתי בגדי
בגדה הגתי · נאמר כבוד קטני · כבוד גדול
שכבד עשו את אביו שאת אמור להלכתים ·
אמ"ר יהודה בר' סימון מי אמר כבודו
של אבינו יעקב בעולם הזה עשו כבוד גדול
שכבד עשו את אביו · אני כשהייתי משמש
את אבא הייתי משמש בבגדי צואים וכו'
וכשהייתי יוצא לחוץ הייתי יוצא בבגדי לבנים
כדי שאצא לשוק בבושם אבל עשו כשהיה
משמש את אביו היה משמש בבגדי מלכות.

ההו״ד נפקת נבקהש״ו בו׳ נעג׳ נגה הן׳ התפונו׳
ואין תחנונות אלא בדברי מלכות אבל בדברי הנאה
שיש תשמיש בדברי מלכות׳ לא תרצח׳ לא
תרצחנו׳ לא תרצח אל תגנב את הרש
תנבח עליו׳ מעשה במשה אחד שהיו לה
שני בנים אמר אחד מהם נהרג את אחי
מה נעשה שלה רק ונהרג בתלמידיה כל
זמן שהיה הרשע הגסס יודעה שהוא חי נותן
שני נות יודעה שלה׳ אמ״ר אבא בריה דר׳ פפי
שני שנהי׳ יש לשאול אחד פעלו׳ נאמר מתוני
כל מי שהוא נהרג שלא בדעתו בא ונטבל
שנותיו בחייתן הה״ר את מלכות בדברי פני
על׳ בשש׳ שאול׳. אמ׳ הקב״ה לה׳ הרגת ונושאו
ונעשה אותי אכזרי׳ לא תרצח׳ לא תנאף
לא תנאף. לא תקני את אשת רעך׳ לא תנאף׳
לא תכניס לאשה שיבא לעולם׳ אבן כי שלקיש
שלא נאמר שכל מי שהוא נואף בגופו נקרא
נואף לפיכך שאפי׳ הנואף בעיניו נקרא נואף
כמה שנאמר ועין נואף שמרה נשף לאמר וגו׳
הנואף הזה יושב ומשמר מתי נשף בא מתי ערב

בגמ׳ במסק׳ השנה יום השויען לילה ונפלה׃
נהוג מימן ידוע שכל שהוא יושב בספרו של
שלום. ישב בלקטיזין של ברמינתו בשבת
לפרסמו הוא שמינה אותן הטריבלין כי המשוק
מה זין נמסרים נמה ישב יתר בלקטיזין של
ברמינה אחר והיא הולכת ומתקלקלת שם אחרי
אלא כי נמאס יהיה בפסק׳ ומאחר שישתה בו
ל׳ יום תיזר ולקלקלו׃ אלא ושל אתה כשים
הרשמה כך הוא בבדק להיות שמגר בין נגעה
לנעמה עלי הבה׳ אינה כמו אתה לבין אלא
יהו אולוי בשם שאלכה השני כבגר לך אם
כראוה אנש הבאה אלא הנינו יתר בלקטיזין של
ברמינתו כדי לפרסמו׃ א״ר לוי להלמידו של
יונה שהשב בזיתה יתאי ונפלה כבר של השבתו
לה שמה עמר ונשמה כלי ונכבה למען כל
כך לגזה כדי להודיעו שעמד כבר של השבתו׃
כך אמן הבה׳ הרי אני יתר בלקטיזין של ברמנו
כדי לפרסמו׃ א״ר יהודה בר׳ סימון בשם ר׳
לוי בן פרטא כתב׳ יהא ילדך השי׳ השמחה
בבתי של׳ ונתן לתיו שהוא יושב יתר בלקטיזין

למען נורה

באלשלוטין עם שהוא מגלה בעת נמולו ונתלך
הבלטין מיד כמו ירין אמן אל מי נתגר אל נאמן
את אל שני בק על מ' ינס הב"ה עוסק בטובת
הגלר לספק מ' ינס היא הולכת ומגלגל' . כביכול
כמו ירין אל הב"ה אמן אל מי נתגר אל נאמן
את אל שני הני תגר ילך תשי הנשמה כמו ישל
ינתר . ישרא' לית בקייה רבנתיה . א"מ"ר
יתחק מיטין על השבתות הרבה שנה והשגב
מספיר העגל שנה והנעל מספיר בגם הבא
שנהם נשכן נמי מספיר כביכול הב"ה שהוא
מאבר את סכמון . ר' מושא בר בריה דר'
יהושע בן לוי אמן מיתא רבא שנה גלא זז מן
שער מלה יבה להקביל את פני שכינה מה
שנם שגתם שנין מרענה בבוד מה בני בגריה
נהוא מכנמי . ושכן מתו סל מאגתג . מלך נפין
המינה שנין . לא הרגשב . ר' אלעזר בא
לר' מנשה נאיה דאפרין ר' חנינא בל לר' שיב
נאיסמך ר' שאל לתלמידיה אלא לא בשא לא
מבדק יתיה אל' מהו דין דבתי' ש... מלך
על נפש . שהביה אל' מיקו זה הכאונה את

השנה על שהיתה נשנה על עינ׳ קשה מתבודדת
על שנה על לדה על מיתה שנאמר הב״ה לא שר׳
על עון נלא נאמר להם על מלול הגשם ונראין שנאמר
להם על עון שנ׳ נאמר בני ישר׳ כה אמר ה׳ א׳ אינו
נעו׳ לה כני שם נעשת שם ירשי לא נחלל שנר׳
עד הזהרו שלא תהו לקריבן בשעת איסור הבדלה׳
עד אמ״ר שלמי רבנרע על דבר׳ ונבנבין עשית׳
כרבנכן בשירת הדברי׳ האלה . לא השנה אמ״ר
בר נחמני אמ״ר שכל מה שבבא פב״ה בשלרן
תוך דירה ועל שלא בכא ונדרה שקר שלא מעל
אלא הבינה בהן אותם מלבם של הגרן והוא
מלב דברי שקר . לא התדנר . אמ״ר הונא מתיב
שלא ילך יש׳ מצרין עד שעברו על הפסוק הזה
ותהרו שדו׳ ונחלו גוי׳ . וכל העם רואים את

הקבלות הללה ..

מדרש פרשה הרבנן לאלהים נבינן ..

ולדרת ובן׳ית שנוסר שאקב.
נסתפי לפני שיהא כשר לחקנוב בן . בך שבין.

בכנפיהם עם מעכב הוא את התקיעה פסול ואם

לאו כשר מה טעמ׳ רבנן דה״א בשופר יפה מר

מה שופרו של הב״ה שופר שלם אף שופר של.

נה׳ יהא שלם למה שבר״ה הם נצולין מן המלאך

המות. אמ״ר עקיבא בשל מים כשר לתקוע בר״ה

ובשל של והשברה שופר פרוסה וכו׳. בשל

אדתכם אבל של הזבחי׳ לא. ולמה יש׳ תוקעין

בשופר בר״ה כדי שיקבל אותם הב״ה ברחמים

ויתכה אותם של עלה א׳ בתרועה. בדין ועמה

מדת הדין והפכה לרחמי׳ בתקיעה שנא׳. ה׳

בקול שופר. אבל עסק הגיד ושנאמר הזה הב״ה

מרחם על יש׳ ונתנה אותם בדין לתן מלה

שקדמו בשנין מחמיר הכנים לא נתין הריון לא

יעקב. הנשים לאו נתין. בך מתת ר׳

תנחומא׳ בר׳ אבא לא הגיש עון ביעקב. מה

ראה בלעם להאסר ליעקב ולא לאברהם ולא

ליצחק אלא ראה שיצא מאברהם פסלת ישמעאל

ובני קטורה וכן ראה שעשו מיצחק פסלתו

ואלופיו אבל יעקב כלו קדושה כמה שכתו׳ כל

עלה שלם. וא״ת למה לא הותר לאחר מן המצות

אלא ליעקב הכתיב לאו שבית הרינו לאו יעקב׃
ר״ל לא יעקב. למה ליעקב הזכיר מכל
האבות. שיש כנגדין בזה שאמרו משל במה
מכרזין מנחה למלך שהיו לו ג׳ אוהבים ובקש לאהבה
לו פלוני הבוא לראשון א״ל כמה הלקנס הזה שמו
כבוד לשעה פלוני לו א״ל מנחה מהבה זכור
הייתי מנחה הר מתחלה. הבוא לשני ואמר לו
זכור הייתי מנחה שדה מתחלה השתא המלך
הבוא לאוהבו שלישי. א״ל זכור הייתי לגונה פלוני
מתחלה. א״ל המלך חייך שאני בונה מנחה פלוני
נקרא מנחה למלך. כך אברהם ויצחק היו אוהבין
של הקב״ה אברהם קרא לבית המקדש הר כמה שכתוב
ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה׳ יראה וגו׳. בהר
ה׳ יראה. יצחק קרא אותו שדה כמה שכ׳ ראה
ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה׳. יעקב קראו
פלוני כמה שכתוב וייקץ ויאמר מה נורא נורא
המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וגו׳. א״ל
הקב״ה אתה קראת אותו בית עד שלא נבנה חייך
שאני בונה אותו ונקרא אותו בשמך כמה שכתוב
בית יעקב לכו ונלכה באור ה׳. וכן והלכו עמים רבים ואמרו

לבן תפלה אל הר ה' ואל בית א' יעקב · ואף
ירמיה בן אמר כה אמר ה' הנני שב שבות אהלי
יעקב ומשכנותיו ארחם · ואף אסף קשט לדברי הס
ולמד הכתוב בתרבותו. אלה ליעקב הרנינו לא' עוזינו
הריעו לא' יעקב · תקעו בחדש שופר בכסא ליום
חגנו מצינו להן בכסא בחדש שהוא כסוי ·
ר"א להן בכסא חגנו מצינו ברשות החדש שיש
בו תוך הסכות · ר"א יהו תקעו בחדש שופר ·
אמ"ר בברכיה הכהן בר' כשהמשלו את השופר
להקות תרשו לעשיכם ונעשו השובה · ואף
יש בירכם כלה עבירות אני מכסה עליהן כלה
שנ' מי אל כמוך נושא עון ועובר על פשע
לשארית נחלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ
חסד הוא ישוב ירחמנו יכבש עונותינו ··

מדרש פרשת בחדש השביעי באחד לחדש ::

ילמדנו רבינו כלה בברכות
תניך אדם להתפלל בר"ה · למדונו כשנאמר
יתחק אנמר השוב בברכת להתפלל בר"ה כלה

טעם שמתפללין הגשם בברכות ולא שבעה בגשם
שמתפללין בשבת אלא הגשם נגד הגשם אזכרו
שכתו' בתפל' חנה ולמורים הפלה רה' מן כתו'
חנה אמ"ר אבא בר כהנא שכתו' בתפל' חנה ה'
ידין אפסי ארץ · ואימתי הקב"ה דן את הבריות
ומלכה אותן בזמן השנה הוא דן בריותיו ומחב'
אותן שהוא חפץ לזכות בריותיו ואינו חפץ
לחייבם ש"נ חי אני נאם ה' אם אחפץ במו'
הרשע · וכן הוא אומ' ה' חפץ למען צדקו'
שהוא חפץ להצדיק בריותיו לכך הוא חפץ
להצדיק בריותיו אמ"ר יהודה בן נחמן בשם
ריש לקיש אמ' הקב"ה בשעה שאני נותן את
למטר ובשעה שאני נותן את לשבעך נתתי בן
לרוב הגלגל והמסרתי שאברתי כל אות' האוכלוסין
ש"נ וימח את כל היקום · וכן ברוב השלוה וכן
בסדומיים אבל בגלגל נתתי משה ש"נ לכה
ימצא אתך בעולך · ושהבהבתי כל אות' האו'
האוכלוסי' הני מכה את לבריותי שלא אפסיק
לאו' העולם וברה' את מכה בריותי כשאני דן
אותן היו יהיון להיות כשלין שאמרו ומרביעי.

לפני

למה נאמר מזכיר לפי עקידת יצחק נזכרה
לפי שבין מינן זה שקבעו בנסן בחדש השביעי
בעמוד לחדש · דבר אל בני ישראל לאמר בחדש
השביעי באחד לחדש · כך פתח ר' השמיני בו'
אבא לשנה' ובכן כתב בשלים · לדור ודור
אמונתך · להן לעולם ה' · אמר אל דור כה'
לעולם אין את בא עלית ברין אמא בחדש
כתמי' אילו כך לא היית יכולין לעמוד אפי'
שעה אחת לעולם אי אית אמן כן אמא ה'
בלה, [illegible] רעת באמתה הלרה של רחמי' בה'
שני [illegible] ה' אל כתוב נתנו ולא לכו בלבד אלא
אף לאדם הראשון יתר כמך אילו שהפתה
לרת כמלך בשעה שרגת אותו לא היה עולך
שעה אחת נכך הקב"ה עמו שרגת אותו ברחמי'
ונתנה אותו כך את הני שהיך לדין את בנין
ולתנהגם כתר אל"ר [illegible] כשבקש הב"ה
לבראת את העולם היה לסתכל במדת הדין
ולא היה מבקש לבראת את העולם דורן של
אנוש דורן של דבור דור הפלגה ואנשי סדומיי
והב"ה תוזר ונסתכל במדה הרחמי' במעשהם

בעמק ונשגב ומוכן להסתכל במדו' העליוני'
ומוכן ומזומן להשכיל בשני' אני בורא את העולם
הרי בוראו ומי שהוא חוטא אין לו עצה
לתרופת שכן לפי' היה מבקש לבראת את העולם
בדין ולא היה יכול בשביל מעשה התחתוני' ולכן
לבראתו ברחמי' ולא היה יכול בשביל מעשה
הרשעי' מה עשה שתף שתי המדות מדת
הדין ומדת הרחמי' וברא את העולם שנ' ביום
עשות ה' א' ארץ ושמים כאן ביום עשות ה'
ולא ביום עשות א' אלא ביום עשות ה' א'
ושמים ואף לאדם כשבא לבוראתו נסתכל ארץ
שהוא חוטא בזמן אדם עם בורא אני אותו
בדין אין לו תקנה ואין לבוראתו ברחמים רק
הוא הרשעים מה עשה שתף בו שתי המדות
מה כמ"ש וברא אותו וייצר ה' א' את האדם
ולא אמר וייצר ה' [illegible] לא אמר וייצר א' אלא
ה' א' וכך עשה לו כיון שחטא דנו בשתי
המדות במדת דין ובמדת רחמי' במדת הדין
שאמר לו ביום אכלך ממנו מות תמות וכיון
שאכל אחר שלא מת' ובמדת רחמי' כיתר

שבע שעות מרת הרין שלא מ' לג עם ימי משלג
ושם ימי משל הקב"ה ונתן לו הקב"ה ימי משלו שהוא
מלך. שני שנ' מ מלך שני שנ' מלכותך מלכות כל עולמים
והוא חיה ושני לעולם ושלשה שנה ומנות לבנין של
.שנה שנ' ימי שנחשבין בהם של שנה ושם בחשבון
שרשם שנה. ולא עוד אלא כין שאמר היו
המלאכים משמיעין קולות לפני הקב"ה שנ' ושמעתי
את קול ה' על המים (היו אומר) כל עת להלך
לא כך בזכות שלום כי בנים מכאן מרית מלכות
הבריאה על הקב"ה ושרש מרשתי לג עם ימי משלו
ושם ימי משלו מי נתן לו לבנות הימים
מי נתן לו השנה לעולם ושלשה שנה ומנות לגלגל
לגלגלתן שבע שנה לפני על דור דור לכן העולם
אלא שונה ארץ הנעשין בשמים בשנה שגלגל
לן הגלגל לא חיה עד שנה אחת ונפשם שרנת
מכות בשמים כך התקופות שבין שמש הני כן את
בשנ בשמים : לעולם ה' יהי דברך נצב :
קיים דברך שהקב"ה עשה ארץ שבשם שרנת
מכות בשמים כך מאה כן את הדורות אחרין
בשמים : לעולם ה' יהי לדור ודור אמונתך :

למשפטיך עמדו היום · אמ״ר והנשא הכהן ב׳
ר׳ נחמיה בשם ר׳ הונא בן יצחק אם אין את
דבר מכוון יש לך לקרא מלא משה אמן להם
בתבונה בתר לך נמתמנך כל הדברי׳ האל׳ במחרי׳
הימי׳ נשב׳ שנ׳ ה׳ א׳ נלא׳ ישב׳ את בריה אבותיך ·
מאין כן כי שאל נא לימי׳ ראשוני׳ אשר היו לפניך
למן היום אשר ברא א׳ אד׳ על הארץ · אמן להם
הקב״ה נמה אורס הכשאן בשרנתי אותן זמתין
בשלולה בנור משלי אף אתם כשהיו בשי׳ לפני
לדין בה״ה היו בשי׳ בשנסמו׳ נמש׳ יש׳ לפני כיה
קטיגנלין את נזכר עקידתן של יצחק ונצבה
אתכם · רבר אל בני יש׳ זכרון תרועה · ר״א
דבר אל בני יש׳ בחדש השביעי באחד לחדש ·
ר׳ אמי שלח תלמידיו לשמוע את ר׳ לוי נהיה
עוסק בפרשה הזאת אמר בנו אתר אותן זכרון
תרועה נבתו׳ אתר אותן ימי תרועה יהיה לכם
כה״ שתל להיות בחול תוקעין בכל מקום ונראה
השנה שתל להיות בשבת אין תוקעי׳ אלא ביבנה
בלבד · ר״א בחדש השביעי מגרת נהוא ישמע
תכל בתרק ירין לאמרי׳ בבישרי׳ · מהן במישרים ·

ר׳ אלכסנדרי אמ׳ דן את הגולות בישראל שלהם
בכתב בתורן בבית כתר ומלכות עד ר״ה לר״ה
לא קבלה אותי והוא אמר לו שהייתי כשגג במתש
והייתי מנבש והוא אמר לו יוכל היות כשגג כרתב
שהיה בנתה בקיר התולה והיתה לקבלת הלסוס
מבתוך ולמנה לבבו׳ וכשנתקנבה אותי לא
קבלתי אותה והעמדתי למנה שבועי׳ ונתריקים
והלא יוכן שהיה בגדר לפני כשבא אותי לא
קבלתי אותו והעמדתי למנה מלבים. דא״א יוכן
לאמרי׳ בלושרי׳ אמ״ר לו דן אותם בשנות כתר
דן אותם בתולה עילתי כשהם יש׳ בשנתה השנה
שהם נשלו׳ מן העבירות שבגדר הם עוברי עבירות
ונגולו׳ ונתגרסים לפי׳ הוא דנם בתולה בזמן שהם
ישנם בשנתה השנה שנשלו׳ מן העבירן כדי שיה׳ א
להם תקנה בעולם לפה שאין הב״ה מפן עמי׳
בשברון של משו׳ לפה שהכל בעונן ומעשה
ידין מיתה יותר לבקש שישתברו ונקשן לכך הוא
דנם בתולה כדי שיעלו בעולם. יוכן לאומים
בלושרים. ונשהוא דן את יש׳ הוא דנם בזום
לפה שבשהם ישנם הם בשלום מן המיתות נשנר

משנתנו מיד הוא משום לבית הכנסת וקרא
ק"ש ומתפלל שכולל את הגאולה וסומך את
התפלה · אמ"ר מנחם בשם ר' יהושע בן לוי בשם
ר' אלכסנדרוס למה אין יש' תוקעין לן התפלה
הראשונה אלא בתפלת המוספין כדי שבשעה
שהם עומדין יהו מתניים מלאכי' מעלה הרבה
ויהו ברוך · אבל דוד תפלה לדוד שמעה ה'
צדק הקשיבה רנתי האזי' תפ' בלא' שפתי מרמה"
תפלה לדוד זו תפלה שאדם מתפלל
בשעשועי משנתו בבקר מתוך הכתי' · שמעה
ה' צדק זו ק"ש · הקשיבה רנתי זו תפלה הראשו' ·
האזינה תפלתי זו תפלה השנייה · למה בלא
שפתי מרמה · לא שעמדנו לתפלה לא מתוך
דבר בטילה ולא מתוך שחוק מרמה · אלא
מתוך תורה ומתנות ומעשי' טובי' לפי' אלמנך
משפטי יתומי' · ואל הסתכל במעשי' טובי' שיש
לכן אלא הסתכל בגופו ובמעשי' טובי' שיש
לכן · שעשה התחינה משנים · ר"א שעשה תחי'
משנים · אמרו לו יש' כ"ש את ישב בדין לדין
אנחנו נקטינהון שמרין לבית נסחיבהון ...

א
שמרין לפניך אלא אינם זכות ואלא אינם נעימאי
אל הבין שניך בחלדי סוקריאי שניך החליט
מזרים · אלו הבה״ה מיוסד נבך אני עושה לבה
שאני חפץ לזכות אפבס אנ׳ ה׳ חפץ לדעת
זכרון ונך אני מורבב בתלקה אני חפץ שהזכר
בדין באו נראה שני׳ נבגשי׳ זה ספסת בשלדיו
ואנים אני אנים ראשון נחבורו עין מינתו אלא
אנים אני אנים ראשון והבה״ה בזכן שאים לו בראל
בגאו ונשפט באנהו· הזנכני נשפטה יתר ·
אמרו כי ירבר ראשון אם להם אלון אתם־
התלה· סמר אהה למען התרק· לדה אם גבח
אהבס בדין אני הנא שלמסיר אם נתמהם אותי
אני משהבר נתמתי לדור המבול אני הפסרתי
וכן לדור הפלגה והסרגליים נתמתי לא אני
הפסוקי נתמתי לגרמיה לא אני הפסרתי שהחד
שהמפבבי בבתי והגלתי את בני ובמשה השאל
נתמתי משה ואני נשתבבתי הני רעני הוא
שנתמתי הני ה׳ חפץ לדעת תרקו· ונשבל
שנקנאתי אלהי משפט ואל אמת כשהה ושלדי
לפני בבה״ה הין נגטלי׳ שנסברת ותגקשין בהם

ונמצו׳ י״ג לבס · כלה קטיגורין הם בעלי׳ מכסי ·
בחדש השביעי יום תרועה יהיה לכם · (ומה)
דבר אין גדול מן השופר שהוא מסלק מדת
הדין ומקרב מדת רחמים · שהב״ה עולה ויושב
על כסא של דין · יהודה בן נחמן בשם ריש
לקיש אמ׳ עלה א׳ בתרועה · מיד מדת הרחמים
מתקרבה ה׳ בקול שופר · בחדש השביעי באחד
לחדש · להן באחד לחדש · א״ל הב״ה אתמ׳ היו
אין להם זכות אבות להתלות בהם כשהם
נדונים אבל אתם בזמן שאתם נכנסי׳ לפני
לדין אפי׳ אתם מתחייבי׳ מן הדין אני מסתכל
בזכות האבות ואזכה אתכם בדין אמרו לו והלא
בה״ה אין נרונין אמ׳ להם נועז שבא בפסוק ·
הזכרתי שלשת האבות באחד לחדש בזכות
אברהם · אחד היה אברהם · זכרון תרועה ·
בזכות יצחק · למה שופר זכר לקרני האיל ·
מקרא קדש · בזכות יעקב · שמע אלי יעקב
עבדי ויש׳ מקוראי · ועשיתם עולה לה׳ ·
במקום אחר והקרבתם וכאן ועשיתם · אמ״ר
יצחק למה ועשיתם אמ׳ הב״ה ליש׳ משעה שנכנסה

לראש השנה

באלו עשרת ימי' שבין ר"ה לי"ה ראוי מזכה אחרים
בימי הכפורי' ובכלל אחרים בניה תשובה כשגון
שני ימים של ר"ה הכינו. ונקרא קבוצת ומסיק.
אמן להם עשרה כי אחר אין אחר בבאי בני
שנה שבעה המילו' שבעה ימי' אחר לתשלום הרי
עשרה ולזה עשרה כנגד עשרת הדברו' ימי
תשובה ואם עשיתם תשובה בהם ואחר
באי' לפני ב"ה ראוי' יש עשות מן הארץ ונגד
השמים אני מלבינם כשלג וכך אמר להם הנבי'
רמיז הזכר השנה מכנה כתו' כאן כנגד ט
ימים שבין ר"ה לי"ה שפטו יתום ריבו אלמנה
הכי ט ומה כתי' אחריו לכו נא ונוכחה יאמר
ה' אחר הנוכחות הזה אמר להם הנביא ועשיתם
תשובה באלו ט ימי' אם יש לכם כלה עונות
אני מלבינם כשלג שנ' אם יהיו חטאיכם
כשני' כשלג ילבינו אם יאדימו כתו' כצמר יהיו.
ר"ת לזה עשרה כנגד עשרה מאמרו' שבהן
נברא העולם שבזמן הזה כל העולם עובר
בדין לפני הב"ה והעולם מתחייב כליה לפי
עבירותיו ומלכותן בעבירו' והב"ה מזכה את

שנולדו שליטתם מכח בעולם בו ביום ברא
הקב"ה את שנולדו · ר"ה לפי שעשרה כנגד י'
הדברות שקבלו בסיני שהם סקונדיהם של י'
שלא קבלו אותן מאז הוא' נא' קבלו אותו באהבה ·
ולמה התקין עשרה מלכיות י' זכרונות ועשרה
שופרות כנגד י' ימי תשובה · ואם ששנה וכנגד
בה עשיה ושבה והיתה לבטל · ואם הקב"ה
ברא"ה את כן את שנולדו ובו ביום הייתי צריך
לדרוש את הדין ולמה את הגלה עד עשרה ימי'
כדי שיעשו תשובה · ועוד · למה ועוד בה
עשיה כדי שיעשו תשובה · ושבה והיתה לבטל
שאם עשיתם תשובה בעלו הימי' אפי' יש לכם
כמה עבירות אני לבטלם ומקבל אתכם ואם
לא עשיתם תשובה בהם הין יודע' שדינכם
מתפסק ביום הכפורי' ואני לא עשיתי לכם
אלא אפי' שעשו' בשתלכם לזה שכך התקני'
לכם שיהיו תקוני' בשופר בר"ה כדי שיהיו
זכרים בתקיעת השופר להתקין עצמכם לן'
לתשובה · ואם הכוונה אם יתקעו בשופר בעיר
ועם לא יחרדו לפי' אם יהיה כמה בעיר כה

לא בשנה · ר״א בחדש השביעי באמר לחדש ·
מהו בחדש השביעי א״ר ברכיה בירחא דשבועתא
כיתר בשנה הב״ה לאברהם קח נא את בנך
א״ל לאיזה מהם א״ל את יחידך א״ל שניהם
יחידים יצחק יחיד לאמו וישמעאל יחיד לאמו
א״ל אשר אהבת א״ל זה יש תחומין במעי לזה
אני אוהב ולזה אני אוהב א״ל את יצחק וכל
כך למה שהיה מחבבו בעיניו א״ל מה אעשה
לו א״ל לך לך אל ארץ המוריה והעלהו שם
לעולה · מהו אל ארץ המוריה מבולה של תבל׳
כמין טבור כל אדם נאמר · ר׳ ינאי אמר מהו
המוריה למקום שהמורא יוצא לעולם
הבית נכונה ש׳ מקדשיך · ר׳ חייא הגדול
אמר ארץ המוריה שמשם יוצאת ההוראות ש׳
כי מציון תצא תורה · ר״א אל ארץ המוריה :
א״ר שמואל בר נחמן הארץ שלהגבה ועתיד
הב״ה להורות על הרשעי׳ שירדו לגיהנם כמין
לשאול שהן מות ירעו ונתכסה לבלות שאול׳
נמצינו מתבולין · ר״א ארץ המוריה · א״ר
יהושע בן לוי הארץ שהמריקו מנמי׳ להגבה עאזרי

על הקב"ה והנגו עשה שנ' ויפול דוד והזקנים
מכוסים בשקים על פניהם · ר"א אמר המוריה
א"ר יהודה בר סימון מוריה א"ל למקום אל
המקום שאני מראה אותך · ר"א מוריה · א"ל
כנגד השמים נו שבר אני להקריבן כהן
אני הוי אם כהן גדול שיצא ניקבלו ממני ·
א"ל הקב"ה כשתגיע למקום אני מקריבך ונעשה
אותך כהן · ר' חייא המוריה המורית של עם
תלמודי שנ' לא יתלמות ולא ימיר אותו · ר"א
מהו הר המוריה א"ר פנחס בן חמא [struck out] שאורן
שמורתו של עולם להבבה שנ' והיו עיני ולבי
שם כל הימים נאה בבקום למות של כל
הלקנותה ניטל דוד נטל ושכנה נגו · ר"א
אמר המוריה · מהו המוריה א"ר שמעון
בן יוחאי במקום שהיא מקושטת כנגד לקבה
של מעלה אם יכה ייכה · ר"א אמר המוריה ·
מהו המוריה כ"ל אמר המקום שמשרת הפרי
קריבה בהבכה · שנ' אלך לי אל הר המור
מיר ניטבה אמבהם בבקר נירב אן תמורן
ניקח אמה שנ' שמורין שמן · וקורא ניכר הלך

Motia

D. Mosi sacrifica. d. Ego nō ꝓ sacer māg. f. d. vnde cū regi i
loco ego sacificaboti : z potiris sacer. z f. ti sacerdoti
Motia in dr. qꝛ i docet z ostēdit qd agi az

ב"נם

ביום כשמש והיה מהלך כל היום כמו שאמר כמה
פעמים חזר לאחוריו עד יום השלישי שנ׳ ביום
השלישי וישא אב׳ את עיניו וי׳ את המ׳ מרחק׳
למה לא ראה ביום הראשון שלא יהו
אומרי׳ העולם אברה׳ בהול היה ולא היה יודע
לאיזה הוא הולך לפי׳ לא ראה לא ביום הראשון
ולא ביום השני ביום השלישי ראה מרחוק ענן
של כבוד קשור על הר אחד ואמר ליצחק בני
מה רואה אתה למעלה על אותו ההר אמ׳
רואה אני על ההר ענן אחד קשור עליו
ושאל אברהם לנעריו ואמר להם כלום אתם
רואים אמרו לו לאו אמר הואיל וחמור אינו
רואה ואתם לא ראיתם שבו לכם פה עם
החמור ואני והנער נלכה עד כה׳ עד כה
אית אמרו כן אמר עד כה לכו עד כה׳
אמ״ר יהושע ב״ל ונראה מה בסוף הדבר
שאמר לו כה יהיה זרעך׳ ונשתחוה ונשובה
אליכם׳ להן ונשובה אליכם׳ שאמר אתן
ונשובה תחלה את דורש שאמר הנביאים
שהוא הולך להקריבו׳ ר״א ונשובה אליהם

מעורכי לב ומה' מענה לשון . בשעה שבקש ליתן
יחזר עולה ליד ויקח אברהם את עצי העולה
וישם על יצחק בנו ויק' בידו את האש ואת
המאכלת . ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמ'
אבי ויא' הנני בני ויא' הנה האש והעצים ואיה השה לעולה .
ויא' אב' א' יר' לו השה לעו' בני . הרקום יתכן
קרבן ועם זאת זה לעולה איסי לעולה לשון
יכונה את הנה הקרבן משו"ב ולכן שניהם
יחדו . כהן יתרון שלא היתה בזה שמחו לו
אבין אלא כשם שהיה זה שמח לקרב אף זה
שמח ליקרב . אברהם שמח לעקוד ויצחק שמח
ליעקד . אברהם שמח לשחוט ויצחק שמח
לישחט . עם שיצחק הולך עם אביו לה
עשה השטן בא לו דמות אל יצחק ואמר
לו היא השלב בזה אל עלובה כמה תעניות
ותעניות עשך וכלה תפלות ותפלה עד
אשר בשת לה והזקן הזה נשתטה לזקנותו
והנה הולך לשוחטך מיד הפך פניו יצחק ואמ'
אבי אבין ראה אבא כמה זה אמר לי השטן
הזה א"ל הנה בא ליתן לך הב"ה יתן לו . .

אלהים יראה לו. פי' ויבחין אל המקום אשר
אמר לו הא' ויבן שם אברהם את המזבח.
בנוה את העצי' ויעקד יצחק על המזבח משל
אברהם את המאכלת לשוחטו אז״ל יצחק אבא
אסרני בידי ורגלי שהנפש מתגברה היא שלא
ארצה את המאכלת בשעה שלי ונקרטע ונפסל
מן הקרבן כפרו אבין כיון שבא לוקח את המאכל'
של תנאים באו המלאכי' והיו בוכים ומתחננין
לפני הקב״ה שנ' הן אראלם צעקו חוצה וכו'
היו בוכים באמר מסילות. היכן הוא מתן שכר
של עוברי דרכים שהיה אברהם מכניסן בעולם.
שבת עובר אורח. בטל מתן שכר של אורחים
שהיו באי' לכל מקום ולני' אצל אברהם לאכל
מים ולשתות ונותן ברכה בעולם. אלא
הפר ברית. ונופר את הברית שאמרתי
לאברהם את בריתי אקי' את יצחק הרי המאכ'
המאכלת על צוארו נר אורתי את מלכן.
אמ״ר בכנה. צעקן חוצה מיתה כתו' אראלין
מיתה היא בריה מכנסי״ה מיד (אח) הקב״ה אל
מיכאל מה את עושה אל תשלחנו ותתיל מיד

קורא אותו ויק' אל' מל' ה' מן השמי' ויאמ'
אבר' אברהם. למה שני פעמי' שהיה ממהר
לשוחטו והיה תמוה בן פעמים שתינוק מהנך
תנה. מלא' מל' מה את עוש' אברהם הנפך
מנוי אותו אל' מה את עושה אל תשלח
ידך אל הנער אל' ואחנקנו אל' אל תעש לו
מאומה אל' אברהם חנם לכן נבין הב"ה אמם
לו. לקבל את דבר ואת אותו לא תקבלנו מיד
קפץ הב"ה עלו ואמ' כי שבעתי נאם ה' כי
יען אשר עשית וגו' ולא חשכת את בנך את
יחידך ממני. להן את יחידך אלא שאמ' לו
אברהם. עדם לנסה את חבירו שאין יודע
מה בלבו את יודע מה שבלבבות והיית לנסה
אותי לא היה גלוי לך שאני שוחטו. אל' הב"ה
גלוי ונחשוי לפני אפי' נפשך אמרתי לך לא
היית מעכב. את יחידך הצילה מחרב נפשי
מיד כלב יחידתי. אל' אברהם למה נשיתלי
כך אל' הב"ה שהייתי מבקש לידע בעולם שלא
עלו חנם בחרתי בך מכל האומות כי עתה
ידעתי כי ירא אל' אתה מיד ניקמא אברהם

שם המקום ההוא ה׳ יראה וגו׳ · ומ״ש יראה
א״ל אברהם רש״ע גלוי וידוע לפניך שהיה לי מה
להשיבך כשאמרת לי להקריב את יצחק אילו
השבתי אותך לא היה לך מה להשיבני שהייתי
אומר לך אתמול אמרת לי כי ביצחק יקרא לך
זרע ועכשיו את אומר לי לשוחטו לא השבתי
אותך אלא עשיתי עצמי כאלם וכחרש ואני
כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו ·
כך כשיהיו בניו של יצחק שרויין לפניך בזמן
זה אף יש להם בעלי קטיגורין מקטרגין עליהן
כשם שרחמתי ולא השבתי אותך כך אתה
לא תשיב להם · ויקרא אברהם שם המקום
וגו׳ · להן היום בהיום הזה לפני שבאו ר׳
השנה היה א״ל הקב״ה כך נתן אני נשבע א״ל
אברהם השבע לי מיד בי נשבעתי הני בחדש
בחדש השביעי · ומ״ש בסבך בקרניו
רשבעות א״ל גלה אני הולך לו בלא קרבן
א״ל הקב״ה שא עיניך וראה את הקרבן שאתה
וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל וגו׳
ויעלהו לעולה תחת בנו · להן תחת

ובכן אמ"ר שבשיה היה אברהם מקנא את
אליעזר (ואומר) הרי אליעזר של יצחק בני
ובכל דברי (אמ) כך יהא לפניך כמו שיצחק
בני קירבתי כמוני של גילוך ויכם בהם נתינו
להן אחר גאמת בספר. א"ל הקב"ה כאן
לה לפניך בשך השגדרי אמתיך בשיהן לסו'
לסרבנים וגאמתי בשגגת להם שגשי' בקנין
ונשלין את הקללות האלה והנקנין בהם
ואני נתבר שקידתו של יצחק ומתבה אותן
ברין ולה עשקו של אומר זה כאדם שמכנס
בתו ולנשא בזו אמ"ן להם משה כך האומר
סטגנדיא לבם היו ונשלין שגמרו בב"ה והנקני'
בהם בחדש השביעי באחר לחדש. ר"א בחדש
השביעי זהו לה שאמן הכתו' אך הבל בני אדם
כן בני אי' ברא' לני' המה מהבל יחד. להן
אך הבל אלא כל הבלים וכל כלבי' שבני אדם
לכתנים כל ימות השנה אילתי בא' להשבון
באזנים לשלתו' בחדש השביעי שהוא
כולו שביעי בקולות ואזני' שבועי' וגחדשי'
השרי שביעי להן השרי השרי והשבנוך

כך ואו' יא להם
ה. קטנדר' ואו'
ם בגו ונו' ואו' ואו
ווגו

מצוין לך רבא ב' בן פדיא בשם ר' לוי אמר
הב"ה בעולם הזה על ידי שנמר הייתי מרחם
עליכם נפק לעתיד לבא עי' שנפר אני מרחם
עליכם נלקרב ומעלתכם מנין לרה שקראן
בשנין בשבוע הקודש שנמר בניסן הניעו ט
באו ינס ה' ט קרוב:

מדרש פרשת החדש שנפר בניסן:

ילמדנו רבינו ב"ד שלא קדשו את החדש בשעתו
בעדי' להן אם מקודש. א"ר אבהו בשם ר'
חייא הגדול אם קדשו ב"ד את החדש שלא
בעדי' הרי זה מקודש שנ' אשר תקראו אותם.
ולמה היו ב"ד מעברין את החדש בשעתו
שהוא בית הועד של ב"ד לפי' כה שתל
להיות בשבת אין תוקעין בכל מקום אלא
בשעתו בלבד שהיו ב"ד יושבין ומעברין
השנים והחדשים. אמ' הקב"ה ניסן הוא בית
הועד של כל העולם שנ' כי לתוך הבא תור
לפי' כשאמרה את ניסן ואת גולה שנ' ניסן

במשמש חמה שזנה בתרקה · הם בעיר
ונבקעין בהנפה לשין לזה שהשלים בנבנא
הקטן שנמר בתינן · הקטן שנמר בתינן ·
כך סברת ר' תנחומא' בן ר' אבא יפה נוף מי'
משוש כל הארץ · מהו יפה נוף בכרכי הים
קורין לכלה נינפי · ר"א יפה נוף · א"ר
חנינא בר פפא היפה שבשמיה בנוייה זו
שבשבה בארץ ונתעלה ועשויה
ויתננה לכל תר והיא יפה לפי' הוא קורא
אבל ירושלם יפה נוף שכך היא עשירה להיין
לכתבה ושלה נכתבה ונסבה למעלה למעלה··
ר"א יפה נוף א"ר בבנייה היפה בהנסת
העולם שלה · ר' יצחק אמר היפה שהי' עשיר
לה נוף אפה א"ה · ר' לוי אמר יפה נוף שהכל
רוצין אותה ורוצין לה · תנר אמרה אני
כלילת יופי אבל ירושלם הכל אומרים לה נאה
ונשתבחת הזאת העיר שיאמרו כלילת יופי··
ר"א יפה נוף · א"ר לוי יפה בשמשה בלשון
שלה בהקפת המזבח · ר"א יפה נוף משוש
כל הארץ · א"ר יוחנן אם ספה שלה חמ'

תשבעתא שלה היה תנן לירושלים · והיו מבלין
ושותין ושלחים ומשבעתותם היו יוצאים
ועושין הרוח מתוך הכיפה שתוך לעיר ·
ר״א יפה נוף משוש כל הארץ · פיסה בשל
שבעים יותר לפנים ופסק מן הכרמים ועד
עכשיו ופשטה כל הארץ · ר״א יפה נוף ·
ר׳ יוחנן של בית יוחנן הלך להגונה
ופונטוס בורן ונהיתה מסגריה ואמר וזהו
משוש כל הארץ ולגא הסמוך אמר עד שלבבל
לה שבורין · הר ציון ירכתי צפון · וני ציון
בצפון ובהגנה מינה עלגא ברוס ולהן ירכתי
צפון עלגא שהין קרבנותיה קריבין על ירך
המזבח צפונה · ולהן קריית מלך רב ·
שירן של מלך הגדול · ר״א יפה נוף משוש
כל הארץ · אמר״ר לוי השלמה ציון ובעולמו
ברנה ושלמת עולם כמשם · הברכה ציון
של חכמים שיבנה על הררי ציון כי שם צוה
ה׳ את הברכה חיים עד העולם · התורה
מציון כי מציון תצא תורה · ושתרה של יש׳
מציון שנ׳ ישלח עזרך מקדש ומציון · חיים

מתוק מ״ס עד העולם · הסגולה מתוק מי
יפה מתוק הסגולות י״ג · נתקיימה שנאמר שבן
תקבע במעלתם של ישראל מתוק · הקטן
שנאמר בתוך הניגון בהר קדשך כי בעינים ה׳
כי קרוב · ולא הקטן שנאמר שמתחיל כי הנה
כמקיף יעברון התלות כל זונה מלך · ונאמ׳
קנאה א׳ ל׳ שנה לספר כל מלאכותיך · מ״ל
דבר הנאיל כמו שמתוק הימך בעולם הזה שבוא
מבגר לעולם הבא כי הנ׳ כח יעב׳ התל׳ כל
זונה מלי׳ להן הת׳ ב׳ ז׳ מלך · מ״ל הן הדב׳
הנשמ׳ שמתלטין שתלך בשמונה נדמעתי נתקן
הימך אף מתולה שעשה להם מתלוטם לקהם
לפה בזנסן נרתקן הילך נאין הלשון הזה התלות
מלא לשון מתלט א׳ לתפיהות לקונה מתו׳
מ״ל מתוס נר תנשיא לפי שהנשמ׳ מרח׳ כלה
כבגמה והנס מתוקה מעגים כבגא שלש
מעלה כבגא כלה כשני׳ שגלוי בבל דבר ודבר
מרח׳ הבה״ מתלבכם כל מה שאתם רב׳ בעולם
אף הימא מטבה בבל יום ומעלקה ורמתבת
כי עכוך למתבול הטבה · העתיקה הכתיבה

הני כי הנה כמקיץ ימעברו התי' כי ז' לאלף' אני
קבלת מ' לי טוב מאין מגמן אלא נאני להן ואני
לפי שבאמת' את בלבם נעשה כבעלי ישראל .
שאלו את בלבם יש להם קץ של ישועה אמן
להם הין אלכם לא נמלאתי הנה אמן להם כחוק
הנה . מכמה ולא נבחה מאמרות ולא קרוב
מרחק את הקץ שאלו לחכמי יש' אלכם קרוב
הנה הרי הנה בא . בא נאמר החלה את
שני המאלי של בלבם למה הם מרחיקים את
הקץ . בא משה נאמר קרוב הוא כי קרוב יום
אידם . בא ירמיה נאמר הלא כי קרוב יום
ה' . בא ישעיה נאמר קרוב הוא מאמר לוים
כי קרוב יום ה' . בא מלאכי נאמר קרוב הוא
כי הנה היום בא בוער כתנור . בא יואל ואמר
כמותם הקטן שנפל בחשן הראשון בהר קדשו
כי בא יום ה' כי קרוב . אמן דוד כי הנה
כמקיץ ימעברו זה צלבם נתבררין שרחקו את הקץ
ונעברו מן העולם אבל בבעלי יש' שתשובה להם
שקבלו את הקץ הושיב לי אף אני שקבלתי את
הקץ כמותם ואני קבלתיך מ' לי טוב . לספר

כל מלאכתך · אמ"ר פנחס בשם ר' מתנא אמ'
מעשה כשגמר הב"ה את בריית העולם ושבת
מכל מלאכתו כמו שכת' ויכל אל' ביום השביעי
וישבת · אבל מעשי המלאכות בעול' מתקן
את הפורענות לרשעי' ומתקן מתן שכר טוב
לצדיקים · ר"ל הקשה שנאמר וז"ה מי יתן
מתנן ושמעו ושמרו יצרו יעקב ושמות ישראל״
לפי שבשעה שעמדו יש' בסיני ונתן להם משה
תורה ביקש הב"ה ליתן להם אדרני לא רבנית
משה כל אשר דבר ה' נעשה אלא נשמע מהן
ביקשו' אין לשמוע ממני · ומן רב מתן התור
בשם ר' מתנא שרב לפני הב"ה התשובה שהשיבו
יש' למשה נראה שנתקו כל יתר הרע מהם היא
שהב"ה אומר מי יתן והיה לבבם זה להם אין
אומר אלא לבבם זה יתר טוב ויתר הרע שה'
שהיה בהם נעשה שנהם לבד אחר של יתר
טוב · אמ"ר ונתן הב"ה שאמר ומנחם מי יתן
והיה לבבם זה להם ולא היה להם למן היך של
מי לא שלך לעקר יתר הרע מבינותיהם
שאילו שאלו מגבה שעה שלא למות לא היו

ויצא יעקב בארץ

לרבים ונראה שאלו שיעקב יתר הכנו מהם
היה נעקר אלא ולא נתן ה' לכם לב לדעת
עד היום · לפי שאמר משה מי יתן והיה לבבם
זה להם אך אחרים סוברים להיות לשמור ונזכר
מי יתן מציון · ר״ל מי יתן בשני מקומות כתי'
מי יתן מציון מי יתן מציון · אמ״ר הנביא לזה
שני מזמורים לפי שאנו מתפללין התפלות אנו
בבית הכנסת אחת בבקר ואחת בערב הנשי
ה' אלהים הנשגבת ה' אלהינו · לפי הבה אנו
שני מזמורי מי יתן מציון מי יתן מציון ישמח
יתן שישמח הקן שמקבל ומתלהבים · ר' יהודה
בן ר' שלמה בשם ר״ש לקיש אמר למה אלא
שבנו בשני מקומות בספר תלים הנשגבת ה'
אלהים נקבצות מן הגוים · ונדברי הימן
ואלכן הנשגבת ש׳שגבת לפי׳ הבה אמרו שני
מזמורי מי יתן מציון מי יתן מציון · ר״ל מי יתן
יגל יעקב ישמח יש' · לא היה צריך לומר יגל
אברהם יצחק ויעקב וישמחו ישראל אלא למה
יגל יעקב אלא לפי שיעקב מתעבר בגוי ישראל
מתעברין ונבהם בתרה אך הוא בתרה לפי

כשהבאה המזלה לשני הוא שלח שמהם יג"ל
יעקב פשישלח יג' כשם שדרש כי אם
לקיש ובר קשה כשישר' מתוענין כמו יעקב לנקה
ברוגבת הרבפלה לפי' כשהבאה המזלה הוא שלח
מרהם יג"ל יעקב ישלח יג' מגב"ל כי אלגסל
דרש רוגבת מחכה למה יג"ל יעקב אלא מדרש מה
יש לו בן לרגל מן כטל מזה כי שלח לי שהוא
מתוכן לסעודת כך יעקב לפני שהוא מתוכן
לסעודה הקב"ה שהוא מכיר למצות לתרין לשתי
לבני שלש אלו יעקב עשו נשכל מקנאי
מתוכנו לפי' כשהבאה המזלה הוא שלח שהוא
מתוכן לסעודה יג"ל יעקב מילתי בכל אלו כשי'
כשיתקע שומר בתוך הבית כי בא יום ה' כי
קרוב. כך נדרש כי' הבדתכלא

מדרש פרש' וה' פקד את שרה

ילמדנו רבינו מניין היא
ההנשיה שאמרו רבותינו שאם יונה מדרש לתבון
כך שנו רבותינו לא יאמר לו בברה חפץ זה

נהוא

ונהגו מימין כותה לקח · נמצא היה גבול השובה
לא ימלוך לן זכור לשניך הכתובות נמצא היה
בן נכים לא ימלוך לן זכור למשה ובנותיך לה
היו א״ל הב״ה דייך שנה לי · מי כשברותי
שגלגלי לא בקשתי להיות לבריה לא פרסלתי
מה היה המולך שמכל מרם מלית נלפני · לה
היה ר׳ מאיר מנלך חסיד היו ר׳ יוסי מן ומנה
היה · ר׳ יהודה בר׳ שלמוני מגר׳ שמעי׳ היו
ר׳ מאיר רעבו מר׳ מהבוני היה · פרי עין ·
ר׳ עזריה נר׳ יהודה בר׳ סימון בשם ר׳ מילין
מבין בשם ר׳ יהושע בן לוי לא גילה מותו הב״ה
ולא יגלה לה שלא יהו מגנין המולך הזה הבינו
מנה לעולם וכן הוא מגנין נעה הגדולה התהגו
עם משה חטאת בגולה לה חטאת מלא שלא
יהו כנגין מנגה נמגר׳ כן היא שנסתלקה
שנסקלה מלו׳ על ירידה יהו מגנין את המשה׳
נכי שהוא לנה את חבירו ונענש · מן מנתא
שבה הנגה שתלה נשלה שברה שנ׳ הנה נא
עצרני ה׳ מלדת א״ל הב״ה הנוך שתלך חייך
את מגדרה עצרני ה׳ בלשון שאמרה בה בלשון

אני מנקדך כגון למה שקראו בבבון וה' פקד את
שרה כאשר אמר · וה' פקד את שרה ·
כך פתח ר' התחיל' בי ר' אבא זהו שאמרה
כנסת הקדש על ידי רוח לעולם ה' רבך כתב
בשמים · ונכנס את הפתח כל זה איש בן
במדרש' בחדש השביעי ואת פנית להבין את
שלמה ונדבר בפיך ונברך לאלהי אלהים לאבי
הנה בן נולד לך וגו' שלמה יהיה שמו ושלום
והשקט לא עשית כן וישב יהודה וגו' לבטח ·
אלהים לו והוא יבנה בית לשמי ולא עשית כן
ויבן שלמה את הבית · ונדבר בפיך ונברך
לאלהי אלהים לאברהם הבט נא השמים' וספור
הכוכבים' כה יהיה זרעך · ולא עשית כן לזה
בזה אותן להם הגבם הינם בכוכבי השמים
לרוב · אלהים לו שוב אשוב אליך כעת חיה
והנה בן לשרה אשתך ולא עשית אלא שאמרה
שנ' וה' פקד את שרה כא' אמ' וגו' ה' לא' כא'
דבר הני ונדבר בפיך ונברך אלהות · ר"א וה'
פקד את שרה אמ"ר אלעזר כל מקום שהוא
אומר וה' הוא ובית דינו שהין המלאכי' שלמטן

על משלך אמרו/ לו ר"ש בדין הוא שיפקד אברהם
שאמר אין פקד פקדון שכבר נברך הוא מתחלת
היאך אלא מה"ר יהודה הלוי בן ר' שלום בן שבתי'
שנה היה אברהם כשהסית הב"ה עמו בין הבתרי'
ואמר אלו ידוע תדע כי גר יהיה זרעך י' לשיה
לך תדע בזה להשתעבדו' ד' מאות שנה וכבר
קדמה ההבטחה לבריאת עולם נכתי' בה ונשבע
בני ישמעאל אשר ישבו בארצי' אלפי' שנה ומצבו
מאות שנה והיינו אברהם בן ק' שנה ואם כי
את פקדון שכבר קיים את הברכה ונגד שאין
משהו בקץ הני בדין הוא שיפקד וה' פקד את
שרה י' ר"א וה' פקד את שרה לה כתי' למעלה
וה' המטיר על סדום ועל עמורה גפרי' ואש
מאת ה' מן השמים י' מלמדה על סדום כאן שאין
המלאכי' והתינוקות את לוט ואת שתי בנותיו
והיו בנות לוט סגורות שלא היה בא לעולם
כדרך העולם והן עגורות ושקנו את אביהן
יין ושכבו עמו ונתעברו הילכך כמה שכתו'
ותשקן את אביהן יין' אמר אלהים ר' ... שאין
דרך אשה לעבר מן ביאה הראשונה אלא

ק

שלשו בשתלן ונשתברו כן בשולה הראשונה ולא
מבקשות להזמה את אביהן אלא אמרו לא ברא
הקב"ה את העולם אלא על פריה ורביה והרי הוא
תכב כדרך העולם מאין יש לך להתקיים הני לא
מלשית הקב"ה אלא לקיים העולם שלא פין ידעו
אסרוה בדבר תורה אבל לוט היה יודע שאמרו
לו המלאכי' כי משחיתים אנחנו את המקום הזה
אמר הקב"ה אינו מקפח שכר בריה אע"פ שלא תשב
בשום לוט בשכבה ובקומה אלא מנו יודע את הלבן
אני ה' חוקר לב בוחן כליות לפי כשהוא בא
לתקן אמר עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית
אמר לו המלאכי' ר"ש אלו הלבנות ישנות עם אביהן
ובבגולה אתה הין מעידות דבריו כני בשולם
ואברהם התחיל לתשבר כל השני המלך ברין
הנה שיפקד וה' פקד את שרה י' רעו' וה' פקד
את שרה לה כתי' למעלה תנבנה אל סדום
שבזמן שהיתה סדום קיימת היה אברהם דר
באמרתא המלך והיה לקבל את העוברי' ואת
השבים וכיון שחרבה הוא עמד ונסע מן הארצות
המלך והלך לו לארץ פלשתי' כמה ש"נ ויסע

כשם אברהם אותה ...ב ניצלת אבימלך מלך
פלשתי׳ · כיון שגלת נמשך את שרה קפץ עלין
הקב״ה ויצא א׳ אל אבימלך בחלום הלילה ·
א״ר יונתן זה אחד מן המקראות שגדלה הטהרה
על הטומאה כיון שבא להזדקק לה מיד נגלה
עליו א״ל הנך מת על האשה אשר לקחת והיא
בעו׳ בעל · מה עשה לו הקב״ה ייבש לו כל
המעיינות שלו ושל ביתו ושל כל המקורות ש׳
שנאמר עצר ה׳ בעד כ׳ רחם וגו׳ ·· שהיה כ׳
על שכר אומ׳ אחד הגדול׳ ואחד הקטנ׳ אחד
האנשי׳ ואחד הנשי׳ אחד העבדים סתם הקב״ה
את מעיינם אמר להם לא הטיל מים ולא
שכבה להתיש ולא לדה מבין ולא רבוע לשון
ולא עלם שתוכי׳ נסתגלו נרוגבי׳ וכל כך למה
עכ״ד שרה אשת אברהם כדי לשקות שגדלה של
שרה היצאך ולא אמר להם שנגלד עם מבין
בבקר ונמצא לו אין אלם יודע מה היה לו הלילה
הזה כך וכך הענני ואמרו אומרין אף אני כך
והם מגיחים אלה לאלו ואומרין השדי׳ שגר לילה
אחד ואומרים להם היצאך היה׳ שרה [illegible]

שהיו מגונים ומכוערים לה [illegible] שהיתה חונן דרכם
כך העולם מנהג שהיתה יפה מאלו צריך את
לישאל לה לשפחי׳ שאמר בת הני ע׳ עניני עתר
על דבר שרה . פי׳ הב״ה הרך לה ע׳ חמש׳
עשר לקח׳ . פי׳ ואבימלך רש״ הנסתרות והנגלות
לפניך וכי קרבתי בה שאת הנביאי . ואבימלך
לא קרב אליה ואלא הגוי גם צדיק תהרוג .
ר״ל הגוי גם צדיק תהרוג . תחלה מנה
דנת שהיה יכול שלום הגוי גם צדיק . ואעפ״
שאני גוי איני אלא יכול שלום . ר״ל הגוי גם
צדיק תהרוג . פי׳ גם הנביאי אתה . גם גוי
תהרוג גם צדיק . אף דבר המבול ודבר הפלגה
צדיקי׳ גוי׳ היו גם כן דנת אותם בלא הנראה .
הגוי גם צדיק תהרוג . ר״ל הגוי גם צדיק ..
פי׳ גם גוי תהרוג גם צדיק תהרוג אם הנרג
אך ואבימלך הרוג אף לאברהם לקח את רי׳ כי
בביתה הכהן בו כי שאלתי אותו לה היא אשתך
היא או אחותך היא אמר אחותי היא חזרתי
ושאלתי אותה ושבת אמר ואמרה לאו אחוני אם
ומכמה שאלני בני ביתו ואמרו אחותו היא הלא

הלא אמר לי אחותי היא והיא גם היא אמרה
אחי הוא. הלא נראה היא למתחלה שהיא גם היא אף
בני ביתהם. בתום לבבי ובנקיון כפי. אע"ל
הב"ה גם אנכי ידעתי כי בתום לבבך עשית
זאת. אבל לא לנקיון. ואחשוך גם אנכי אותך
מחטוא לי. אר"ל לי לאחר שהיה כתוב על
הסוס ותשוקה רעהו לשכון הסוס כן בא לדרוש
את הטבע העבר אותו האיש הבלונס עד
לא הסוס התחילה הכל בקלסין לסוס. אע"ל אותו
האיש לסוס אתה בקלסין אילו אני שמשתי
את הבלונס הזה היה חי כך אמר לו ואחשוך
גם אנכי אותך מחטו לי. אלא עתה השב
אשת האיש כי נביא הוא כי יד היה אבימלך
משום ולמחילה ומדבר אל אברהם ולבקש
הימנו שיתפלל עליו שיתרפא בתפילתו אברהם
ויתפלל ובלהם מתפללי' כן ועתירתם ולאמו
אלא עצר כל בעד אבימלך עבור ילדו זכני"
ויתפלל אברהם אל הא'. למה הבן של מלך
שהיה ספינתו ומסה בלבן ואגריא שנים
הכבה אמרו לו הספינה של ואהבך ומסה

ולא הטיבות עליה לפניה · ונעצרו של אחרי
הוא מנגה ושלא אינה נפתח כדי הוא שנתפה
כך כשנתפלל אברהם על אבימלך ועל אשתו
ועבדיו וילדו שפרין הדלתי' ופתוחים לפני
הקב"ה כ"ש שרה היתה עקרה כל השני' הללו
ואשתו של אבימלך היתה עקרה ונכפא א'מ'
אבימלך ואת אשתו · אמן אמר רבא מנא
דבר שהיא לקויה שנענה נתפלל אברהם
ונפקדה אשתו של אבימלך ואלהינו ואלו נפקדו
ושרה הנה עקרה כדין הוא שנפקד אף היא ·
הני יפה דרש ר' אלעזר כל מקום שהוא אומר
וה' הוא ובית דינו · ויתפלל אברהם אל הא'
ליד וה' פקד את שרה כאשר אמר · ר"א
וה' פקד את שרה כאשר אמר · ר' יהודה אומר וה'
פקד את שרה בבנים · ויעש ה' כאשר דבר
בחלב · ר' נחמיה אומר וה' פקד את שרה בבן
להן ויעש ה' לשרה כאשר דבר שהחזירה לנעור
לנערותה · ריש לקיש אומר וה' פקד את שרה
בבנים · ויעש ה' לשרה כאשר דבר · שלא
היה לה מטרא ועשה לה מטרא · ר"מ וה'

. פקד את שרה . אמר ר' יהודה בר ר' סימון בשם
ר' חנין בשם ר' שמואל בן יצחק כל עקרה
שהיתה בעולם נפקדה עם שרה ושנכה חולה
ונתרפאה ולכן כתוב מלה היא שרה מולדת
צחוק עשה לי א' כל השומע יצחק לי . כראובן
שמח ושמעון עוסק בקרובין בשרה מה איכפן
לו אלא שכל עקרות שהיו בעולם נפקדו
עמה היא שכתו' וה' פקד את שרה ולא זו
בלבד אלא כשילדה שרה כל סומא שהיה בעולם
נפתח וכל פסח נשוה כל אלם נפקח כל
שוטה נתרפא . למלך שהיה לו אוהב והביא
שמחה המלך מבקש להראות מה אוהבו מכבד
עבדו ועמך ורניה שיפתח המלכיות ומינין
את רנוש כן כנ' ניעש אברהם משתה גדול .
ויהיה שנה מה משנה גדול ש"ו להלן הגתה
לעריונות מנה המלכיות אף כל סומא נפתח
ואלם ושוטה שהיו בעולם נפתחו . אמ"ר חונא
בן לוי נראה גדול ומעולה יונה מתן שבעגון
היום שנולד יצחק הנסיק הקב"ה אור של גלגל
חמה ארבעים ושמונה פעמי' כנגד מה שיש

כן עכשו משום שתוק שזהו עי׳ · מהן שזהו ·
המאורו׳ הרבה׳ שעשה אל מן שני המאורו׳ הגדולי׳ :·
למלך שנולד לאברהם בן יעקב לכבדו ושזה שהוא
בכל הבריאות וכאלו היה העולם מפני שנולד
יצחק שיהא משמש בזמן העבר ואלו תמה
הב״ה שעשה יעקב שנולדו הילדי׳ ועשו משפט
עם יעקב הילדי׳ בעולם הזה ותפסו ליעקב
ולבנו לעבדו · אבל זכות לצדיק מן הב״ה לא׳
בעולם הזה שנולד יצחק אבינו הקב״ה אבר
על מולדו תלה ל״ת סגולו׳ כנגד מה שיהיה
וכל שהיה העולם הזה שלהם ושל אחרי׳ עד זמן
אותו כשיבוא העולם שלהם אני מתחיל להם ·
והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמ׳ יהיה
שבעתים ועיון זכות אלו להם ונחתה להם
יכולי׳ שני׳ שמש צדקה · רל״א גה׳ · כתיב אין ערה ·
וב״ה יודעו הגוים כי אני ה׳ בתוך הכהנים עד
כשקני השלמים כל מה שהיו השלמים והשלמים
המסרות מן שכה וקרבנו׳ מנחה ועולה עליהם
ואמר יודעו הגוים כי אני ה׳ מקדש הכהנים
זה אברהם ושרה שהיו הראשונים לאברה׳ ושרה

זקנים · ששמעה הבשרה לזקנה שתלדה אחרי
בלותי היתה לי עדנה · אני ה' דברתי ועשיתי"
וה' פקד את שרה ויע' ה' לש' כא' דבר' · ר"ל וה'
פקד את שרה כאשר אמר · ז"ש כי נמנה למפקד
ואין יפול בו ספק · כבכורה בנקבה בבהמה
זה שבברכם · ואין יפול בו ספק ויעשה ואברהם ·
ואברהם ושרה זקנים · כמ"ש משה ז"ל
חדל להיות לשרה ארח כנשים · ושרלית לא
עשה אכל · אחרי בלותי היתה לי עדנה ·
ג"כ דרכא תמן · הלבן מאה שנה יולד · ואין
בקר בבקרים · ותהי שרי עקרה · ואין ב"ה
שתלדה · כלה שהבטיחתו ע"י המלאכי' אבל
אחי מאמרך כלה שהבטיחתו מיד עשה וה' פקד
את שרה · ר"ל וה' פקד את שרה ז"ש הן
אל לא ימאס תם ולא יחזיק ביד מרעים · זה
אבימלך וכל ביתו · כי עצר עצר ה' בעד כל
רחם · לכן בעבור כל רחם שעצר הקב"ה ע"י
כל ביתו ולא הניחנו דלתות ואמהותיהם כלשונו
על כל ביתו ואמהותיו נפקדו ונרפאתו · בעבור כל
רחם יפול בזכות שרה בלבד ת"ל אשר עצרם

טרוס השנים מן המטר מאן יש להם שבכ טוב
בעולם · נה׳ פקד מה שבה לכן לא יתזיק
ביד רבנים אלא ליד נכסא של מן מבעלך ומן
מזנו׳ נה׳ פקד מן שרה · ר״א נה׳ פקד מן שרה ·
אלא מפתחות לא המזין הב״ה ביד כל בריה
לא לבלעך ולא לשכך ולא לדרור אלא בידו הן
נכתבין · מפתח של משמי׳ · ומפתח ה׳ לך מה
מנתנו הטוב · ומפתח של תחית המתים הנה
אני פותח מן קברותיכם · ומפתח של רחם ·
נה׳ פקד מן שרה ·· וכן הוא אומר ויזכר אלהים
רחל ויפתח׳ אלה׳ א׳ ויפ מן רחמה · ר״א נה׳ פקד
מן שרה · יש״ה הזכיר בפרשה בנה יקראני ·
זה אברהם שהיה נכנה נפתחין לפני הב״ה הן
לו לא נכנס זכר · מיד נתבשר כי תתן יקרא
לך זרע · הני בבנה יקראני נה׳ פקד מן שרה ··
ר״א נה׳ פקד מן שרה · הכבה מנקים
הם · יש שנפקד ולא עשה ויש שנפקד ועשה
פקדתי לאמר הנמצא ולא עשה ותמע הדבר
טוב ונגע לא נמצא · מדינה ונמצא מן הגן מגדר
תרין לאמר לא נמצא מדינה · פקדתי לאמך ה׳

הריון ועשה שעברתי עליו כי עפר אתה ואל עפר
תשוב · וכן היה לו והיו כל ימי אדם אשר חי
וימת · פקדתי לדור אנוש ולא עשה אלא
הכעיסוני אז הוחל לקרא בשם ה׳ · ופקדתי
לאוקיינוס ועשה הקינה לפי הים ושטפם ·
פקדתי לדור המבול ולא עשה אלא אמרו אין
אנו צריכין לעבודתו ויאמרו לאל סור ממנו ·
פקדתי לארובות השמים ועשו ונבקעו כל
מעיינות תהום רבה · פקדתי לדור הפלגה
ולא עשו אלא אמרו הבה נבנה לנו עיר
פקדתי לבלבולם ועשו ויפץ ה׳ אותם משם
על פני כל הארץ · פקדתי לסדומיים ולא עשו
אלא עשו בארץ ואנשי סדום רעים וחטאים
לה׳ מאד · ופקדתי לאש ולגפרית ועשו וה׳
המטיר על סדום גפרית ואש · פקדתי לאברה׳
ועשו׳ וילך אברם כאשר דבר אליו ה׳ · לפי פקדון
ולכך נאמר לימין לכך שכר וה׳ פקד את שרה ··
ראש וה׳ פקד את שרה · יש פקידה לטובה
ויהי מאז הפקיד אותו בביתו ויברך ה׳ את
בית המצרי בגלל יוסף ויהי ברכת ה׳ בכל אשר

יש לגו״ם פקידה של ליקוט שבולת פקד ופקדתי
אתכם והעלית׳ מן שבלוני׳ יש פקידה של
גאולה פקד פקדתי אתכם׳ יש פקידה של
שמחה ניצלן העם ויאמינו כי פקד ה׳ יש פקיד
של ברכת יפקד ה׳ אל׳ הרוחות לכל בשר׳ יש פקיד
של מנין עולה הפקודי׳ אשר פקד משה׳ יש פקיד
של עלילה פקדתי את אשר עשה לך עמלק׳
יש פקיד׳ של לחוש ונפקדו׳ מן כל לחושי׳ יש
פקיד של שבלי׳ ופקדתי על כל דגל בשבולה׳ יש
פקיד׳ של לבשי כלאי׳ ופקדתי על השרי׳ ועל
כל הלבשי׳ מלבוש נכרי׳ יש פקיד׳ לפגום כן
שבנרי טל ונפקדי׳ של   יש פקיד׳ של
הכנעני׳ של הכנעני תוכה אפי׳ ועל השניר׳ אפקוד״
יש פקיד׳ של אזכור כי פקד ה׳ את עמו לתת
להם לחם׳ יש פקיד׳ של ישועה זכרני ה׳ ברצון
עמך פקדני בישועתך׳ יש פקידה של חיים׳
חיים וחסד עשית עמדי ופקדתך שמרה רוחי״
יש פקיד׳ של ארץ פקדת הארץ ותשוקקה׳ יש
פקיד׳ של מלאכים יפקוד ה׳ על צבא המרום
במרום׳ יש פקיד׳ של לויתן יפקד ה׳ בחרבו

הקשה

הקשה הגדולה והחזקה על לויתן נחש בריח׳
יש פקידה של אומות העולם ואמ׳ ה׳ צבאו׳
אלהי יש׳ הקיצ׳ לפקוד כל גוי׳ · יש פקידה
של בנים שנ׳ וה׳ פקד את שרה וכו׳

לדרוש פרשת תצוה ··

כי מלך ה׳ את ... תצוה ובזהב ונלך
שלשה נושים · לדרוש כנגד שר כלה ילי׳ לנגד׳
לנגדי׳ של המדרש · לדרוש כנגדן אלו״ מתמ׳
בנוס׳ כ׳ תנועו׳ שאמרן נושם כ׳ אסי׳ שר שקבלנו
פנורין והיית אורל שר שנעשה במשה המטה ·
אלו״ ינסי׳ כ׳ מגמ׳ בנוס׳ כ׳ מגמ׳ בנוס׳ נגון
יתחן בן מלבחר שר מרכשה אשר ילי׳ · שר
שבה שהיא מנחדשת והולכת שר אנה השבה
לנגדי׳ של המדרש אול הבה״ היו יהיו לבה
לנגדי׳ אתי על כל דבר ואמר היום יהיו בברכו
אך אני בא אתלבש ולבנך אנכי שני בכל
הנוגר אשר אזכר את שלי מצא אליך ונכמך
את פורתו אברהם רה שני את יעקב אשר אדני

אברהם קול׳ ובבנין בס׳ וה׳ ברך את אברהם
בכל ולא עוד אלא שהיה כומה ברזל שאין
מולך בס׳ ואשי המלך עבדיו. אבל הב״ה נקבה
את הסכל אלא מיד אברהם אין מולך ולה
את שעשה במלוך שלך ואת מולך בס׳ ולמטיר׳
שו׳ את שלך אברם׳ ואם שכי אינה יולדת בס׳
נהי׳ שכי עקרה אבל שרה יולדת בס׳ וה׳ פקד
את שרה. ולקח חוה על שהיתה נדרה להיות
עגלה ומתפללת בבנין הפרקים ומתחננת לפני
הב״ה שלש נפלגה עקרה כמו אלה שנקראו
בשמן בבניא כי פקד ה׳ את חנה. כי פקד את
חנה. ובך פקח כ׳ ונחנו׳ בי נ׳ אבות קנינה׳
לכל ענייני. כמו שימשין יועשה. קנינה׳ לכל
ענייני. יכול לכל הנ״ל לגמרי ונעשה לכל אשר
יבקשהו באמת. את טוב לב׳ אלהי׳ לבני יכול
לכל זה לבני לבב. טוב ה׳ לכל לקוויו. יכול
לכל הנ״ל לגמרי ונעשה. אשרי אדם עוז לו.
.יכול לכל הנ״ל בשלום ולכבם. כמו שיוצאין
ועשה לכה שאין הב״ה רוצה כמתם של תרין
שנאמרה שהם מתפללין לפני ואלא עבון להם

כל מה שהיה מבקש הוי אומר זה היה דוד
שכתוב את תבר את לבו אשר יכין בשעה
שנתעורר על בית המקדש כמה שהוא אומר זכור
ה' לדוד את כל ענו' אשר נשבע לה' אם אבוא
באהל ביתי אם אתן שינה לעיני עד אמצא
מקום לה' משכ' לאביר יעקב · מנין שכמה מנוק
הקב"ה שעמד ונתעורר על בית המקדש מיד
שלח אותו את גד הנביא והראה לו את מקום
בית המקדש כמה שכ' ויבא גד אל דוד ביום
ההוא ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגרן
ארונה היבוסי מיד הלך דוד הה"ד ויעל דוד
כדבר גד כאשר צוה ה' וגו' ויצא ארונה וישתחו
למלך על אפיו ארצה · ויבן שם את המזבח
שבו הקריב אדם הראשון ובו הקריב נח ובו
הקריב אברהם [illegible] דוד
מגרן ארונה לכאן נעשה בית הבית לכאן
נעשה כאן העזרות לכאן נעשה כאן קדשי הקדשי'
כמה שכתוב ויאמ' דוד זהו בית ה' האלהים וזה מזבח
זה המזבח [illegible] הוי אומר שאין הקב"ה
מקבל [illegible] שנתן להם לה שהם

שבקשים לקיים מה שנ' כתנין יריעות ומשה לא
רנ"ג כתנין יריעות ומשה. לא היה זן זן
הינה מנה שנתקשה למשה הקב"ה ולמה הנתקשה בה
ניקם כך פלתה שלש שרש הקב"ה נפלאה נתן
לו כל מה שבקשה כלין. נעשה בדר ותאמר
ה' תבניות הן ד' תבניות. א"ר יהודה בר' סימון
עשרה מנה למשה הקב"ה כ"ש. יש לך תבנית למעלה
ותבנית למטה התבנית שלמעלה לא מנכל' ולא
שנים ולא פרים ולא כנים ולא מתי לא
מיים לעולם והתבנית של מטה מנכל' ונותי
ומני' נכנים ולתי ולוי ונרשן מיון תבניתי
עם שבל מעלה עם שבל מטה עם לן התבנית
של מעלה אני לא מהר לך מנכלה ולא שנה
ולא מנורה שלא חיה ולא לתה לעולם כשם
שהם חיים לעולם. ועם התבנית של מטה אני
נהג מנכלן ושפנה ומנורה ומנה כשם שהן
מנכלים ושנים ומנורים ומתים תהן ה' תבניות
רנ"א ה' תבניות. א"ר יהודה בר' סימון
בשמי כלים שלך מנה לבנין המקדש ונתן לו
כל ישר' שם עשרה למשה הקב"ה כ"ש כל התבנית

הולכת לך ונאין לו אמר בהן . אם כמה
ניכרה אם למה ניכרה שלא בתשובה מאהבה לפיכך
כ"ש כמה בתשובה עד שלא נוכחה שלא בתשובה
מאהבה אם אין את מקרבי אני הולכת ועושה
עצמי מסתרת עם איש אחר ובועלי כמה אוני
ותסרני ומוליכני אצל כהן גדול והוא משקה
אותי ״ כשתמצא את טהורה ונפקד לזכר אותי ולתת מי המרים
לי בן שכן כתוב בתורה. ואם לא נפקדה האש'
נטהרה היא הני אם כמה נוכחה כמה בתשובה
עד שלא נוכחה שלא בתשובה . ר"א אם כמה
הכמה בשני אמרו' נל' הש' א' אל' ועתה למלכך :
אמ"ר אלעזר בר נתן ז' פעמי' כתו' בפסוק זה
מלכך מלכך מלכך בגדר ז' רקיע' שהשמים
תקנקן להם כתרה ונחלה נבהלים הכל . אלו'
לו כ"ש לא היינו מלכך תהיה בשלטון . ר"א
כמה נוכחה נשני מלכך . נלהו ונזכרת ולא נשב'
א' מלכך . אמרה לו נזכרתי בתפלי ולא נזכרת
ע' מלכך בתקבלת . אמ"ל הק"ה חייך כך אני עושה
שאני מנקך בתפלי ובתקבלת כי פקד ה' את חנה
ותהר ותלד שלש' בני' ושני בנות הוי כתיב

ידיעין ישעה י' דלא כי מקר ה' מן חשה' וכו
וזהו שא"ה מושיבי עקרת הבית אם הבני' שמחה'
ענין הב"ה הנשגבי מה שרה עקרה בתוך
הבית כמו שכתו' ותהי שרי עקרה כדי לשמח
אותה בבני' אם הבני' שמחה וכו בני' כבי'
היו לה לשרה שהיא מנקת אם הבנים והרי
לא ילדה אלא יצחק כמו שאמ' הכתו' ותהר
ותלד שרה לאברהם בן לזקוניו ומהו אם
הבני' שמחה אלא בשעה שילדה שרה את יצחק
היו אה"ע אומ' בנה של שפחה היא והיא עשה
עצמה כאילו ילדה אותו באותה השעה מה ע"ה
שרה לה את שמרת מן השעה הזאת של
תשועה אלא שרי ומטרוניות שהוליך ויניקה
אותם באותה השעה בשביל קדושין השם ליר
שילדה שרה והמטרוניות שנתלה והיו שני דדיה
מניקין חלב כשני זקנקי' של מים כדה שכתוב
ותאמר מי מלל לאברהם וכו' מי מלל לאמונה
א"ר פנחס הכהן בן חמא בשם ר' חלקיה ק'
קילוס שלאברהם הנביאה ונגשית כלילות
והיו א"ה לבנו' את בניהם אצל שרה שתניק

אמה. לקיים מה שנ׳ הניקה בנים שרה. ויש
להן שהיו לבטלין את בניהם במלת שתינוק
אותם. ויש להן שהיו לבטלין את בניהם
לברוך אותה ואלו ואלו לא הפסיקו. אמר
לו׳ אלו שבאו במלת בתינוק זהו הניקה
בנים. ר״ל הניקה בני שרה. שנתברכו בשרה.
ואלו שבאו לברוך אותה אמרו כגבורים שהגדול
בעולם הזה שנתקיימו וכל מי שהיראים
בעולם וכל יראי שמי׳ שיש בעולם מן אותם
שיונקו מן חלבה של שרה הוי אם הבני׳ שמחה
זו שרה. ר״ל פירושו עקרת הבית. אמר רבנה
בשם ר׳ שמואל בן נחמן זו יוכבד. וכי עקר
היו והרי ילדה את אהרן ואת מרים אלא את
משה בשנה שאחר מכנה כל הבן הילוד היאור׳
תשליכוהו, כיון ששמעו שפרש מן האשה וכו׳
ויצ׳ בשנתה שנה דבר וכשבא את ישראל
מבריה ובנה והושיע׳ את בניהם לשון נשי
עלי הבנין לבית בשנתה לפי קורא את
יוכבד עקרה שנעשקרה לבנה. מכוח
היתה באותה שעה בת שש שנים ואותת

לאביה אבגא מנשה היה טוב להב״ה מכך לפי'
מנשה חזר בתשובים ומת בתשובי ונתקבל'
מנשה חזר ספק נתקב״לה חזירתו ספק לא
נתקיימ' חזירתו ומת חזרה והרי נתקיימ'
חזירתך כיון שמלך מנשה אז ישעיה הנביא
ענה לפני סנהדרין ואמרה לפניהם ואמרו
לו מהו מסרת את הדבר אתה רוצה להרגו
אמר להם ולא אתם אמרו לו נתקיימה בתשאי
אמרו לו והרי מודיע לכל ישראל אמר יהוד'
בי ר' זבידא הנשיא שמלך את ונקבר בפגרי״ה
והיה אהרן כהן גדול כמו שנאמר קדושת
ולהלכן למנשה וכנת הקדש תנוחתו. ונזכרת
מנשיאי שקרת הבית את הבנים שלחה
לזה עשה שמלך בני שירון ישראל
ניתחירו את נשיהם ושנו אשר אלו שירה
לפני הב״ה ולמה אמרו שירה אלא אמרו
שבשאר משה הגואל יולד ואין גואלין מלתי'
הללויה בתשעת ישראל ר״א מנשיאי שקרת
הבית אמר הב״ה הנשבעי את מרים בבת
הנתוים שקנה בבית נרי לשמח אותה לבנה

למעלה לגבי' אמרו רבותינו מנשה היה
בלכים בת המגנים בימי המלך שהיו לה
ז' בנים הפסו את הראשון ע"ל בית המנחה
לפנו אמן להם אינו נכנס בעולה' מיר שלמה
ושבעתו, בתוך הטירן ושרפת אותו' הבאו
את השני אמרו לו בית השתחוה לפנו ע"ל
אינו נכנס בעה"ב מיר שאר לו נשם שבען
להמשך ועשן שבר לשלשי' ולרביעי ולחמש'
ששפט הנשן שבהם אמרו לו בית השתחוה
לפנו ואם לאו אתה ענשי' לך כמו שעשינו
לאחיך ע"ל אמר ואמלך באמרי' הלך אמר
אמר אמך לה לך את אנכיה אלך ואשתחו'
לפנו את לאו אמרה לו אמן הוא בנו של
את לבקש שיהו כל אחיך פרנסי' בחיק של
אברהם לשתיו לבא ואת יהון בחיק של
שאן בבקשה מלך לא השלוש להם לכם
להפרש מאחיך לשתיר לבא מיר הלך ולא
בקש להשתחוות לפנו' מיר שלמה ושבעלם
כ"ב שנים לאחין ושלם את כרים מאם
והרגו אותה עתה הבה להתיר לבא את

ס

ששלמת שנתה בבטנה · אמר הכתו׳ שלמתה ·
רצ״ל משיבי שקבלה הבה״ · זו חנה
כלה שבכן ויהי לתקופה ילדו ולתמה שנין ·
ילדים · שהיתה עקרה ועל הבה״ לזה הו׳
הנשגבה את חנה עקרה בבנך הבין כדי
לשלמת שנה בבטנה אמר הכתו׳ שלמתה כי
פקד ה׳ את חנה ותהר ותלד שלשה בנים
ושתי בנות ואמאן לן חנה כ״ש נלה שלי
לשבעת לעון לך שכון ותלירוני המלית
בתמונת יש׳ מתבים · ותתפלל חנה (ותאמר)
עלץ לבי בה׳ רמה קרני בה׳ · רצ״ל כי פקד
ה׳ את חנה · וזש״ה מצרף לכסף וכור
לזהב ואיש לפי מהללו · והן את׳ לכס׳
וכו׳ לזהב אלא כשם שהמצרף היה לצרוף
את הכסף לכך וכור הזהב לצרף ואותו
משבח בהם כך הקב״ה מצרף כל הצדיקי׳
כל אחד ואחד להם לפי כחו · ואני את׳
לכו׳ וכו׳ לזהב והן איש לפי מהללו כמו
השגלי׳ מצרף את הצדיק לפי מעלותי׳
וכן את חנה בשרה שאברהם הבה״ נ״ה

שנה לשבעים לתרח כלה שכרון ואברהם
בן חמש שנ' ושבעים שנה בצאתו מחרן ..
ושנה הי"ה בשנה השנה בן ס"ה שהי'
ואברהם היה ... שנ' ושנולדה
בת ... שנה שהיה אברהם בן מאה שנה
בשנה שנולד יצחק כלה שכרון ...
... שנה ויצחק ... הלבן ס'
... שנ' ... שנ' הב' ... שנה ...
הרי ... שנגזרה הגזה לפני ...
ורבקה אף היא נגזרה הגזה לפני ...
שנה ... יצחק בן ... שנה
... ויצחק בן ששי' שנה ... הרי
... שנגזרה הגזה עד ... שנה
... נגזרה הגזה אף היא לפני ...
... הב"ה ... ט' שנה ...
... שנ' ... ילדה
... ונולדה לו ... שנ' ...
... לחנה ...
... שנה ...
... שנה ...

נשמה אחת לעובדו של יצחק שמואל הרי
י"ט שנה ואח"כ פקדה הב"ה כי פקד ה' את
חנה ותהר · אמ"ר אחא בשם ר"ש לקיש אמ)
הב"ה לשר' בעל פקדונות אני שכל מה
שאדם מפקיד אצלי אני נותן לו לפה
הדבר דומה לאחד שהיה בעל פקדונות
והיו הבריות מפקידים אצלו בא אחד
והפקיד אצלו זהב נשא אחר והפקיד
אצלו כסף ובא אחר והפקיד אצלו קוצים
באו ליטול אותם היאך כי שהפקיד אצלו
כסף נותן לו כסף מי שהפקיד אצלו קוצים
נותן לו קוצים כך אמר הב"ה בעל פקדונו'
אני כל מה שאדם מפקיד אצלי כך אני
נותן לו · נאה לומר אברהם הפקיד
אצלו הב"ה משנתו דכתי' ויקח אברהם את
שרי אשתו ואת לוט בן אחיו וגו' · ואת
הנפש אשר עשו בחרן · אמ"ר אלעזר בן
פדת בשם ר' יוסי בן זמרא אם יתכנסו
כל באי עולם לבראת אפי' יתוש אחד
אינם יכולים והוא אומר ואת הנפש

אשר עשו ברחן נבי אברהם בכל תמצו אל
שנה נלהו שבהו ואחר הכם אנו נוש ברחן·
אלא שהיה אברהם לגיר העולם ושנה לגיר
שיש והוא שבהו נבגן נואתי רשעי קבנוס
ובאו· והין לבנו' אחר הבריות החת בגופי
השדים אמן להם הקב"ה תייכם שאמו פקדהם
אתל' שמאו אני מגבב לכם וכ' פקד את
שנה וכו' ש' לאברהם בן · בא ואמלך
והפקיד אתל קנתים כלה שבהו נוב ואמלך
וגו' ואם ישל' · וכן אשר קקך ברחך · את הב"ה
קנתי הפקדה אתל' קנתם אני מגבבך מקדן·
אן אשר עשה ואמלך לוש' · וגן ומחה לך
והמכבה אן כל אש' לו · וחנה פקדה אתל
הב"ה בפסוקת כלה שבהו ולוי אוש אחרין
המלתים וכו אמ"ר יוחנן לבין בראשית הוא
בחתן הוא מסך בא"מ חס ני' · אמ"ר יונ
בשם ר' יצחק כל השבת הזה ובהו בגו
ולא שתי נשים ולמה שאל אבהן נשים
בשביל ויהי לפננה ילדים ולחנה אין ילדים·
[illegible] שכען חנה שלאמדרה אמרה הריני אורן

לן שיעורם תרתי לבתי ורמינן כך יוצאה הבא
שבעתם תי תרתי לבתי ויפקוד אמרי אל הבא
תייך חנה את הפקודה אמרי נפשות את
משלם ליך ופשרות כי פקד ה' את חנה י׳
רא' כי פקד ה' את חנה ותהר ותלד שלשה
בנים ושתי בנות הרי חמשה · ואמר מר
שעברה בשיבתה שילדה שבעה כנגד שבע
שבטים שלמה ובכבן ונשים תרלו ·
מהן שבכבן ובקבבן · ושבע חדלו ·
המשפטים · עד שנקרה ילדה שבעה זו חנה ·
ורבת בנים אומללה זו פנינה · ואם תאמ'
ילדה היאך היא אומללת עד עקרה ילדה שבע
ר' יהודה בר' נחמיה ורבנן ר' יהודה אומר
חמשה ילדה אלא שבמותה עקרה בנותיה
ואחנן כלה שבתה' משה ונתן בבהנה ונשאו
בקורבנו שלו · ר' נחמיה אמר חמשה ילדה
אלא שבעה שני בנים של שמואל והיה שם
בנו הבכור יואל ושם משנהו אביה' ובני
בנים הרי הם שבעה לפי היא אומרת
עד עקרה ילדה שבעה · ורבת בנים אומללה

ילדה ולידה, עד עקרה ילדה שבעה · אלא
לה כתי׳ ויהי היום ויזבח אלקנה · ונתן ל
לפננה אשתו · ולחנה יתן מנה אחת אפים
כמו אפים בשבר פנים · פנה · ר״א כהן
אפים כנגד כל הפנים · ר״א היפה שבפנים··
ונ״א שאפשר שנתן לה, לפי כי את חנה אהב
וה׳ סגר רחמה · והייתה פנינה מכעסת
אותה ומצערת והיינה עושה. ולא אוכלת
כדי שתבכה, וכן יעשה שנה בשנה כו׳:
עלותה בבי׳ ה׳ כ׳ תכעסנ׳ ותבכ׳ ולא תאכ׳:
ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה תבכי
ולמה ירע לבבך · אמר לה שזה שהיית עקרה
כן היית יושבת וכוספת כל היום ובוכה שהיית
עקרה כך היתה עושה · ולמה ירע לבבך ·
אלא רק שהיתה עקרה כך היית יושבת בוכה
לבין עצמה · הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים ·
אלו עשרה ראשי דורות · ואלו הן · ואלה
תולדות פרץ פרץ הוליד את חצרון וכו׳ ·
ר״א הלא אנכי טוב לך מעשרה בנ׳
בשנה שלמה לא שבה אלא כשבא לפקוד

חנה היתה חנה יולדת בן אחד ופנינה
קוברת שני בנים. ילדה חנה ארבעה ופני'
ופנינה קברה שמנה. והיתה חנה משתדלת
בין החסידי' ונתרצתה פנינה שלא תקבור
את שני בניה שנשתיירו לה מה עשתה
פנינה. הלכה ונבקשה מן חנה אמרה לה
בבקשה הימך שחטאתי לך ויתרוני אני
שחטאתי לך אלה נודר לי כדי שיחיו
אלה שני בני שנשתיירו לי כאן באותה
השעה נתפללה חנה לפני הקב״ה ואמרה
לפניו רבש״ע וותר לה את שני בניה שיחיו
אמר לה הקב״ה חייך שהיו ראוים למות אלא
הואיל שנתפללת עליהם שיחיו לשמך אני
קורא אותם לפי' היא אומרת עד עקרה
ילדה שבעה שנתעברו לה שני בניה של
פנינה. ודע' כי פקד ה' את חנה..
זה כתו' לשון ונסתרה תבחה דם כמו
שהיתה פנינה מכעסת חנה כמו להבך
כמו כן היתה עושה. אמ״ר נתן
בר' מנא היתה פנינה משכמת ואומרת

לחנה אין את שגלות נדרתה מהם שלא
בשך כי שלבו לבית הספר ובשם בשנת
גוזרה לה חנה אין את מגדרה וקבלה את
בשך שבאו לשבת הספר זהו ובתוספתא דתנא
קם בשם י"ה ובתוספתא דתנא ... בשם
אלו"ר בשמואל בר' אבא היו יושבין לשמאל
והיה אלקנה נותן לכל אחד ואחד חלקו
חלקו זה היתה חנה מגשה להכנות
להביאם את חנה בינה מגדרה לאלקנה בן
לזה בני חלקו נותה בני לא ... חלקו לא
בשבכר הפנינה לשנה של אלהיה בשבכר
הפנינה אמ' לה הקב"ה פוקד את רחמה
אותה על תיקון אין כנם שאין אומרין חטר"
שדיר אני פוקדה הה"ד כי פקד ה' את חנה
ות' שלשה בנים ושת'

לדרש פרשת שובה ישראל

שובה ישראל עד ה' אלהיך
זהו שאמרה ברוח הקדש ע"י ישעיהו כי לא

שאול הגדך מות יהלך ולא ישבו ונכרי׳
בגו׳ על ממרחק · אמר ישעיה לפני הקב״ה רבש״ע
מי שיהיה לו זכות לפניך ינצל מן
הפורענות · וכך לשאול מה לך בבני הבעל׳
עבירה מרם עלא לשבח לשמי ולהבגריש
כל העקרי׳ בשמי לבבורי בגמתי יתבתין ונף
בשיתין · ואם הוא קורא בשמי ומנקה
מן החטא ינצל מדינה של גיהנם · מכאן
ישעיה לפני הקב״ה רבש״ע אם ראשון מה תשי׳
אדם לפניך מה יעשה בשנה עמה רותל
לו ניתיה ולא ימות ראשי שעון לך שבת מן
המתים שכך אמר דוד לא המתים יהללו יה ·
אמר הקב״ה לישעיה בני חכם שמח דנך
בפסוק הזה אינן אלא רשעי׳ שאינם עושין
תשובה והם הנקב׳ בחנקות המים ומכניסי׳
אותו ואני מרפאן להם אותי ועושין תשובה
ואני בחייהם קנויים רפואה של כי לא מת
גלות הרתי אבל צדיקים שבש׳ בעלבתכאין
מן הדין ועוסקין בתורה ומברכין ולקדשין
ומיחדין אותו בכל יום בכל איבריהם

כל ימי חייהם שחייבין כך אמו' לרבנינם
בגיהנם. ורוב הרשעים שאין פושעים בגן עדן
ומקבלים אותו שנותן להם פרנסה ושוכרין
מקבליהם כל שכר שבתורה וכל מצוי תורה
ומלו' [illegible] [illegible] ולעשות' לשמי' אלא
ועולם חסידים בתורה ופסוקי' של שמונתם
אבל הרשעים לא יכרתון אותו לא בחייהם
ולא במיתתן. לכך אמר חז' לא הדינה יהלך
[illegible] ולכך נאמר כי לא שאול תודך. אמר שמי
לפני הקב"ה רבש"ע ה. יעשה ^ארץ^ שיגדל מרינה של
גהינם אמ' יעשה תרקה שיתן פתח לשונים
ומראות לסומים למלאכיהם וכל ישראל
שנדרש על הבריות ונשפק בתורה ובמצות
ויהיה בשמחה וכל ירבה בתורה הרוח שלפני
רצונו לפני כל הבריות ואשמן שכר של
כנגס ויקרוש משכן אם רבא ונשכל רוח
ואני מעיר על מי שיש בו מדרגה הלוך שהוא
יורש העולם הבא וכל מי שיש בו מדרגה
ומעשי' טובים ושונה ונותן שכר שיתנו
מן הדין. בהם עולם ויהודר מרן כמה ויהב

vidit. Statit et [illegible] i [illegible] gd.

דנים׳ תניא א״ר שמעון בן יוחאי מלמד
שמדד הקב״ה את כל בני הארץ ולא מצא
נאה שינתנו ישר׳ מלתנים על ידן אלא
משה רבינו׳ מדד הקב״ה את כל הימים
ולא מצא נאה להעביר ישר׳ בתוכן אלא
ים סוף׳ מדד את כל הדורות ולא
מצא דור נאה שיתן להם תורה אלא
דור המדבר׳ מדד הקב״ה את כל האומות
ולא מצא אומה שלמה שהיא ראויה לקבל
את התורה אלא ישר׳ ׳׳ מדד את כל
ההרים ולא מצא הר נאה ליתן תורה
עליו אלא הר סיני׳ מדד את כל הארצות
ולא מצא ארץ נאה ליתן אותה לישר׳
אלא ארץ כנען׳ מדד את כל העיירות
ולא מצא עיר נאה לבנות בית המקדש
בתוכה אלא ירוש׳ חזר הקב״ה ומדד את
כל ההרים ולא מצא הר נאה שישרה
שכינתו עליו אלא הר המוריה׳ מדד
כלי נבואות ולא מצא יוס ראוי להיות
מקודש כמו משבט שבט לכל ולמב׳׳

Mi/us locus: genus: montis Terra. gentes &c
nō Tovnit ut illa

מדר

שכר מצוה הרחמים׳ ולא כתיב מרע נאה לבשר׳
ולפעמים בחרם פגרי. שכר נולד מבנת
מצות העולם שבעולם הזה בן ותשובה שב׳
תרקבו כסו שתן לכך אמר שלך ונלכד
עמך. ר״מ שנה יעז׳ עד ה׳ אלהיך.
מ״ר אליעזר מרן להם הב״ה בני שבן נסו בה׳
לפני נאמנים עולם שנ שמע שבני בארץ
הכתוב: לפי שאין הב״ה מעוסק בעולם הזה
אלא בריות המעשות ש״ט כי אל שמש זה
שפל וזה ירום. אבל לעולם הבא אינו
עוסק אלא בריות שבשבן ש״ט כנס בית
הזין הלכה ולא פסק ויזר כתה אך שלי ומי
יבוא כל רשעי ארץ. ואמ״ר שמעון בן נתנאי
אמ״ר יונתן מתשובה מקדמת הנקבו לבחני
זה לזה. כל מעשה תרצה. רק לעשות בבתך
עשה. העולם הזה דומה לערב שבת
והעולם הבא לים ולשבת. מי הכין ערב
שבתה יאכל בימי. ומי הכין ערב בשבת
שבת יאכל בשבת. ומי לא בים מן השבת
מאין יאכל. כן הוא אוכל נגן וחלק שם

הוא נשבר מכמה דברים . ואין הכל יודעי׳
אקטן וגדול גם הוא אלא למלך בעולם
הבא . ככה כי הוא קטן וכי הוא גדול .
וכן כונת מרדה לשמי׳ שהרבה יפריד
בינו ובינך . כל זמן שאני קיימת לעשות
תשובה מהיה כנגדך אלא מי יפריד בינו
ובינך יום המיתה וכן הוא אומר כי לבלתי
חי הוא טוב מן המיתה הלוי . נם אין הכל
יודעין כך אלא טוב לו לאדם שהוא חי
בעולם הזה ועושה תשובה יותר מן הצדיק
שנפטר בתשובה וכן הוא אומר קחו עמכם
דברי׳ ושובו אל ה׳ . אמר להם הקב״ה לישראל
בני איני מבקש מכם לא עולה ולא חטאת
ולא אשם ולא מנחות אלא אגרת מאבי
בתפלה ובתחנונים בכונת הלב יכול בדברי׳
בעלמא ת״ל כי לא על חפץ רצ׳ אב׳ לא יב׳
כי אלא בנידוי ובתחנונים ובדמעה לכך
נאמר קחו עמכם דברי׳ ושובו אל ה׳ . ד״א
שובה ישראל עד ה׳ אלהיך זהו שנאמר ברוח
הקדש על ידי שלמה המלך כי איש שובב

[illegible]

הדבר דומה למדינה שמרדה במלך ושלח המלך
להחריבה והיה שנהג עליה זקן ואמרו לבני
המדינה טלו לכם שבועה שלא תמרדו למלך
ולא יעשה לכם המלך כאשר עשה למדינת
פלונית ולחברותיה כך מנשה בן נשאר היה
עובד מן ישפ׳ והיה אומר להם בני עשו
תשובה שלא יעשה לכם הקב״ה כדרך שעשה
לשמרון ולחברותיה · אמ״ר אליעזר מדרן
יש׳ לפני הקב״ה רש״ע אם אין עושין תשובה
מנה מקבלין אמר להם בני ותשובתו של קין
קבלתי ותשובתכם אני מקבל שהיו דורו
דורו של קין ש״נ נע ונד תהיה בארץ ונע
שעשה תשובה ואמר גדול עוני מנשא ומתוך
תפלתו מה הכתיב רצי ויצא קין מלפני ה׳
וישב בארץ נוד · פגעו בו אדם אמר
היאך אדם הדין א״ל בני לה עשה בדינך
א״ל עשיתי תשובה ונתפשרתי בתנאי שנה
בשעה שמע אדם הראשון טפח על פניו
ואמר כך היא כח התשובה ואני לא הייתי
יודע · מיד פתח אדם מין משבחו של הקב״ה

ואמר מזמור שיר ליום השבת: טוב להודות
לה' וג' שאין עוד זמן שהוא מוכשר מן השבת
ובפרט לפי ימי השבוע. שאמרו יתיר נשמה
בהן נשמה מקבלין השבתות בהשבתה בתוך
לפי' תניא' כל ישר' להחזיק בתשובה ולשמור
שלו' בין איש לחברו ולמחול זה לזה בשבת
יום הכפורי' כדי שתתקבל התשובות והתפלות
לפני הב"ה בשלו' ובשמחה והנה שכן להיות
שיהיה בה השלו' שאמר הב"ה שנה בג"ע
והתחנן שר' בקש' לאמ' ואמרי בלשוני הין לאמר
ואמר זקני ובני ואמרו ה' מ' מגב' לפה זה שמך
שר' לאמ' הנה מלבוש מלה ואמר זקני: שזה
מלכה ואמר זקן נשיא בן הזקנים ואמר בעיר שנה
ואמר זקני כי שלום הבנים אהבה בינהם:
ואמרו חז"ל גדול השלו' שאפי' ישר' עובדין
ע"ז ונוהגין שלו' בינהם ונעשרין בתשובה ומתן
אין מדת הדין נוגעת בהם ש"נ חבור עצבי'
אפרים הנח לו. ואמרו חז"ל גדול השלו' שאפי'
בברכת כהני' מזכירין בו ש"נ וישם לך שלו':
ואף לעולם הבא כשיחזור הב"ה לירושלם:

ויחזיר כל העולם לתשובה שלמ' כמו שאמר
הנ' שמעו אלי ירושלם · וכן הוא אומר הנה
נותן שלוה בעמו שלם · כמו שנאמר במה
גדול שכר המשים שלום בין אדם לחבירו בעו'
הזה שלמות הנפש על רצון ה' אלהיך ·
מה אומר אין שנאות ואין קנאות ואין
תחרות ואין מחלוקות ואין מריבות תחרות
הגדול ומשימות שלום בין ישר' לאביה' שבשמי'
שעשו' עליהן ריבון העול' מן החרב ונצרין
עליהם לא תשוק עליהן בגדל אדם שהוא
שלום ונאוה ונעים ונוחה אם הוא משים
שלום בין איש לחבירו בשביל שניצול מן החרב
לפי שניתן כל ישראל לשים שלום בין איש
לחבירו · תנו רבנן שלשה דברי' נתנו
במתנה טובה ואלו הן התורה התשובה והדרכה
ושלשתן בשביל אהרן שנ' ויבחר את אשר
יקרא שמי עליהן ויתקדשו בו התורה · ויבקשו
פניו זו תרקה · שנ' כמו תורק שמך
ונשבע מרחם הנש' זו התשובה לכן נאמר
שלום ישראל ואמ"ל

לחכמה מאד לחכמי שהיה ישראל ..

ג׳

ולהיות כמו שהיה שהוא חכמה לבן שמתחבר
לא יהיו כחשוב ובהיות המעלה מחשבת ומשוב
אין ספיקי בזה לחשובה נשובה לפני שאמר
מחר שגגה התשובה ונותן כו לשבורה ונתן
מיסה נשובה ומחבר מרד ונשבעל והשרך
בזה מין לו שהרה מה ושפה ישלין מהשרון
ומה ישגל ונשהר ומו) הכוי ושוב השב דרכו
ונגד ושוב על ה׳ ויחמלהו ושבה חסן
התשובה מין נתחם להיין בריה שנעם
ומתון בפני הרשעים מה בשום רשע
כרשע שהיה והבא קורא אותו בתשובה
שנשגל שיהין נכן הנה אותן לשון בתפילשמ
שגבשר ומהן להם הבא אלו עושה נגד
שלא ושב לפני הדין ומין ישל רה לשעה
אלא נגד שמע שנלך בדרך רחמי ושבון
התשובה ומה לקבל אותם לכן רחה בנתן
השכן שבבה ישר עד ה׳ אלהיך שבה יש
כן פנה ר׳ הכתוב כי׳ מבא כי לא המשכני

כתובתו הב"ה של קרותיו אין ומשמעותם
כשאין נר להגן נר להדליק נרם בשבר כרת
כשאין הנ"ה מפלה מתוך מנורה להדליק יכל
והוציא נפתן תמה תוך הכל היה שמלרן
ונגהן נהן הינה ומלרן ב"ש תוך מסתך אמר
ויאמר ומתרין ני' נמה מהנס שני נגל ונסך
ומבו ומשמעותם בנ"י אמר ויהי אמר יהי' א'
הב"ה מגלת בא למחור יכול אין מפנפסים ומ
שבעין שמאמו ב"ב מפנפסים למחר בת מנגר
יגלוי שבה ומהלו נרה בגלויה ריפתה ב'
ומתן חזו אלא ישר' מן שההכה שנמצא לך אין
לההלכה כל אנוס ונרפא מספלגת להם
ומלך הוסע ולרפאו תנור היה לבה שהיה
ונתר שנישראל מן ומחסר שנר מנסיק לא
שאמר הפה הוא ונתלה לא מן ונתפרה נאמר
ומוציא לא נאמן ונפשא תור שמשו לא מנם כי
שאמר הפה הוא. מתה שמלוי שמרי ללא
שמנ' אוכלי הקדשים וא"ס תור מאבוד לא הוא
ואמר תור ומדבר ושמחנה שאמר הפה הוא
שאמר הפה הוא .. הדבר ההולכה ונפאה

ורני

והנה דברי חז"ל נכפל קטן שלשה דברים:
והנה המה שאמרו כי כמבה סגולה אשר יאמר
חכם לנפש ואמרו ומעלה אחר שמביאין הנה
המה שאמרו ולא אבל עליה ואלהים חכם נפשו
ואמרו שאהבה יאמר אתה ה' אלהיך : ודע שאהבה
יאמר אין פרקי הב"ה בבשר נרהב בשר מרם
אבל אלהים קטן ואולם בגובה קל ואיזהו
דבר קל קטן שלשה נשמת: מה שהוא למעלה
מן המדרגה תכסר שאין אמרו: ואמר שאמרו
כי הכתוב באלהיה: ואמר כל הדברי האלה:
אשר אנכי מצוך היום ואהבה נפש ומתלך מן כולם:
הנה שאהבה יאמר אמרו של המצות וכולם
עליהם מבוררים הם מם ואלו לא היו מבוררים
המלכות היה משל אלא לזה הדבר דומה למלך
מלכים שרית הלך ונתחייב שאין לה שמה
סנהדרין אמרו למלך שאין בשר ה' משפטין
ונשבע ממ"ב את שנכתב שמות מסבלות את
שנשבע המלך בך בשכמה אליהן מן שמואל
שנשאת אחר מחשב אמרו אליהן חושב שלא
שנה כתב שלא יוכל לבר שמו: הנה באהבה

R

עשה להם אליהו כך׳ ואף הנשב אמר כן להם
הוליה ואמר כך להם רחם לשבט נשרי תולקי׳
ברחלי אמת׳ כך׳ להם הרבה רבות׳ לאמר
השרקין שבטם על שלא לשרוין עבדי אוהבן
ובקש אצלין ופייסו אות הרלך ונשבולך יפנסן
השרות נלבה לשרוין ויהנו הקקקון צדקנו׳
כך עבה״ דן את יש׳ ואמר נצנים יגדל את
נשנה נשלמי׳ מאמר׳ אל״ל הנשב בבקשה
לא׳ פי שלא כי כנת יורשו נסנם יקתיון קרס
אין לו׳ משהם מרולו׳ אן נשהם אש מאמבן״
קרה אין לו׳ אל״ל הכתבתי בעורה לי ואל
עי׳ שך תשולקתך׳ וכן כאן קרה אין לו׳ אל״ל
הנשב אם כן בבקשה ממך להר רחמי משלך
ולא שרים תולקים שלא רוחה אבל שלטון
לשבלו של גדול אל״ל הב״ה וכן דרלתי נשלתי׳
מאמר כשבאה הנשב שאין הב״ה שבגושלו
באו לו את ישר׳ ואמר להם הרבה בקשתי ולא
נשמעו לי לכך אתם ובקשו מלפתנוכם
שאין רחוני׳ אתכם הני שובה׳ שנאמר׳
רצו שובה יש׳ עד ה׳ אלהיך׳ לכן

מלך [illegible] לו [illegible] [illegible] [illegible] להבדיל
ולהבדיל [illegible] האמונות ולהוסיף צור העברי׳
ולהליך [illegible] [illegible] מן חוזר ונדבק
כי אין [illegible] [illegible] אלא אם תשובו לו שזה
האמונה [illegible] ולך [illegible] ונדבק. [illegible] והוא
מקבלך ונשברת [illegible] בן אדם השם לא׳
פי׳ [illegible] שהב״ה [illegible] לבנים [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ושבו לתשובה עד שלא [illegible] ונשברת
והם כתן שובה ישר׳ [illegible] רק שובה ישר׳ כל
הנביאים קראו לשם לתשובה אבל לא כהושע
ירמיה אמר [illegible] שובה ישר׳ נאם ה׳ אלי תשוב
ישעיה אמר דרשו ה׳ בהמצאו [illegible] [illegible] מן
ישר׳ כה אמר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] יוסף על [illegible] שובה ישר׳ עד ה׳
אלהיך [illegible] שובה ישר׳ עד ה׳ אלהיך.
כל הנביאים שהם [illegible] [illegible] [illegible]

ירמיה א"ר) לכן יהיה דרכם להם כחלקלקות
בה · וכן בתהלים נפלה ולא תוסיף קום ·
הנה לא נשאר אלא להדבק לה כי כשלת
ר"ל שובה תשובה שלמה לפני הקב"ה שהעונות
מכשולות הרבה בשביל הקלקלה הימנך בהן ועונם
כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא
חן בעיניו · ונמצא רחמנא · ובמצאה הזאת ·
האחרון · כי כל מי שלא יוכל בעלה הראשון
אשר שלחה לשוב לקחתה להיות לו לאשה ·
מבלי הקב"ה אין כח מצא ששבו אליו ונצרו
לאחר · שעזבו את ה' ולא שבו אליו נפשו
תשובה ונמצא אותו ואין דבר אחר מן
ירמיה א"ר · הן ישלח איש את אשתו והלכה
מאתו והיתה לאיש אחר הישוב אליה עוד
הלא חנוף תחנף הארץ ההיא · בזנות ואת
רבים ושוב אלי · שובה ישראל עד ה' אלהיך ·
ר"ל שובה עד שיגיע הנשמה לכסא
כל כך שהוא הקב"ה אין בין כסאו · ואלה
בקול שמים מכון יחזק ארבע רוחות מן
הארץ ה' אשר אתם ארץ הארץ ארץ

הפסוק שובה ישראל הגמול משובה שהוא לקבל
את השבים ברוך הוא שולך לפי מהלך שובה
ישר' ... תשובה ישר' ... שהיה
... ... שהיה
תולה ... ... התפק הזה כהוא
... ...
... ...
... ...
... ...
לו לא ... ולא ... ...
... ...
נשובה ולא ... הבה"ה ... שובה ישר' עד ה'
אלהיך: ... שובה ישר' עד ה' אלהיך
... ...
... ...
לו ... ...
... ... תשובה היא
... ...
... ...
... ...

מענה תשובה שהם מעבירים הקרבן דין המעלה
הבא שמלאכי מסרו למשה בזה נתבאר ונס
וניס כבחמן מנשין והבל תמני לפני הב"ה
והבל כבש ונתן אם התדיק מדרש כבוהין
תדקבוני ואמה הכתוב מרמז שנקרא הש ובחר
לפני שמשה תדיק המלאכים מקריבין לגו מקלטין
לפעמים יבא שלמה ויתן ואמר לה מדרש
כתוב שלא עשה תשובה הב"ה אמר לו נפש
מתוך זבלה קניתי לך בתשובה תשובה ואני
שלא עשו ונשא כתוב התבונה ונפש עבר
דיבה מתוך נתמה נפש נפש ואמר והפקתי
הנאול נפך הוא דקנה לשבט מררו לבו נושנו
אל ה' כי הוא טוב ויסלח ור"א שנה
יסר השמים אותם שרמז בשוב ולא יקבל
משנתי הנה כבוא אותם שנה בני שנהגים
ואין אנו מפסידין אלא לה ואנשא המשובבים
נכן תשובה מכוונת של של ורחק ולקרוב.
אבל מיכה כתוך הוא אותם על מי שהרחיק
קרוב שתשא אלא אם קתב הוא משל הב"ה לה
כסגולה הוא צריך זה כשוב שהיה רחוק שנא'

ותשובה

תשובה שמקבלת אותו הקב"ה שנ' שלו' לרחוק
ולקרוב ויאמרו להם הנשוב הרחוק והוא רפואה
את הדברים שובה ישר' עד ה' אלהיך · ר"ל
שובה ישר' כלם דרגה לבעלות את האמונה
ותגיע עליה שמים ונאמר בחב לך נסיה אך את
הדברים האלה ונהגו קץ בזמנים הזרים ·
ותגיע התשובה שבת עד ה' אלהיך · ונתקן
כמ"ש כי אל רחום ה' אלהיך · ובזמנן האחר
ולא ישכח את ברית אבותיך · ותשובה הזמן
לאחרים ולא כמו האחרות בזמן שבו הוא
אמרו ושבת עד ה' ושמעת בקולו ואחר כי
אל רחום ה' אלהיך · הנה נשבע אתם שמן
לעת בואה מלחה שהוא מקבל אותם בשובה
אמנם כבר קמשו שובה ישר' · ור"ל שובה
ישר' לבך ולבבם שיהיה רחוק מן האמונה והלך
מעט יום אלך לו מאהביו חזור אל אבין
אל אין יכול שלא אבין ואמר לו הלך כה שמן
יכול לפי כחך ואני בא אליך באמר זרכך
כך אמר להם הב"ה שובו אלי ואשובה אליכם
לבן מלכים שהיה לו דין ללמד אבין ויאמר לו

בקש. רק מעט עד שנמשך בפלמשלין עד
שלא ישב בביתו. ונלקח מלך אשור. הרגו:
לכך הכתוב אומר להם לא' עד זה' מלאכים
עד שנהרגו בלילה ההוא. עשו תשובה ובקראן
ממנו. ותמרן עשו תשובה עד שלא יראת
לבם לה'. בה"ג כתוב על חזקיהו והוא מלך
לו וחכין שיקבלו ושנא מתקבל הב"ה אין
כן אלא בדברי קהלת שלמה ודבריו. ולא
עוד אלא עד שהוא הולך לבקר את המלך
המלך ולא נחמתו ריקם הב"ה אין כן אלא
המלכי' מתלו ריקנין כבאו' מאתו מלאכי' הם
מכריז' לו כל השנה עוץ והוא אומר להם וקח
טוב. לכך ליכה הכתוב מקלסו על כנב
ותלין ואומר לו ה[illegible] אל בחוק עשא עכן
ונגי' על משנו. ר"א שובה ישר' דבר
בבית הקדש גדול כמה של תשובה שבין
שעדם מההר שלבו למשנה השובה כיר
היתה מגלה לא עד עשרה דילין ולא עד
עשרים ולא עד [illegible] אלא עד להלך
חמש מאות שנה ולא עד הרקיע הכאשן

עד הרקיע השבי׳ ולא עוד שהיא עולה
ועומדת לה לפני כסא הכבוד שכך הכתוב
אומר שובה ישר׳ עד ה׳ אלהיך · ד״א שובה
ישר׳ אמרו לו כ״ה לנביאי׳ אין לנו התשובה
שהן לכבן אל״ל דוד אבי שעשיתי עבירה גדולה ·
ובן שנתרצה אחר כי שנעשית כבר לקבלה כמה
ומה שכתבתי גדולה עד ימ״י · אל״ל הבה אל ונירצה
מן דבר זה אמרו להן עד הרקיע נאמר שובין
שובה אחי סגולת לא עד הראשון ולא עד
השני ולא עד השלישי · ולא אמר עד השביעי
עד כסא כבודו ונאמר שנאמ׳ התשובה פיר
אני לקבל אתכם שובה יש׳ אמר שנעשה עד
ה׳ אלהיך · ד״א שובה ישר׳ אמרו לו ישראל
רבש״ע אם עשינו אנו תשובה מי מעיד שקבלת
אותנו אמר להם הכתוב שלכם זה ליכאל
ב״ש ממנו היום ישראל ליכאל · אמרו אין אנו
מבקשין אלא לך שנ׳ לך אתה לבד בקבלתנו
משל למה הדבר דומה לבן מלך שהלך מכון
ללמד עם אביו כמה לרבה לרחק הטוב
אמר להן המנהגות הני מנהג אלדן הטוב

בכן נראה אין כבודו של הקב"ה להעיר על
הדברי' העלם והוא בכבודו מעיר על הנמצאי'
ועל הסכסכי' ש"ו נקבצי' אהבה למשפט
והיינו עד להלה . ואמר הקב"ה נאם על זה
שהוא תמיד עמו מעיר עליו שהוא עושה
תשובה בעוה"ז . ואמר הנביא שובה ישר' עד
ה' אלהיך אמרו לו כ"ש נראה אין עושה לכל
עונותיך אמר להם עשו תשובה והם בקלבו
מן העולם ש"ו יבקש אם עשו ישר' ואמינו
ואין תשוע יהודה שלא תתחמנה . אמרו לו
לאין אם מעשין אמר להם לים ש"ו . ישב
ויתחלחלו . כי עד נחש בתחלה . ים כל תשוא'

מדרש לזמור לדוד משכיל אשרי נשוי
וגו'

לכדין . כבין מי שנשא קרי .
בלל' "אינו הכהני' מהן שעותיו כרכבו בנוס
הכהני' . כך שנו כקל ומי שנשא קרי לול .
ינס הכהני' כותן ברכבו בנוס הכהנים .
א"ר אבא בשם ר' אחא אע"פ שאמרו

ונמצא בכרכת ביום הכפורי׳ בלבד שאין ניכחון
בלקנס תשובה שאין לו תשובה לפני הקב״ה
לו פתשעתה שג״כ והתשובה לפני ימים ולקין
ומנא׳ שהכוונה לך תורה שהיה ביום הכפורי׳
לא היכה אלא בלקנס תשובה לכה בן אלא
הכל בשביל שהכתך שביום הכפורי׳ הקב״ה
מטהר את ישר׳ מלפני עונותיהם שג״כ כי
ביום הזה יכפר עליכם . ומ״ש לפנות מחרן
לפני אלא לישׂ׳ בלבד שכן הכוונה נותן ריח
כמוך תשובה שכן ונו׳ על פשע לישׂ׳ כהלבן
ליש׳ בלבד הוא סולח בכן שכתוב ורב העון
הקב״ה סולח לעונותיהם של יש׳ ומוחל החטא
ומוסרס ונושבים לכן כלה שקראנו בשנן
בהקריב אשרי נשוי פשע כסוי חטאה .
לדוד משכיל אשרי נשוי פשע כסוי חט׳ :
זש״ה שאין שטן מקטרג . אף כותב ביום הכפורי׳
השטן בא לקטרג על ישר׳ והוא מגביר עונותיהם
של יש׳ ומגלן כ״ש ישׂ׳ במגלות העולם לשעבו
וכן כ״ש ... במגלות העולם וכנים וכן
ככפר׳ . והקב״ה מכסה עונותיהם של ישראל

זה הוא שעשה שגול נפה אל מקומו' והוא
השטן עם העונות כנגד הקטגורים והן
שקולי' השעיר והקרבנות אלו כנגד אלו
ונתן הכהן אל מקומם ונתעשן העונות
והשטן הולך להביא עונות וליתן בכף
המאזנים ולהכריעה. זה הקב"ה שעשה
עד שהשטן הולך ולבקש עונות הקב"ה
נוטל את העונות ומשליכם בתהום תוך
פרכסו שלו והשטן בא ולא מצא שם שום
עון ימצא עון ישר' ואיסתם כיון שהשטן
רואה כן עומד לפני הקב"ה רבש"ע נשאת עון
עמך [illegible] כסית כל חטאתם סלה. ועל
שבזה דבר כך היאך הקב"ה נושא עון ישרא'
ומכסה חטאתם בקמו משבחים אותו משני
פנים. ר"א אמרו בשני פנים. אל נה'
קודש ס' אלא אין שגני. ומה בשני אלד'
נבואה המהן בי כ' דהוא מנשי תנבון
קודמי שהוא סולח לעונותיהם בכל שנה
ושנה שנ' והיתה זאת לכם לחקת עולם
לכפ' ע' בני ישר' .. וכן הוא אומר אתה

בשנה יכפר עליכם · לכך אני בשני פסוקי
אשרי אדם לא יחשוב ה׳ לו עון · אמן
ריש לקיש לזה הדבר דומה למי שחייב אלף
זוזים קרים ונלכאת שהנכה התחיל אחד
נמצא בנו אדם אשרי אלה שנשאת כי הלוי
ונלכאת שהנכה. אבל אחר. אשרי אלה אלא
שנבה לשעתם כל עיקר · כך דוד אמר אשרי
בשני פסוק אבל הב״ה אמר לא יחשוב ה׳ לו
עון · כי הוא אלו שהב״ה נושא עונותיהם
אלו ישר׳ שהם באין בימי הכפורי׳ ומתודין
עונותיהם ופשעיהם והב״ה נושא עונותיהם
אמן המקו׳ לנסה פשעם לא יועיל ונדרה ונעזב
יבחם · כך שישר׳ סגולי שעונותיהם נכתרי׳
לפני הב״ה הוא סולח להם ונושא על פשעיהם
שנ׳ כי בי׳ הזה יכפ׳ עליכ׳ לטה׳ אתכם · לכך
שבאה המשנה כן הנחל הכלם להב״ה על כרחו
על כרחך שהא כך ועובר על פשע לשארית··

מדרש פרשת אחרי מות׳

ונודע ה' על משה ואחרי כן שני שנה
ואחר כן · ולמדין כבשן אחר גולה ראשונה
התפלה או התשובה ר' יהודה בר' חייא אומר
התשובה מבטלת חצי הגזירה ור' יהושע בל'
אומר התפלה מבטלת חצי הגזירה והתשובה
מבטלת את כל הגזירה · אמ"ר יהודה בר'
חייא מנין שהתשובה מבטלת חצי הגזירה
שנ' בקין בנו של אדם שעשה תשובה ונגזר
דינו נע ונד בטלה ממנו חצי הגזירה
שנ' וישב בארץ נוד · אמ"ר יהושע בל'
התשובה מבטלת את כל הגזירה והתפלה מבטל-
חצי הגזירה כן את מוצא ביכניהו שהקב"ה
נשבע אם יהיה יכניה בן יהויקים מלך יהודה
אמ"ר מאיר בודאי נשבע שנ' חותם על
יד ימיני כי משם אתקנך · וכה כתיב אחר גלין
שיצא בגלות בבבל שנ' [illegible] מן המים והיה
עבירותיו · וכיון שעשה תשובה בטלה הגזירה מן
הגזרה שנ' ובני יכניה אסיר · וכן הוא אומר
ונתתיך כחותם · הרי שהתשובה מבטלת כל
הגזרה · וכן שהתפלה מבטלת חצי הגזרה

כן אין כינוא בגאהכן שנ' נגאהכן הנאמר ה'
ראוי להסכירן · אמ"ר יהודה בן לוי נאין
להסכירן אלא עקירת גופו ונשען שנ' ואפליר
פנין אל' נשנו' להבין · לא עשה אלא כיון
שנפלו רבה שלו שנ' ונפלו את בעצה
אהכן · אל הכ"ה הגמול שנפללו אלון בעלו
את הבחירה ללין · ואל אלגור ואל איגלר
שאין הסהין בגלל הבחירה · אמ"ר רשא
ושאב בשם ר' לוי הגל לקורה לאין · ונר'
נראתון אנלר שגל ידי הנפלה כגלו אלון'
ואינלר אלו הכ"ה חייך כך הינה הבחירה
שינונו כל בניך והגמול שנפללו רבה
הינו לבטל את הבחירה לכך ונטלו שנ'
נקוות שנם כעין מלה בנראו בשגון אחרי
מות שני בני אהרן · אחרי מות שני בני
אהרן · כך אמר ר' נחמני בש"ר חייא אלו
אינה המשתכך תפילה לך נפשי · כן בקראותי ··
כי טוב תסכך כחוס שפני ושנתך א להן
אבל אינה אשתכך בשעה שמתו המתרים
על ישר' כל הגם היגר היאו נשלגה הינה

בזמן שהכהנים בטבולה נמצא בה שרץ היתה
טמאה למפרע ונראה דאם ביד היה הב"ה
ונמצא בבגדו ולבתו ונוגע ונלבש ונראה
טהור וגם שריך השלך ואם אם כמו לק"ל וא'
ומשלך בה' לפי' השנשנו לים הבדן אוק
והרומו אותו מעתה ואמרו זה אלו ומעהו
לפי' כבר אמרו על כמה. וב' אלהי' אלו אנה
אמרתך . כשנשנו את הדין בגתני' בים
שלנו את כמוך והיא בטבילת הרומה
לאמשך רק כלה לך בשרי מים בשדבר
באמת זה נשך בלא מים . כן בקדש חיוכן
להו כן בקדש חייבין כשם שאמני אוץ בים
כן כאיני אותך בסוני ואין בקדש אלא סיני
שם ה' בשם סיני נקדש . וכשם שכאיני אוץ
בים ולא מחקני כך כאיני אותך בסיני ולא
מחקתי וא' אשל בני ישראל שלא ידן . כן
בקדש חייבין . להו לאמת שאתך נכבדך .
אמת מהכן . וב' שהיו הדיינים ואנו אותך
בים ובסיני ולא הנחתי ואם שהשכי לך אוהבך
בשעת נסיון אה' דינו' לא ני' והדר' ואיזה

נורא בקרבי ונורא וכבוד נעי למעוני ומעוזך
ונכבדך נוראי : קדם הבה למשה אמר אל אהרן
אחיך : מסר גורל שאני עליך ונגבר גורל
מלקה לך שישרפו בנין אני נתכו אותך
לפני כל המחיתות נשי משה אחיך הילך
ישכ׳ קנין את הלוים נמשה לי והלוים
יתן סגנו לבשן העורן שיתעון לכך
אהרן ובניו לפני המשכן במרן ונראהלה
אני לראשון רן הפרש פרש׳ זכן נשתגרשו שבל
מן שהנא נכבש לאהל מועד שלא בראשון
מתמנים : שיהיו שנכנס שלא בראשון ונשר
ושן היין לבקש שיהיו נשך מתגרש׳ ׳ כן ישבו
לפני כל המיתות היין לבקש שיהיו ישבו
לשתפם חוק לכל המחיתות : והתגרש אשר
נו הקטר צרר ישב : כן שבשבת אהרן אמר
מנחה אני לך בלה שבשבת עלי שבשבת היה
לו במסך שבשון עלי בשבת שיהמון ולא שיהן
מוסף מתגרש ושל כן לפני מיתלך להורנך
ולשמרך שם פני מסרך לחיים שם ישבתך ״
והפל כלך להיות מנחה שבאהרן הנני מדבר

ומה לה אהרן בן עמרם בחיי שמלך עמ׳
כפי׳ אמר הקב״ה למשה הגמול נקבל מהכן
לכן הדין גמור שהוא מודה לו על החסד
שעשה עמו בבגין לו מחילה ויאמר ה׳ אל
משה דבר אל אהרן אחיך כאין דבר אלא
נתאמרין ויוכח ה׳ אל משה אהרן ואינו
אמנו אומר שאמשתנו יסורין ובבש בתו
נלא קרא הדבר אמר לכה הדין אלא כיון
שבאו יסורין עלין על מיתה אילו לבש
בתו שלא יצא הדבר אחר כדן הדין לדרה — לא כיון שבאו
דרגלה ומשובחן היה בא ה עמד׳ השמאשב
משום אילו לא קרא הדבר בשם שאמרו עכשו
בנפלה א׳ אמר א׳ ית׳ נש׳ יעקב פר ה׳ ונוגח
א׳ מיתה שעתה שלא הבה למשי קרנים
אל משון אמרו להם אינם עברו ר׳ כרתה
הדולין יש ית שיש נס׳ ויאמר יהא א׳ נסרדוע
והוא עבר בו כל לו היסורי אמר שנאמר הנא להם
נלא יקראו הדבר ליתל אם שמי עלו שמה
שיתולין על האשון. לא עשה אלא כיון שהביאו
עליהן יסורין בקהל רבבות נאמן פי׳ יתן

ידעני [illegible] עליך ע״ל הקב״ה הוא [illegible]
התשבח [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ויען
ה׳ את איוב [illegible] לך מי זה מחשיך עצה
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] במלין בלי דעת [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לה
יש לך להשיבני [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כה ואמ׳
לי [illegible] איוב [illegible] לא מקומה [illegible] [illegible]
ולא [illegible] [illegible] לזה ולא [illegible] [illegible]
קודם [illegible] [illegible] [illegible] ולא [illegible] [illegible]
ולא [illegible] לך לתפס ולא [illegible] [illegible] [illegible]
ולא [illegible] [illegible] ולא [illegible] [illegible] [illegible]
ולא [illegible] ע״ל הקב״ה כה את [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] של הקב״ה [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ויען ה׳ את איוב מן הסערה
ר״ל [illegible] [illegible] [illegible] היה הקב״ה
[illegible] [illegible] ע״ל הקב״ה [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ולא קרא [illegible]

אלא דוקא מן המערה' שנפלו ממנו בר"ה
פירושו על שאמרו בר"ה מרוב אמרין ליחוד
ונראה כי אם יהיה זכוך אלא קרא בדרך אלא
דוקא מה כן יתמן על שמה ב מן בנהמה
הבהמה מן שנעשו מ"פ ז' ית אח שנשנו לח"י
אלא דוקא מה כן מה הבשול שאמרו שאין
שם הבנין ודרכו שלון שלא יבוא למכך יש'
ולא נעשה כבשו' אלא דוקא מה כן מהכן
שלא תלקחו בשר לבריה בשלמי' פותאמן
שהיה לבשל שריפה לגשו כבשר ונכנס לבין
קדשי הקדשי' ולאמ' השכן נעשו' מלפנין
נבל מורה למ"ה כמה מבשר' מן מלאמ
השכן מורין פניהם של מורה שהיו חולקי'
לו בשר ונעשו' מלפנים מן בשרו היה
אלא הבן ולא יכול קהנ' לשם לש' כי מ'
בשר ה' ונתכן שהיה נכנס היינו חולק
לו בשר נפסלו מן בשרו כן שם הכהני'
היא שאמרו למורב אם על פיך יבוא השרי
מה"ו המתנה על פיך היה הנה' מראיה מן
נעשו לבין שני הכרובי' שבספון של אהרן

יגמה אשר זה הב"ה בשר יציר קטן · וכי
יכנס קטן ישכון ויתלונן מעט"מ שהיינו לריש
נגרי בבתי ספרות אלא סלע ישכון משהיה ימי
היה תגלה נתגלה את הבני · ראו סלעיי ישכון
בבתין הכותשין שהיה שם אכין · ואפי' בבתין
השני שלא היה שם אכין אלא אבן היתה
שם שם היה בגרי על שם סלע נלתגריס ·
וגם סלע ישכון הגלגה לרי שמעון) הן אמרו
הב"ה שם אני שגה בין הלקרש ובבה מותו
נרשעים והחריבת ובני אית נבנה מרו' לו סלע
שבן אית אנס) כן אלא סלע ישכון ואית אים) כן
אלא ניתלונן ואיכן הוא מלין על בן סלע
נלתגרה · כהן נלתגרה היא תנין ויתבגר דוד מן
לתגרן תנין · כאשר חסר אגנל · כאשר היה
מ..לו לו את השנה אם טובה ואם רעה
כשהיה כהן גדול מתפלל ואומר) לפני' יהי רצון
מלפני' ה' א' שתה השנה הזו וכו' ואין תכנס
אלא לשון יצלי ית פרנסת את הארץ · לבריח
עיגן יבו · שהיינו מקבלה לו לה את עיר
לגשתן לרחוק ומחר כל הדבר הזה כשמבטן

5

בעת להקריב לפני אלא בעשות גלא הקפה
להם אלא חנקה שני אפרוחין שני ואפרוחין
ימלאו דם. ואשב לא סלקתי כנגדי להם
אלא נבעסר תללי' גם הוא קרבן אשר אם
אחיכם ראה מני הקדש בעדם אהרן להבין
הכהן השבבן את הדין מאהבו שלאמלה הי
ניאמר ה' אל משה. ר"א אחרי מות בך
אנת ל' נגחות' כי ר' אבא כי בהתגלות
נעשה לך מלחמ' ההתגלו' להבי' קונגנטנוס.
יקנה אלון כב המבל. לה הספינה הזו
ההלכתנ' מם אין לה קונגנוטנוס אנגרן
היא כך יב' אפי' הם כמה אגולמסין אם
אין להם מה'ה' אינם יכלין לעבור. כי
בהתגלות זה משה בדורו. יהושע בדורו.
שמואל בדורו. ר"א כי בהתגלות בזמנה
נעשה מלחמה אפי' כמה תבות באונגלוב
הם שגעון מלחמה ואף אהרן כשהיה נכנס
לבין קדשי הקדשי' אלולי זכות הכנה שהיו
נכנסות עמו נמסעון אתו לא היה יכול
לעבור שעה אחת שהיו מלאכי השרת

ובזכו׳ שהיה נכנס ביום הכפורי׳ והיה השטן
בא לקטרג ובזכו׳ שהיה כותה ושמר ה״ה
נגדו מלמטה לזה שזכות הרבה היו נכנסו׳
עמו׳ בזכו׳ התור׳ הינה נכנסת עמו׳ בזכו׳
המצות היה נכנס עמו׳ בזכו׳ השבטי׳ הינה
נכנסו׳ עמו׳ בזכו׳ משה ואהרן׳ בזכו׳ המילה
בזכו׳ העקדה בזכו׳ ישר׳ היו נכנסי׳ עמו׳ ·
בזכו׳ אברהם דכתי׳ בזאת יבא אהרן אל הקדש
בפר בן בקר · ואל הבקר רץ אברהם · ואיל
לעולה · בזכו׳ יצחק · וילך אברהם ויקח את
האיל · דכתי׳ אף בזכו׳ יעקב דכתי׳ ומאת עדת בני
ישר׳ יקח שני שעירי עזי׳ לחטאת׳ כנגד שאמרה
לו אמו וקח לי משם שני גדיי עזי׳ טובי׳ ·
מהו טובי׳ אר״ל בשנה . א״ר חלבו טובי׳
לך וטובי׳ לבניך טובי׳ לך שאתה נכנס ומקבל
לפניך ונוטל היו׳ את הברכות וטובי׳ לבניך
שהם מתכפרי׳ בשניהם כל ימות השנה ולמעלה
שני שעירי עזי׳ בו׳ הכתוב ונפש דנקרבי׳ ומכפר
להם · דכתי׳ אף בזכו׳ האהרן כתנת בד
קדש ילבש · ומכנסי בד ובאבנט בד ובמצנפ׳

בך הכי כשדר מכוכב מאהדין · ר״ל בחשון יצא
מאהדין מל״ר בשנה, כדין לו שאין בין הדקות
בשנה מלאה ד׳ רגעין ונשאר שני גׄ שעות ·
זין שבשנה · א׳ מחר · ה׳ מכוכב רגעין מ״ל
בחשון יצא מאהדין ומכוכב רגעין ונשאר שנים
מ״ה מאהדין מלא מ״ל שעה ונשאר כהני שבעין
שבעין הנמצין רמשי שהן בשך ונשי בשך הכי
הן שלי ברינהן · בחשון יצא מאהדין · ונשען
השני לפני שהין נהני רמשלם זה על זה פׄ
נהני רשצעין גׄ · הני ירשון ה׳ ונסיף ילים·
כהני בשין הנמצין ושען ונשני הכך שנכנה·
כהני בשין בשני · ר״ל בחשון יצא מאהדין
מל״ר יוחנן זשון השבשי היתה נכנסין שמין
י״ב משני שהין נהגשה על לבך של מאהדין מה
טעם שיהא הבה״ מסכל מהן בכנסין של
מאהדין בין הכשרי ונזכר לזכות השבשי׳ שג״ נהין
השני הנלה לזכין ומין זמן מלא השבשי״
של מלה שבשי יג׳ שעם עשר נומן · ר״ל בזמן
זמון הנורה היתה נכנסין שמין שג״ זמן הנורה ·
ר״ל בחשון בזמן יג׳ שג״ זמן ק׳ ד׳ להבדר··

מל״ר

אמ״ר מנחם אף מזה בשעלה לפני ושבה
מן הענבה והגרידה לא בבטחו אלא בזכות
ש״ש שלו לפי שבי שבי לקח במשנן בגמר .ש׳
בתשען .ב׳ שנקראו מרר ומנה תאני תאן
תכשין מרר מנס׳ . ר״א בזמן בתשען משה
ואמרו׳ שהיתה נכנסת שלו . אמ״ר . ומשה שני
מבנו שהם היו נתגוננו של מנחם של אהרן
כנגד׳ משה ואמרו ולדה מבני שהם שגדלו
בבוקר בני השרתן ולא לפני משיהם . ר״א
בזמן יבא אהרן . אמ״ר מנוה בנו של ר״
שמואל זמנו הלילה היתה נכנסת שלו זמן .ש
בבית אשר שמרו בית ונכנסו . בבית היתה
מתו מתיים והשלמי .

מדרש פרש׳ ולקחתם לכם ביום הראשון ..

ר׳ אחא בר אהבה פתח קתן
פיוסו׳ נאל כסף . אמ״ר אחא בר אהבה קתן
מנסרה של עוה נאל כסף . לבה נשקלת כסף
ולא לחם ויקנכם ולא לשבעה שמעוני ..

למה תשקלו כסף · למה אתם שוקלי' כסף
לבני עשו לא בלא לחם · על שלא שבעתם
מלחמה של תורה · ויגיעכם בלא לשבעה ·
למה אתם יגעי' ומורין העולם שבעו' לא
בלא לשבעה על שלא שבעתם רייוה של תורה
דכתי' לכו לחמו בלחמי · ומנין שיין מסכתי · ר'
ברכיה ור' חייא רבני בשם ר' יוסי בן ר' שהוראי'
נמי' נסמכין על כל לחתין עמו' על דבלי' זרק
חוץ משכר סופרי' ומשני' שאינם נוטלי' שכר
שכר בטולן בלבד אבל שכר ונר אתה מן
התורה אין בריה יכולה ליתן · תני בר"ה נקיטי'
מקונותין של מדש חוץ מלוה שהוא מוציא
בוי' שני' ושבתות ונכנסי' מרשי' ומלוה
שהתינוק מוליך ליתן ונתן אם פחת מחזירין
לו ואם הוסיף מוסיפין לו · ר' יוחנן הוה
מטייל וסליק מן טבריא לצפורין והוה
מסתמיך על כתפיה דר' חייא בר אבא מטון
לחד חקל אמ' הדין בית חקלא הוה דידי
וזבינתיה למזכי לשי' באורייתא מטון בית
כרם אמר הדין בית כרמ' הוה דידי וזבנתיה

למזכי

מבני מלכי במזרחינא משון מר בן זמיי ומה
הדין בין זמיינא הנה דידי ונשנתיה לבשו
מלכי במזרחינא יתבי ר' חייא בר אבא בבה.
א"ל מה לך בני א"ל בני מנא דלא שבקא לך
לסיבותך בלוס. א"ל ח"ו בני קלה היא בשנין
מה שמשין שלפני ורב ששת לשבה ימים
נקטין ורב ששת. לר' יוסי נאמנתי לולה.
בכל העולם לא נראה אלא לר' אלי' ורבי
ר' ששת ירי עשה ה' ומ"י מכל התורה מנה
לר' יוסי ורבי מהי שם עם ה' ר' יוסי נראלה.
בר רבך ר' יונתן היה דורי קורא שלו מס
יתן איש מכל הון ביתו באהבה שאהב ר'
יונתן מן התורה בוז יבוזו לו. בר רבך מבא
מנשה איש טבריא כמו מטהר מורתו במני
והיה דורי קורא שלו מס יתן איש את כל
הון ביתו באהבה שאהב התורה מן מבא
מנשה איש טבריא בוז יבוזו לו. בר רבך
ר' אלעזר בר שמעון היה דורי קורא שלו ר'
[illegible] שגלה מן המדבר. מהו דכל מעשה דכל
דהנה קראי ותנאי ותניין. וא"א קמו לנסרי

ואל נסך. א"ר אבהו בר כהנא משכב לא

לקיחה אנה לגר שכב לקיחה במתני' דכתי'

ולקחתם מדברין מזוב בבקן הנין טעלי דידה

בתכבשנה מנשי בדרשה מנשי נחית שבלהה

להם בגיזן מתרים בגיזן הים בגיזן סימן

נעגה בגיזן לא מלנם. ולבה שהוא עומד

לגרם בבבלה רמים נבלה מכנה. יש בגן

בגמ"ר לפי משה להזהיר את ישראל ואנפל לבם

ולקחתם לכם ביום הראשון. יתנו ולקחתם

לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. עץ שטעם

עצו ופריו שוה. הני אתרוג זה אתרוג. ר'

אומר הדר אל תקרי הדר אלא הדיר שלגבהה

לה דיר של בהמ' יש את גדול' קטנ' תמי'

ובעל' מלין ובעלין קטנ' ועדין גדול' קיימ'

אף אתרוג יש את גדול' וקטנ' וליל' ובעל'

מלין ובעלים קטנ' ועדין גדול' קיימ'. ונך

יש. יש בהם תרין ובי שנים ונלמדי תבני'

ונבני הלכך ובעלי קטנ' ועדין גדול' קיימ'

עד שלא את משה רבית תכמה בעגן של

הנשנה ולבדין עד שלא את עלי הכהן זכתי.

זכתה שמעון של שמואל הקטן תלמידו · שרשאי
נשתן עליהן זכתה שמעון שלשלשה בן אמש
תלמידו · עד שלא דנו עקיבא שלא כבר הנדס ·
כשם ערי רה ניר זה אין לו שלא לב
אחר ויתניק למעלה כך ישר אין להם שלשה
אחר לאשהם בשמים · יצא מכשעל ריטן
בשלשה שני מהם שנשין פירון נשו מהן ·
אין שנשין פירון בשנשין פירון זרין לבשין
פירון נשאין שנשין פירון זרין לבשנשין ברוה
השנשי פירון זקנקי לשאין שנשין פירון שלו נא
תלמידי מכמי שהם רוקשין רחרי על כמלי
נן כרי שיבחלו רעל מיו שנון חכל מינ
פנרינינו כרשלהו מנס יבשון מתחלייא רחרי
על עליא שאלחלא עליא לא מתקיימין
מכליא · נשאין שנשין פירון זקנקי לשנרשי
פירון בשנשין מכרון לחכרי תלמידיהם ·
ר״א פני עם הרר זה הצ״ה רבנו בנה הנס
והדר לבשן כשנון נלכ׳ זה הב״ה רבנו בנה
תרין נרפי ישרת · ונכתק עם שנוי · זה הב״ה
רבנו בנה והוא שנלר בין ההרסי אשר בתולה

ועשבו נתל זה הקב״ה רצוי מה סגל לנטב
בשבעתן׳ ר״א אמרי עק הדר זה מבין מגרה
שהורו הקב״ה בשיבה טובה רצוי ומגרה׳ זקן
בא בימי׳ כשבט נדמ׳ זה מבין יצחק׳
שהיה׳ כשבע ונעקד על גבי המזבח׳ ונעק
עק שבטן׳ זה מבין יעקב׳ מה הדס זה
עתוש בשבלים כך היה יעקב מבין כתוש בבני״
ונבדב נתל זה יוסף׳ מה שבגה זו כליסה
רמט בלשם הלינן כך היה יוסף בשני מתין״
ר״א שבי עק הדר זו מרים שנה שהורה הקב״ה
בשיבה טובה רצוי ומגרה׳ נשו׳ זקנו׳ כשבט
נדמ׳ זו מרים כבקה לה הנדרה בזמן יש
בה מגדל עש בה קנש כך המגלידה הב״ה
נחמה בבני׳ ונבדב נתל זו מרים נחל׳
מה שבגה זו כליסה בשני בלשן הלינן כך
רנה נתל בבני מחונה׳ ר״א שבי עק הדר זו
שהרני דולה שבשר שהורה הקב״ה בשיבה
טובה של רשני שיבה נקנם והורן שני זקן״
כשן נדמ׳ אלו נלמידי חכמי שהן כנסן מן
נתבן להאיר מבדה אלו מאלו׳ ונעק עק

עשק

לפסוק ולקחתם לכם

אלו שלש שורות של תלמידי' חכמי' שהיו יושבי'
לפניהם. וערבי נחל אלו שני סופרי' של דיינ'
שהיו עומדי' לפניהם מתוך כולין ואחר משלא..
ר"ל פרי עץ הדר אלו יש' מה אתרוג זה יש
בו ריח ויש בו אוכל כך הם ישר' יש בהם בני
אדם שיש בהם תורה ויש בהם מעשים טובים.
כפות תמרי' אלו יש' מה התמרה הזאת יש בה אוכל
ויש בה ריח כך הם ישר' יש בהם בני אדם שיש
בהם תורה ואין בהם מעשים טובים. וענף עץ
עבות. אלו יש' מה הדס זה יש בו ריח ואין
בו אוכל כך הם ישר' יש בהם בני אדם שיש
בהם מעשים טובים ואין בהם תורה. וערבי
נחל. אלו ישר' מה ערבה זו שאין בה אוכל
ולא ריח כך הם יש' יש בהם בני אדם שאין בה
לא תורה ולא מעשים טובים. אמר הקב"ה לאבדן
אי אפשר אלא יעשו כולם אגודה אחת והם
מכפרים אלו על אלו לפי' משה להזהיר את
ישראל ולקחתם לכם ביום הראשון. ר"ל ולקחתם
לכם ביום הראשון. א"ר ברכיה בשם ר' אבא
בר כהנא בזמן ולקחתם לכם ביום הראשון

מן שלה לבש כאשן ומשכב לבש בין הכאשן
ונגוה לבש מן הכאשן ונגבא לבש מן הכאשן׳
מן שלה לבש כאשן ש״ב מן ה׳ כאשן ומן
עזרוני מן הוא׳ ומשכב לבש בין הכאשן זה
עשו הכתוב ש״ב ניתא הכאשן עזרוני׳ ונגוה
לבש מן הכאשן זה בית הלקוש רבי׳ בזה לית
מכאשן לקן מקרשית׳ ונגבא לבש מן הכאשן
זה לך הלשית רבי בזה כמשן לתין הנה
הנש׳ ר״א ולקחן לבש בגש הכאשן׳ זש״ה
ונשי עשו ארת חיש שנשב שמתן מן פנקן״
אמן רנר לפני הקב״ה כ״ש הנרשב אותה מלון
מפתלש לשוד לבא׳ כ׳ יונן בר עזריה׳ ר׳ ב״
יונן אמן אמן לו הקב״ה לדוד אש חיש אנה
מבקש תפה לגמה רבי יוחנן ונסיך חיי
בר עזריה אמן אל הקב״ה אש חיש אנה
מבקש תפה לסנכין רבי נוכך חיש ונכתו
כגשך׳ שנשב שמתן מן פנקך׳ שבשם
בה שמתן לנגא מבנה ולמנר ונמורה׳
ר״א שנשב שמתן מן פנקך׳ אל הה׳
קורא בן אלא שנשב שמתן מן פנקך אלו

ובשבת [illegible] של [illegible] שהן מעורבין להקביל
מי [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] לרקי
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] בין הלקחב׳
[illegible] מאין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מין
יפה [illegible] לבקיעה מין [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] הרקיעה [illegible] [illegible] מאין [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] מין [illegible]
[illegible] הרני [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
מאין [illegible] [illegible] של [illegible] לרנר׳ [illegible]
[illegible] [illegible] מאין [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] נתח׳ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] שהן מעורין [illegible] [illegible] של [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] מין [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

עם חיוה לרה בדמה מלכ״ו בבגן לגשמי
שכבסו. אתא הדין ולית מן ירתין ה׳ ירדן
הוא בתגמה אלא הירין רשיב שבין מן
ירתין דהוא הוא בתגמה כך לפי שב׳ נשרי
אנרין הענלם שבסין ונעלמין לפני הקב״ה
בה״ה אלא מית ירתין היילין מגן בתגמיא
אלא ררה שבי׳ ירתין כלפני הקב״ה לעלמהן
ונמנועיהן שריהן מן ראשין ראשי׳ מיגן
בתגמיא לפי׳ לשה פנהי׳ מן ישר׳ ולקמם
לבר מנס הכורסין . פבה אנו פבנער .
אמר ר׳ כאמן מן מית יגלין לגבוד על
מנסב רנר פנופי׳ דהוא קורא עשרין מלך
נחשפי׳ דהוא קורא עשרין שכנ הוא עתר
כשהיה ותגמה ונגעה בשבין עניי׳ לשבלך
כד מית בגין אמא חזקיה יאשיהו הוא קורא
עשרין מלך ג״ו לעלמה על ראשוך למלך
מן ונתנבך לבן מלך . ונשגנה שהיה תגמה
ונגעה שהבשבי עניו׳ לשבלך אמית בגין
אמן לגשבה אמגן הוא קורא עשרין עשר
ג״ו נפלה לעני כי יעקב . ר׳ אלכסנדראי

מנה קריאה במגלה בזה שה מגלה הזה יוצ'
נחשבת כל הימים אירן לכאיפליו בגלגל
ראשונים קנלמה. ולקוש זה בסוף כלה ס"ג
נהיה המשלפני למען. להן המשנה ר' יצחק
בר מקולא (גם) לקיסריא. ואמר ריש לקיש
הפסוק בזה לא משנו מזמן ולא משנים מזמן
אם שנה על נשלם העבור היה לו לומר
לא בזה על השלמין. ואם בזה את השלמים
היה לו לומר שנה על השלמה העבורים.
אלא שנה על השלמה העבור זה משנה.
שלך יהודה. ולא בזה את השלמים. זה נשלם
אמנין ההר' נתמלא שלין נעבור לו נשלם
השלמין מהן נעבר. אמ"ר אלעזר בן ר' ל'
שמען בעבודת פסחין למנורה שנורנא:
נשיבהן. ימנעלי לראשונין. כלה השיבן ר'
שמואל בר יצחק בשם ר' אחא מגוח השיבן
כלה ראשון משיב הרוח. עוד משנה כי
ה' הוא האלהי' באמנה משנה אמן למשה איב
רן נאין רחין. ר' יצחק מנר קריא בראון
הללו שאין להם לא ראש ולא סוף לא אורי

ולא נאמר אלא נסלה זו בלבד עם דבר
לפני הב״ה כ״ש אף היא לא נכתבה בלבה:
תכתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל יה
אמר דוד לפני הב״ה תכתב זאת לדור אחרון
זה דורו של חזקיהו שהיה נטוי למיתה ·
ועם נברא יהלל יה · שבראו הב״ה בריה
חדשה · ר״א תכתב זאת לדור אחרון זה דורו
של מרדכי ואסתר שהיה נטוי למיתה · ועם
נברא יהלל יה · שבראן הב״ה בריה חדשה ·
ורבנ׳ תכתב זאת לדור אחרון · אלו הדורות
הללו שהן נטוין למיתה · ועם נב׳ יה׳ יה שבורא
עתיד לבראותן בריה חדשה · נראה שאין לבקש
דבר ומתכוון ולקלס לפני הב״ה לפי רבה
לטהר את ישר׳ ונבראו להם ולתקן לבם
בנים הכשרים · יעלוז שדי וכל אשר בו ·
יעלוז שדי זה העולם · שנ׳ ויהי בהיותם
בשדה · וכל אשר בו אלו הבריות · שנ׳ לה׳
הארץ ומלואה · אז ירננו כל עצי יער ·
אמ״ר אחא · עצי יער אילו אילנות שהן עושין
וכל עצי יער אלו אילנות שאין עושי׳ פירות ··

פירוש פיוט ורחמן שוכן בצ׳

לפני ה׳ לפני ה׳ . לכה כי בא כבוד׳ וכו׳

כי בא כונס הכבוד׳ זה לשפוט לשפוט תבל

בצדק ועמים באמונתו׳׳

פירוש ומרחם ורחמן בחקין כפי׳׳

ורחמן בצין נ׳׳ נקמת

ולא כעול . ומסבבה את הנמצאים ה׳ . כהא

ורחמן נון בכל יום לקיום את הארץ כמ׳

מנם מחן ורחמן אשר ה׳ הרשיעה כל אשר

ה׳ ותולה׳ נא׳ . לשמים בקול נורא ולמטה

על נפלאותיך לשמים בקול נורא׳ אלו הנמצאים׳׳

ולמטה על נפלאותיך אל׳ אמנם זה הכל

שיש כה לשעבר ויש בה לרצון הכל . ויש

בה לעתיד הרשות . ויש בה לנהוג הכל׳

ויש בה לעתיד לבא׳ . כאשר יש׳ ממני לשעבר׳

לא לעת ה׳ לא לעת לרצות הכל׳ שהכל כי

שמע ה׳ לנהוג הרשות׳ . אמרו חז״ל

כשעושים . לנהוג הכל׳ . אלו מנה ומורך .

 לעתיד לבא׳ . רז״ל נקראים לבר ננפש הנמצאין

וכי כשמעו הנוצ' נהלנו כבר שמעו אך במדינ'
שהיו יושבי לארץ הזה ולא תלו בנסי הנוצרין
כי כל דתם ריל יהודים דסכנו בשם ר'
לו משל לזה הדבר ודומה למדינה שהיתה
מתגורר שם למלך שלח המלך ושמו' לקדמוניה
ולא כתב להן מה שהיו מדינו עם המלך
עם מלך ואגרה ונכון. כיון ששמעו בני
המדינה שבא המלך למדנו להן יתנו מנוסי.
הלכו לקראתו להלך שלא מכסאו.
אלו מורשת המלך ויודעין את שתיו ש'
שמחין אלא אין להם כח ליתן את כל
התורה שבשן בבקשה מלך תנס שלום
כיון שבאה המלך שרפיסין ממנהיר להן
שלש פרנסייא שלהם כיון שהניגו המלך
תמשה להן יתנו משכנות מדינה והנחשין
להכין אמרו לו מורשת המלך אין בה כח
ליתן הניר להם המלך שלש פרנסייא
שלהם כיון שנכנס למדינה לא הספיק
לגבות עד שיתנה כל המדינה כלה
אנשי' ונשים וטף' יצאו' ונתקבצו לגולן

והנמשל [illegible] אל המלך אין אני מבקש
כסף אלא [illegible] על [illegible] המל'
אין [illegible] כל מה עשה המלך הושיט את הכל
ונתן להם מתנות. כך עשה כל בני המדינה
[illegible]
וקבלו למלך. אמר המלך [illegible]
[illegible] והלך [illegible] כך יש כל ישראל
[illegible] והקב"ה יושב בדין [illegible]
[illegible] יושב על כסא
[illegible] מה עושין [illegible] ומתפללין לפני
[illegible]
והן [illegible] והקב"ה מכפר להן שליש [illegible]
[illegible] הכפורים [illegible] כל [illegible]
[illegible] והן עושין תשובה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] והקב"ה [illegible]
[illegible] תשובה [illegible] הוא מכפר להן על הכל

ונותן להם אמרו של כי ביום הזה יכפר
עליכם לטהר אתכם · ואחר שיצאו כיפורין
שהקב"ה מכפר להם ונותן להם אמרו מה
הם עושין באותן ארבעה ימי' שבין י"ה לחג
הסוכות הולכי' ומביאי' הדסי' וערבה ולולבי'
ונוטלי' סוכה ומקלסי' להקב"ה ואומ' להם הקב"ה
מה שהלך הלך מכאן ואילך מתחילין החשבון
הוי אומר ראשון הוא לחשבון עונות לכך
נאמר ביום הראשון ::

דרוש פרש' ביום השמיני עצרת

נש"ה יוסף לוי ה'

יוסף לוי נעשה כהן כל קרני אדון · יוסף
לוי ה' · נוטריקון שלא להקריב הכתוב שמא
קרבן ה' לא במועדו ולא בעונתו היה
מזכיר כי ה' אשר עשה נפלא · נוטריקון שלא
להקריב הכתוב שמא קרבן ה' לא במועדו
ובעונתו היה מזכיר כי כל א' המצות וגו' ·
נוטריקון שלא להקריב הכתוב שמא קרבן ה'

נאך בחדשים וגורמים׳ היה אמרן נראין הנא
מלהגא ריסקמשבן פון ידי. ר״ח יסבן לבני
ארנ׳: נפבב שלמה לרונען בבנק נינבן דור
אבב ה׳ לנוינ כל הקהל נפבב שלמה לשלמה נכן
גבנק בבנק ה׳ אמר נבן מנגחה לנורן ישרא׳
נפבב שלמה לשמעאל נכן בבנק נשה רנמאל נאמו
להינ שכינה מי מלהא לשבן: רחקה כל קטני
אבנק: אמ״ר לני בבקה קרנבן נגבקה רחוקן
קנב קננבק קנב ה׳ לכל קורמין נרחק רחקן
כמנק ה׳ מהשלנים: ר״ח יסבן לבני ה׳ אמנות
השלנם אנה נעבן להם שלמה ונתנן להם בן
לאמור רבים נהוא מאשן לו שלמה ונקרא לו
בלנרין הגדול מולבן לנון שלו [illegible] נרשנמסן
אמל ישנ׳ אנה נעבן בן חבר לאמור רבים נכנא
רלו לשמחה נאמר בבנר הוא מנהן לשלמי׳
ינם הגדול מולבן לבבי נסינם ללבני לורנו׳
ומבבנק בכל ינם ינם נאומן בבנן אנה הלבנק..
ר״ח יסבם לבני ה׳ אומנה השלום אנה נעבן
להם אהל נחם מנכל׳ נשנק נשמחי׳ ננבשין
נשכו׳ הירבינות נבבי קקס אמת שלהן

ומפשיטין אותך · אמר שמו' מן הגזלן להם
ידי שנה נהם אותלן נשותין נמפחין ומשפטין
בנק' נמסין ונגבי' דרבנות נמכי' גבתלן
נמשנסה' נחלני בקבלנות למי' יצן הבני'
לפון בנכס הבמית' נמצן הבית לבמ' ·
רא' בנכס הבמית' וכו' לה רשע לאו ישלם
נמן' · אמ"ר יצחק אמשה הן שקמן רשע' נלן
הן המבשם ירן של חבירו' והלוה ומי בנא
מבלס · נמי שהוא בעל מחלוקת · המבשם
ידו' של חבירו מהן ג"כ נמר' לבשע לה הב
נבנך · אמ"ר חשרא ולא שהכהן בלבד אלא
אמי' הבונה את ירו של ולהכהן ולא
הכהן נק' רשע הה"ד נמר' לרשע למ' הכין
נבנך אין כי' נאן אלא לי' תכה בנו לתחינה
מר' בנן לא מחנה · אמ"ר שמואל בר
נחמני א"ר יונתן · כ' בגמרי' נמר' לו
יצק ני' שהוא מועין מנה נק' רשע דכתיב
הבן אם רשע בשבין · והלוה ואינו משלם
ג"כ לה רשע ולא ישלם נמי' שהוא בעל
מחלוקת דתני' סורו נא מעל אהלי' האנשים

הבשר המלח' כב' יהודה הוא קרי מלחי ומחן
סורא גבי : רמ"א לא כתב ולמ' יאלם מלח
אמרו' השלמהן מוכלין נשורין ולא נברכין ..
נתרין חמץ ונותן מלא יגרו' שכן מוכלי' נשרב'
ונכבבי'. ערבים לקי' מן החמץ כשהב"ה
שכן להוציא לה שבלקם שמתבקש לו בגרן
הנא מוזר ומנוגן בשלו הה"ר ונתרק חמץ
ונותן. תריקתי' בשלמי' חמץ ונותן. ואמ"ר
לפי כך שלמשל השבן על מצה לפן נולת
לפ' בנול אחר בכל מרב שמקין בשמן פסח
נאיינ פסח וין מין שתרב ונו' משכרות
ונכנס' כתי' שהיה בזמן שעל שהם על אלו'
ונרין מב מלול ובא נשרי ונרבו מן עלאחן.
ניש שרוב לקבל הרנק. תורא כבא לקבל
מה שבבשני יכרי חק לקבל מלול מן הבה"ה
על מחרי' הוא מורב ונו לו משלו ונגרל את
אלו. לפי תרק הבנו לגרן בו' הגרי' שבברכו'
והיה לכם . ונרם שבה היה בשב. אמ"ר מבא
נבו הבהמה עם נזרון לן יו"ט שבא מגני לה.
ומן [illegible] היה בשנה. [illegible]

לם יכן כנה כמה הימך לשבעון נשבעה מהלכנאל
מרים · ל׳ יונן בשם ל׳ מלטון ר׳ ג׳ רבי משה׳
מן המחלה הנשה נמלה הן הנמלה נהתרק והנשוב
ושלשה בשפוך מחר ויששבן שרי משר כנגא
שרי שלהם · ונחבלל זו נפלה · ויבקשן
מפי זו תרקה רכני מני בחוק מרתה מנין·
וישבון לרכבהם הרבי זו נשבעה יורה בני
נכין נמני אשמע כן השם נאמנא מן מרתם·
משה הנכא משם כב יוסף מך שבין השם
נשני משבה שני השם רמשון שבההם
לא יקרא שו מן שכך מכם ונו״ מכבם
לא מכלר שבההם מכליר · נרבבנה שרי
משבך לא נקרא משבלה שרי · ונו״ שרי לא
ילה ברה ילדה · שני מנשה למשה ננה
ויראו מן מנשיקל כי שבן · ויש מותן מך
שני מקנים מעלהם מנשם כבן ויאמר ה׳
אל מברם לך · ונו״ רבנא בר לשבייא
בב מרא בר מריא בשם · יב · יוסף נמשן
לולם במה לשעבה · רבי יוסף אחן תלום
כן יורן רבי מפתך · ר׳ מני שמן שק

המעין

הנשמין רפני ישעיה ה׳ בנס תרה׳ גם אין זה לא
לשגרין זה משה במלה׳ עשה הלכה תגיקים
ונשעני׳ ההר נשב יראו מחין ויהו מחזת בשקב
שש׳ ר׳ פנחס ר׳ מלקיה בשם ר׳ סימן מפני
כינת לא היה בשמם ויתא זה יצחק נתה נשע
מפני לה בנא הב״ה שניק׳ ונשעני׳ כפי שיהן
מכבני׳ אלו של אלו על פס גם אין זה לשגרין
זה משה המלו׳ ר״א בנס טובה היה בטנב׳
מר״ר נחום בן ר׳ חייא בנס טובנו שלחבנן
היה שמש בטובה נבנס רשנו רמה היון שש
שמו חסר׳ כך היינה אמרו על נחום
בן חייא ששה בנס שהינה לבקחת לא לו
אמן של בשר לבקחת לו שני אחן לו ונמתת
לשניים בנס שהינה לבקחת לו מגדה של ירק
הינה לבקחן לו שני אחן לו ונמתן לשניים לפני
לה בנא הב״ה שעים ונשעני׳ כדי שיהן לפנסי
אלו שם אלו על פס וגם אין זה לשגרין זה ונו׳
ר״א בנס טובה היה בטנב׳ מר״ר
מחא בנס טובה של נוה היה שמש בטובה
נבנס נמה רמה׳ לבשי בשל שמו היום שבנו

פתרון בתשון חטאי׳ עמך כעד׳ חטאי׳ דהא
רן הכנעי׳ נלא כן הגרעי׳ והא מטבריו׳ נלא
למקוטעי׳ דהא מצינו שכתו׳ בהם׳ ימים וכתו׳ וכאן
בספרי המעשי׳ נוא׳׳ נלא מצינו שכתו׳ בהן ני
הגולגולת לא נתנו נוא׳׳ מטעם זה ברא הב״ה
בהשפר יען שען כמו שיהם מתולדת זו ומנח
בלה כיצח בנהם פ׳ ינתן ומן כתלוי ג״ה
חטנת ומן טפח׳ נכבוין ואדרין שנה שונה׳׳
ומ״ר לני ומן הב״ה לשר׳ נם ומתן הקרבנ׳
שבנינו לכם בנורה הם זהירין בהם שאין לכם
מבקלוט שוב לנורות וטעמים לפי תקן הזהו
לעם בנם השלינ עתרה הב״ה לבם: בן חלק
לשבעה גרם לשלנה׳ כ׳ מלשור כר׳ נחמיה נר
יהושע׳ כ׳ מלשור ומן בן חלק לשבעה זו
השבת ושני׳ ויהי בנם השביעי בשבת׳ וגרם
לשלמה זו מילה ושני׳ וביום השמיני ימול בן
בגינו ומ׳׳ ומן שלוה לשני הב״ה כ״ש מילה לא
שעינו לשנ׳ שלא שני מיתה השלנ בלשר כר׳
הוא זבשבן שיכרו להם בשר׳ כר׳ נחמיה
ומן׳ בן חלק לשבעה׳ זה דוד שמל משה

לשבעה [illegible] לשלשה זה הוא כלל [illegible]
[illegible] משה [illegible] לשבעה [illegible]
[illegible] ה׳ [illegible]
[illegible]
[illegible] כן חלק לשבעה
[illegible] לשבעה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] קריית [illegible] כן חלק לשבעה
[illegible]
[illegible] סימן [illegible] קריית [illegible]
כן חלק לשבעה [illegible]
[illegible] קריית [illegible]
ר׳ [illegible] סימן [illegible]
קריית [illegible] כן חלק לשבעה [illegible]
[illegible] לשבעה [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
כן חלק לשבעה [illegible]

לשמעה · אמר הבריא מפסף קהיה לבסל
כי עונתה ה׳ במעלות נגו׳ יר׳ ר׳ אהוש ע וסבין
נשמר׳ ר׳ לו׳ רנתה הנגל הבה נקלבמנהפסל
שלושי׳ · ואמר שמני מעמעה · ר׳ והרר יהוש
הבה׳ מקפבנת שלשני׳ · ונין מעבמה מלאו קו׳
קרבנו מההני׳ ימבע ה׳ אל הכל ואל מנקו׳׳
מעל׳ ומחין השליש וכל במעלות הוא
פיים במעלות מעלות זמן במעלות וכל במע
מעלות קרן במעלות מעלות פיר במעלות מעלות
ננכה במעלות מעלות · מעל׳ מאבן נבלסקי׳
רננה ונאמן קי׳ ננרה מהאן שהוא וכל
במעלות מעלות · פיים מעל׳ ינסי׳ כמהא׳ והמין
נלין בשקים חורו לפיים בכבל׳ · קרבן
פב׳ מאחר על מחר · נגנה מעל׳ מולא ר׳
מפבן שהוא טשן זלן · הפן המון סנפה
מבמה ינר׳ גור׳ מלאכל לא קור מאב
סקני׳ מאל רנויה הוא אקו הבלי׳ מקא
הרנתה ולרשלן נשבל כבהר׳ יש הממחרין
מבנק בנו׳ · ר׳ ומקב בל׳ מחמ מבמב
מרגאלי׳ קרס ננינה׳ ונאלק לגול בבין

מאחר צריך לקדש חדש בשנהאי ר׳ אחא ר׳
תנחום בשם ר׳ יהושע הרי שהיתה סונהדרין
שבינה יושבין הרי זה לקדש מלו״ו יש המחנן
נובעת ביני נהגות להן סוכתם ואין צריך
לקדש חדש שנה׳ אמ״ר אבון אניא נשמעל
בר חייא נרו׳ מנשמיה בן יהושע בל׳ אמ״ר
מי ולמא פלוין לה זור שמואל כשהיה רוצה
לאכל בבית אחר׳ ר׳ יונן בשם ר׳ שמעון על
זמן שישבו נותרין בבית בוסין ונשבו לנהם
הבק׳ מנתם שבנתן עליה סדרה שעשיה משר
מה מוכן נמשמה לפסק דרי. שתים ר׳ לחה
בשם ר׳ יצחק על זמן שוב פקני שבת
נמסיתה ומשבי לדרשן הבה׳ פקנה שביתו
עליהם כמ׳ משמו׳ נזה קניתי ה׳ נש חלי עבי
שבתן׳ אמ״ר מלבסרו לחלק שבתן לא שרה
כל׳ ימי השלה׳ היתה משרונא מירתה לבי
פלוין נאומר להם עד שהלך עסוק בתא
באלביות שלא שמלו תבונה נין שלא
שבחושבן כבשה להם משרונא מאר יוד
אחר׳ כך שבשבן ידי החב׳ הנר׳ ר׳ לברך

[illegible]

ר' נחמיה בר יודן אלה שעיהם אין כתיב
כאן אלא אלה נמשכו הנרה דרמזן לב'
ומלכו להם חשין ינאיים · ר' ברכיה בשם
ר' חמא בר חנינא כוי נשלמה את החקה
התמן למנורה הנרה דרמזת לב' ומלכות
להם חשין ינאיים · מ"ר יהודה בר' סימון
בני השקים דמשך קרבן לן השבים לה
פניו בנריה היום הזה ה' אלהיך דתנך
לעשות ומה שנן זה אחר זה אלא כל זמן
שש' שעשין בתוכו של מקום ומשתמין
משמרותיהם כבאין נאותן לפני הב"ה
כשמעון הקדש לן הבין ונדם בבהגון למני
הנרה מכרזת לשרא ונמלכו להם חשין
ינאיים · ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים
כלכם היום ::

תפלת פסיקתא רבתא
קהלה למלה המלכה נעמא"

נר גשלגם הינם יום א' בה לחספר בני ישראל
בתן כתוב פה נשיאם גם ששין ישא נבה
ירדו אם יקיים

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

לדרוש אחר [illegible]
[illegible]
קנ"ט
לדרוש [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

13 elmutare del nome guarisce come trouamo inel no
stro patre abram nō sera chiamato elnome tuo abrā
abram nō genera abraham genera · 131 · sera hai
131 guardato lisctē di dela nidda dio tedara unfiglio
lo mascio ch secercūcida alottauo di come dice nelo
ottauo di circūcedera elcudimēto suo · 133 · ongne
133 tempo ch israel aspectorno nel midras eneli chene
sion adio dio stende lasua sechina sopra de essi co
134 me dice sperādo ho sperato adio etinose ame · 134 ·
la di octaua retenimēto sera anoi disse dio ne
chi lisette di dela festa erano afatigare neli cor
banot deli altri amot no noj cio cealegraremo un
134 dj · 134 ·

vr · 99 · lisor piccare de mostra che tutto el mōdo 99
deve sbasarse come dice e serenolsarāno tutte
le facie agialleze · 102 · abram ciamo el [illegible] 102
har monte come dice ciamo el nome del [illegible] sem
uisto izre el ciamo campo come dice come lodo
re delo campo iacob el ciamo palazo come dice
pauroso e temeroso el loco questo · 124 · come adaz 124
pecco lo indico con doi niddoi din [illegible] · 126 ·
morir disse abram come legno so io ꝑ propi
quarlo saciardote so io ecco lo el saciardote che
receuera le me · 131 · disse isaac al patre lega 131
me le mano eli piede ꝑche lanima ie ꝑ pronta
a male che io nō veda el cortello che nō seguiste
el corban · 133 · e dio visito a sara quādo visito a sa 133
ra visito tutte le altre sterele con essa come dice
dio uicito a sara e nō dice quale · 143 · e piu com 143
lo tornare a dio a fare penitētia più che tutti li sag
rificii del mōdo come dice el testo lintendere a dio
e meglio che el sagrefisio · 162 · li de sopra eli de 162
sotto nō ꝑono retenere a me alo onore de dio
secondo lo persone sue in fra lo hod de la sabara
· 169 · amo che dio oda la voce [illegible] de 169
messia legare el hag con le corde nel tem
po de hog dio mio tu el altaro e ꝑ la venire

· 179 · 179

43 serasimigliorno alcune aspetto elmassir · 43 ·
ongne tempo ch lume grãde alumina nel mõdo
no elumo picolo epaleso quãdo seremette elume
grãde semanifesta elpicolo lume cosi esau ciahacob ·
46 · 46 · ecosi come misraim elgrãde ch imfra loro
amazoro ecosi edom · 59 · doi camerette bone bone
59 ate ebone alifiglioli toi ch p essi tu hai recevuto la
binidictione ebone alitue figlio ch p essi lesõ per
donare li pecati · 71 · tutti li corbanot sede
71 veno batlare ma locorban dela lauda nõ sera
privato asempre tutte lelaude sevano privare
eccetto quello dela toda ch restara · 73 · p ch dio
73 creo elmõdo inisan enõ in iiar p ch nela hora ch
dio creo elmõdo disse elprecepe delascurito inã
90 ze adio · 90 · nela hora ch dio dette lalegie
aisrael liangnele sealegravano ~~dio piangeva~~
cabircol ecome uno ch iei dicto elume mitra
92 com lui · 92 · el di ch saparse dio su elmõte de
sinai adare la legie aisrael caloro con esso se
santa miglione de agneli ein mano de ogne
uno era una corona p in coronare aisrael ·
91 91 · lidiece comandamẽte scontro lidiece ma
amavot dela criotione come lomideras lidiece

inanze ch israel peccasero dice claivisione de lo
honore de dio come foco ardete nelo capo delo
monte inpresētia del populo ma come pecoro
no macore la facie del servitore nō posecte
ro vedere 35 · colūna nia eguale ame nō 35
io so maior ch esso ne essa maior ch me eco
si come li remoli questi dole elegio uno de essi
el seme laltro cosi dio con essi son io nela ingu
stia 35 · lauoce del mio amico esso ch viene questo 38
ce i tre mesi nel hora ch ~~[illegible]~~ lui dira
nel mese questo serete redemite li diraño come
mese noste messia nō ha dicto dio de farce ca
tiuare in mano dele sectanta gente el mesia
le dara doi resposte uno de uoj ch ie i arato catiuo
a barbaria cunaltro asariotia quanto se fosena ca
tiuate tucti queste gente serime la nominata leta
de le terre cuno cuti ch ueriene suditi come se
fosero tucti · 39 · carinato eltempo dela horela che 39
sia tagliata carinato el tempo del regno catiuo ch
sia scarporito del mōdo ce i arinato eltempo che
el regno del celo prospere · 43 · nō el messia 43
uiene senō in un dor ch tucto merita destru
ctione quel dice in un dor ch le facie sue sesimi

giliano

21 mo · 21 · nela parasa dela para cesono in essa
de sette sette sette sette uacche sette abrusca
mete sette rentiamete sette lauamete sette
in pelutatione sette modificatione sette sa
24 cierdote · 24 · disero la gipti aregna per altro
lesciamo questo sopra de noi seno per la sapietia
sua et facero pigliorono settanta cartucie et
25 seriseno in esso · 25 · tredece bapot ligo ad
esso dio nel gan hedem come dice nel orto de dio
si stato ogne pietra cara acircuito esso · 28 ·
28 la sapietia de lhomo alustra la facie sua ogne paro
la e parola et dio diceua amoise lidiceua ad esso
la sua inpelutatione emodificatione · 29 · tutti
29 lianni che stettero israel nel deserto no seneto
moise de seruire nela saciordotato grade
29 29 · per che tutti li sagrafici erano mascii e questo
femina exesempio un figliolo delancilla ambra
ato elpalazo del re disse elre nega la maare
emodifici la fructitia delo figlio nelo petto suo ·
32 32 · erecogliera questo he dio come dice alzara
confallone alogente erecogliera lispintiome
ri de israel is questo he dio come dice dio ho
mo de bataglia modo questo questo he dio co
33 me dice mondo de occhi et no uede nel male · 33 ·

disse ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ moise adio signore del mõdo nela
hora ch ce aisrael merito lassa ad essi enela hora
ch nõ ce ad essi merito cabiceos impresta ad essi
una volta nellãno ·12· dio desidera aricordare 12
aisrael in õne ãno disse dio amoise tutto quel che
tu poi laudare aisrael inãze de me laudele egro
lificale ch io deno degrolificarme in essi ·13· pch 13
israel passorono lidiece comãdamẽti sera ungne
uno de essi ch portava diece grana ep ch venero
lo primo genito de rachel p vinti argenti sera ogne
uno de essi ch scomprara elsuo primo genito p ui
si pese dargento ·14· una moneta de foco cavo 14
dio desocto dela sede del suo onore emostrola
amoise edissele questo darrãno ·19· nõ deve 19
castare lavede de hamalec senõ in mano
de li figlioli de rachel senõ ligornolino
no lipcole delepecore ·20· ch mano su la 20
sede dedio eposibile aspendere nela sede de
dio ma p ch deuea ruinare eltempio cie
rusalem ch ce ciamata sede de dio ·20· 20
ongne tempo ch la seme de hamalec e inpiede
nel mõdo nõ cabiceos come lala copressa lefa
cie persa laseme de hamalec del mõdo enõ
alara piu eserãno liocij toi ch vederãno alo

signore

7

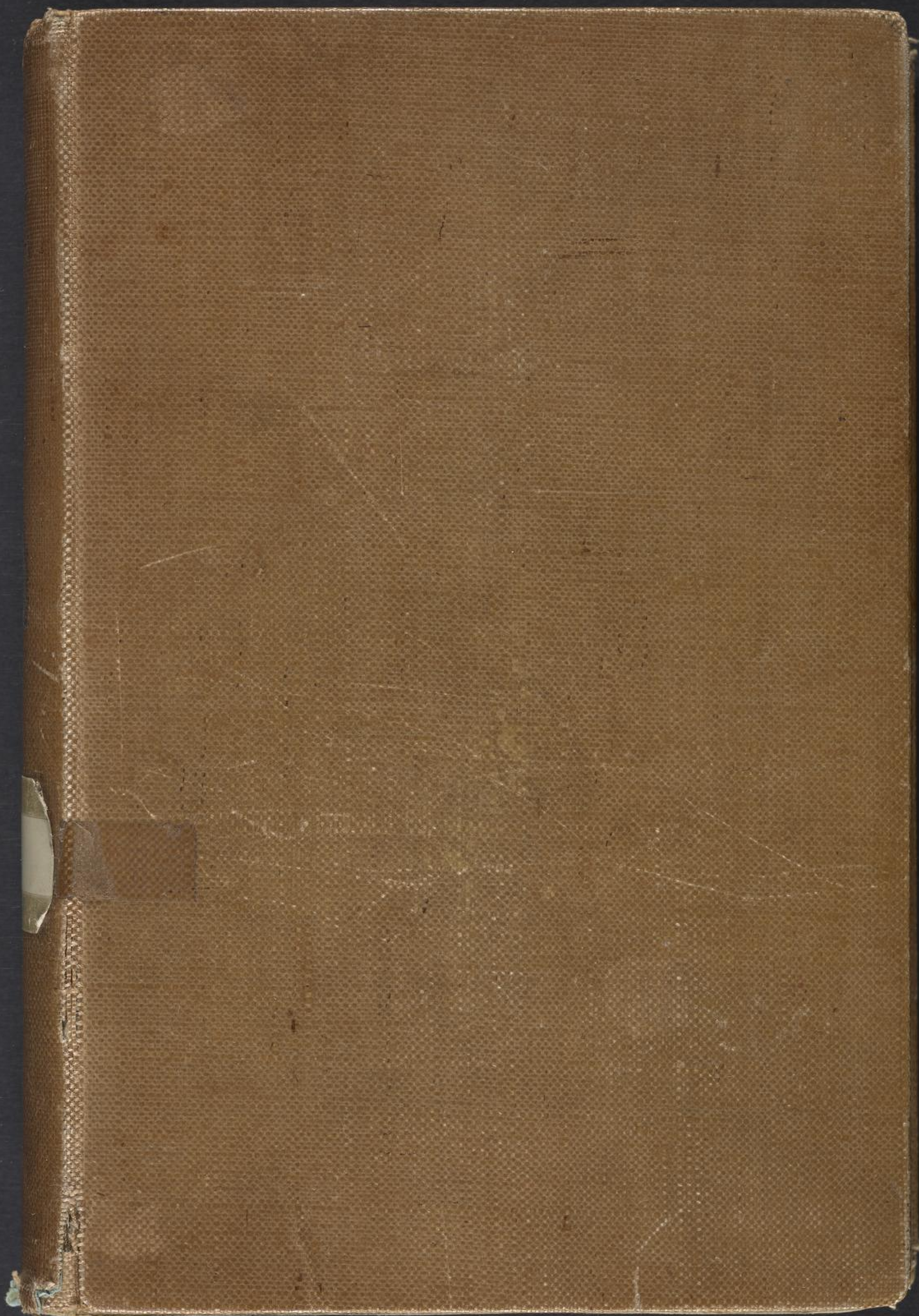
de dio sei copie de uitelle sei stotro lisei di le la
criatione sei stotro li sei ordine de la nisteno sei sto
6 tro le sei matre . 6 . quādo saglir la scala sesta per sa
glire ala sede elbāndo ieser elicena nō pigliare
simonia nener per sedere su la sede nener elbādo
6 elicena sapii inanze de chi tu stai . 6 . elhohel no
hel chi uoj facere uole per airo esso farele ad esso ca
rri ecaricarete nesso in essi emoise se mena eldi
cea forza una deli carri serōperāno ho una de
1 li uacche se morirāno . 1 . nō iei saluatione nesso
in dio sempre dicea dauit dio tu tesi connenuto
con essi eai scritto nela tua legie morēdo sia nō
1 rto quel altro ela ultra tarice . 1 . dicono alani
ma mia dicono aisrael gente chi ha inteso de
bocca del suo dio nel mōte sinaj nō sia aiedio
altro sopra de la facie mia enela fin de guar
ana di disse questo . e . eldio tuo israel . 8 .
8 in sei di ha creato dio elmōdo eche fa sta
cunisce uniuēti la figlia del stale che pura
la tale ala robba del tale . ei de pura a la tale .
8 . cosi respuse rabi beracia acosi dissero
3 dio sta affare scale fa saglire aquesto
efa sedere aquesto altro einalza aquesto . 9 .
9

chino · 2 · foco apiciato ie i esempio aun re ch era 2
no ad esso doi eserciti dori e uno contēdeua uno
con laltro come rino laguerra del re fanno
pace insieme cosi el foco ela gradine · 3 · hai 3
tu inteso ch uol dire nela corona ch ha inco
ronato esso el patre suo la matre sua esempio
aun re ch hauea una figlia piccola ela amaua
piu del debito nō separti de amarla p fin che
la ciamo figliola mia e poi laciamo sorella · 3 · 3
disse dio amoise se tu farai quel desopre da
sotto io lo sborre el palazo mio desopre e calaro
e acomodaro la sceccina infra deno desotto co
me de sopre seraphim ecosi desotto · 4 · chi e i 4
el nome suo forte ie i el nome suo pretiosissimo
ie i el nome suo cēti ie i el nome del figlio suo fi
figliolo mio primo genito mio israel · 4 · alcuna 4
re el taberna[c]ulo nō sta scritto se nō con el tab
ernaculo ch fo aderizato con esso el mōdo fo ade
rizato cō esso · 5 · lehraim misean nō he decto se 5
nō lehraim et hamisean ch fo aderizato con esso
el mondo fo aderizato con esso ch p fin ch nō
fo aderizato el misean era el mōdo ch tremaua
de ch fo aderizato el misean se asetto e se reposo
el mōdo · 5 · portorono la oferta loro inaze 5

de

zesichero   urbasj

Son venuto alorto mio sorella mia sposa seresa
miglia aun re ch se scorociato su la sua matrona
ela bate catiola fora de casa del suo palazo depoi
cerco afarla retornare . 1. fano mitare sopra
le esso nel dire ch fano mitare la sceccina sopra
le esso per ch el hiccor de la sceccina he neli in
firiori et come pecco adam primo fo levata
alcelo primo . 1. salamo fece ad esso el re salo
mone elsalamo questo he eltabernaculo fece
alui elre salamone elre ch la pace iei la sua
esempio aun re ch haver una figliola picco
la mentre ch era piccola ch no haver li segnar
le parlava con esso nela strada plublico co
me hebbe li segne disse no he el honore de
la mia figlia ch io parle con esso nela stra
da in plublico se no fatele un palazo e parlero.
2 . 2 lo hohel moed se resimigliava auna grocta
ch era su lorlo del mare esalii elmare ebug
lii elmare enego la grocta la grocta se impii
del mare elmare no se manco niete cosi eltabe
rnaculo se impii del sblendore dela sceccina
el mondo no se manco delo sblendore de la scec

Pesikta
Rabbathi

MS.
26.